ตำราเพื่อการเรียนการสอนเรื่อง

เศรษฐศาสตร์การเมือง: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในยุคปัจจุบัน

Political Economy: Concepts and Applications in Modern Times

วรวุฒิ จำลองนาค
วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำราเพื่อการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมือง: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในยุคปัจจุบัน (Political Economy: Concepts and Applications in Modern Times)

พิมพ์ครั้งแรก สิงหาคม 2567 จำนวน 300 เล่ม

ราคา 300 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

(National Library of Thailand Cataloging in Publication data)

วรวุฒิ จำลองนาค

ตำราเพื่อการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมือง: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในยุคปัจจุบัน = Political Economy: Concepts and Applications in Modern Times.--มหาสารคาม : โครงการผลิตและเผยแพร่ตำราและผลงานวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2567.

213 หน้า.

1. เศรษฐศาสตร์การเมือง--การศึกษาและการสอน. II. ชื่อเรื่อง

330.1

ISBN 978-974-19-6117-7

จัดทำโดย

โครงการผลิตและเผยแพร่ตำราและผลงานวิชาการ (COPAG Press)

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พิมพ์ที่และจัดจำหน่ายโดย

บริษัท ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น จำกัด

95 ถ. แจ้งวัฒนะ ซ. 6 แขวงตลาดบางเขน

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210, www.triple-ed.com

e-mail: editor.triple@gmail.com

คำนำ

ตำราประกอบการเรียนการสอนเรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมือง: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในยุคปัจจุบัน เป็นเอกสารส่วนหนึ่งที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง (1301 425) ซึ่งเป็นวิชาเอกเลือก ในหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เนื้อหาของตำราเล่มนี้มีหัวข้อครอบคลุมคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรฯ โดยเป็นการปูพื้นฐานให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและ ขอบเขตของการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง รวมถึงการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองในมิติ ต่างๆ และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและแนวทางการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองแล้วนำไปวิเคราะห์นโยบายของรัฐไทยร่วมสมัย รวมทั้งการชี้ให้เห็นแนวโน้มของกระบวนการศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองในปัจจุบันและอนาคต ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่านได้แก่ รองศาสตราจารย์ สีดา สอนศรี รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เอมอิ่มธรรม และ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ ที่ท่านกรุณาให้คำแนะนำปรับปรุงตำราเพื่อการเรียนการสอนเล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจาย์ เชิงชาญ จงสมชัย คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ซึ่งสนับสนุนโครงการผลิตและเผยแพร่ตำราและผลงานวิชาการของวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ทำให้ผู้เขียนได้มีโอกาสได้เขียนตำราเล่มนี้ โดยได้รับทุนสนับสนุนของวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ผู้เขียนขอขอบคุณวิทยาลัยการเมืองการปกครองและเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยทุกท่าน ในการสนับสนุนการติพิมพ์ตำราเล่มนี้

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่านิสิตที่เรียนในวิชานี้ จะได้ใช้ประโยชน์จากตำราเศรษฐศาสตร์การเมือง: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในยุคปัจจุบันเล่มนี้ไม่มากก็น้อย ข้อผิดพลาดประการใดที่หากมีขึ้นในตำราเล่มนี้ ผู้เขียนขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

วรวุฒิ จำลองนาค

1 สิงหาคม 2567

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง

หน้า

บทที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง

(Introduction to Pollical Economy)

บทนำ

เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสาขาวิชาที่เป็นส่วนผสมของการเมืองและเศรษฐศาสตร์ เป็นการศึกษาการทำงานร่วมกันระหว่างอำนาจของสถาบันทางการเมืองและระบบเศรษฐกิจ มีกรอบของการศึกษาที่ครอบคลุมการทำความเข้าใจพลวัตที่ซับซ้อนซึ่งเป็นตัวกำหนดสังคมและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เศรษฐศาสตร์การเมืองยังเป็นสาขาวิชาที่รวมเอาศาสตร์สาขาต่างๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และศาสตร์อื่นๆ มาศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ (Clift, 2021) บทนี้จะนำเสนอความน่าสนใจของเศรษฐศาสตร์การเมืองซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการศึกษาและวิเคราะห์ภายใต้กรอบแนวคิดนี้ โดยจะเริ่มต้นด้วยการพิจารณาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง ลักษณะสหวิทยาการของเศรษฐศาสตร์การเมือง การทำความเข้าใจแนวคิดและวิธีการที่สำคัญในการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองเบื้องต้น และสุดท้ายจะพิจารณาถึงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและการวิเคราะห์นโยบายเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์การจัดสรรและการกระจายทรัพยากรในสังคมและบทบาทของสถาบันและการใช้อำนาจในการกำหนดระบบเศรษฐกิจ ซึ่งผู้เขียนจะนำเสนอเป็นลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1.1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเศรษฐศาสตร์การเมือง

เพื่อให้เข้าใจวิวัฒนาการของเศรษฐศาสตร์การเมือง จะพิจารณาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ตั้งแต่นักคิดยุคแรกของกรีกโบราณไปจนถึงนักเศรษฐศาสตร์ที่มีอิทธิพลของยุค แสงสว่างทางปัญญา มีนักคิดและนักปรัชญาที่วางรากฐานแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองมากมาย ในที่นี้ผู้เขียนจะขอสรุปและเรียบเรียงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเศรษฐศาสตร์การเมืองที่มาจากสารานุกรมบริเตนนิกา (Britanica Encyclopaedia) โดยมีเนื้อหาที่น่าสนใจดังนี้ (Balaam, 2023)

ในระยะแรกของการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง (political economy) ที่มาของคำว่า Political Economy เป็นคำที่มาจากภาษากรีกสองคำ คำแรก คือ คำว่า “polis’ (πόλης) ซึ่ง

หมายถึง "เมือง" หรือ "รัฐ" และคำว่า “oikonomos” (οικονόμος) ซึ่งแปลว่า “ผู้ที่จัดการครัวเรือนหรืออสังหาริมทรัพย์” เศรษฐศาสตร์การเมืองจึงสามารถเข้าใจได้ว่าเป็นการศึกษาว่า รัฐหรือครัวเรือนของประชาชนจะได้รับการจัดการหรือควบคุมอย่างไร โดยคำนึงถึงปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์การเมือง (ในแง่ของธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและตลาด) ทั้งในด้านการปฏิบัติและในฐานะปรัชญาศีลธรรม สามารถสืบย้อนไปยังนักปรัชญาชาวกรีก เช่น เพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) เช่นเดียวกับนักคิดและผู้ที่เสนอปรัชญาบนพื้นฐานของกฎธรรมชาติ. พัฒนาการที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 16-18 โดยเฉพาะลัทธิพาณิชยนิยม (Mercantilism) ซึ่งเรียกร้องให้รัฐมีบทบาทที่เข้มแข็งในการควบคุมเศรษฐกิจ งานเขียนของนักเศรษฐศาสตร์ชาวสก๊อตแลนด์ ชื่อ เซอร์เจมส์ สจวร์ต บารอนเน็ต เดนแฮมที่ 4 (Sir James Steuart, 4th Baronet Denham) ผู้เขียนหนังสือชื่อว่า Inquiry into the Principles of Political Economy(1767) ถือเป็นงานเขียนที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมืองที่เขียนขึ้นอย่างเป็นระบบฉบับแรกในภาษาอังกฤษและนโยบายทางการค้าระหว่างประเทศของ ฌ็อง-บัปติสต์ โคลแบร์ (Jean-Baptiste Colbert) อัครมหาเสนาบดีคนสำคัญของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ของประเทศฝรั่งเศสเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการนำแนวคิดพาณิชย์นิยมมาใช้ในทางปฏิบัติ

เศรษฐศาสตร์การเมืองกลายเป็นสาขาวิชาศึกษาที่โดดเด่นในช่วงกลางศตวรรษที่ 18 โดยส่วนใหญ่เป็นปฏิกิริยาต่อต้านลัทธิพาณิชยนิยม (Mercantilism) เมื่อนักปรัชญาชาวสก็อตแลนด์ ชื่อว่า อดัม สมิธ (Adam Smith, 1723–1790) และเดวิด ฮูม (David Hume, 1711–1776) และนักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศสชื่อว่า ฟรองซัวส์ เควสเนย์ (François Quesnay, 1694–1774) เริ่มมีการศึกษานี้เรื่องนี้อย่างเป็นระบบ พวกเขาใช้วิธีการทางโลก (Secular) โดยปฏิเสธที่จะอธิบายการกระจายความมั่งคั่งและอำนาจตามพระประสงค์ของพระเจ้า แต่หันไปสนใจปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ธรรมชาติ และสังคม และปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนแทน แท้ที่จริงแล้ว งานสำคัญของอดัม สมิธ ในหนังสือ An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations (1776) ได้รับการยอมกันว่าเป็นงานเขียนที่เรียบเรียงเนื้อหาเกี่ยวกับระบบเศรษฐศาสตร์การเมืองอย่างเป็นระบบและครอบคลุมรอบด้าน โดยการนำเสนอขอบเขตที่กว้างขวางของการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองในยุคแรกๆ แม้ว่าแนวทางการศึกษาแบบนี้จะยังใหม่ในยุคนั้น แต่แนวคิดและแนวทางบางอย่างที่นำมาใช้ขณะนั้นยังคงดำรงต่อมาต่อเนื่องหลายศตวรรษจนกระทั่งปัจจุบัน โดยงานเขียนดังกล่าวได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดปัจเจกนิยม (Individualism) ของนักปรัชญาการเมือง

ชาวอังกฤษ ที่ชื่อ โธมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes, 1588–1679) และจอห์น ล็อค (John Locke, 1632–1704) รวมถึงนักทฤษฎีการเมืองชาวอิตาลี นิคโคโล มาคิอาเวลลี (Niccolò Machiavelli, 1469–1527) และวิธีการเชิงอุปนัยของการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่คิดค้นโดยนักปรัชญาชาวอังกฤษ ชื่อว่า ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon, 1561–1626)

ผลงานหลายชิ้นของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองในศตวรรษที่ 18 ได้เน้นย้ำถึงบทบาทของปัจเจกบุคคลเหนือบทบาทของรัฐ และโดยทั่วไปมักโจมตีหลักการของลัทธิพาณิชยนิยม ซึ่งแสดงให้เห็นได้ดีที่สุดจากแนวคิดที่มีชื่อเสียงของ อดัม สมิธ ในเรื่อง "มือที่มองไม่เห็น" (invisible hand) ซึ่งเขาเสนอว่านโยบายของรัฐมักมีประสิทธิผลในการพัฒนาสวัสดิการสังคมน้อยกว่าการกระทำโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง อดัม สมิธ ยืนยันว่าบุคคลต่างๆ ตั้งใจที่จะพัฒนาสวัสดิภาพของตนเองเท่านั้น แต่ในการทำเช่นนั้น พวกเขายังได้ทำให้เกิดผลประโยชน์ของสังคมราวกับว่าพวกเขาถูกชี้นำด้วยมือที่มองไม่เห็น (Smith, 1776) การเสนอเช่นนี้เป็นการยืนยันสนับสนุนต่อการวิเคราะห์และนโยบายที่ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเพื่อโต้แย้งทฤษฎีของพาณิชยนิยมที่ยึดรัฐเป็นศูนย์กลาง

ในศตวรรษที่ 19 นักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอังกฤษที่มีชื่อว่า เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo, 1772–1823) ได้พัฒนาแนวคิดของอดัม สมิธเพิ่มเติม งานเขียนที่มีชื่อเสียงของเขา ในหนังสือชื่อ On the principles of political economy(1821) โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (comparative advantage) ซึ่งตั้งข้อสังเกตว่า รัฐควรผลิตและส่งออกเฉพาะสินค้าที่พวกเขาถนัดและมีทรัพยากรภายในประเทศจำนวนมากเท่านั้น พวกเขาสามารถผลิตได้ในราคาที่ต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ และนำเข้าสินค้าที่ประเทศอื่นสามารถผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า เขายกย่องคุณประโยชน์ของการค้าแบบเสรี และมีบทบาทสำคัญในการโต้แย้งลัทธิพาณิชยนิยมของอังกฤษ ในเวลาเดียวกันนั้นแนวความคิดของเขาก็ไปสอดคล้องกับทฤษฎีอรรถประโยชน์นิยม (utilitarianism) ของ เจเรมี เบนแธม (Jeremy Bentham, 1748–1832) เจมส์ มิลล์ (James Mill, 1773–1836) และบุตรชายของมิลล์ ซึ่งชื่อว่า จอห์น สจ๊วต มิลล์ (John Stuart Mill, 1806–73) ซึ่งแนวคิดของบุคคลเหล่านี้ ได้เสนอให้มีการผสมผสานการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจเข้ากับการเรียกร้องให้มีการขยายตัวของประชาธิปไตย

แนวคิดของ อดัม สมิธ ในเรื่องการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองโดยยึดปัจเจกบุคคลได้ถูกทักท้วงจากนักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกันเชื้อสายเยอรมัน ชื่อว่า ฟรีดริช ลิสต์ (Friedrich List,

1789–1846) นักชาตินิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Nationalism) โดยฟรีดริช ลิสต์ ได้พัฒนาการวิเคราะห์ที่เป็นระบบมากขึ้นเกี่ยวกับลัทธิการค้าขายที่เปรียบเทียบระบบเศรษฐศาสตร์การเมืองที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชาติกับสิ่งที่เขาเรียกว่าระบบสากลการเมือง “Cosmopolitical System " ของอดัม สมิธ ซึ่งปฏิบัติต่อประเด็นต่างๆ ราวกับว่าไม่มีขอบเขตและผลประโยชน์ของประเทศ

ในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 นักประวัติศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์คอมมิวนิสต์ที่ชื่อ คาร์ล มาร์กซ (Karl Marx, 1818–1883) เสนอการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองโดยใช้ชนชั้นเป็นฐานในการวิเคราะห์ และได้เขียนอรรถาธิบายไว้ในหนังสือที่สำคัญของเขาที่ชื่อ Das Kapital เล่มที่ 1 ตีพิมพ์ในปี 1867

การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบองค์รวมที่แสดงลักษณะเฉพาะในงานของ Smith, List, Marx และคนอื่นๆ ในยุคนั้นค่อยๆ ถูกบดบังในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 โดยกลุ่มสาขาวิชาที่เน้นการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่แคบกว่า เมื่อถึงปี ค.ศ. 1890 นักเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกชาวอังกฤษที่ชื่อ อัลเฟรด มาร์แชล (Afred Marshal, 1842–1924) ได้ตีพิมพ์หนังสือของเขาเกี่ยวกับหลักเศรษฐศาสตร์การเมืองในฐานะสาขาวิชาที่แบ่งแยกศาสตร์ต่างๆออกจากกัน ได้แก่สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มาร์แชลแยกวิชาของเขาอย่างชัดเจน คือ วิชาเศรษฐศาสตร์ (Economics) ออกจากเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy) ซึ่งเป็นการกระทำที่สะท้อนถึงแนวโน้มของหลักวิชาการทั่วไปไปสู่ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางตามแนวทางระเบียบวิธีการศึกษาแบบใหม่

ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 ในขณะที่สังคมศาสตร์ (โดยเฉพาะเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์) กลายเป็นเรื่องทางทฤษฎี มีลักษณะนามธรรม เป็นทางการ และมีความเชี่ยวชาญมากขึ้นทั้งในด้านจุดมุ่งเน้นและวิธีการวิทยา เศรษฐศาสตร์การเมืองจึงได้รับการฟื้นฟูเพื่อให้มีกรอบการทำงานที่กว้างขึ้นสำหรับการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนระดับชาติและระดับนานาชาติ เนื้อหาของสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองในปัจจุบันครอบคลุมการศึกษาหลายสาขาวิชา ได้แก่การเมืองกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ประเด็นการเมืองและเศรษฐกิจในประเทศ การศึกษาเปรียบเทียบระบบการเมืองและเศรษฐกิจ การเกิดขึ้นของกระบวนการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศครั้งแรกในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและต่อมาเป็นองค์ความรู้ที่มี

ระเบียบวิจัยที่ชัดเจน ถือเป็นการหวนคืนของเศรษฐศาสตร์การเมืองสู่รากฐานของการศึกษาแบบองค์รวมของบุคคล รัฐ ตลาด และสังคม

ดังที่การวิเคราะห์โดยนักเศรษฐศาสตร์การเมืองหลายคนได้เปิดเผยว่า ในการตัดสินใจของรัฐบาลจริง ๆ แล้วมักมีความขัดแย้งกันระหว่างวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจและการเมือง (Clift, 2021) ตัวอย่างเช่น นับตั้งแต่ทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนเต็มไปด้วยความยากลำบากสำหรับทั้งสองประเทศ จีนแสวงหาการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นความพยายามที่แสดงให้เห็นจากการรณรงค์ที่ประสบความสำเร็จในการเข้าร่วมองค์กรการค้าโลก (WTO) แต่ได้ต่อต้านการเปิดเสรีทางการเมืองภายในประเทศ ส่วนสหรัฐฯ มักจะกดดันให้เกิดการปฏิรูปทางเศรษฐกิจของจีนเพราะจีนสัญญาว่าจะเพิ่มการค้าระหว่างทั้งสองประเทศ แต่รัฐบาลสหรัฐฯ ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประเทศอื่นและชาวอเมริกันบางคนว่า "ให้รางวัล" จีนในสถานะการค้า แม้ว่าประเทศจีนจะมีประวัติที่ไม่ดีในการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของพลเมืองของตนก็ตาม ในทำนองเดียวกัน รัฐบาลจีนต้องเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์ภายในประเทศ ไม่เพียงแต่จากผู้สนับสนุนประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังมาจากฝ่ายอนุรักษ์นิยมด้วย ตัวอย่างนี้สะท้อนถึงความซับซ้อนที่เกี่ยวข้องในขณะที่รัฐบาลพยายามสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของตน กับการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงด้านการเมืองภายในประเทศ

กล่าวโดยสรุป เศรษฐศาสตร์การเมืองกลายเป็นสาขาวิชาในการศึกษาที่สำคัญในศตวรรษที่ 18 ด้วยผลงานของ Adam Smith, David Ricardo และนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกคนอื่นๆ (Chang, 2014) ในศตวรรษที่ 19 เศรษฐศาสตร์แบบมาร์กซิสต์กลายเป็นการวิพากษ์เศรษฐศาสตร์แบบคลาสสิก (Piketty, 2014) ต่อมาเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 20 เพื่อวิพากษ์วิจารณ์แนวทางเศรษฐศาสตร์แบบมาร์กซิสต์ (Blyth, 2013) เศรษฐศาสตร์การเมืองจึงมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องในศตวรรษที่ 20 ด้วยการพัฒนาสำนักคิดต่าง ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์สถาบัน เศรษฐศาสตร์การเมืองมาร์กซิสต์ และเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยม เป็นต้น (O'Hara, 2020)

1.2 ลักษณะสหวิทยาการของเศรษฐศาสตร์การเมือง

หนึ่งในคุณสมบัติที่โดดเด่นของเศรษฐศาสตร์การเมือง คือ การมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ ซึ่งหมายถึง การรวมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องหลากหลายสาขา เช่น เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา

ประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์อื่น ๆ (Acemoglu & Robinson, 2012) เศรษฐศาสตร์การเมืองได้รวมเอาวิธีการและมุมมองที่หลากหลายเพื่อวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน ด้วยการบูรณาการหลายสาขาวิชาซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงความเชื่อมโยงที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐศาสตร์ วิธีการวิจัยและแนวทางต่างๆ ที่ใช้ในเศรษฐศาสตร์การเมือง มีวิธีการต่างๆ ดังนี้ เช่น การวิเคราะห์เชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาเปรียบเทียบและกรณีศึกษา วิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบระบบเศรษฐกิจ พลวัตของอำนาจและผลลัพธ์เชิงนโยบาย แนวคิดต่างๆ เช่น อำนาจของสถาบันทางเศรษฐกิจ การกระจายการผลิตและการบริโภคเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจว่าสังคมจัดระเบียบเศรษฐกิจและจัดสรรทรัพยากรอย่างไร แนวคิดเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจอย่างไร โดยให้คำอธิบายเกี่ยวกับกลไกพื้นฐานของระบบเศรษฐศาสตร์การเมือง (Chilcote, 2018)

เศรษฐศาสตร์การเมืองไม่ได้เป็นเพียงแค่แนวคิดเท่านั้น แต่มีความหมายในทางปฏิบัติสำหรับการทำความเข้าใจปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง เมื่อกล่าวถึงความเกี่ยวข้องของเศรษฐศาสตร์การเมืองในการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจ การกำหนดนโยบายและความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม เศรษฐศาสตร์การเมืองช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่ขับเคลื่อนผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและสังคม (Chilcote,2000) นอกจากนี้ แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองยังสนใจการให้คำอธิบายกับปรากฏการณ์ร่วมสมัยและความท้าทายในด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองในยุคปัจจุบัน กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและการแบ่งขั้วทางการเมือง เป็นหนึ่งในประเด็นเร่งด่วนที่เศรษฐศาสตร์การเมืองกล่าวถึง ด้วยการวิเคราะห์ความท้าทายเหล่านี้ผ่านมุมมองเศรษฐศาสตร์การเมือง

กล่าวโดยสรุป แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองมีความเกี่ยวพันกับหลากหลายสาขาวิชาและสนใจที่จะนำไปวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ในเนื้อหาของตำราเล่มนี้ แต่ละบทจะเจาะลึกลงไปในแง่มุมเฉพาะของเศรษฐศาสตร์การเมือง รวมถึงเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก เศรษฐศาสตร์การเมืองของคาร์ล มาร์กซ์ มุมมองหลังมาร์กซิสต์ ความคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ในยุโรปและอเมริกา การเกิดขึ้นของระบบทุนนิยมและบทบาทของรัฐสมัยใหม่ และแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองในแง่มุมต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่น่าสนใจในโลกปัจจุบัน โดยผู้อ่านจะได้รับความเข้าใจที่ครอบคลุมเกี่ยวกับความซับซ้อนและความแตกต่างของเศรษฐศาสตร์การเมืองในแง่มุมต่างๆ

1.3 แนวคิดและวิธีการที่สำคัญในการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง

เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสาขาวิชาที่เน้นการทำความเข้าใจพลวัตที่ซับซ้อนของสังคม เป็นการทำงานร่วมกันที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้นไปที่วิธีที่อำนาจของสถาบันทางการเมืองและระบบเศรษฐกิจกำหนดโครงสร้างและผลลัพธ์ทางสังคม ในส่วนนี้จะพิจารณาแนวคิดของเศรษฐศาสตร์การเมือง รวมทั้งความสำคัญและผลกระทบที่มีต่อการศึกษาสังคม (Weingast & Wittman, 2008)

1.3.1 ลักษณะสำคัญของศรษฐกิจการเมือง

เศรษฐศาสตร์การเมืองสามารถนำมาวิเคราะห์การกระจาย การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรภายในสังคมโดยเน้นเฉพาะปัจจัยทางการเมืองและสถาบันที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการเหล่านี้ แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองมองว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่ได้แยกออกจากบริบททางสังคมและการเมือง แต่มีความเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้ง ด้วยการใช้วิธีการแบบสหวิทยาการ เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นกรอบแนวคิดที่กว้างขวางสำหรับการทำความเข้าใจความสลับซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจและผลกระทบทางสังคม

1.3.2 ความเข้าใจแบบองค์รวมของพลวัตทางสังคม

เศรษฐศาสตร์การเมืองนำเสนอการมองโลกแบบองค์รวมในการวิเคราะห์สังคม โดยมองว่ากระบวนการทางเศรษฐกิจไม่ได้แยกออกจากปัจจัยทางสังคมและการเมือง แต่ฝังลึกอยู่ภายใน โดยการรวมการเมืองและสถาบันเข้ากับการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจ ทำให้มุมมองของเศรษฐศาสตร์การเมืองให้ความเข้าใจที่ละเอียดยิ่งขึ้นว่าสังคมทำงานอย่างไรและมีวิวัฒนาการอย่างไร เศรษฐศาสตร์การเมืองให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีที่นโยบายและสถาบันทางเศรษฐกิจส่งผลต่อผลลัพธ์ทางการเมือง และวิธีที่สถาบันและนโยบายทางการเมืองกำหนดผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ (Acemoglu & Robinson, 2012) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้กำหนดนโยบาย นักเศรษฐศาสตร์ และประชาชนที่ต้องการทำความเข้าใจและมีอิทธิพลต่อนโยบายเศรษฐกิจ

1.3.3 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจและความเหลื่อมล้ำ

สิ่งสำคัญของเศรษฐศาสตร์การเมือง คือ การมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจและความเหลื่อมล้ำ โดยแนวคิดนี้จะวิเคราะห์วิธีการใช้อำนาจและการกระจายอำนาจภายในระบบ

เศรษฐกิจ โดยการชี้ให้เห็นถึงกลไกที่กำหนดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ และการเปิดเผยพลวัตของอำนาจในสังคม เศรษฐศาสตร์การเมืองเน้นวิเคราะห์ปัจจัยเชิงโครงสร้างที่นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันและการแบ่งชนชั้นทางสังคม

1.3.4 **การพิจารณาบทบาทของสถาบันและนโยบายเศรษฐกิจ**

เศรษฐศาสตร์การเมืองให้ความสำคัญกับสถาบันและอิทธิพลที่มีต่อผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ แนวคิดนี้จะอธิบายบทบาทของสถาบัน เช่น รัฐบาล หน่วยงานกำกับดูแลและองค์กรระหว่างประเทศในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติทางเศรษฐกิจ โดยการวิเคราะห์ลักษณะของสถาบันเศรษฐศาสตร์การเมืองจะช่วยให้เข้าใจผลกระทบของการตัดสินใจเชิงนโยบาย เช่น การจัดเก็บภาษี ข้อตกลงการค้าและกฎระเบียบแรงงานต่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคม

1.3.5 **การกำหนดบริบทของระบบเศรษฐกิจ**

นักเศรษฐศาสตร์การเมืองตระหนักดีว่าระบบเศรษฐกิจไม่ได้อยู่คงที่หรือเป็นสากล แต่ถูกหล่อหลอมโดยบริบททางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและการเมือง สำหรับบริบทของระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เช่น ทุนนิยม สังคมนิยมและเศรษฐกิจแบบผสม ภายใต้เงื่อนไขทางสังคมที่เฉพาะเจาะจง การทำความเข้าใจบริบทที่กำหนดระบบเศรษฐกิจช่วยให้สามารถวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนและผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคมได้

1.3.6 **มุมมองแบบสหวิทยาการ**

เศรษฐศาสตร์การเมืองใช้ข้อมูลเชิงลึกจากสาขาวิชาต่างๆ รวมถึงเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ และรัฐศาสตร์ วิธีการแบบสหวิทยาการนี้จะเสริมสร้างการวิเคราะห์โดยผสมผสานมุมมองและวิธีการที่หลากหลาย ด้วยการบูรณาการมุมมองที่แตกต่างกัน ทำให้เศรษฐศาสตร์การเมืองสามารถวิเคราะห์ปรากฏการณ์ต่างๆอย่างครอบคลุมและรอบด้านเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐศาสตร์

แนวคิดของเศรษฐศาสตร์การเมืองมีความสำคัญอย่างมากในการศึกษาสังคม ด้วยการทำความเข้าใจการทำงานร่วมกันระหว่างการเมืองและเศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นกรอบที่ครอบคลุมสำหรับการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การจัดการสถาบันและผลลัพธ์ทางสังคม แนวคิดนี้จะเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตทางสังคมและช่วยนำทางความ

ซับซ้อนของปัญหาร่วมสมัย เช่น ความไม่เท่าเทียมกัน การพัฒนาและโลกาภิวัตน์ ในฐานะที่เป็นสหสาขาวิชาชีพ เศรษฐศาสตร์การเมืองช่วยส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และส่งเสริมความเข้าใจแบบองค์รวมเกี่ยวกับธรรมชาติที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกันของสังคม

1.4 ความแตกต่างของเศรษฐศาสตร์การเมืองกับศาสตร์อื่น ๆ

เศรษฐศาสตร์การเมือง เศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่แตกต่างกันซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม แม้ว่าจะมีเนื้อหาและองค์ประกอบที่ทับซ้อนกันในสาขาเหล่านี้ แต่สิ่งสำคัญ คือ ต้องแยกเศรษฐศาสตร์การเมืองออกจากเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจมุมมองและวิธีการเฉพาะของแต่ละสาขา หัวข้อนี้จะพิจารณาความแตกต่างระหว่างเศรษฐศาสตร์การเมือง เศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์โดยเน้นจุดศูนย์กลางในการวิเคราะห์และการวิธีการในการศึกษาสังคม (Weingast & Wittman, 2008)

1.4.1 ความแตกต่างของเศรษฐศาสตร์การเมืองกับเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์มุ่งเน้นไปที่การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรที่หายากเป็นหลัก ศึกษาพฤติกรรมส่วนบุคคล ตลาดและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจมหภาค เช่น อัตราเงินเฟ้อและการว่างงาน ในทางตรงกันข้ามเศรษฐศาสตร์การเมืองจะขยายขอบเขตของการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมอิทธิพลของการเมือง สถาบันและพลวัตของอำนาจต่อกระบวนการทางเศรษฐกิจ โดยตระหนักดีว่าผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจถูกกำหนดโดยการตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงกรอบนโยบายและโครงสร้างทางสังคม

1.4.2 ความแตกต่างทางเศรษฐศาสตร์การเมืองกับรัฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์การเมืองเน้นการวิเคราะห์กระบวนการทางเศรษฐกิจภายในบริบททางการเมืองที่กว้างขึ้น โดยพิจารณาว่าการเมืองและสถาบันส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและนโยบายอย่างไร ในขณะที่ รัฐศาสตร์จะสนใจศึกษาครอบคลุมหัวข้อที่หลากหลายรวมถึงระบบการเมืองการปกครอง นโยบายสาธารณะ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและพฤติกรรมทางการเมือง ในขณะที่เศรษฐศาสตร์การเมืองจะเน้นในการวิเคราะห์นโยบายเศรษฐกิจ เป็นหลัก

ตาราง 1. 1 สรุปความแตกต่างระหว่างการศึกษาทางรัฐศาสตร์, เศรษฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์การเมือง

	รัฐศาสตร์	**เศรษฐศาสตร์**	**เศรษฐศาสตร์การเมือง**
นิยาม	ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจ ธรรมาภิบาล และกระบวนการตัดสินใจในสังคม	ศึกษาเกี่ยวกับการผลิต การจัดจำหน่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ	สหวิทยาการที่อธิบายการทำงานร่วมกันระหว่างการเมืองและเศรษฐศาสตร์โดยมุ่งเน้นไปที่อิทธิพลของอำนาจสถาบันการเมืองและระบบเศรษฐกิจ
จุดเน้น	พลวัตของอำนาจ ระบบการเมือง นโยบาย และธรรมาภิบาล	การจัดสรรทรัพยากร กลไกตลาด การผลิต การบริโภค และพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	การผสมผสานของการเมืองและเศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจอิทธิพลของสถาบันและบริบททางสังคมที่กว้างขึ้น
ขอบเขต	การวิเคราะห์ระบบการเมือง สถาบัน นโยบาย และพฤติกรรมทางการเมือง	การวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจตลาดการผลิต การบริโภคและพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	การวิเคราะห์กระบวนการทางเศรษฐกิจภายในบริบททางการเมืองผสมผสานพลวัตของอำนาจสถาบันและปัจจัยทางสังคมและการเมือง
วิธีการศึกษา	วิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ทฤษฎีทางการเมือง การวิเคราะห์เปรียบเทียบ	วิธีการเชิงปริมาณ, แบบจำลองทางคณิตศาสตร์, ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์, การวิเคราะห์ทางสถิติ	วิธีการแบบสหวิทยาการซึ่งดึงมาจากเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์และรัฐศาสตร์โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

	รัฐศาสตร์	เศรษฐศาสตร์	เศรษฐศาสตร์การเมือง
มุมมองในการวิเคราะห์	เน้นพลวัตของอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองและนัยเชิงนโยบาย	เน้นการจัดสรรทรัพยากร กลไกตลาด และประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	รวมปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจตระหนักถึงอิทธิพลของอำนาจสถาบันและพลวัตทางสังคมการเมือง
บริบท	ตรวจสอบระบบการเมือง การปกครอง นโยบาย และพฤติกรรมทางการเมือง	ตรวจสอบระบบเศรษฐกิจ ตลาดการผลิตการบริโภค และพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ปรับบริบทของระบบเศรษฐกิจภายในเงื่อนไขทางสังคมและประวัติศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจง วิเคราะห์พลวัตของอำนาจและอิทธิพลของสถาบัน

แหล่งที่มา: Weingast & Wittman (2008).

ตาราง 1.1 ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างระหว่างรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์การเมืองโดยเน้นที่จุดเน้นวิธีการและมุมมองที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเศรษฐศาสตร์การเมืองเชื่อมช่องว่างระหว่างรัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ได้อย่างไรโดยนำเสนอความเข้าใจที่ครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันระหว่างสองแนวการศึกษา

1.5 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและการวิเคราะห์นโยบาย

เศรษฐศาสตร์การเมืองผสมผสานทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และการวิเคราะห์นโยบายเพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ โดยการพิจารณาว่าทฤษฎีทางเศรษฐกิจและกรอบนโยบายถูกกำหนดโดยอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองอย่างไร ในทางกลับกันรัฐศาสตร์ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงทฤษฎีสถาบันและกระบวนการทางการเมืองมักจะวิเคราะห์พฤติกรรม อุดมการณ์และพลวัตของอำนาจทางการเมืองโดยไม่เน้นปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วย (Merlo,2018) ตัวอย่างการใช้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองมาวิเคราะห์นโยบาย เช่นงานศึกษาของ Nannini et al. (2021) ที่ได้ศึกษานโยบายการคุ้มครองสุขภาพและการคุ้มครองทางการเงินในประเทศยูกันดา การศึกษาของพวกเขาได้รับการตีพิมพ์โดยวารสาร International Journal

of Health Policy and Management ปี ค.ศ. 2022 โดยการวิเคราะห์นโยบายการเงินด้านสุขภาพของยูกันดา โดยมุ่งเน้นที่การคุ้มครองทางการเงิน ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึง (universal health coverage) การศึกษานี้ใช้มุมมองทางเศรษฐศาสตร์การเมืองและใช้วิธีการทบทวนเอกสารและการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายระดับจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 60 คนในภาคส่วนสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่าสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันของประเทศยูกันดายังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการระบบการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึง และมีการคุ้มครองทางการเงินอย่างกว้างขวาง โดยผลประโยชน์และอุดมการณ์ที่ครอบงำไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้รัฐบาลดำเนินการในทิศทางนี้ องค์กรสถาบันทางการเงินด้านสุขภาพยังคงแตกแยกอย่างมาก และไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างชัดเจน บทความนี้ได้นำเสนอการอภิปรายเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ทางการเมืองเพื่อบรรลุการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึง และการคุ้มครองทางการเงินอย่างครอบคลุมสำหรับประชากรในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง จากการศึกษาข้างต้นจะพบว่าเศรษฐศาสตร์การเมืองจะวิเคราะห์บริบทของระบบเศรษฐกิจภายในเงื่อนไขทางสังคมและประวัติศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจง และตระหนักดีว่าระบบเศรษฐกิจไม่ใช่สิ่งที่เป็นสากล แต่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางการเมือง วัฒนธรรมและสังคม

สรุปท้ายบท

ในบทนี้ได้นำเสนอแนวคิดของเศรษฐศาสตร์การเมืองและความสำคัญในการศึกษาสังคมเศรษฐกิจและการเมือง เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสาขาสหวิทยาการที่วิเคราะห์การทำงานร่วมกันระหว่างการเมืองและเศรษฐศาสตร์ ซึ่งนอกเหนือไปจากการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมเพื่อรวมปัจจัยทางสังคมและการเมืองแล้ว การทำความเข้าใจเศรษฐศาสตร์การเมืองจะใช้วิธีการพิจารณาและทำเข้าใจแบบองค์รวมเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ พลวัตของอำนาจ การจัดการสถาบันและผลลัพธ์ทางสังคม บทนี้ได้เน้นความเกี่ยวข้องของเศรษฐศาสตร์การเมืองในการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การวิเคราะห์อิทธิพลของสถาบันและระบบเศรษฐกิจภายในบริบททางสังคมที่เฉพาะเจาะจง ด้วยวิธีการแบบสหวิทยาการเศรษฐศาสตร์การเมืองนำเสนอข้อมูลเชิงลึกและวิธีการที่แตกต่างจากสาขาวิชาอื่นเพื่อนำประเด็นความซับซ้อนของโลกที่มีพลวัตมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและความสลับซับซ้อนเหล่านี้

คำถามท้ายบทที่ 1

1.1. ลักษณะสหวิทยาการของเศรษฐศาสตร์การเมืองมีส่วนช่วยในการทำความเข้าใจระบบเศรษฐกิจและสังคมอย่างครอบคลุมอย่างไร อภิปรายถึงประโยชน์ของการผสมผสานมุมมองจากเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์และรัฐศาสตร์ในการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง

1.2. แนวคิดพลวัตของอำนาจภายในเศรษฐกิจการเมืองและความสัมพันธ์เชิงอำนาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรและการกระจายอย่างไร ยกตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ

1.3. ความสำคัญของสถาบันในการกำหนดระบบเศรษฐกิจและนโยบาย สถาบันต่างๆ เช่น รัฐบาล หน่วยงานกำกับดูแล และองค์กรระหว่างประเทศ จะส่งผลต่อการตัดสินใจและผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจอย่างไร อภิบายบทบาทของสถาบันในการส่งเสริมความมั่นคง รวมทั้งส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมภายใต้บริบทของความแตกต่างของประเทศต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

Merlo, A. (2018). *Political economy and policy analysis*. Routledge.

Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2012). *Why nations fail: The origins of power, prosperity, and poverty*. Crown Business.

Balaam, D. N. (2023). *political economy* | *Definition, History, Types, Examples, & Facts Definition* | Britannica Money. https://www.britannica.com/money/political-economy

Clift, B. (2021). *Comparative political economy: States, markets and global capitalism*. Bloomsbury Publishing.

Blyth, M. (2013). *Austerity: The history of a dangerous idea*. Oxford University Press.

Chang, H. J. (2014). *Economics: The user's guide*. Bloomsbury Press.

Economy perspective. International Journal of Health Policy and Management. https://doi.org/10.34172/ijhpm.2021.116

Chilcote, R. H. (2018). *Theories of comparative political economy*. Routledge.

Chilcote, R.H. (2000). *Comparative Inquiry In Politics And Political Economy: Theories And Issues* (1st ed.). Routledge.

Nannini, M., Biggeri, M., & Putoto, G. (2022). Health coverage and financial protection in Uganda: a political economy perspective. *International journal of health policy and management*, 11(9), 1894.

O'Hara, P. A. (2020). *Political economy: A comparative approach (4th ed.)*. Routledge.

Piketty, T. (2014). *Capital in the twenty-first century*. Harvard University Press.

Smith, A. (1776). *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*. W. Strahan & T. Cadell.

Weingast, B. R., & Wittman, D. (2008). *The Oxford handbook of political economy*. Oxford University Press.

บทที่ 2

แนวทางการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมือง

(Political Economy Approaches)

บทนำ

เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นการศึกษาแบบสหวิทยาการที่รวมการศึกษาการเมืองและเศรษฐศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ ความมั่งคั่งและนโยบายสาธารณะ ในบทนี้จะนำเสนอแนวทางการศึกษาต่าง ๆ ของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยเน้นทฤษฎีและกรอบแนวคิดที่สำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์และตีความปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง จะทำให้เห็นภาพรวมของแนวทางหลักที่ครอบคลุมและการนำไปประยุกตใช้ในสาขา เศรษฐศาสตร์การเมือง หัวข้อที่จะนำเสนอในบทนี้จะประกอบไปด้วย การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบต่างๆ การนำทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองต่างๆไปประยุกต์ใช้ และการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของแนวทางการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองต่างๆ โดยจะนำเสนอหัวข้อต่างๆ เป็นลำดับถัดไป

2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบต่าง ๆ

2.1.1 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิค (Classical Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกเกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 18 และ 19 ได้รับอิทธิพลจากนักคิด เช่น อดัม สมิธ (Adam Smith) และ เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) แนวทางนี้เน้นบทบาทของตลาด การค้าเสรีและความสนใจในผลประโยชน์ของตนเองของแต่ละบุคคลในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศในภาพรวม เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกวางรากฐานสำหรับการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทุนนิยม แรงงานและการสะสมความมั่งคั่ง (Caporaso & Levine, 1992) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิค (Classical Political Economy) เป็นทฤษฎีที่วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิต การแบ่งปัน และการบริโภคสินค้าและบริการในสังคม โดยมุ่งเน้นไปที่บทบาทของตลาด ราคา และการแข่งขันในการปรับสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ ผู้ที่สนับสนุนทฤษฎีนี้เชื่อว่าตลาดจะสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ หากไม่มีการแทรกแซงจากรัฐหรือผู้มีอำนาจ เพราะตลาดจะถูกขับเคลื่อนโดยพลังของความต้องการของผู้บริโภค และพลังของผู้ผลิตที่ต้องการผลกำไร

อดัม สมิธเป็นนักคิดที่มีผลสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิก โดยเขาเน้นที่หลักการของตลาดและความสำคัญของเสรีภาพในการดำเนินกิจการ เขาสนับสนุนหลักการของตลาดที่สามารถทำหน้าที่ประกอบกิจกรรมเศรษฐกิจได้เองโดยไม่ต้องมีการควบคุมจากรัฐ และได้นำเสนอแนวคิดของมือที่มองไม่เห็น (Invisible Hand) ซึ่งกล่าวถึงการทำงานของตลาดที่สามารถปรับตัวเองได้ในทิศทางที่เป็นประโยชน์ของสังคมโดยไม่ต้องมีการควบคุมจากรัฐ (Smith, 1999). นักคิดอีกคนหนึ่ง คือ เดวิด ริคาร์โด เขาเป็นนักคิดที่มีมีอิทธิพลในด้านทฤษฎีการค้าและมูลค่าแลกเปลี่ยน เขาพัฒนาทฤษฎีมูลค่าแรงงาน (Labor Theory of Value) ที่อธิบายว่ามูลค่าของสินค้าและบริการมีต้นทุนที่เกิดจากแรงงาน นอกจากนี้ เขายังนำเสนอทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ซึ่งกล่าวถึงการให้ความสำคัญในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ (Ricardo, 2012). ทฤษฎีนี้ได้มีอิทธิพลในนโยบายการค้าระหว่างประเทศและได้รับการยอมรับอย่างมากในวงการเศรษฐศาสตร์

2.1.2 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์คซิสต์** (Marxist Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์ซึ่งพัฒนาโดยคาร์ล มาร์กซ์และฟรีดริช เองเกิลส์ (Karl Marx and Friedrich Engels) นำเสนอการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของระบบทุนนิยมและความขัดแย้งโดยธรรมชาติของเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม โดยเน้นถึงลักษณะการเอารัดเอาเปรียบของการผลิตในระบบทุนนิยม การต่อสู้ทางชนชั้นระหว่างชนชั้นนายทุนและชนชั้นกรรมาชีพและความสำคัญของวัตถุนิยมทางประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์อธิบายโครงสร้างทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ของการผลิตนำไปสู่การเกิดสถาบันทางการเมืองและความสัมพันธ์ทางสังคมและพลวัตทางอำนาจอย่างไร (Harvey, 2009) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์คซิสต์ (Marxist Political Economy) เป็นแนวคิดที่วิเคราะห์สังคมและประวัติศาสตร์โลกผ่านแง่มุมของการผลิต การแบ่งแยกชนชั้น และการปฏิวัติ ทฤษฎีนี้ใช้หลักการของวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ (historical materialism) เพื่ออธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากการพัฒนาของพลังการผลิต (productive forces) และความสัมพันธ์ทางการผลิต (relations of production) ที่เป็นพื้นฐานของวิธีการผลิต (mode of production) วิธีการผลิตที่เกี่ยวข้องกับทุนนิยม (capitalism) เป็นวิธีการผลิต

ที่มีการแบ่งแยกชนชั้นเป็นชนชั้นกระฎุมพี (bourgeoisie) ที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เช่น เครื่องจักร เงินทุน หรือที่ดิน และชนชั้นกรรมาชีพ (proletariat) ที่ไม่มีปัจจัยการผลิต เว้นแต่แรงงานของตนเอง (Callinicos, 1985)

ระบบทุนนิยมได้สร้างความขัดแย้งระหว่างชนชั้นกระฎุมพีและกรรมาชีพ เพราะกระฎุมพีได้รับประโยชน์จากการใช้แรงงานของกรรมาชีพให้ผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อขายให้ได้กำไร ส่วนกรรมาชีพได้รับเพียงค่าจ้างที่ไม่เท่ากับมูลค่าของสินค้าหรือบริการที่ผลิตขึ้นมา ความแตกต่างนี้เรียกว่า มูลค่าส่วนเกิน (surplus value) ที่เป็นแหล่งที่มาของการสะสมทุน (capital accumulation) และการแบ่งแยกชนชั้น (class stratification) ทุนนิยมยังสร้างความแปลกแยก (alienation) ให้กับกรรมาชีพ เพราะกรรมาชีพไม่ได้ควบคุมการผลิตหรือผลผลิตของตนเอง แต่ถูกบังคับให้ทำงานในเงื่อนไขที่กระฎุมพีกำหนด ซึ่งทำให้กรรมาชีพไม่ได้แสดงออกถึงศักยภาพของตนเองในการผลิต และไม่ได้สัมผัสกับผู้อื่นในสังคม (Harvey, 2009)

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์คซิสต์ เชื่อว่าการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพจะเป็นการสิ้นสุดของวิธีการผลิตทุนนิยม และจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสู่วิธีการผลิตสังคมนิยม (socialism) ที่ไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น และปัจจัยการผลิตเป็นของส่วนรวม วิธีการผลิตสังคมนิยมจะใช้การวางแผนจากส่วนกลางในการจัดการการผลิตและการแจกจ่ายสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของประชากร โดยไม่ใช้กลไกของตลาดหรือราคา การผลิตสังคมนิยมจะพัฒนาไปสู่การผลิตแบบคอมมิวนิสต์ (communism) เมื่อพลังการผลิตเพิ่มขึ้นจนถึงขีดสุด และไม่มีความจำเป็นให้ต้องมีรัฐในการควบคุมหรือบังคับประชากร การผลิตคอมมิวนิสต์จะเป็นสังคมที่ไม่มีชนชั้น ไม่มีรัฐ ไม่มีประชาธิปไตย เพียงแค่ "จะทำให้แต่ละคนได้รับสินค้าและบริการตามความต้องการของตัวเอง

2.1.3 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิค** (Neoclassical Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิกหรือที่เรียกว่าเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก เป็นแนวทางที่โดดเด่นในเศรษฐศาสตร์ร่วมสมัย แนวทางการอธิบายปรากฏการณ์ของเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกจะเน้นบทบาทของพฤติกรรมส่วนบุคคลที่มีเหตุผล ความสมดุลของตลาดและประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากร เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิกใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์และการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้น

ไปที่การทำงานร่วมกันของอุปสงค์และอุปทาน การเพิ่มประโยชน์สูงสุดและการกำหนดราคา เป็นต้น ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิค (Neoclassical Political Economy) เป็นวิธีการทางเศรษฐกิจที่วิเคราะห์ผลกระทบของการกระจายสินค้า ผลิตภัณฑ์ และรายได้ในตลาดโดยอาศัยหลักการของ “อุปสงค์และอุปทาน” และ “อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย” ของผู้บริโภคและผู้ผลิต

ทฤษฎีนี้มีการใช้สมการทางคณิตศาสตร์เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมและเหตุผลของบุคคลในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณา “การวิเคราะส่วนเพิ่ม” (marginal analysis) และ “ดุลยภาพทั่วไป” (general equilibrium) ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 โดยนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียง เช่น Milton Friedman, Paul Samuelson, William Stanley Jevons, Carl Menger, Leon Walras, Alfred Marshall และ John Bates Clark ทฤษฎีนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 และได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเป็นเศรษฐกิจกระแสหลัก (mainstream economics) และเป็นพื้นฐานของการวางแนวนโยบายการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในยุคปัจจุบัน

2.1.4 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบัน** (Institutional Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบันจะพิจารณาบทบาทของสถาบัน กฎเกณฑ์และบรรทัดฐานทางสังคมในการกำหนดผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ แนวทางนี้ตระหนักดีว่าพฤติกรรมทางเศรษฐกิจได้รับอิทธิพลจากสถาบันที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กรอบกฎหมายสิทธิในทรัพย์สินค่านิยมทางวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบันจะสนใจศึกษาเกี่ยวกับสถาบันต่างๆมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีบทบาททางเศรษฐกิจอย่างไรและส่งผลต่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจความไม่เท่าเทียมกันและการพัฒนาอย่างไร

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบัน (Institutional Political Economy) เป็นแนวคิดที่วิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของสถาบัน (institutions) ในการกำหนดพฤติกรรมและการจัดสรรทรัพยากรในสังคม สถาบันในที่นี้หมายถึงกลุ่มของกติกาสังคมหรือองค์กรที่มีอำนาจหรืออิทธิพลต่อการกระทำของมนุษย์ โดยสถาบันสามารถแบ่งได้เป็นสถาบันทางการ (formal institutions) เช่น รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง หรือสถาบันไม่เป็นทางการ (informal institutions) เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี แนวปฏิบัติ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบันได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ เช่น Thorstein

Veblen, Wesley Mitchell, John R. Commons, John Maynard Keynes, Karl Polanyi เป็นต้น และได้พัฒนาต่อยอดโดยนักวิชาการในหลายสาขาวิชา เช่น เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ปรัชญา การเมือง เป็นต้น และได้แบ่งออกเป็นประเด็นศึกษาหลายประเด็นหลัก เช่น การวิเคราะห์แบบองค์รวม (totality) การวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์ (historical dimension) การวิเคราะห์ในเชิงความขัดแย้ง (dialectic) และการวิพากษ์ (critical)

ตัวอย่างนักวิชาการเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสถาบันที่โดดเด่นในยุคปัจจุบัน เช่น Douglas North เขามีงานเขียนที่สำคัญเช่น "Institutions, Institutional Change and Economic Performance(1990) " ที่เน้นการศึกษาหน่วยสถาบันในการอธิบายผลการดำเนินงานของเศรษฐกิจ โดยเขาเน้นการวิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิภาพของระบบสถาบันทางเศรษฐกิจ อีกคนหนึ่งคือ Elinor Ostrom มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรสาธารณะและสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับปรุงทรัพยากรแบบสะดวก (common-pool resources) ที่ได้รับการยอมรับมากในวงการวิชาการ เขามีงานเขียนที่สำคัญได้แก่ "Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action" (1990) ทั้งคู่นี้มีอิทธิพลมากในการพัฒนาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบัน โดย Douglas North เน้นทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสถาบันและผลกระทบที่เกิดขึ้นในเศรษฐกิจ ในขณะที่ Elinor Ostrom มุ่งเน้นทฤษฎีการจัดการทรัพยากรสาธารณะที่เน้นการทำงานร่วมกันของกลุ่มและสร้างกฎระเบียบในการใช้ทรัพยากรเพื่อรักษาความยั่งยืน

2.1.5 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยม** (Feminist Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองสตรีนิยมพยายามที่จะรวมการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางเพศสภาพเข้ากับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยเน้นการศึกษาเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันทางเพศสภาพโดยเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจรวมไปถึงความสัมพันธ์ทางอำนาจและนโยบายสาธารณะ เศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยม เน้นถึงแรงงานที่มองไม่เห็นและการไม่ได้รับค่าจ้างของผู้หญิง การเหยียดเพศของแรงงานและผลกระทบของนโยบายเศรษฐกิจต่อชีวิตของผู้หญิง แนวทางนี้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับมิติทางเพศสภาพของความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและความจำเป็นในการกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อเพศสภาพเพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างชายหญิง

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยม (Feminist Political Economy) เป็นแนวคิดที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ชั้น และอำนาจในระบบการเมืองและเศรษฐกิจ โดยให้

ความสำคัญกับการผลิต การแบ่งปัน และการใช้ทรัพยากรในสังคม แนวคิดนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theories) ที่ต้องการปลดปล่อยผู้หญิงให้พ้นจากการกดขี่เอารัดเอาเปรียบของผู้ชาย และทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง(Political Economy) ที่วิจารณ์โครงสร้างของอำนาจในสังคม ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยมไม่ได้มองผู้หญิงเป็นกลุ่มที่เป็นหนึ่งเดียวกัน แต่เห็นว่าผู้หญิงมีความหลากหลายในด้านชาติพันธุ์ เชื้อชาติ สถานะทางสังคม เป็นต้น ดังนั้น การวิเคราะห์ของทฤษฎีนี้จะพยายามค้นหาสาเหตุของความไม่เท่าเทียมระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย และข้อได้เปรียบของผู้ชายในการกำหนดกฎเกณฑ์ในสังคม

ตัวอย่างของนักคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยม ได้แก่ Nancy Folbre เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ที่เขียนหลายเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในการผลิตในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายของการดูแล (care work) ที่ไม่ได้ถูกรวมไว้ในการคำนวณผลิตภาพชาติ (GDP) มีงานเขียนที่น่าสนใจหลายเล่ม เช่น The Invisible Heart: Economics and Family Values (2001), Valuing Children: Rethinking the Economics of the Family (2008), For Love and Money: Care Provision in the United States (2012) อีกคนหนึ่งได้แก่ Sylvia Walby เป็นนักสังคมวิทยาชาวอังกฤษ ที่เขียนเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้หญิงในสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว การจ้างงาน ประชากร เป็นต้น มีงานเขียนที่สำคัญๆ เช่น Theorizing Patriarchy (1990), Gender Transformations (1997), Globalization and Inequalities: Complexity and Contested Modernities (2009) เป็นต้น

ตาราง 2. 1 สรุปแนวทางการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองในรูปแบบต่างๆ

รูปแบบการวิเคราะห์	**นักคิดคนสำคัญ**	**แนวคิดหลัก**
เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิค	Adam Smith, David Ricardo	ตลาด, การค้าเสรี, ผลประโยชน์ส่วนตัว, ระบบทุนนิยม
เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์คซิสต์	Karl Marx, Friedrich Engels	ระบบคอมมิวนิสต์, การต่อสู้ทางชนชั้น, วัตถุนิยมประวัติศาสตร์

รูปแบบการวิเคราะห์	นักคิดคนสำคัญ	แนวคิดหลัก
เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิค	Milton Friedman, Paul Samuelson	พฤติกรรมที่มีเหตุผล, ความสมดุลของตลาด, ความมีประสิทธิภาพ
เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบัน	Douglass North, Elinor Ostrom	สถาบันต่างๆ, กฎระเบียบ, บรรทัดฐานทางสังคม, ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
เศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยม	Nancy Folbre, Sylvia Walby	ความไม่เท่าเทียมทางเพศสภาพ, การแบ่งงานกันทำทางเพศสภาพ, การตอบสนองทางนโยบายด้านเพศสภาพ

แหล่งที่มา: O'Hara (2020)

กล่าวโดยสรุป เศรษฐศาสตร์การเมืองแนวทางต่างๆ มีการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่แตกต่างกันหลากหลาย นอกจากนี้ แต่ละแนวทางนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐศาสตร์ ตั้งแต่เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกและมาร์กซิสต์ไปจนถึงมุมมองแบบนีโอคลาสสิก เชิงสถาบันและแนวทางสตรีนิยม แนวทางเหล่านี้มีส่วนช่วยในการทำความเข้าใจระบบเศรษฐกิจ พลวัตทางอำนาจและการเลือกนโยบายที่กว้างขึ้น ด้วยการวิเคราะห์แนวทางที่หลากหลายเหล่านี้ นักวิชาการและผู้กำหนดนโยบายจะได้รับความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความซับซ้อนและความท้าทายของปัญหาที่มีอยู่ในสาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและทำงานเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและเท่าเทียมกันมากขึ้น ตัวอย่างของการใช้แนวทางสถาบันนิยมมาศึกษาบทบาทของรัฐในปัจจุบัน เช่น งานเขียนของ ฮา-จุน ชาง (Ha-Joon Chang) (2000) บทความนี้วิเคราะห์โดยใช้มุมมองสถาบันนิยมเกี่ยวกับบทบาทของรัฐ โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบสถาบันนิยม ฮา-จุน ชาง ผู้เขียน ได้เสนอว่าสถาบันและรัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดโครงสร้างและการทำงานของเศรษฐกิจ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหนังสือที่มีชื่อว่า "Institutions and the Role of the State" ซึ่งมีบรรณาธิการได้แก่ Leonardo Burlamaqui, Ana Castro และ Ha-Joon Chang และได้รับการตีพิมพ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2000 หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยบทความที่มีมุมมองทฤษฎีและนโยบายต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทของรัฐ สถาบัน และข้อตกลง โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและการ

พัฒนาของรัฐในสังคมปัจจุบัน และเสนอแนวทางในการปฏิรูปรัฐบาลและการกำกับดูแลนโยบายในมุมมองใหม่ๆ.

2.2 การนำทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองต่าง ๆไปประยุกต์ใช้

กรอบทฤษฎีในเศรษฐศาสตร์การเมืองมีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ คุณสมบัติด้านจุดแข็ง จุดอ่อนและข้อจำกัดของแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองจะทำให้สามารถเข้าใจปรากฎการณ์ที่เกิดในโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

2.2.1 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิค** (Classical Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกซึ่งมีรากฐานมาจากผลงานของ Adam Smith และ David Ricardo เน้นบทบาทของตลาดการค้าเสรีและความสนใจในตนเองของแต่ละบุคคลในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ แนวคิดนี้จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างทุนนิยม แรงงานและการสะสมความมั่งคั่ง กรอบแนวคิดนี้มีอิทธิพลในการทำความเข้าใจประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรประโยชน์ของความเชี่ยวชาญและความสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินในการพัฒนาเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามนักวิจารณ์แย้งว่า เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกมีแนวโน้มที่จะมองข้ามปัญหาความไม่เท่าเทียมกันและความอยุติธรรมทางสังคมโดยเน้นที่กลไกตลาดเป็นหลัก

การประยุกต์ใช้ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิค (Classical Political Economy) เป็นการศึกษาวิธีการที่ประเทศต่างๆ ใช้ทรัพยากร แรงงาน และเทคโนโลยี เพื่อสร้างสินค้าและบริการ และแบ่งปันผลประโยชน์ในสังคม ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าตลาดเสรีจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการแข่งขันจะกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ และควรวจะมีการจำกัดบทบาทของรัฐต่อการเข้าไปจัดการภาคเศรษฐกิจ

2.2.2 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์คซิสต์** (Marxist Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์ซึ่งพัฒนาโดยคาร์ล มาร์กซ์และฟรีดริช เองเกลส์นำเสนอการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของระบบทุนนิยมและความขัดแย้งโดยธรรมชาติของเศรษฐกิจในระบบทุน แนวคิดนี้จะเน้นบทบาทของการต่อสู้ทางชนชั้นและการแสวงประโยชน์จากแรงงานในการสร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง (Marx, 1867)และความสำคัญของวัตถุนิยมทาง

ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์แบบมาร์กซิสต์จะเน้นความสำคัญของความสัมพันธ์ทางสังคมของการผลิต ซึ่งหมายถึง วิธีการที่สังคมจะจัดระเบียบการผลิตสินค้าและบริการ (Harvey, 2006) เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์พิจารณาว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ของการผลิตก่อให้เกิดสถาบันทางการเมือง ความสัมพันธ์ทางสังคมและพลวัตทางอำนาจอย่างไร แนวคิดนี้เป็นกรอบสำหรับการทำความเข้าใจบทบาทของชนชั้นนายทุน การเอารัดเอาเปรียบและการพัฒนาที่ไม่สม่ำเสมอในสังคมทุนนิยม อย่างไรก็ตามนักวิจารณ์แย้งว่า เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์บางครั้งอาจทำให้ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อนซับซ้อนเกินไปและประเมินบทบาทของหน่วยงานแต่ละแห่งต่ำเกินไป

2.2.3 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิค** (Neoclassical Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิกหรือที่เรียกว่าเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก เป็นแนวทางที่โดดเด่นในเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัย แนวคิดนี้จะเน้นความสำคัญของตลาดเสรีและเสรีภาพส่วนบุคคล (Hayek, 1944) การสร้างเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกเน้นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่มีเหตุผล อีกทั้งยังพิจารณาถึงความสมดุลของตลาดและประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากร จัดลำดับความสำคัญของประสิทธิภาพของตลาดและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลของแต่ละบุคคล (Friedman, 1962) เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิกใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์และการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้นไปที่การทำงานร่วมกันของอุปสงค์และอุปทานการเพิ่มประโยชน์สูงสุดและการกำหนดราคา มีอิทธิพลในการวิเคราะห์นโยบายและให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด อย่างไรก็ตามนักวิจารณ์แย้งว่าเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิกมักถือว่าการแข่งขันที่สมบูรณ์แบบและละเลยปัจจัยสำคัญเช่นพลวัตของอำนาจและข้อจำกัดของสถาบัน

2.2.4 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบัน** (Institutional Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบันจะพิจารณาบทบาทของสถาบัน กฎเกณฑ์และบรรทัดฐานทางสังคมในการกำหนดผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ เน้นความสำคัญของสถาบันและองค์กรในการสร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ (North, 1990) นักสถาบันให้เหตุผลว่าพฤติกรรมทางเศรษฐกิจไม่ได้ถูกกำหนดโดยเหตุผลของแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงบรรทัดฐาน กฎ และวิธีปฏิบัติของสถาบัน

ด้วย (Veblen, 1914) แนวทางนี้ตระหนักดีว่าพฤติกรรมทางเศรษฐกิจได้รับอิทธิพลจากสถาบันที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กรอบกฎหมายสิทธิในทรัพย์สินค่านิยมทางวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบันมองว่าสถาบันมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีบทบาททางเศรษฐกิจอย่างไรและส่งผลต่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจความไม่เท่าเทียมกันและการพัฒนาอย่างไร แนวคิดนี้จะเป็นกรอบการทำความเข้าใจความสำคัญของบริบทและปัจจัยทางประวัติศาสตร์ในการกำหนดระบบเศรษฐกิจ จุดแข็งของแนวคิดนี้จะอยู่ที่การพยายามอธิบายความซับซ้อนของปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสถาบัน อย่างไรก็ตามนักวิจารณ์แย้งว่าอาจมองข้ามหน่วยงานแต่ละแห่งและบทบาทของกลไกตลาด

2.2.5 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยม** (Feminist Political Economy)

เศรษฐศาสตร์การเมืองสตรีนิยมรวมการวิเคราะห์เพศสภาพเข้ากับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยเน้นความสำคัญของเพศสภาพในการสร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ (Folbre, 1994) โดยเห็นว่าความไม่เท่าเทียมกันทางเพศมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ทางอำนาจและนโยบายสาธารณะอย่างไร เศรษฐศาสตร์การเมืองของสตรีนิยมโต้แย้งว่าการมุ่งเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมที่เน้นกิจกรรมทางการตลาดได้ละเลยงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนซึ่งดำเนินการโดยผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ เช่น งานดูแลเด็ก (Hochschild, 1983) เศรษฐศาสตร์การเมืองสตรีนิยมให้ความสำคัญกับแรงงานที่มองไม่เห็นและไม่ได้รับค่าจ้างของผู้หญิง การแบ่งงานทางเพศและผลกระทบของนโยบายเศรษฐกิจต่อชีวิตของผู้หญิง จุดแข็งของแนวคิดนี้จะมุ่งเน้นไปที่การอธิบายการแบ่งงานทางสังคม งานดูแลและมิติทางเพศของความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามนักวิจารณ์แย้งว่าเศรษฐศาสตร์การเมืองสตรีนิยมบางครั้งอาจละเลยความไม่เท่าเทียมกันในรูปแบบอื่น ๆ และมองข้ามความซับซ้อนของความสัมพันธ์ทางเพศ

ตาราง 2. 2 สรุปกรอบทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในเศรษฐศาสตร์การเมือง

กรอบแนวคิด	**นักทฤษฎีคนสำคัญ**	**การประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายในทางเศรษฐศาสตร์การเมือง**
เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิค	Adam Smith, David Ricardo	ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพ, ความเชี่ยวชาญเฉพาะ, และสิทธิในทรัพย์สินในการพัฒนาเศรษฐกิจ
เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์คซิสต์	Karl Marx, Friedrich Engels	การวิเคราะห์พลวัตของชนชั้นการเอารัดเอาเปรียบและการพัฒนาที่ไม่สม่ำเสมอในสังคมทุนนิยม
เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิค	Milton Friedman, Paul Samuelson	การวิเคราะห์นโยบายการทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตลาดอุปสงค์และอุปทาน
เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบัน	Douglass North, Elinor Ostrom	การวิเคราะห์บทบาทของสถาบันในการกำหนดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและการพัฒนา
เศรษฐศาสตร์การเมืองแนวสตรีนิยม	Nancy Folbre, Sylvia Walby	ความสัมพันธ์ของเพศสภาพกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและนโยบาย

แหล่งที่มา: O'Hara (2020)

การประยุกต์ใช้กรอบทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองต่างๆ ให้มุมมองที่มีคุณค่าสำหรับการทำความเข้าใจปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก มาร์กซิสต์ นีโอคลาสสิก สถาบันและสตรีนิยมแต่ละกรอบแนวคิด จะนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่แตกต่างกันเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ พลวัตของอำนาจและการกำหนดนโยบาย ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในนโยบายสามารถพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ละเอียดยิ่งขึ้นและทำงานเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและเท่าเทียมกันมากขึ้น นอกจากนี้ การรวมกรอบการทำงานที่

หลากหลายและวิธีการแบบสหวิทยาการสามารถทำให้เกิดความเข้าใจที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการทำงานที่ซับซ้อนของเศรษฐศาสตร์การเมือง

2.3 การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของแนวทางการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองต่าง ๆ

การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของแนวทางการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองต่าง ๆ มีลักษณะที่แตกต่างกันตามแนวคิดและแนวทางที่นำมาใช้. ต่อไปนี้คือการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของแนวทางการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองที่ได้รับความนิยมต่าง ๆ

2.3.1. แบบเสรีนิยม จะมีจุดแข็งตรงที่การส่งเสริมการแข่งขัน: แนวทางเสรีนิยมส่งเสริมการแข่งขันในตลาด เพื่อสร้างความมีประสิทธิภาพในการให้บริการและผลิตสินค้า.เสรีภาพทางเศรษฐกิจ: การเสรีภาพในการทำธุรกิจและการลงทุนทำให้มีสภาพการเศรษฐกิจที่เป็นอิสระ ส่วนจุดอ่อน ได้แก่ เผชิญกับความไม่เท่าเทียม: อาจพบปัญหาในการแสดงความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจที่ทำให้แบ่งแยกระหว่างชนชั้น.ขาดความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการสาธารณะ: บางครั้งเสรีนิยมอาจเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิและการเข้าถึงบริการสาธารณะ.

2.3.2 แบบมาร์กซิสต์ มีจุดแข็ง ได้แก่ การลดความไม่เท่าเทียม: มาร์กซิสต์มุ่งเน้นการลดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ. การควบคุมส่วนราชการใหญ่ การมีการควบคุมในส่วนราชการใหญ่ทำให้สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ. แต่มีจุดอ่อน ที่สำคัญ ได้แก่ ข้อจำกัดในการลงทุนและการผลิต: การมีการควบคุมมากจนอาจส่งผลให้มีข้อจำกัดในการลงทุนและการผลิต ความไม่ยืดหยุ่น: ระบบมาร์กซิสต์บางครั้งอาจเสี่ยงต่อความไม่ยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง.

2.3.3. แบบเสรีนิยมใหม่ มีจุดแข็งตรงที่ การบูรณาการของเสรีนิยมและการรักษาความยุติธรรม: เสรีนิยมใหม่มุ่งเน้นการรวมเอาทั้งเสรีนิยมและความยุติธรรม.แต่มีจุดอ่อนได้แก่ ความซับซ้อนและความยากในการดำเนินการ: ระบบที่ผสมผสานระหว่างเสรีนิยมและความยุติธรรมอาจทำให้กระบวนการดำเนินการซับซ้อนและยากต่อการบริหาร.

2.3.4. แบบสถาบัน มีจุดแข็งได้แก่ ความเสถียรของระบบ: การมีสถาบันที่มีการควบคุมมีโอกาสที่จะสร้างความเสถียรในระบบเศรษฐกิจ.การป้องกันการละเมิด: ระบบสถาบันมักมีมาตรการ

ที่เข้มงวดในการป้องกันการละเมิด.แต่มีจุดอ่อนตรงที่ความไม่ยืดหยุ่นในการปรับตัว: การมีระบบที่มีความตั้งรับน้อยอาจทำให้มีความไม่ยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง.ปัญหาทางการเมือง: การมีสถาบันที่มีอิทธิพลมากอาจเป็นที่มาของปัญหาทางการเมือง.

2.3.5. แบบสตรีนิยม มีจุดแข็งตรงที่การเน้นความเสมอภาค: แนวทางสตรีนิยมมุ่งเน้นการเพิ่มความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ.การให้สิทธิแก่กลุ่มที่มีพลังงานน้อย: การให้สิทธิแก่กลุ่มที่มีพลังงานน้อยทำให้เกิดความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ.แต่มีจุดอ่อนตรงที่มีความไม่มั่นคงในการลงทุน: ระบบที่มุ่งเน้นการเสมอภาคอาจเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงในการลงทุน. ข้อจำกัดในการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการ: การมีการกำหนดข้อจำกัดในการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการอาจส่งผลให้มีข้อจำกัดในการแข่งขันในตลาด.

สรุปท้ายบท

ในบทนี้ได้พิจารณาแนวทางต่างๆในเศรษฐศาสตร์การเมืองโดยเน้นมุมมองที่หลากหลายและการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวคิดต่างๆ ในการนำไปใช้วิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองต่างๆ ได้แก่ เศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก เศรษฐศาสตร์การเมืองมาร์กซิสต์ เศรษฐศาสตร์การเมืองนีโอคลาสสิกเศรษฐศาสตร์การเมืองสถาบันและเศรษฐศาสตร์การเมืองสตรีนิยม แต่ละแนวทางนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่มีค่าเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกเน้นตลาดการค้าเสรีและผลประโยชน์ของตนเอง ในขณะที่เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์มุ่งเน้นไปที่การต่อสู้ทางชนชั้นและลักษณะการแสวงหาผลประโยชน์ของระบบทุนนิยม เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบนีโอคลาสสิกเน้นพฤติกรรมที่มีเหตุผลและความสมดุลของตลาดในขณะที่เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสถาบันจะพิจารณาบทบาทของสถาบันและบรรทัดฐานทางสังคม เศรษฐศาสตร์การเมืองสตรีนิยมจะรวมการวิเคราะห์ทางเพศสภาพเข้ากับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองโดยเน้นความไม่เท่าเทียมกันทางเพศและการแบ่งแยกเพศของแรงงาน

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางที่แตกต่างกันเหล่านี้นักวิชาการและผู้กำหนดนโยบายสามารถพัฒนาความเข้าใจที่ครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจพลวัตของอำนาจและการเลือกนโยบาย สิ่งสำคัญ คือ ต้องตระหนักถึงจุดแข็งและข้อจำกัด ของแต่ละแนวทางและพิจารณาว่าจะ

รวมกันหรือเสริมกันได้อย่างไรเพื่อให้การวิเคราะห์ปัญหาเศรษฐศาสตร์การเมืองมีความละเอียดอ่อนยิ่งขึ้น การพิจารณาข้อมูลเชิงลึกของแนวทางต่างๆเหล่านี้สามารถช่วยจัดการกับความซับซ้อนและความท้าทายของระบบเศรษฐกิจด้วยการผสมผสานมุมมองที่แตกต่างหลากหลายและพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจที่ครอบคลุมเสมอภาคและยั่งยืนมากขึ้น

คำถามท้ายบทที่ 2

2.1 กรอบทฤษฎีที่แตกต่างกันในเศรษฐศาสตร์การเมืองทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจอย่างไร?

2.2 การวิเคราะห์แบบสหวิทยาการสามารถทำให้เกิดความเข้าใจของเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่ซับซ้อนได้ด้วยวิธีใดบ้าง?

2.3 อะไรคือจุดแข็งและข้อจำกัดของแต่ละแนวการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง และข้อควรพิจารณาเหล่านี้ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้อย่างไร?

เอกสารอ้างอิง

Callinicos, A. (1985). *Marxism and Philosophy*. Oxford Paperbacks.

Caporaso J. A. & Levine D. P. (1992). *Theories of political economy*. Cambridge University Press.

Chang, H. (2000). *An institutionalist perspective on the role of the state: towards an institutionalist political economy*. In Edward Elgar Publishing eBooks (pp. 3–26). https://doi.org/10.4337/9781782543152.00008

Folbre, N. (1994). *Who pays for the kids? Gender and the structures of constraint*. Routledge.

Friedman, M. (1962). *Capitalism and freedom*. University of Chicago Press.

Harvey, D. (2006). *Spaces of global capitalism: A theory of uneven geographical development*. Verso.

Harvey, D. (2009). *A companion to Marx's capital*. Verso Books.

Hayek, F. A. (1944). *The road to serfdom*. University of Chicago Press.

North, D. C. (1990). *Institutions, institutional change and economic performance*. Cambridge University Press.

O'Hara, P. A. (2020). *Political economy: A comparative approach* (4th ed.). Routledge.

Ricardo, D. (2012). *The principles of political economy and taxation*. Dover Publications.

Smith, A. (1999). *The wealth of nations: Books IV-V* (A. Skinner, Ed.; 4th ed.). Penguin Classics.

Veblen, T. (1914). *The instinct of workmanship and the state of the industrial arts*. Macmillan.

บทที่ 3

เศรษฐศาสตร์การเมืองแนวเสรีนิยมคลาสสิก

(Classical Liberal Political Economy)

บทนำ

เศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก (Classical Political Economy) เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 18 และ 19 มุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจการทำงานของตลาด การสร้างความมั่งคั่งและบทบาทของรัฐในระบบเศรษฐกิจ เสรีนิยมเป็นแนวคิดทางปรัชญา เศรษฐศาสตร์และการเมืองที่ยึดถือความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีเสรีภาพและสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตของตนเองได้ แนวคิดนี้ยังส่งผลให้เกิดการเห็นอกเห็นใจในการปกป้องสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น และการต่อต้านการแทรกแซงของรัฐหรืออำนาจใดๆ ที่ละเมิดความเป็นปัจเจกของบุคคล (Caporaso & Levine, 1992) เสรีนิยมมีหลายประเภท แต่ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่ความเสมอภาค ความยุติธรรม และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของมนุษย์ ในบทนี้จะนำเสนอหัวข้อที่เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวเสรีนิยมคลาสสิก ดังต่อไปนี้ ได้แก่ การทำความเข้าใจแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิก ต่อมาจะเป็นการนำเสนอแนวคิดของเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวคลาสิกคนสำคัญ และสุดท้ายจะเป็นการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวคลาสสิกที่สำคัญพร้อมกับตัวอย่างการนำไปใช้วิเคราะห์กับเหตุการณ์และสถานการณ์ปัจจุบัน

3.1 แนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิก

เสรีนิยมคลาสสิกเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่สนับสนุนการคุ้มครองเสรีภาพของพลเมืองและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ โดยการจำกัดอำนาจของรัฐ แนวคิดนี้พัฒนาขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 โดยแนวคิดเสรีนิยมแบบคลาสสิกจะมีหลักการพื้นฐานสำคัญดังต่อไปนี้ (Caporaso & Levine, 1992)

1) ตลาดเสรี นักเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวคลาสสิกเชื่อในพลังของตลาดเสรี พวกเขาเสนอว่าเมื่อบุคคลได้รับอนุญาตให้ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการได้อย่างเสรีจะนำไปสู่การเติบโตและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ปฏิสัมพันธ์ของผู้ซื้อและผู้ขายในตลาดที่มีการแข่งขัน

สมบูรณ์จะสามารถกำหนดราคาและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดตลาดเสรี คือ แนวคิดที่สนับสนุนการประกอบการธุรกิจโดยไม่มีการแทรกแซงจากภาครัฐหรือองค์กรอื่น ๆ ในแนวคิดนี้ ผู้ประกอบการมีเสรีภาพในการตั้งราคา ผลิต จำหน่าย และแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ในตลาด โดยอาศัยกฎของอุปทานและอุปสงค์ เพื่อปรับเปลี่ยนความสมดุลของตลาด ตัวอย่างของตลาดเสรีในยุคปัจจุบัน คือ ตลาดหุ้น ที่ผู้ซื้อและผู้ขายมีเสรีภาพในการซื้อขายหุ้นของบริษัทต่าง ๆ โดยไม่มีการกำหนดราคาหรือจำกัดปริมาณจากภาครัฐ

2) การแบ่งงานกันทำ นักเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวคลาสสิกจะตระหนักถึงประโยชน์ของการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ซึ่งบุคคลที่แตกต่างกันจะมีความเชี่ยวชาญในงานหรือทักษะเฉพาะ การมุ่งเน้นไปที่สิ่งที่พวกเขาทำได้ดีที่สุดทำให้แรงงานมีการผลิตที่มีประสิทธิผลมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่ผลผลิตโดยรวมที่เพิ่มขึ้น แนวคิดการแบ่งงานกันทำ ก็คือการจัดการกับงานที่มีขนาดใหญ่หรือซับซ้อนโดยการแบ่งเป็นงานย่อย ๆ ที่มีขนาดเล็กกว่าและง่ายกว่า แล้วมอบหมายให้กับบุคคลหรือทีมที่มีความสามารถและความรับผิดชอบในการทำงานนั้น ๆ การแบ่งงานกันทำช่วยให้งานสำเร็จได้เร็วขึ้น ลดความซ้ำซ้อนของงาน และเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน ตัวอย่างเช่น ในการจัดงานปาร์ตี้ เราสามารถแบ่งงานกันทำได้หลายอย่าง เช่น การเตรียมอาหาร การตั้งโต๊ะ การประดับสถานที่ การเลือกเพลง การจัดเก็บของเหลือ เป็นต้น เราสามารถมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มรับผิดชอบส่วนต่าง ๆ ของงานได้ตามความถนัดและความชอบของพวกเขา และเมื่อพวกเขาได้ดำเนินการในสิ่งที่พวกเขาถนัด งานก็จะออกมาดีและมีประสิทธิภาพ

3) ทฤษฎีมูลค่าแรงงาน นักเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวคลาสสิกได้เสนอทฤษฎีมูลค่าค่าแรงงานซึ่งชี้ให้เห็นว่ามูลค่าของผลิตภัณฑ์จะถูกกำหนดโดยปริมาณแรงงานที่จำเป็นในการผลิต พวกเขาเชื่อว่า ยิ่งใช้แรงงานและความพยายามในการสร้างสิ่งที่ดีมากเท่าไหร่ ก็จะได้ผลลัพธ์ที่มีคุณค่ามากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีมูลค่าแรงงาน เป็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่อธิบายว่ามูลค่าของสินค้าหรือบริการไม่ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการหรือความพอใจของผู้บริโภค แต่ขึ้นอยู่กับจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการนั้นโดยเฉลี่ยในสังคม ทฤษฎีนี้ถูกเสนอโดยนักเศรษฐศาสตร์เสรีนิยม เช่น อดัม สมิธ ในการวิเคราะห์การผลิตสินค้าในระบบทุนนิยม ตัวอย่างของทฤษฎีมูลค่าแรงงาน คือ ถ้าเราต้องการผลิตเสื้อผ้า 1 ตัว เราจะต้องใช้แรงงานในการปักผ้า ตัดผ้า ประกอบผ้าเพื่อให้ได้เสื้อผ้าที่พร้อมใช้งาน ถ้าเราใช้เวลาทำงานทั้งหมด 2 ชั่วโมง เราจะได้เสื้อผ้าที่มีมูลค่าเท่ากับแรงงานที่ใช้ในการผลิต เป็นจำนวน 2 ชั่วโมง เมื่อเทียบกับสินค้าหรือบริการอื่นที่ใช้เวลาผลิตไม่

เท่ากัน เราจะพบว่าสินค้าหรือบริการที่ใช้เวลาผลิตมากกว่าจะมีมูลค่าสูงกว่า ดังนั้น สิ่งที่เป็นตัวกำหนดมูลค่าสินค้าที่แรงงานผลิตขึ้นนั้น ก็คือ ระยะเวลาที่แรงงานใช้ในการผลิตนั่นเอง

4) การสร้างความมั่งคั่ง เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างความมั่งคั่งเพื่อความก้าวหน้าทางสังคม พวกเขาเสนอว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นขับเคลื่อนด้วยการลงทุน การสะสมทุนและการเป็นผู้ประกอบการ ด้วยการส่งเสริมการออม การลงทุนและนวัตกรรมสังคม สามารถเพิ่มความมั่งคั่งให้กับประเทศได้ เมื่อเวลาผ่านไป แนวคิดการสร้างความมั่งคั่งของแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิค คือ แนวคิดที่สนับสนุนการปกป้องเสรีภาพของพลเมืองและเสรีภาพทางเศรษฐกิจโดยการจำกัดอำนาจของรัฐบาล และการใช้กฎหมายธรรมชาติ ปัจเจกนิยม และประโยชน์นิยมเป็นหลักประกันสังคมที่เจริญรุ่งเรือง แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลจากเศรษฐศาสตร์คลาสสิกของ อดัม สมิธ ผู้เขียนหนังสือ The Wealth of Nation ที่อธิบายถึงการแบ่งงานกันทำ การแข่งขันเสรี และการค้าระหว่างประเทศ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความมั่งคั่งในประเทศและโลก

5) บทบาทของรัฐบาล นักเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกโดยทั่วไปจะสนับสนุนการแทรกแซงของรัฐบาลที่จำกัด ในระบบเศรษฐกิจ พวกเขาเชื่อว่าตลาดควรดำเนินการอย่างอิสระโดยไม่มีกฎระเบียบหรือการแทรกแซงที่มากเกินไป พวกเขาชอบการเก็บภาษีน้อยที่สุด การปกป้องสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัวและการบังคับใช้สัญญา แนวคิดบทบาทของรัฐบาลของแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิก คือ การปกป้อง เสรีภาพ และ สิทธิ ของพลเมือง โดยไม่แทรกแซงในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ หรือให้การแทรกแซงให้น้อยที่สุด เพื่อให้ตลาดเป็นผู้ประสานการผลิตและการกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอ้างอิงถึง มือที่มองไม่เห็น (invisible hand) ของ อดัม สมิธ ตัวอย่างประเทศที่ปฏิบัติตามแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ในช่วงต้นการก่อตั้งประเทศ และการดำเนินการภายใต้หลักการของ จอห์น ล็อก เกี่ยวกับ การแบ่งแยกอำนาจ (separation of powers) และ การตรวจสอบและสร้างสมดุล (checks and balances) เพื่อจำกัดอำนาจของรัฐบาล

6) การได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ นักเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวคลาสสิกโดยเฉพาะ David Ricardo (1821) ได้นำเสนอแนวคิดของความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (comparative advantage) แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าประเทศต่างๆ ควรมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและบริการที่มีต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ โดยการมีส่วนร่วมในการค้าระหว่างประเทศบนพื้นฐาน

ของความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ทุกประเทศสามารถได้รับประโยชน์และปรับปรุงสวัสดิการโดยรวมของพวกเขา แนวคิดการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิค (comparative advantage of classical liberalism) เป็นแนวคิดที่อ้างว่าการซื้อขายแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีระบบการปกครองและการจัดการทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน จะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย โดยอ้างอิงถึงหลักการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ของ David Ricardo ที่ว่า แม้ว่าประเทศหนึ่งจะมีความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการใดๆ ได้ดีกว่าประเทศอื่น แต่ถ้ามีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการนั้นๆ ให้กับประเทศที่ผลิตได้ไม่ดี จะทำให้ประเทศทั้งสองได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น ตัวอย่างของแนวคิดการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิค คือ เมื่อปี ค.ศ.1992 เมื่อสหพันธ์โซเวียต (USSR) ถูกยุบลง และประเทศต่างๆ ในยุโรปตะวันออก (Eastern Europe) เข้าสู่การปฏิวัติทางการเมืองและการเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับการพัฒนาของตนให้สูงขึ้น โดยการผันผันตัวจากระบบคอมมิวนิสต์ (communist system) เป็นระบบประชาธิปไตย (democratic system) และจากระบบการจัดการทางเศรษฐกิจแบบแผน (planned economy) เป็นระบบการจัดการทางเศรษฐกิจแบบตลาด (market economy) ผลของการผันตัวนี้ คือ เกิดการกระจายสินค้าและบริการให้กับประชากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งผลให้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้กับพื้นที่ได้อย่างมีคุณภาพ

7) ประชากรและทรัพยากร นักเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวคลาสสิกยังกล่าวถึงการเติบโตของประชากรและผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่น โทมัส โรเบิร์ต มัลธัส (Thomas Malthus) (1992) เสนอว่าประชากรมีแนวโน้มที่จะเติบโตเร็วกว่าการดำรงอยู่ของทรัพยากรของประเทศซึ่งนำไปสู่ความขาดแคลนและความยากจน หากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการ เตรียมพร้อม ตามแนวคิดของ Thomas Malthus เขาได้เสนอ กฎของประชากร (law of population) เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชากรและทรัพยากร เขาเชื่อว่าประชากรจะเพิ่มขึ้นอย่างเร็วกว่าทรัพยากร ทำให้เกิดความยากจน (poverty) และ ความทุกข์ (misery) . เขาได้แนะนำให้ใช้ การควบคุมประชากร (population control) เพื่อป้องกันการเกิดการแย่งชิงทรัพยากร ตัวอย่างของแนวคิดประชากรและทรัพยากรของแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิค ในการปกครอง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ที่ใช้รัฐธรรมนูญ (constitution) เพื่อจำกัดอำนาจของรัฐบาล และให้ผู้คนได้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ในด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สหราชอาณาจักร ที่ใช้ การปกครองตัวเอง (self-government) เพื่อให้ผู้คนได้

ใช้เสรีภาพในการประกอบการเศรษฐกิจ โดยไม่ได้รับการแทรกแซงจากรัฐบาล ซึ่งเสรีภาพของปัจเจกบุคคลจะนำมาซึ่งการแข่งขัน ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกได้วางรากฐานสำหรับทฤษฎีและแนวคิดทางเศรษฐกิจมากมายที่ยังคงมีความเกี่ยวข้องในปัจจุบัน ถึงแม้จะมีทฤษฎีทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภายหลังได้พัฒนาความคิดในระยะต่อมาเป็นจำนวนมาก แต่ความคิดแบบเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกก็ยังคงมีอิทธิพลในการทำความเข้าใจหลักการของตลาดการสร้างความมั่งคั่งและบทบาทของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันเช่นกัน

3.2 **นักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก**

เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกเกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 18 และ 19 เป็นสาขาวิชาที่พยายามทำความเข้าใจหลักการของตลาด การสร้างความมั่งคั่งและบทบาทของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ ในหัวข้อนี้จะนำเสนอแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองคนสำคัญๆ ต่อความคิดทางเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน (O'Hara, 1999)

3.2.1 **อดัม สมิธ** (Adam Smith)

อดัม สมิธ ซึ่งมักถูกเรียกว่า "บิดาแห่งเศรษฐศาสตร์" ได้สร้างรากฐานให้กับเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกด้วยผลงานชิ้นเอกของเขา "The Wealth of Nations" (1776) สมิธเน้นย้ำถึงความสำคัญของตลาดเสรี การแบ่งงานและบทบาทของความสนใจในตนเองในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ เขาแย้งว่ามือที่มองไม่เห็นของกลไกตลาดซึ่งนำโดยการคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองและการแข่งขันนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและความเจริญรุ่งเรืองโดยรวมของสังคม อดัม สมิธ (Adam Smith) เป็นนักปรัชญาศีลธรรมและนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวสกอตแลนด์ ที่ถือเป็นบิดาแห่งเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก ผู้นำความคิดเกี่ยวกับตลาดเสรีและการแข่งขันที่ส่งผลให้เกิดการเจริญของเศรษฐกิจและสังคม งานเขียนที่สำคัญของอดัม สมิธ คือ The Wealth of Nations (ความมั่งคั่งของประชาชาติ) ที่เขียนในปี ค.ศ.1776 หนังสือเล่มนี้อธิบายถึงหลักการพื้นฐานของการผลิตและการแลกเปลี่ยนในสังคม โดยใช้แนวคิดของ "มือที่มองไม่เห็น" (invisible hand) เพื่ออธิบายว่าถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งประพฤติตามประโยชน์ส่วนตน จะทำให้เกิดประโยชน์สำหรับทุกคนในสังคมได้อย่างไม่ต้องไปแทรกแซง ตัวอย่างของการประยุกต์ใช้หลักการ

ของอดัม สมิธ เช่น เมื่อผู้ผลิตข้าวไปขายข้าวในตลาด เขาไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้บริโภคได้รับอาหาร เขาเพียงแค่ต้องการที่จะหารายได้จากการขายข้าว เพื่อให้เขาได้รับประโยชน์ส่วนตน แต่ผลที่ได้จากการกระทำของเขาก็ทำให้ผู้บริโภคได้รับอาหารที่พวกเขาเสนอ และผู้ผลิตได้รับเงินที่พวกเขาขาย เป็นการแลกเปลี่ยนที่ทำให้ทุกคนพอใจ โดยไม่ต้องมีการแทรกแซงจากรัฐ

3.2.2 **เดวิด ริคาร์โด** (David Ricardo)

เดวิด ริคาร์โด ได้ขยายความคิดของ อดัม สมิธ และมีส่วนสำคัญต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิก ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (comparative advantage) ของเขายังคงเป็นรากฐานที่สำคัญของทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศจนกระทั่งในปัจจุบัน เดวิด ริคาร์โดเสนอว่าประเทศต่างๆควรมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและบริการที่มีต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ทำให้การค้าก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันและเพิ่มสวัสดิการโดยรวม งานของริคาร์โด้วางรากฐานสำหรับการทำความเข้าใจผลประโยชน์จากการค้าและความสำคัญของความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน David Ricardo เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษที่มีผลงานสำคัญในด้านทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ โดยเขาได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับ ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (comparative advantage), ทฤษฎีมูลค่าแรงงาน (labor theory of value), และ ทฤษฎีค่าเช่า (theory of rents) ซึ่งเป็นพื้นฐานของหลักการเศรษฐกิจในยุคหลัง ตัวอย่างของผลงานเขียนของ David Ricardo ได้แก่ Principles of Political Economy and Taxation (1817) ที่เขียนถึงทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ โดยอ้างอิงถึงการค้าระหว่างอังกฤษและโปรตุเกสในด้านผ้าและไวน์ . เขาเสนอว่าแม้ว่าประเทศหนึ่งจะมีความสามารถในการผลิตสินค้าทั้งสองชนิดได้ดีกว่าประเทศอื่น แต่การค้าระหว่างกันยังมีประโยชน์ต่อทั้งสองประเทศ เพราะจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิผล

3.2.3 Thomas Malthus

Thomas Malthus มุ่งเน้นไปที่การเติบโตของประชากรและผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ในหนังสือที่มีอิทธิพลของเขาที่ชื่อว่า "An Essay on the Principle of Population" (1798) Malthus เขาเสนอว่าประชากรมีแนวโน้มที่จะเติบโตเร็วกว่าความพร้อมของทรัพยากรซึ่งนำไปสู่ความขาดแคลน ความยากจนและความไม่สงบทางสังคม ความคิดของเขากระตุ้นให้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับการควบคุมประชากรข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความยั่งยืนของการเติบโตทางเศรษฐกิจ Thomas Malthus เป็นนักเศรษฐศาสตร์และนักประชากรศาสตร์ชาวอังกฤษที่มีผลงานสำคัญ

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประชากรและการผลิตอาหาร ผลงานเขียนที่สำคัญของเขาคือ "An Essay on the Principle of Population" ที่เขียนในปี ค.ศ. 1798 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในครั้งต่อๆ ไป ในบทความนี้ Malthus อ้างว่าประชากรมนุษย์จะเติบโตอย่างรวดเร็วในเชิงเรขาคณิต (เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า) ในขณะที่การผลิตอาหารจะเติบโตอย่างช้าลงในเชิงคณิตศาสตร์ (เพิ่มขึ้นแบบเลขคูณ) ดังนั้นจะมีความไม่สมดุลระหว่างประชากรและอาหาร และจะทำให้เกิด**ความยากจน และ ความอดอยาก Malthus เสนอว่ามี การตรวจสอบ ที่จำกัดการเติบโตของประชากร โดยแบ่งได้เป็นการตรวจสอบเชิงป้องกัน (preventive checks) ที่ลดอัตราการเกิด เช่น การสมรสในวัยที่มากขึ้น การงดเว้นการมีบุตร หรือการคุมกำเนิด และ การตรวจสอบเชิงบวก (positive checks) ที่เพิ่มอัตราการตาย เช่น โรคระบาด สงคราม หรือภัยธรรมชาติ Malthus เห็นว่าการตรวจสอบเชิงป้องกันจะทำให้ประชากรมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะที่การตรวจสอบเชิงบวกจะทำให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่แย่ลง

3.2.4 John Stuart Mill

John Stuart Mill นักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกที่มีชื่อเสียงอีกคนหนึ่ง ได้พัฒนาแนวคิดต่อจากงานของ Smith และ Ricardo และแนวคิดของเขามีส่วนในการขยายขอบเขตการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก มิลล์เน้นย้ำถึงความสำคัญของการกระจายความมั่งคั่งและรายได้ สนับสนุนนโยบายที่บรรเทาความยากจนและส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม เขายังกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการสร้างสมดุลระหว่างเสรีภาพส่วนบุคคลและสวัสดิการสังคม John Stuart Mill คือ ปรัชญาและนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษที่มีอิทธิพลอย่างมากในยุคของการปฏิรูปในศตวรรษที่ 19 เขาเป็นผู้ส่งเสริมหลักการของการประโยชน์นิยม (utilitarianism) ที่เน้นความสุขของผู้มากที่สุด และเป็นผู้สร้างหลักการของเสรีภาพ (liberty) ที่คุ้มครองสิทธิ์และเสรีภาพของบุคคลต่อการแทรกแซงจากรัฐหรือสังคม John Stuart Mill เขียนผลงานที่สำคัญมากมายในด้านต่างๆ เช่น ตรรกะ (logic) เศรษฐศาสตร์ (economics) การปกครอง (politics) และจริยธรรม (ethics) บางผลงานที่มีชื่อเสียงได้แก่ A System of Logic (1843) เป็นผลงานที่วิเคราะห์หลักการของการอุปนัย (induction) และการถ่ายทอดความหมาย (meaning) ในวิชาตรรกะPrinciples of Political Economy (1848) เป็นผลงานที่วิพากษ์หลักการของเศรษฐศาสตร์พื้นฐานจาก Adam Smith และ David Ricardo และเสนอวิธีการปรับปรุง On Liberty (1859) เป็นผลงานที่ว่าด้วยเกี่ยวกับหลักการของเสรีภาพในด้าน

ต่างๆ เช่น เสรีภาพในการคิด การพูด การเขียน การประพันธ์ และการกระทำ Utilitarianism (1861) เป็นผลงานที่บูชาหลักการของการประโยชน์นิยมจาก Jeremy Bentham และพ่อของเขา James Mill และเสริมเติมด้วยความคิดของตัวเองThe Subjection of Women (1869) เป็นผลงานที่วิจารณ์ถึงความไม่เท่าเทียมของผู้หญิงในสังคม และเสนอหลักการของความเท่าเทียมในด้านต่างๆ เช่น การได้รับการศึกษา การได้รับสิทธิ์ในการเลือกตั้ง และการได้รับโอกาสในการทำงาน

3.2.5 Jean-Baptiste Say

Jean-Baptiste Say (1836) มีส่วนช่วยในการพัฒนาแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกผ่านการกำหนดสิ่งที่เรียกว่ากฎของเซย์ (Say's Law) ซึ่งได้เสนอว่าอุปทานสร้างอุปสงค์ของตัวเอง แนวคิดดังกล่าวได้ท้าทายมุมมองที่นำเสนอในขณะนั้นว่าการขาดอุปสงค์จะนำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจ โดยให้เหตุผลว่าการผลิตที่เพิ่มขึ้นจะสร้างรายได้และกำลังซื้อจึงมั่นใจได้ว่าสินค้าและบริการจะถูกดูดซับในตลาด Say's Law มีความหมายต่อการทำความเข้าใจบทบาทของการผลิตการลงทุนและการเป็นผู้ประกอบการในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ Jean-Baptiste Say เป็นนักเศรษฐศาสตร์และนักธุรกิจชาวฝรั่งเศสที่สนับสนุนการแข่งขัน การค้าเสรี และการยกเลิกข้อจำกัดต่อธุรกิจ เขามีชื่อเสียงในการประพันธ์ กฎของตลาดของเซย์ หรือ กฎของเซย์ ซึ่งกล่าวว่า การผลิตจะสร้างความต้องการของมันเอง เขายังเป็นหนึ่งในนักเศรษฐศาสตร์คนแรกที่ศึกษาเรื่องการประกอบการและมองว่าผู้ประกอบการเป็นผู้จัดการและผู้นำของเศรษฐกิจ งานเขียนที่สำคัญที่สุดของ Jean-Baptiste Say คือ Traité d’économie politique (1803; A Treatise on Political Economy) ในหนังสือเล่มนี้ เขาได้อธิบายหลักการพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลจาก Adam Smith และใช้ตัวอย่างจากประสบการณ์ในการประกอบการและการทำหมันไหมของตัวเอง เขาได้แบ่งหมวดหมู่ของผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจไว้ในสามประเภทคือ ผลิตภัณฑ์ที่มีชีวิต (agricultural products) ผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีชีวิต (manufactured products) และ ผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีตัวตน (services) เขายังได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ประกอบการในการจับคู่ความต้องการและความสามารถในการผลิต เขายืนยันว่าผู้ประกอบการจะได้รับค่าตอบแทนในรูปแบบของผลประโยชน์ (profit) ที่ไม่ใช่ ค่าจ้าง (wages) หรือ ค่าเช่า (rent)

ตาราง 3. 1 เปรียบเทียบแนวคิดสำคัญของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก

นักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิค	**แนวคิดสำคัญ**
Adam Smith	เน้นความสำคัญของตลาดเสรีและการแบ่งงานกันทำ
	แนวคิดของมือที่มองไม่เห็นโดยชี้ให้เห็นว่าการเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองและการแข่งขันในตลาดจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
David Ricardo	พัฒนาทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบซึ่งอธิบายถึงประโยชน์ของความเชี่ยวชาญและการค้าระหว่างประเทศ
Thomas Malthus	มุ่งเน้นไปที่การเติบโตของประชากรและผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แย้งว่าประชากรมีแนวโน้มที่จะแซงหน้าทรัพยากรซึ่งนำไปสู่ความขาดแคลนและความยากจน
John Stuart Mill	ขยายขอบเขตของเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกโดยเน้นการกระจายความมั่งคั่งและรายได้ สนับสนุนนโยบายส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคมและเสรีภาพส่วนบุคคล
Jean-Baptiste Say	กำหนดให้กฎของ Say ซึ่งเสนอว่าอุปทานสร้างอุปสงค์ของตัวเอง ท้าทายแนวคิดเรื่องการขาดอุปสงค์ที่นำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจ

แหล่งที่มา: O'Hara (2020).

นักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก ได้แก่ Adam Smith, David Ricardo, Thomas Malthus, John Stuart Mill และ Jean-Baptiste Say มีส่วนสำคัญในพัฒนาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและวางรากฐานสำหรับการทำความเข้าใจหลักการของตลาด การสร้างความมั่งคั่งและการแทรกแซงของรัฐบาล ความคิดของพวกเขาเกี่ยวกับตลาดเสรี การแบ่งงานความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ การเติบโตของประชากรและการกระจายรายได้ ยังคงกำหนดวาทกรรมทางเศรษฐกิจ

และ-ข้อถกเถียงในนโยบายจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิก เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจและบทบาทของตลาดและรัฐบาลในการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ

3.3 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ

Adam Smith และ David Ricardo เป็นนักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกที่มีอิทธิพลสองคนซึ่งแนวคิดและทฤษฎีของพวกเขาได้หล่อหลอมสาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองอย่างมีนัยสำคัญ การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญของพวกเขาโดยมุ่งเน้นไปที่แนวคิดที่สำคัญของพวกเขา Adam Smith ในการเน้นตลาดเสรีและการแบ่งงานและทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของ David Ricardo

3.3.1 Adam Smith

แนวคิดของ Adam Smith วางรากฐานสำหรับเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกและยังคงมีอิทธิพลมาจนถึงทุกวันนี้ สมิธเน้นย้ำถึงความสำคัญของตลาดเสรีและการแบ่งงานในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรือง ความคิดของเขาสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้:

1) ตลาดเสรี (Free Markets)

สมิธเสนอว่าบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์ของตนเองในตลาดที่มีการแข่งขันจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เขาเชื่อว่ามือที่มองไม่เห็นของกลไกตลาดจะเป็นแนวทางในกิจกรรมทางเศรษฐกิจสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุดสำหรับสังคมโดยรวม แนวคิดนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนโดยสมัครใจ สิทธิในทรัพย์สินและการแทรกแซงของรัฐบาลที่จำกัด ในการส่งเสริมสวัสดิการทางเศรษฐกิจ

2) การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor)

สมิธตระหนักถึงประโยชน์ของการแบ่งงานกันทำ ซึ่งบุคคลมีความเชี่ยวชาญในงานเฉพาะจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต เขาได้นำเสนอแนวคิดนี้ผ่านตัวอย่างของโรงงานเข็มหมุด ซึ่งการแบ่งงานออกเป็นงานพิเศษที่แตกต่างกันจะช่วยเพิ่มผลผลิตได้อย่างมาก การเน้นของ Smith ในการแบ่งงาน

กันทำ เน้นย้ำถึงความสำคัญของความเชี่ยวชาญและการใช้ทุนมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพในการผลิตทางเศรษฐกิจ

3.3.2 David Ricardo

David Ricardo ขยายความคิดของ Smith และมีส่วนร่วมอย่างโดดเด่นในเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิก ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของเขาปฏิวัติทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ การวิเคราะห์แนวคิดหลักของเขาเผยให้เห็นสิ่งต่อไปนี้:

1) การได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)

ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของริคาร์โด้ อธิบายถึงผลประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ เขาเสนอว่าประเทศต่างๆควรมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและการบริการที่มีต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ โดยมุ่งเน้นที่การผลิตสิ่งที่พวกเขาสามารถผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ประเทศจะได้รับประโยชน์จากการค้า ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของความเชี่ยวชาญประสิทธิภาพและการค้าที่เป็นประโยชน์ร่วมกันสำหรับสวัสดิการทางเศรษฐกิจโดยรวม

2) ทฤษฎีมูลค่าแรงงาน (Theory of Labor Value)

แม้ว่าทฤษฎีค่าแรงงานจะถูกเสนอโดย Adam Smith มาก่อนหน้านี้แล้ว แต่ Ricardo ได้พัฒนาแนวคิดนี้ให้ก้าวหน้าต่อไป เขาเสนอว่ามูลค่าของผลิตภัณฑ์จะถูกกำหนดโดยปริมาณแรงงานที่จำเป็นในการผลิต ทฤษฎีนี้ทำหน้าที่เป็นรากฐานสำหรับการทำความเข้าใจราคาค่าจ้างและการกระจายรายได้ในระบบเศรษฐกิจแบบตลาด อย่างไรก็ตามควรสังเกตว่าทฤษฎีค่าแรงงานได้รับการวิพากษ์วิจารณ์และถูกแทนที่ด้วยทฤษฎีทางเลือกในเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่เป็นส่วนใหญ่

ตาราง 3. 2 เปรียบเทียบแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญของ Adam Smith และ David Ricardo

ทฤษฎีและแนวคิดหลัก	Adam Smith	David Ricardo
ตลาดเสรี (Free Markets)	เน้นความสำคัญของตลาดเสรีและการแบ่งงานกันทำ	เสนอว่าบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์ของตนเองในตลาดที่

ทฤษฎีและแนวคิดหลัก	Adam Smith	David Ricardo
		มีการแข่งขันจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor)	ตระหนักถึงประโยชน์ของการแบ่งงานซึ่งบุคคลมีความเชี่ยวชาญในงานเฉพาะซึ่งนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต	เน้นย้ำถึงความสำคัญของความเชี่ยวชาญและการใช้ทุนมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพในการผลิตทางเศรษฐกิจ
การได้เปรียบเชิงเปรียบเชิงปรียบเทียบ) Comparative Advantage	N/A	พัฒนาทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบซึ่งอธิบายถึงผลประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ เสนอว่าประเทศควรมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและบริการที่มีต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ
ทฤษฎีมูลค่าแรงงาน (Theory of Labor Value)	เสนอทฤษฎีมูลค่าแรงงานโดยชี้ให้เห็นว่ามูลค่าของผลิตภัณฑ์จะถูกกำหนดโดยปริมาณแรงงานที่จำเป็นในการผลิต	พัฒนาทฤษฎีมูลค่าแรงงานเพิ่มเติมโดยเน้นบทบาทในการทำความเข้าใจราคาค่าจ้างและการกระจายรายได้
การแทรกแซงของรัฐบาล (Government Intervention)	เป็นที่ถกเถียงกันเรื่องการแทรกแซงของรัฐบาลที่จำกัดในระบบเศรษฐกิจ เชื่อว่าตลาดควรดำเนินการอย่าง	สนับสนุนการจัดเก็บภาษีน้อยที่สุดการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัวและการบังคับใช้สัญญา

ทฤษฎีและแนวคิดหลัก	Adam Smith	David Ricardo
	อิสระโดยไม่มีกฎระเบียบมากเกินไป	
ผลกระทบของแนวคิด (Impact)	วางรากฐานสำหรับเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกและเน้นความสำคัญของผลประโยชน์ตนเองการแข่งขันและการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ	ปฏิวัติทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศผ่านทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเน้นประโยชน์ของความเชี่ยวชาญและการค้าที่เป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

แหล่งที่มา: O'Hara (2020).

ตาราง 3.2 แสดงการเปรียบเทียบแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญของ Adam Smith และ David Ricardo อย่างกระชับ โดยเน้นถึงแนวคิดสำคัญๆ ทางเศรษฐกิจรวมถึงมุมมองของพวกเขาเกี่ยวกับตลาดเสรี การแบ่งงานกันทำ ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบท ฤษฎีคุณค่าแรงงานและการแทรกแซงของรัฐบาล อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญ คือ ต้องทราบว่าความคิดของพวกเขากว้างขวางและมีรายละเอียดกว่าสิ่งที่สามารถบันทึกในตารางได้ การศึกษาแนวความคิดของพวกเขาในเชิงรายละเอียดต่อไปจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการพัฒนาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง

แนวคิดและทฤษฎีที่ Adam Smith และ David Ricardo นำเสนอมีอิทธิพลอย่างมากต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกและวางรากฐานสำหรับความคิดทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ ข้อเสนอของ Adam Smith เกี่ยวกับตลาดเสรีและการแบ่งงานกันทำเน้นบทบาทของการแข่งขันและการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของ David Ricardo อธิบายถึงประโยชน์ของความเชี่ยวชาญและการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ทฤษฎีของพวกเขาได้รับการขัดเกลาและขยายตัวในการคิดทางเศรษฐกิจที่ตามมา Smith และ Ricardo เน้นย้ำถึงอิทธิพลของพวกเขาในการทำความเข้าใจตลาดการค้าและการเติบโตทางเศรษฐกิจในยุคสมัยปัจจุบัน

3.4 การนำแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิกไปใช้ประโยชน์

การนำแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิกไปใช้ประโยชน์เป็นการประยุกต์ใช้หลักการของเสรีภาพส่วนบุคคลและเสรีภาพทางเศรษฐกิจในการจำกัดอำนาจของรัฐบาล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมและการขยายตัวของเมืองในยุโรปและสหรัฐ

นักเสรีนิยมคลาสสิก เช่น อดัม สมิธและโธมัส ฮอบส์ได้นำเสนอแนวคิดที่ว่ารัฐบาลถูกสร้างขึ้นโดยประชาชนเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างปัจเจกบุคคลและแรงจูงใจทางการเงินเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการจูงใจคนงาน พวกเขายังเชื่อว่ารัฐสวัสดิการอาจเป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจตลาดเสรี และเสรีภาพทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในการประกันสังคมที่เจริญรุ่งเรือง

ตัวอย่างของการนำแนวคิดเสรีนิยมแบบคลาสิคไปใช้วิเคราะห์ เช่น งานศึกษาของ Mingardi (2017).เขาได้เขียนบทความชื่อว่า Classical liberalism in Italian economic thought, from the time of unification เขาเห็นว่าแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิกในอิตาลี เป็นแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ของอิตาลี ตั้งแต่ช่วงการรวมชาติ แนวคิดนี้เน้นความลักษณะของความเป็นเสรีชนของบุคคลในตลาด โดยมีการอ้างถึงผู้นำทางความคิดที่สำคัญ เช่น Vilfredo Pareto และ Luigi Einaudi ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐศาสตร์การเลือกสาธารณะ (public choice economics) การต่อสู้เพื่อเสรีภาพทางเศรษฐกิจยังคงเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองและเศรษฐกิจในอิตาลี แม้ว่าแนวคิดเสรีนิยมคลาสสิกจะไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง แต่ผู้ที่สนับสนุนแนวคิดนี้ยังคงเข้าร่วมการอภิปรายสาธารณะและต่อสู้เพื่อเสรีภาพทางเศรษฐกิจและการค้าเสรี อิตาลีได้ประสบกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยมีการเปลี่ยนจากการเกษตรไปสู่อุตสาหกรรม และมีการเติบโตของรัฐบาลที่มีอำนาจเพิ่มขึ้น ซึ่งได้รับการต่อต้านจากนักเศรษฐศาสตร์เสรีนิยม แม้จะมีการต่อสู้เพื่อเสรีภาพทางเศรษฐกิจ แต่เสรีนิยมคลาสสิกในอิตาลีมักจะพบกับความท้าทายในการมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ และมักจะรู้สึกผิดหวังกับการเมืองที่ดูเหมือนจะไม่มั่นคงและไม่สามารถคาดเดาได้ การนำแนวคิดเสรีนิยมแบบคลาสสิกไปวิเคราะห์การเมืองและเศรษฐกิจของประเทศอิตาลี ทำให้เห็นภาพการต่อสู้ทางความคิดในการชี้นำสังคม และแสดงถึงผลลัพธ์ของการนำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองไปใช้

สรุปท้ายบท

เศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาความคิดทางเศรษฐกิจ วางรากฐานสำหรับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ ผลงานของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกเช่น Adam Smith, David Ricardo, Thomas Malthus, John Stuart Mill และ Jean-Baptiste Say ได้หล่อหลอมความเข้าใจเกี่ยวกับตลาด การสร้างความมั่งคั่ง การแทรกแซงของรัฐบาลและการค้าระหว่างประเทศ ตลอดยุคคลาสสิกความคิดและทฤษฎีที่สำคัญเกิดขึ้นซึ่งยังคงมีอิทธิพลต่อความคิดทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

การเน้นตลาดเสรีและการแบ่งงานกันทำของ Adam Smith เน้นบทบาทของการแข่งขัน ผลประโยชน์ของตนเองและความเชี่ยวชาญในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดเกี่ยวกับมือที่มองไม่เห็นได้ชี้นำกลไกตลาดไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดยังคงเป็นหลักการพื้นฐานของเศรษฐกิจแบบตลาด ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของ David Ricardo เป็นการปฏิวัติทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศโดยเน้นถึงผลประโยชน์จากความเชี่ยวชาญและการค้าที่เป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ ทฤษฎีประชากรของ Thomas Malthus ให้ความสนใจกับความท้าทายของการเติบโตของประชากร ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ในขณะที่ทฤษฎีของเขาได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ พวกเขาจุดประกายการอภิปรายเกี่ยวกับการเติบโตอย่างยั่งยืนและความสมดุลที่ละเอียดอ่อนระหว่างการเติบโตของประชากรและทรัพยากรที่มีอยู่ John Stuart Mill ขยายขอบเขตของเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกแก้ไขปัญหาการกระจายรายได้ความยุติธรรมทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง การให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีของสมาชิกทุกคนในสังคมและความต้องการนโยบายที่สมดุลซึ่งชี้นำโดยเสรีภาพส่วนบุคคลและสวัสดิการสังคมยังคงมีความเกี่ยวข้องในปัจจุบัน กฎของเซย์ (Say's Law) ของ Jean-Baptiste Say ท้าทายมุมมองที่แพร่หลายของการขาดอุปสงค์ที่นำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจ การเน้นที่อุปทานการสร้างอุปสงค์เน้นย้ำถึงความสำคัญของการผลิต การลงทุนและการเป็นผู้ประกอบการในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกขยายไปไกลกว่าทฤษฎีและแนวคิดที่ผู้เขียนนำเสนอ โดยเฉพาะการสร้างกรอบสำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจโดยเน้นบทบาทของตลาด แรงจูงใจส่วนบุคคล ความเชี่ยวชาญและการค้า เป็นปัจจัยสำคัญของการเติบโตและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ทฤษฎีทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภายหลังได้พัฒนาแนวคิด

เหล่านี้ให้ดียิ่งขึ้นไปอีก แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกยังคงมีอิทธิพลต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจและข้อถกเถียงเชิงนโยบาย สรุปได้ว่าเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาความคิดทางเศรษฐกิจซึ่งมีแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญเกิดขึ้นซึ่งเป็นรากฐานสำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ ข้อเสนอของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิกยังสามารถอธิบายเกี่ยวกับตลาดการค้า การสร้างความมั่งคั่งและบทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ

คำถามท้ายบทที่ 3

3.1. นักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก เช่น Adam Smith และ David Ricardo มีส่วนช่วยในการทำความเข้าใจบทบาทของตลาดเสรีในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและประสิทธิภาพอย่างไร อภิปรายแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญของพวกเขาในเรื่องนี้?

3.2. แนวคิดของการแบ่งงานกันมีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองการเมืองแบบคลาสสิกในทางใด? การแบ่งงานมีส่วนช่วยในการเพิ่มผลิตภาพและการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกอย่างไร? ให้ยกตัวอย่างและอภิปรายเกี่ยวกับผลกระทบของแนวคิดนี้?

3.3. ทฤษฎีมูลค่าแรงงานเป็นแนวคิดหลักในเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก อธิบายทฤษฎีมูลค่าแรงงานที่เสนอโดย Adam Smith และ David Ricardo อะไรคือความหมายของทฤษฎีนี้เพื่อทำความเข้าใจราคาค่าจ้างและการกระจายรายได้?

เอกสารอ้างอิง

Caporaso J. A. & Levine D. P. (1992). *Theories of political economy*. Cambridge University Press.

Malthus, T. R., & Winch, D. (1992*). Malthus:'An Essay on the Principle of Population'*. Cambridge university press.

Mill, J. S. (1871). *Principles of political economy: with some of their applications to social philosophy* (Vol. 1). Longmans, Green, Reader, and Dyer.

Mingardi, A. (2017). Classical liberalism in Italian economic thought, from the time of unification. *Econ Journal Watch*, 14(1), 22.

O'Hara, P. A. (Ed.). (1999). *Encyclopedia of Political Economy: AK (Vol. 1).* Psychology Press.

O'Hara, P. A. (2020). *Political economy: A comparative approach* (4th ed.). Routledge.

Ricardo, D. (1821). *On the principles of political economy*. London: J. Murray.

Say, J. B. (1836). *A treatise on political economy: or the production, distribution, and consumption of wealth.* Grigg & Elliot.

Smith, A. (1776). *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*. W. Strahan & T. Cadell.

บทที่ 4

เศรษฐศาสตร์การเมืองมาร์กซิสต์ (The Political Economy of Marxist)

บทนำ

แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซสต์มีแนวคิดเริ่มต้นมาจากนักคิดชาวปรัสเซีย (ประเทศเยอรมันในปัจจุบัน) คนหนึ่ง คือ คาร์ล มาร์กซ(Karl Marx) เขาเป็นนักปรัชญา นักเศรษฐศาสตร์และนักทฤษฎีสังคมที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการให้คำอธิบายโลกในยุคสังคมปัจจุบัน ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง การวิเคราะห์ทุนนิยม การต่อสู้ทางชนชั้นและพลวัตของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์ยังคงมีอิทธิพลต่อการวิพากษ์โครงสร้างสังคมร่วมสมัยเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจและผลกระทบต่อสังคม (Singer, 2018) นอกจากนี้ เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซ์ยังได้นำเสนอการวิพากษ์วิจารณ์ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การต่อสู้ทางชนชั้นและความเกี่ยวข้องของความคิดของเขาในโลกปัจจุบัน ในบทนี้ ผู้เขียนจะนำเสนอประเด็นสำคัญของแนวคิดแบบมาร์กซิสต์ในหลายๆ ด้าน ได้แก่ การทำความเข้าใจแนวคิดหลักสำคัญของเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์คลาสสิค การวิพากษ์ระบบทุนนิยมและการต่อสู้ทางชนชั้น อิทธิพลและแนวคิดมาร์กซิสต์ในรูปแบบต่างๆ และการวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดมาร์กซิสต์

4.1 แนวคิดหลักสำคัญของเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์คลาสสิค

แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์มีคุณูปการต่อการใช้วิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มากมายแตกต่างหลากหลาย ในที่นี้จะเลือกแนวคิดหลักสำคัญของแนวคิดแบบมาร์กซิสต์มานำเสนอดังต่อไปนี้

1) วัตถุนิยมทางประวัติศาสตร์ (Historical Materialism) เป็นแนวคิดของมาร์กซิสต์ในการใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยเน้นบทบาทของเงื่อนไขทางวัตถุและความสัมพันธ์ทางการผลิต วัตถุนิยมทางประวัติศาสตร์ ของมาร์กซิสต์ เป็นวิธีการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ของมนุษย์จากมุมมองของการต่อสู้ของชนชั้นทางสังคมเพื่อควบคุมวิถีการผลิต มาร์กซิสต์เชื่อว่าการผลิตและการแบ่งปันสินค้าและบริการเป็นปัจจัยที่กำหนดรูปแบบการดำรงอยู่ของสังคมและเป็นแหล่งกำเนิดของความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่มีผลประโยชน์ทางวัตถุที่ขัดแย้งกัน ตัวอย่างเช่น ใน

สังคมทุนนิยม มีการแบ่งชนชั้นเป็นชนชั้นกระฎุมพี (ชนชั้นนายทุน) ที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เช่น เครื่องจักร ที่ดิน หรือเงินทุน และชนชั้นกรรมาชีพ เป็นชนชั้นที่ไม่มีปัจจัยการผลิตใดๆ มีเพียงแรงงานของตนเอง ชนชั้นกระฎุมพีได้กำไรจากการจ้างให้ชนชั้นกรรมาชีพผลิตสินค้าหรือบริการ และเก็บส่วนต่างระหว่างค่าจ้างและมูลค่าของสินค้าหรือบริการไว้เป็นกำไร การกระทำดังกล่าวทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการกระจายสินทรัพย์และอำนาจในสังคม และส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้นกระฎุมพีและกรรมาชีพ มาร์กซิสต์พยายามที่จะเปิดเผยความไม่เท่าเทียมกันและการขูดรีดในสังคมทุนนิยม และเสนอว่าชนชั้นกรรมาชีพควรจะตื่นตัวและต่อสู้เพื่อโค่นล้มระบบทุนนิยม และสถาปนาสังคมใหม่ที่ไม่มีการแบ่งชันชั้น ไม่มีการขูดรีด และไม่มีการถือครองกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล เป้าหมายสุดท้ายของการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ คือ การสร้างสังคมคอมมิวนิสต์ (Communism) ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการผลิตและการแบ่งปันสินค้าและบริการตามความต้องการของตน (Marx, & Engels, 1972)

2) ภาวะแปลกแยก (Alienation) ข้อโต้แย้งของมาร์กซิสต์ที่ว่าทุนนิยมทำให้บุคคลแปลกแยกจากแรงงานของพวกเขาซึ่งนำไปสู่การสูญเสียสาระสำคัญของมนุษย์และความรู้สึกขาดการเชื่อมต่อสิ่งที่พวกเขาสร้างขึ้นมา ผลที่ตามมาของความแปลกแยก ก็คือ แรงงานจะมีความรู้สึกไร้อำนาจ ความเหินห่างจากผลงานที่ตนเองได้ผลิตขึ้นมา ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่โดยรวมและสุขภาพจิตของบุคคล การเปลี่ยนแรงงานเป็นสินค้าซื้อและขายในตลาดแรงงานลดคนงานให้เป็นเพียงเครื่องมือในการผลิตขจัดความเป็นอิสระและการแสดงออกที่สร้างสรรค์ (Marx, 2017). ภาวะแปลกแยก (Alienation) ของมาร์กซิสต์ คือความเหินห่าง เหลื่อมล้ำ และแตกต่างกันของมนุษย์ในสังคมทุนนิยม ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งระหว่างชนชั้นกรรมาชีพและชนชั้นกระฎุมพี ผู้ใช้แรงงานไม่ได้เป็นเจ้าของผลผลิตที่ตนเองผลิต แต่เป็นของนายทุน ผู้ใช้แรงงานจึงแปลกแยกต่อสินค้า ต่อผู้อื่นรอบตัว และต่อตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์ ตัวอย่างของภาวะแปลกแยกในสังคมทุนนิยม ได้แก่ การที่คนทำงานไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดว่าจะผลิตสินค้าหรือบริการอะไร ให้ใคร เพื่อวัตถุประสงค์อะไร แต่ถูกบังคับโดยการจัดสรรของทุน การที่คนทำงานไม่ได้เห็นคุณค่าของการทำงานของตัวเอง เพราะไม่ได้เป็นเจ้าของผลผลิต และไม่ได้รับค่าจ้างที่สมเหตุสมผล เปรียบเสมือนเป็นเครื่องจักร การที่คนทำงานไม่ได้พัฒนาศักยภาพของตัวเอง เพราะถูกบีบบังคับให้ทำงานให้เป็นไปตามกระบวนการผลิตที่ไม่ใช่สำหรับการใช้สอย แต่สำหรับการสร้างกำไรให้กับนายทุน การที่คนทำงานไม่ได้มี

ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพราะถูกแบ่งแยกโดยการแข่งขัน เปรียบเทียบ หรือขัดแย้งกัน เพื่อให้ได้ค่าจ้างหรือสถานะที่ดีขึ้น

3) การขูดรีดมูลค่าส่วนเกิน (Exploitation) ทฤษฎีมูลค่าส่วนเกินของมาร์กซิสต์ซึ่งยืนยันว่านายทุนดึงกำไรจากแรงงานของคนงานส่งผลให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบชนชั้นแรงงาน มาร์กซ์ให้เหตุผลว่าทุนนิยมใช้ประโยชน์จากชนชั้นแรงงานโดยเนื้อแท้โดยการดึงมูลค่าส่วนเกินออกจากแรงงานของพวกเขาโดยจ่ายน้อยกว่ามูลค่าที่พวกเขาผลิต การกระจายความมั่งคั่งและอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นนายทุน และชนชั้นกรรมาชีพก่อให้เกิดความขัดแย้งทางชนชั้นโดยธรรมชาติ เนื่องจากผลประโยชน์ของทั้งสองชนชั้นนี้มีความขัดแย้งกัน การกระจุกตัวของความมั่งคั่งและทุนในมือของชนชั้นนายทุนทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมซึ่งนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในมาตรฐานการครองชีพ โอกาสและการเข้าถึงทรัพยากร (Marx, 2012) การขูดรีดมูลค่าส่วนเกิน (Exploitation) เป็นแนวคิดที่มาร์กซิสต์ใช้เพื่ออธิบายความไม่เสมอภาคในการแบ่งปันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจระหว่างชนชั้นนายทุนและชนชั้นกรรมาชีพในสังคมทุนนิยม ตามทฤษฎีของมาร์กซิสต์ ชนชั้นกรรมาชีพจำเป็นต้องขายแรงงานของตนเองให้แก่ชนชั้นนายทุนในราคาถูก เพื่อให้ชนชั้นนายทุนสามารถผลิตสินค้าและบริการได้ แต่ราคาของสินค้าและบริการที่ได้จากการผลิตไม่ได้สะท้อนถึงค่าแรงของกรรมาชีพ แต่ได้ถูกเพิ่มขึ้นโดยชนชั้นนายทุน เพื่อให้ได้กำไร ส่วนต่างระหว่างราคาของสินค้าและบริการกับค่าแรงของกรรมาชีพ จึงเป็นมูลค่าส่วนเกิน (surplus value) ที่ชนชั้นกรรมาชีพถูกขูดรีด (exploited) โดยชนชั้นนายทุน ตัวอย่างการขูดรีดมูลค่าส่วนเกินในสังคมทุนนิยม สมมติว่ากรรมาชีพ A ได้รับค่าจ้าง 100 บาทต่อวัน เพื่อผลิตเสื้อผ้าให้แก่บริษัท B โดยใช้เวลาทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน ถ้าหากเสื้อผ้าหนึ่งตัวที่ A ผลิตได้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง เสื้อผ้าหลังจากผลิตเสร็จจะถูกขายให้แก่ลูกค้าในราคา 50 บาทต่อตัว เป็นไปได้ว่า A จะผลิตเสื้อผ้าได้ประมาณ 8 ตัวต่อวัน เป็นเงิน 400 บาท เมื่อหักค่าจ้าง A เป็นจำนวณ 100 บาทแล้ว B จะได้กำไรจำนวณ 300 บาท เป็นการขูดรีด A เพื่อให้ B เป็นผู้ได้รับมูลค่าส่วนเกิน 300 บาท

4) ลัทธิบูชาสินค้า (Commodity Fetishism) แนวคิดของมาร์กซ์ที่ว่ามูลค่าการแลกเปลี่ยนของสินค้าโภคภัณฑ์บดบังความสัมพันธ์ทางสังคมพื้นฐานและลักษณะการแสวงหาผลประโยชน์ของระบบทุนนิยม ลัทธิบูชาสินค้า (Commodity Fetishism) ของมาร์กซิสต์ คือ แนวคิดที่อธิบายถึงการปิดบังความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคในระบบทุนนิยม โดยการให้คุณค่าแก่สินค้าโภคภัณฑ์ที่เกินกว่าแรงงานที่ใช้ในการผลิต ผู้ผลิตและผู้บริโภคไม่ได้เห็นถึงกระบวนการผลิตที่เป็น

อาชีพของมนุษย์ แต่เห็นเพียงสินค้าที่เป็นสิ่งของที่มีชีวิต สินค้าจึงเป็นสิ่งที่ลึกลับ เพราะมันปรากฏให้เห็นเป็นผลมาจากลักษณะของตัวเอง ไม่ใช่จากแรงงานของมนุษย์ (Marx, 2012) ตัวอย่างของลัทธิบูชาสินค้าในสังคมทุนนิยม คือ เมื่อเราไปซื้อของในตลาด เราไม่ได้สนใจว่าสินค้าที่เราซื้อมานั้นผลิตโดยใคร ใช้วัตถุดิบอะไร ใช้เวลาและแรงงานเท่าไหร่ เราสนใจเพียงราคาและประโยชน์ของสินค้า การแลกเปลี่ยนสินค้าจึงดูเหมือนเป็นการแลกเปลี่ยนของสิ่งของที่มีคุณค่าแท้จริง ไม่ใช่การแลกเปลี่ยนของแรงงานที่ถูกขูดรีด การแลกเปลี่ยนสินค้าจึงไม่ได้สะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมของชนชั้นในสังคม

4.2 **การวิพากษ์ระบบทุนนิยมและการต่อสู้ทางชนชั้น**

เศรษฐศาสตร์การเมืองของคาร์ลมาร์กซ์นำเสนอกรอบที่ครอบคลุมสำหรับการทำความเข้าใจพลวัตของระบบทุนนิยมการต่อสู้ทางชนชั้นและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มาร์กซิสต์วิพากษ์วิจารณ์ทุนนิยม และวิเคราะห์พลวัตของชนชั้นบทบาทของรัฐและข้อเสนอเกี่ยวกับสังคมคอมมิวนิสต์

4.2.1 **ทุนนิยมเป็นระบบที่มีวิกฤตในตัวเอง**

มาร์กซิสต์เน้นถึงความไม่แน่นอนโดยธรรมชาติและลักษณะวัฏจักรของระบบทุนนิยมซึ่งมีลักษณะนำไปสู่การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ เช่น ภาวะถดถอย (recession) และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (Depression) สาเหตุหลักที่นำไปสู่วิกฤติเศรษฐกิจตามทัศนะของมาร์กซิสต์ก็คือการผลิตมากเกินไป (Overproduction) และ การบริโภคที่น้อยกว่าที่ควรจะเป็น (Underconsumption) การแสวงหาผลกำไรอย่างไม่หยุดยั้งภายใต้ระบบทุนนิยมนำไปสู่การผลิตมากเกินไปในขณะที่ค่าจ้างของแรงงานที่ต่ำและความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ได้จำกัดกำลังซื้อของผู้บริโภค ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างความสามารถในการผลิตและการบริโภคของระบบ (Harvey, 2017) มาร์กซิสต์ให้เหตุผลว่าวิกฤตเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของระบบทุนนิยม ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งภายในระหว่างการขับเคลื่อนเพื่อผลกำไรในการแข่งขันและความต้องการบริโภคของประชาชน

ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคม ก็คือ ทำให้เกิดการแบ่งชนชั้นทางสังคม แบ่งสังคมออกเป็นชนชั้นที่แตกต่างกันตามความเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและการควบคุมวิถีการผลิต นำไปสู่ความไม่สมดุลของอำนาจและความเหลื่อมล้ำ นอกจากนี้ มาร์กซิสต์ ยังเห็นว่า ทุนนิยมยังมีการใช้การ

ครอบงำผ่านอำนาจทางอุดมการณ์ (Ideological Hegemony) ซึ่งชนชั้นปกครองกำหนดรูปแบบและควบคุมอุดมการณ์ทำให้จิตสำนึกที่ต้องการในการต่อต้านระบบทุนนิยมไม่เกิดขึ้นและป้องกันไม่ให้ชนชั้นกรรมาชีพตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของพวกเขา การวิพากษ์วิจารณ์ทุนนิยมของมาร์กซิสต์เน้นย้ำถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านการต่อสู้ทางชนชั้น โดยจินตนาการถึงการปฏิวัติที่นำไปสู่การจัดตั้งสังคมไร้ชนชั้นและการปลดปล่อยชนชั้นกรรมาชีพ

4.2.2 **พลวัตของชนชั้นและการต่อสู้ทางชนชั้น**

การวิเคราะห์ของมาร์กซ์เกี่ยวกับสองชนชั้นหลักในสังคมทุนนิยม ได้แก่ ชนชั้นกรรมาชีพ (Proletariat) และ ชนชั้นนายทุน (Bourgeoisie) และผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน ทฤษฎีของมาร์กซ์ที่ว่าผลกำไรของนายทุนมาจากมูลค่าส่วนเกินที่สร้างขึ้นโดยแรงงานของชนชั้นแรงงานซึ่งนำไปสู่การขูดรีดมูลค่าส่วนเกิน (Surplus Value and Exploitation) ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชนชั้นแรงงานแย่ลงมีความยากลำบากในการใช้ชีวิต ความเชื่อของมาร์กซ์ที่ว่าชนชั้นแรงงานจะมีการพัฒนาจิตสำนึกทางชนชั้น (Class Consciousness) และการกระทำร่วมกันจะลุกขึ้นปฏิวัติเพื่อโค่นล้มทุนนิยมและสถาปนาสังคมนิยมขึ้นมา นอกจากนี้ การวิเคราะห์ของมาร์กซิสต์เกี่ยวกับชนชั้นหลักสองชนชั้นในระบบทุนนิยม ได้แก่ ชนชั้นกรรมาชีพและชนชั้นนายภายใต้ผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน นำไปสู่การวิเคราะห์โครงสร้างของระบบทุนนิยมในภาพรวม และมาร์กซเสนอว่าความความขัดแย้งทางชนชั้นในสังคมมีตั้งแต่อดีตแล้ว ความคิดที่ว่าประวัติศาสตร์ดำเนินไปผ่านกระบวนการวิภาษวิธีของการต่อสู้ทางชนชั้นซึ่งความขัดแย้งภายในนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ขณะที่ในระบบทุนนิยมนั้นมาร์กซ์เห็นว่าชนชั้นแรงงานซึ่งขับเคลื่อนโดยผลประโยชน์ร่วมกันและจิตสำนึกทางชนชั้นจะลุกขึ้นปฏิวัติเพื่อโค่นล้มทุนนิยมและสถาปนาสังคมไร้ชนชั้นขึ้นมา ซึ่งสังคมที่ไร้ชนชั้น นั้น เรียกว่า คอมมิวนิสต์ (Communism) แต่ก่อนที่จะไปจุดหมายปลายที่เรียกว่าสังคมคอมมิวนิสต์นั้นได้ ชนชั้นกรรมาชีพจะต้องช่วยการสร้างสังคมเปลี่ยนผ่านเพื่อทำให้ระบบมีความพร้อมไปสู่ความเป็นคอมมิวนิสต์เสียก่อน ซึ่งสังคมเปลี่ยนผ่านเรียกว่า เผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ (Dictatorship of the Proletariat) เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่างทุนนิยมและคอมมิวนิสต์ ซึ่งชนชั้นแรงงานมีอำนาจทางการเมืองชั่วคราวเพื่อจัดระเบียบสังคมใหม่และกำจัดความแตกต่างทางชนชั้น

4.2.3. **บทบาทของรัฐ**

การวิเคราะห์รัฐของแนวทางการศึกษาแบบมาร์กซิสต์ มักจะมองรัฐในฐานะเป็นเครื่องมือของการครอบงำทางชนชั้นรับใช้ผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนที่ปกครองและรักษาระบบทุนนิยม (Jessop, 1977). แนวคิดของมาร์กซิสต์เกี่ยวกับช่วงเปลี่ยนผ่านหลังการปฏิวัติซึ่งชนชั้นแรงงานมีอำนาจทางการเมืองชั่วคราวเพื่อจัดระเบียบสังคมใหม่และกำจัดความแตกต่างทางชนชั้น แนวคิดของมาร์กซิสต์เกี่ยวกับสังคมคอมมิวนิสต์ที่การเปลี่ยนผ่านได้บรรลุวัตถุประสงค์แล้วจะค่อยๆลดความสำคัญลง (Withering Away of the State) (Lenin, 1965). เมื่อการแบ่งชนชั้นสลายตัวขบวนการมาร์กซิสต์และการปฏิวัติ: ผลกระทบของความคิดของมาร์กซ์ต่อขบวนการปฏิวัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 20 ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งรัฐสังคมนิยมและมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองและเศรษฐกิจแม้กระทั่งในยุคปัจจุบัน

ตัวอย่างการนำแนวคิดมาร์กซิสต์มาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน เช่น งานเขียนของ Alex Callinicos นักวิชาการและนักมาร์กซิสต์ชาวอังกฤษ ได้เขียนหนังสือเล่มสำคัญในปี 2023 ชื่อว่า The new age of catastrophe ในหนังสือเล่มดังกล่าวเขาเสนอว่า โลกกำลังเข้าสู่ยุคใหม่ของภัยพิบัติ ซึ่งสิ่งที่ไม่ปกติกลับกลายเป็นเรื่องปกติไปแล้ว ผู้เขียนได้เปรียบเทียบวิกฤตครั้งสุดท้ายระหว่างปี 1914 ถึง 1945 ซึ่งมีเหตุการณ์สำคัญอย่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและที่สอง, วิกฤตเศรษฐกิจใหญ่, และการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และตอนนี้มนุษยชาติกำลังเผชิญกับภัยคุกคามที่มีอยู่จริงใหม่ๆ เช่น การระบาดของโรคโควิด-19, ไฟป่า, น้ำท่วม และเหตุการณ์อากาศที่รุนแรงอื่นๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่เร่งรัดขึ้น รวมถึงอันตรายจากสงครามนิวเคลียร์ในช่วงหลังจากการรุกรานของรัสเซียต่อยูเครน ภัยคุกคามเหล่านี้มีต้นตอร่วมกันในวิกฤตหลายมิติของระบบทุนนิยมซึ่งกำลังถึงขีดจำกัด ผลักดันเราเข้าสู่การล่มสลายของสังคม ซึ่งรวมถึงการทำลายธรรมชาติที่เพิ่มขึ้นและการลดคุณภาพของแรงงาน ระบบเศรษฐกิจโลกที่หยุดนิ่งนับตั้งแต่วิกฤตการเงินโลก และความขัดแย้งระหว่างจักรวรรดิที่เพิ่มขึ้นระหว่างสหรัฐอเมริกา, จีน และรัสเซีย จนถึงตอนนี้ ผู้ที่ได้รับประโยชน์ทางการเมืองหลักได้แก่กลุ่มขวาจัด ซึ่งอาจจะได้ครองทำเนียบขาวอีกครั้งในปี 2024 แต่ยุคใหม่ของภัยพิบัตินี้ยังเป็นยุคของการปฏิวัติ ต่อจากการประท้วง Black Lives Matter, การประท้วง #MeToo และการจลาจลในประเทศซูดาน, ศรีลังกา และอิหร่าน ความไม่สงบหลายอย่างในระบบจะกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวของมวลชนที่สามารถท้าทายรูปแบบการกดขี่หลายอย่างและเปิดทางไปสู่โลกที่ยุติธรรมและยั่งยืน เขาเห็นว่าวิกฤติที่กล่าวถึงไปทั้งหมดนี้มีต้นตอร่วมกันในวิกฤตหลายมิติของระบบทุนนิยมที่กำลังถึงขีดจำกัด ซึ่งนำพาเราไปสู่การล่มสลายของสังคม(Callinicos, 2023)

หนังสือเล่มนี้เป็นการเตือนใจถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงระบบเพื่อสร้างโลกที่ยุติธรรมและยั่งยืน

4.3 อิทธิพลและแนวคิดมาร์กซิสต์ในรูปแบบต่าง ๆ

4.3.1 ลัทธิมาร์กซิสต์ – เลนิน (Marxist-Leninist) เป็นการปรับตัวของความคิดของมาร์กซิสต์โดยวลาดิมีร์ เลนิน (Vladimir Lenin) ผู้นำของการปฏิวัติรัสเซีย ในปี ค.ศ.1917 ได้นำไปสู่การก่อตั้งสหภาพโซเวียตและรัฐสังคมนิยมอื่น ๆในประเทศยุโรปตะวันออก ผู้ที่นำแนวคิดลัทธิมาร์กซิสต์ - เลนิน มาใช้เป็นอุดมการณ์คอมมิวนิสต์หลัก ก็คือ โจเซฟ สตาลิน ซึ่งเป็นผู้นำของสหภาพโซเวียตภายหลังจากมรณกรรมของเลนิน ในช่วงปลายปี ค.ศ. 1920 โดยอาศัยความเข้าใจและการวิเคราะห์ลัทธิมากซ์แบบดั้งเดิม และ ลัทธิเลนิน ที่อ้างอิงจากงานเขียนของ คาร์ล มาร์กซ (Karl Marx) และฟรีดริช เองเกลส์ (Friedrich Engels) นักปรัชญาชาวเยอรมันสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 แนวคิดลัทธิมาร์กซิสต์ - เลนิน เน้นการตีความพัฒนาการทางประวัติศาสตร์แบบวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ (Historical materialism) เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ทางชนชั้นและความขัดแย้งทางสังคม (Social conflict) ในสังคมทุนนิยม และใช้มุมมองแบบวิภาษวิธี (Dialectics) ในการพิจารณาการเปลี่ยนผ่านทางสังคม (Social transformation)จากยุคหนึ่งไปสู่ยุคหนึ่ง แนวคิดลัทธิมาร์กซิสต์ - เลนิน เป็นอุดมการณ์ของรัฐอย่างเป็นทางการของประเทศสหภาพโซเวียตและรัฐบาลของประเทศยุโรปตะวันออกซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การสากลที่ 3 เป้าหมายของลัทธิมาร์กซิสต์ – เลนิน คือ การเปลี่ยนแปลง รัฐทุนนิยม ให้เป็น รัฐสังคมนิยม เพียงพรรคเดียว เพื่อสร้างอำนาจเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ ตัวอย่างของการประยุกต์ใช้แนวคิดลัทธิมาร์กซิสต์ – เลนินในประวัติศาสตร์ได้แก่ การปฏิวัติของชนกรรมาชีพในรัสเซียในปี ค.ศ. 1917 ที่นำโดย วลาดีมีร์ เลนิน และพรรคบอลเชวิก (Bolshevik) การสร้างสหภาพโซเวียตและองค์การคอมมิวนิสต์สากลภายใต้การนำของ โจเซฟ สตาลิน การสนับสนุนการปฏิวัติในประเทศอื่น ๆ ที่มีความขัดแย้งทางชนชั้นและการต่อสู้เพื่อประกาศเอกราชจากอำนาจจักรวรรดินิยม เช่น ประเทศ จีน คิวบา ลาว และ เวียดนาม เป็นต้น

4.3.2 สตรีนิยมมาร์กซิสต์ (Marxist Feminism) เป็นการวิเคราะห์การกดขี่ทางเพศและชนชั้นแบบองค์รวม โดยมองว่าการกดขี่ทางเพศและการกดขี่ทางชนชั้นในสังคมทุนนิยมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน แนวคิดนี้เป็นการขยายกรอบของการวิเคราะห์แบบมาร์กซิสต์เพื่อทำความเข้าใจความ

ท้าทายเฉพาะที่ผู้หญิงในสังคมทุนนิยมต้องเผชิญ แนวคิดสตรีนิยมมาร์กซิสต์ เป็นแนวคิดที่ใช้วิธีวิเคราะห์ของมาร์กซิสม์ (Marxism) เพื่อวิจารณ์การกดขี่เอารัดเอาเปรียบและการครอบงำผู้หญิงในสังคมทุนนิยม และเสนอวิธีการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ (Proletariat) เพื่อสร้างสังคมนิยมที่เสมอภาคและเป็นธรรมกับผู้หญิงและมองว่าระบบทุนนิยมเป็นโครงสร้างที่เอื้อต่อผลประโยชน์ของผู้ชายเป็นใหญ่ (Partriarchy) แนวคิดสตรีนิยมมาร์กซิสต์ มีความเชื่อว่าการกดขี่ผู้หญิงไม่ได้เกิดจากลัทธิผู้ชายเป็นศูนย์กลาง (Androcentrism) หรือการแบ่งแยกตามเพศสภาพ (Sexism) เพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับการแบ่งแยกตามชนชั้น (Classism) ที่เป็นผลจากระบบทุนนิยม ที่ทำให้ชนชั้นกระฎุมพี (Bourgeoisie) ได้รับผลประโยชน์จากการขูดรีดแรงงานของชนชั้นกรรมาชีพ โดยเฉพาะผู้หญิงที่ถูกบังคับให้ทำงานในบ้านและให้บริการทางเพศโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ตัวอย่างของแนวคิดสตรีนิยมมาร์กซิสต์ ได้แก่ การวิจารณ์การแบ่งหน้าที่ตามเพศในสังคมทุนนิยมของเอ็งเกลส์ (Engels) ในหนังสือ The Origin of the Family, Private Property and the State (1972) การวิจารณ์การถูกมองข้ามบทบาทของผู้หญิงในประวัติศาสตร์การปฏิวัตินิยมของ อเล็กซานดรา โคลอนไท (Alexandra Kollontai) นักมาร์กซิสต์ชาวรัสเซีย ในหนังสือ The Social Basis of the Woman Question (1909) หนังสือเล่มนี้วิพากษ์วิจารณ์การเคลื่อนไหวของสตรีนิยมของชนชั้นนำที่ไม่ได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่เกิดขึ้นจากสังคมชนชั้นและปัจจัยอื่นๆ โคลอนไท อธิบายว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจมีส่วนทำให้ผู้หญิงถูกกดขี่และการแก้ไขสถานการณ์ในปัจจุบันยังเป็นไปได้ แต่การปลดปล่อยผู้หญิงจะไม่สมบูรณ์หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างรอบคอบ.และการวิจารณ์การถูกละเลยของผู้หญิงในการจัดสรรทรัพยากรโลกของ วันดานา ชีวา (Vandana Shiva) ในหนังสือ Staying Alive: Women, Ecology and Development (2016) วันดานา ชีวา นำเสนอแนวคิดเรื่องอีโค-ฟีมินิสม์ (Eco-feminist) โดยวิพากษ์วิจารณ์การพัฒนาแบบตะวันตกที่มองข้ามผู้หญิงและสิ่งแวดล้อม ชีวาเน้นย้ำถึงประสบการณ์ของผู้หญิงในชนบทที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับธรรมชาติ และได้รับผลกระทบจากความปรารถนาในการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน หนังสือเล่มนี้เป็นการเปิดเผยถึงผลกระทบที่ถูกมองข้ามจากการพัฒนาและความสัมพันธ์กับนิเวศวิทยา และเสนอทางเลือกตามแนวทางของการกระทำที่ไม่รุนแรง (Non-violence) และรวมทุกคนเข้าด้วยกันเพื่อต่อต้านแบบแผนการพัฒนาปัจจุบัน

4.3.3 ลัทธิมาร์กซ์ทางวัฒนธรรม(Cultural Marxism) เป็นการประยุกต์ใช้หลักการมาร์กซิสต์เพื่อวิเคราะห์ความเป็นเจ้าโลก (Hegemony) ทางวัฒนธรรมและอุดมการณ์ ลัทธิมาร์กซ์ทาง

วัฒนธรรม เป็นคำสำหรับการวิจารณ์ทางวัฒนธรรมและสังคม ที่ใช้แนวคิดของลัทธิมาร์กซ์เป็นเครื่องมือ แต่ไม่ได้เน้นไปที่ปัจจัยการผลิตและชนชั้น แต่เน้นไปที่ปัจจัยอื่น ๆ เช่น เพศ, เชื้อชาติ, ศาสนา, วัฒนธรรม, คุณค่าทางสังคม, และอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นต้น ลัทธิมาร์กซ์ทางวัฒนธรรมมีแหล่งกำเนิดมาจากการพัฒนาของสำนักคิดมาร์กซิสต์ในช่วงต้นของศตวรรษที่ 20 เมื่อบางกลุ่มคนที่เชื่อในลัทธิมาร์กซ์ไม่พอใจกับการวิเคราะห์ของมาร์กซ์และเองเกิลส์เกี่ยวกับสถานการณ์ของสังคมทุนนิยม พวกเขาค้นหาสาเหตุของการล้มเหลวของการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพในยุโรปและหาทางเข้าใจปัจจัยที่ผูกพันความคิดและพฤติกรรมของผู้คน หนึ่งในสำนักคิดที่สำคัญในการสร้างลัทธิมาร์กซ์ทางวัฒนธรรม คือสำนักคิดแฟรงเฟิร์ต (Frankfurt School) ในประเทศเยอรมัน โดยผู้บุกเบิกในสำนักคิดนี้ได้แก่ ธีโอดอร์ อดอร์โน (Theodor Adorno), แมกซ์ ฮอกไคเมอร์ (Max Horkheimer), วอลเตอร์ เบนจามิน (Walter Benjamin), และอันโตนีโอ กรัมชี (Antonio Gramsci) เป็นต้น ผู้บุกเบิกในสำนักคิดแฟรงเฟิร์ต ได้พยายามผสมผสานแนวคิดของลัทธิมาร์กซ์กับแนวคิดจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของวัฒนธรรมแบบผู้บริโภค (Consumer culture) และสื่อสารมวลชน (Mass media) ต่อความคิดและความรู้สึกของผู้คน พวกเขาวิจารณ์ว่าสังคมทุนนิยมได้ใช้วัฒนธรรมและสื่อเป็นเครื่องมือในการปลุกปั่น (Manipulate) ผู้คนให้ยอมรับกับอำนาจและการเป็นที่เหยียดหยามของชนชั้นนายทุนและทำให้ผู้คนไม่สามารถเห็นความจริงและความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงสังคม ตัวอย่างของการวิจารณ์ทางวัฒนธรรมแบบลัทธิมาร์กซ์ ได้แก่ การวิจารณ์ต่อวัฒนธรรมป๊อป (Pop culture) ที่ Adorno และ Horkheimer เรียกว่า "อุตสาหกรรมวัฒนธรรม" (Culture industry) ที่ผลิตสินค้าวัฒนธรรมที่ไม่มีคุณค่า ไม่สร้างสรรค์ แต่เพียงแค่ทำให้ผู้บริโภคพอใจกับสถานการณ์ที่ไม่เป็นธรรมของสังคม การวิจารณ์ต่อการเขียนประวัติศาสตร์ (Historiography) ที่ Walter Benjamin ได้ชี้ให้เห็นถึงการเขียนประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่คนที่อยู่ชายขอบทางสังคม เช่น ชนชั้นกรรมาชีพ, ผู้หญิง, ชาติพันธุ์, เป็นต้น การวิจารณ์ต่อการครอบงำทางวัฒนธรรม (Cultural hegemony) ที่ Antonio Gramsci ได้ชี้ให้เห็นถึงการใช้อำนาจของชนชั้นนายทุนในการกำหนดคุณค่าและโลกทัศน์ให้กับสังคมโดยไม่ให้ผู้คนสงสัย

เศรษฐศาสตร์การเมืองของคาร์ลมาร์กซ์ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับการทำงานของทุนนิยม พลวัตของการต่อสู้ทางชนชั้นและศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในขณะที่มีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการกำหนดทางเศรษฐกิจและการไม่รับผิดชอบของสถาบันทางการเมือง ความคิดของ

มาร์กซ์ยังคงมีอิทธิพลในการทำความเข้าใจลักษณะการเอารัดเอาเปรียบของระบบทุนนิยมและจัดการกับความท้าทายร่วมสมัย เช่น ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และการกระจุกตัวของความมั่งคั่ง ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างมีวิจารณญาณกับทฤษฎีของมาร์กซ์และรูปแบบต่างๆ เราสามารถทำความเข้าใจเศรษฐศาสตร์การเมืองให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นและสำรวจรูปแบบทางเลือกสำหรับสังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรมมากขึ้น

4.4 **การวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดมาร์กซิสต์**

4.4.1 การกำหนดทางเศรษฐกิจ (Economic determinism) นักวิจารณ์โต้แย้งว่าการให้ความสำคัญกับปัจจัยทางเศรษฐกิจของมาร์กซิสต์เป็นตัวขับเคลื่อนหลักของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการมองข้ามความสลับซับซ้อนของความเป็นมนุษย์และอิทธิพลทางสังคมอื่น ๆ การวิจารณ์แนวคิดมาร์กซิสต์เกี่ยวกับการกำหนดทางเศรษฐกิจ (Economic determinism) คือการวิเคราะห์ว่าเงื่อนไขทางเศรษฐกิจของสังคมใด ๆ มีผลต่อการพัฒนาของสังคม การเมือง วัฒนธรรม และความคิดของมนุษย์ โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ เช่น จิตวิทยา ปรัชญา หรือประวัติศาสตร์ แนวคิดนี้มีสาระสำคัญที่สอดคล้องกับทฤษฎีของมาร์กซ์ (Marxism) เพราะมาร์กซ์ได้เน้นว่าการต่อสู้ทางชนชั้นทางเศรษฐกิจ (Class struggle) เป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนประวัติศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงสังคม มาร์กซ์ได้วิเคราะห์ว่าในสังคมทุนนิยม (Capitalism) ชนชั้นกรรมาชีพ (Proletariat) ถูกขูดรีดและเอารัดเอาเปรียบโดยชนชั้นนายทุน (Bourgeoisie) ที่ครอบครองสินทรัพย์และควบคุมกระบวนการผลิต ตัวอย่างของ การใช้แนวคิดมาร์กซิสต์มาวิจารณ์สังคมเกี่ยวกับการกำหนดทางเศรษฐกิจ คือการวิจารณ์วรรณกรรม (Literary criticism) ที่ใช้แนวคิดของมาร์กซ์เพื่อตีความผลกระทบของเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ เช่น ผลงานเขียนของชาร์ลส์ ดิเค็นส์ (Charles Dickens) ในหนังสือเรื่อง Oliver Twist ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1838 เพื่อสะท้อนถึงสถาณการณ์อันเลวร้ายของความเสื่อมโทรมสังคมในช่วงปฏิวัติอุตสาหกรรมในอังกฤษ

4.4.2 การลดบทบาทของปัจเจกบุคคล (Reductionism) บางคนโต้แย้งว่าการมุ่งเน้นของมาร์กซิสต์ในการต่อสู้ทางชนชั้นลดบทบาทของแรงจูงใจทางเลือกและการมีบทบาทของแต่ละบุคคลในการสร้างประวัติศาสตร์ `การวิจารณ์แนวคิดมาร์กซิสต์เกี่ยวกับการลดบทบาทของปัจเจกบุคคล (Reductionism) คือการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมโดยอ้างอิงเฉพาะปัจจัยที่มีความสำคัญ

สูงสุด โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบ หรือไม่สนใจความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือกลุ่มในสังคม แนวคิดนี้ถูกวิจารณ์ว่าเป็นการลดความซับซ้อนและความหลากหลายของสังคม และไม่สามารถอธิบายได้ถึงประสบการณ์และสถานการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มที่ไม่ได้ตรงกับปัจจัยที่ถูกเน้น ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการปกครองของคณะราษฎรของสยามในช่วงปี 2475-2476 โดยใช้แนวคิดมาร์กซิสต์ เชื่อว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกระตุ้นการปฏิวัติคือการแบ่งชั้นของสังคม โดยประชาชนเป็นชั้นกรรมาชีพที่ถูกกดขี่โดยชั้นเผด็จการและชั้นพ่อค้า แต่การวิเคราะห์แบบนี้ไม่ได้พิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การกระทำของรัฐบาล หรือผลกระทบของสื่อมวลชน ที่อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสติปัญญาและพฤติกรรมของชาวบ้าน นอกจากนี้ การวิเคราะห์แบบนี้ไม่ได้สะท้อนถึงความแตกต่างของประชาชนในแต่ละพื้นที่หรือในแต่ละช่วงเวลา ที่อาจมีพื้นฐาน เหตุผล และผลลัพธ์ของการปฏิวัติที่ไม่เหมือนกัน

4.4.3 การประเมินระบบทุนนิยมต่ำเกินไป นักวิจารณ์โต้แย้งว่าการวิพากษ์วิจารณ์ของมาร์กซ์ประเมินความสามารถของทุนนิยมต่ำเกินไปในการปรับตัวและลดความขัดแย้ง ล้มเหลวในการให้พิมพ์เขียวโดยละเอียดสำหรับระบบเศรษฐกิจทางเลือก การวิจารณ์แนวคิดมาร์กซิสต์เกี่ยวกับการประเมินระบบทุนนิยมต่ำเกินไป เป็นการวิเคราะห์ที่อ้างว่าระบบทุนนิยมไม่สามารถให้ความเท่าเทียมและยุติธรรมในสังคมได้ เพราะมันอาศัยการแบ่งแยกชั้นชนและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม เพื่อสร้างผลกำไรสูงสุดให้กับผู้ถือทุน และประชดประชันกับผู้ใช้แรงงาน ซึ่งถูกบีบบังคับให้ขายแรงงานของตนในตลาดที่ไม่เสมอภาค และได้รับค่าจ้างที่ไม่สอดคล้องกับมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้น ตัวอย่างเช่น ในหนังสือ "Das Kapital" ของ Karl Marx ได้รับการวิจารณ์ว่า เป็นการประเมินระบบทุนนิยมต่ำเกินไป เพราะไม่ได้พิจารณาถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต โดยคาร์ล มาร์กซอ้างว่า ผู้ใช้แรงงานจะถูกหลอกลวงให้เชื่อว่าพวกเขาได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม แต่จริงๆแล้วพวกเขาถูกปล้นสิทธิ์ให้กับผู้ถือทุน มาร์กซ เรียกความแตกต่างระหว่างมูลค่าของสินค้าที่ผู้ใช้แรงงานผลิตขึ้น กับค่าจ้างที่พวกเขาได้รับว่ามูลค่าส่วนเกิน (surplus value) ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของผลกำไรให้กับนายทุน การวิจารณ์แนวคิดมาร์กซิสต์เกี่ยวกับการประเมินระบบทุนนิยมต่ำเกินไป เป็นการชี้ชัดถึงความไม่สมดุลและความไม่ยั่งยืนของระบบทุนนิยม โดยอ้างอิงถึงหลักการประชาธิปไตย ความเป็นอิสระและความเป็นมนุษย์ เพื่อสืบค้นสาเหตุและผลกระทบของการกระจายทรัพย์สินและอำนาจในสังคม

การวิเคราะห์ทุนนิยมของมาร์กซ์เผยให้เห็นข้อบกพร่องและความขัดแย้งที่ฝังลึกภายในระบบ ข้อมูลเชิงลึกของมาร์กซิสต์เกี่ยวกับความแปลกแยกของแรงงาน การเอารัดเอาเปรียบ ความ

ขัดแย้งทางชนชั้นและวิกฤตการณ์ของระบบทุนนิยม ให้มุมมองที่มีคุณค่าเกี่ยวกับผลกระทบของทุนนิยมสำหรับสังคม ในขณะที่มีการวิพากษ์วิจารณ์อยู่แต่มีส่วนร่วมกับคำวิจารณ์ของมาร์กซ์

สรุปท้ายบท

เศรษฐศาสตร์การเมืองของมาร์กซิสต์ครอบคลุมการวิพากษ์วิจารณ์ระบบทุนนิยมอย่างครอบคลุมโดยให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความขัดแย้งโดยธรรมชาติ ลักษณะการแสวงหาผลประโยชน์และพลวัตของชนชั้น การวิเคราะห์ผลกระทบของทุนนิยมต่อแรงงาน ความแปลกแยกที่เกิดขึ้นและการเอารัดเอาเปรียบของชนชั้นแรงงานยังคงมีความเกี่ยวข้องอย่างมากในสังคมร่วมสมัย โดยการให้คำอธิบายในประเด็นที่คงอยู่ เช่น ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ การแบ่งชั้นทางสังคมและวิกฤตเศรษฐกิจ

การวิพากษ์วิจารณ์ของมาร์กซิสต์ที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ การเน้นถึงผลกระทบที่ลดทอนความเป็นมนุษย์ของระบบทุนนิยมซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ลดลงเหลือเพียงเครื่องมือในการผลิต ตัดการเชื่อมต่อจากผลิตภัณฑ์ของแรงงานของตนเอง การกระจุกตัวของความมั่งคั่งและอำนาจในมือของชนชั้นนายทุนทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งทางชนชั้นและความไม่มั่นคงของระบบ โดยการแสดงให้เห็นถึงลักษณะการเอารัดเอาเปรียบของความสัมพันธ์แบบทุนนิยม มาร์กซิสต์เน้นให้ความสำคัญกับการต่อสู้ทางชนชั้นและการดำเนินการร่วมกันเพื่อท้าทายระเบียบที่มีอยู่และปูทางไปสู่สังคมที่เท่าเทียมกันมากขึ้น

อย่างไรก็ตามข้อเสนอททางเศรษฐศาสตร์การเมืองของมาร์กซิสต์ ก็ไม่ได้ปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์ บางคนแย้งว่าการเน้นการกำหนดทางเศรษฐกิจ มองข้ามปัจจัยที่มีอิทธิพลอื่น ๆ ในการกำหนดสังคม ในขณะที่คนอื่น ๆ โต้แย้งว่าวิสัยทัศน์ของเขาเกี่ยวกับสังคมไร้ชนชั้นแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินการ นอกจากนี้ ความสลับซับซ้อนของแต่ละหน่วยงานและศักยภาพในการปรับตัวของทุนนิยมยังก่อให้เกิดความท้าทายต่อการตระหนักถึงแนวคิดของมาร์กซิสต์

เศรษฐศาสตร์การเมืองแบบมาร์กซิสต์ยังคงสร้างแรงบันดาลใจในการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และจุดชนวนการอภิปรายซึ่งเป็นกรอบการทำความเข้าใจมิติทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของระบบทุนนิยม การมีส่วนร่วมกับการวิพากษ์วิจารณ์ของมาร์กซิสต์ทำให้เราเข้าใจกลไกการเอารัดเอา

เปรียบของระบบทุนนิยมและความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงระบบอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น แนวคิดของมาร์กซิสต์ ได้นำเสนอเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับการประเมินสังคมร่วมสมัยการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันและจินตนาการถึงระบบเศรษฐกิจทางเลือกที่ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นอยู่ส่วนรวมและความยุติธรรมทางสังคม

ในที่สุดเศรษฐศาสตร์การเมืองของคาร์ลมาร์กซ์เชิญชวนให้เราตรวจสอบรากฐานและผลที่ตามมาของระบบทุนนิยมอย่างมีวิจารณญาณทำให้เราสามารถจินตนาการและมุ่งมั่นสู่สังคมที่ยุติธรรมและครอบคลุมมากขึ้น ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดของมาร์กซิสต์ การมีส่วนร่วมของเขาต่อความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจไม่สามารถละเลยได้และมรดกของเขายังคงสร้างวาทกรรมทางปัญญาและสร้างแรงบันดาลใจในการเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

คำถามท้ายบทที่ 4

4.1. แนวคิดมาร์กซิสต์ วิพากษ์วิจารณ์ระบบทุนนิยมและผลกระทบต่อบุคคลและสังคมอย่างไร? อะไรคือประเด็นสำคัญของการวิพากษ์วิจารณ์ระบบทุนนิยมของมาร์กซิสต์?

4.2. การวิเคราะห์พลวัตทางชนชั้นของมาร์กซิสต์และบทบาทของการต่อสู้ทางชนชั้นในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมคืออะไร? มาร์กซิสต์กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นทางสังคมภายในระบบทุนนิยมอย่างไร? อะไรคือความแตกต่างพื้นฐานและความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างชนชั้นนายทุนและชนชั้นกรรมาชีพ?

4.3. เศรษฐศาสตร์การเมืองของมาร์กซิสต์ทำให้เราเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมสมัยอย่างไร แนวคิดของมาร์กซิสต์ให้อธิบายเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ การเอารัดเอาเปรียบและการแบ่งชั้นทางสังคมในสังคมสมัยใหม่อย่างไร?

เอกสารอ้างอิง

Callinicos, A. (2023). *The new age of catastrophe*. John Wiley & Sons.

Engels, F. (1972). *The origin of the family, private property and the state* (A. West,

Trans.). Lawrence & Economy perspective.

Harvey, D. (2017). *Marx, capital, and the madness of economic reason*. Oxford University Press. https://www.marxists.org/archive/kollonta/1909/social-basis.htm

Jessop, B. (1977). Recent theories of the capitalist state. *Cambridge Journal of Economics*, 1(4), 353-37

Kollontai, A. (1909). The social basis of the woman question. *Consultado el*, 22.

Lenin, V. I. (1965). *The state and revolution: The Marxist theory of the state and the tasks of the proletariat in the revolution*. Moscow: Progress Publishers.

Marx, K. (2012). *Captial a Critique of Political Economy*. General Books.

Marx, K. (2017). *Economic and philosophic manuscripts of 1844* (D. J. Struik, Ed.). International.

Marx, K., & Engels, F. (1972). *German Ideology* (C. J. Arthur, Ed.). International. Wishart.

Shiva, V. (2016). *Staying alive: Women, ecology, and development*. North Atlantic Books.

Singer, P. (2018). *Marx: A very short introduction*. Oxford University Press.

บทที่ 5

เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ (Post-Marxist Political Economy)

บทนำ

เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์แสดงถึงการปฏิเสธแนวคิดมาร์กซ์แบบคลาสสิกอย่างมีนัยสำคัญโดยมีการพัฒนาและปรับปรุงทฤษฎีมาร์กซิสต์ใหม่ในแง่ของการเปลี่ยนแปลงพลวัตของโลก การพัฒนาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อข้อจำกัดของการวิเคราะห์ลัทธิมาร์กซิสต์แบบดั้งเดิม แนวคิดหลังมาร์กซิสต์มีส่วนร่วมกับระบบทุนนิยมร่วมสมัยสำรวจมิติใหม่และความซับซ้อนในขอบเขตของการเมือง เศรษฐกิจและความสัมพันธ์ทางสังคม (Goldstein, 2012) เนื้อหาในบทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเจาะลึกหลักการสำคัญของ การวิพากษ์วิจารณ์และการมีส่วนร่วมของเศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์โดยการอธิบายเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในโลกสมัยใหม่ โดยแบ่งเนื้อหาเป็นดังนี้ คือ ส่วนแรกจะเป็นการพิจารณามุมมองแนวคิดหลังมาร์กซิสต์ในเศรษฐศาสตร์การเมือง ต่อมาก็จะเป็นการพิจารณาการวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ หลังจากนั้นจะเป็นการอภิปรายของนักคิดที่มีอิทธิพลและส่วนสุดท้ายจะยกตัวอย่างงานเขียนที่สำคัญของนักคิดหลังมาร์กซิสต์มานำเสนอเพื่อให้เห็นภาพของการนำแนวคิดต่างๆ ไปใช้

5.1 มุมมองแนวคิดหลังมาร์กซิสต์ในเศรษฐศาสตร์การเมือง

5.1.1 การเปลี่ยนแปลงจุดสนใจจากชนชั้นไปสู่อัตลักษณ์ (Shifting the Focus from Class to Identity)

หนึ่งในคุณสมบัติหลักของเศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ คือ การเน้นบทบาทของอัตลักษณ์ในการทำความเข้าใจพลวัตทางเศรษฐกิจและสังคม ในขณะที่ลัทธิมาร์กซ์คลาสสิกส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การต่อสู้ทางชนชั้น (Class struggle) และการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่ลัทธิหลังมาร์กซิสต์ (Post-Marxism) ยอมรับความสำคัญของการกดขี่ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น เพศ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและศาสนา ด้วยการผสมผสานแนวคิดเรื่องความแตกต่างทางอัตลักษณ์ โดยยืนยันว่าบุคคลอยู่ภายใต้ระบบอำนาจและการกดขี่หลายระบบ โดยเฉพาะสิ่งที่เกิดความขัดแย้งภายใต้ระบบทุนนิยม(Goldstein, 2012)

มุมมองหลังมาร์กซิสต์ท้าทายแนวคิดการให้ความสำคัญสูงสุดเกี่ยวกับชนชั้น (Class) ในการทำความเข้าใจสังคมทุนนิยม โดยเน้นความสำคัญของหมวดหมู่อัตลักษณ์ เช่น เพศ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ มุมมองเหล่านี้ตระหนักดีว่าบุคคลอยู่ภายใต้การกดขี่หลายรูปแบบ ดังนั้นการวิเคราะห์โดยใช้กรอบชนชั้น (Class) แต่เพียงอย่างเดียวไม่สามารถอธิบายความซับซ้อนของความสัมพันธ์ทางสังคมได้อย่างสมบูรณ์

5.1.2 **การกำหนดนิยามของอำนาจและการครอบงำใหม่** (Reconceptualizing Power and Hegemony)

เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ขยายการวิเคราะห์อำนาจเกินกว่าแนวคิดมาร์กซิสต์แบบดั้งเดิมเกี่ยวกับการครอบงำทางเศรษฐกิจโดยชนชั้นนายทุน จากทฤษฎีการครองความคิด (Hegemony) ของ Gramscian ลัทธิหลังมาร์กซิสต์ เห็นว่าชนชั้นปกครองรักษาอำนาจของพวกเขาผ่านการควบคุมทางอุดมการณ์ อิทธิพลทางวัฒนธรรมและความยินยอม (consent) ได้อย่างไร พวกเขายืนยันว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่ได้ถูกกำหนดโดยปัจจัยทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ยังได้รับอิทธิพลจากวาทกรรม (Discourse) การปฏิบัติทางวัฒนธรรมและการผลิตความรู้ (Goldstein, 2012) ความเข้าใจที่ขยายตัวมากขึ้นเกี่ยวกับอำนาจนี้เป็นการอธิบายในรายละเอียดที่ว่าอุดมการณ์ที่โดดเด่นนั้นคงอยู่และขัดแย้งกันในสังคมทุนนิยมอย่างไร มุมมองหลังมาร์กซิสต์ขยายการวิเคราะห์อำนาจนอกเหนือจากการครอบงำทางเศรษฐกิจโดยได้อิทธิพลมาจากผลงานของ Antonio Gramsci และ Michel Foucault พวกเขาเห็นว่าการทำงานของอำนาจนั้นไม่เพียงดำเนินการเพียงแค่การบีบบังคับทางวัตถุ แต่ยังผ่านการก่อตัวทางอุดมการณ์และบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม (Althusser, 2014). มุมมองเหล่านี้ยืนยันว่าชนชั้นปกครองรักษาอำนาจของตนโดยการสร้างและเผยแพร่อุดมการณ์ที่โดดเด่นซึ่งทำให้อำนาจของพวกเขาเป็นปกติและถูกต้องตามกฎหมาย (Mouzelis, 1992). การวิเคราะห์วาทกรรมและอุดมการณ์ช่วยให้นักวิชาการหลังมาร์กซิสต์สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอำนาจถูกสร้างขึ้น โต้แย้งและเจรจาต่อรองภายในสังคมทุนนิยมอย่างไร

5.1.3 **ตระหนักถึงบทบาทของรัฐ** (The Role of the State)

ในทางตรงกันข้ามกับมุมมองของมาร์กซิสต์คลาสสิกที่มองว่ารัฐเป็นเพียงเครื่องมือของชนชั้นปกครอง ลัทธิหลังมาร์กซิสต์ยอมรับความเป็นอิสระของรัฐและความสามารถในการกำหนดความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การวิเคราะห์หลังมาร์กซิสต์เน้นย้ำถึงบทบาทของรัฐในการควบคุมตลาด

การกระจายทรัพยากรและการจัดการความขัดแย้งทางสังคม (Sim, 2019) พวกเขาได้อธิบายปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างรัฐและทุนโดยเน้นที่ความสามารถของรัฐในการกลั่นกรองและไกล่เกลี่ยกระบวนการทุนนิยมเพื่อตอบสนองต่อแรงกดดันทางสังคมและการเมือง (Offe, 2020).ในงานเขียนของ Claus Offe (2020) ในหนังสือชื่อ Contradictions of the welfare state เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ได้วิเคราะห์หน้าที่ด้านกฎระเบียบของรัฐ บทบาทในการจัดการความขัดแย้งทางสังคมและความสามารถในการไกล่เกลี่ยระหว่างทุนและแรงงาน เขาเห็นว่ารัฐได้รับอิทธิพลจากผลประโยชน์ขององค์กรการล็อบบี้และพลวัตทางอำนาจภายในสังคมทุนนิยมอย่างไร

5.1.4 **ทุนนิยมและโลกาภิวัตน์** (Capitalism and Globalization)

เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ยอมรับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ต่อระบบทุนนิยม พวกเขาตระหนักถึงการเกิดขึ้นของ บรรษัทข้ามชาติเครือข่ายการผลิตทั่วโลกและความคล่องตัวที่เพิ่มขึ้นของทุนแรงงานและข้อมูล หลังมาร์กซิสต์ยืนยันว่าโลกาภิวัตน์ทำให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทวีความรุนแรงขึ้นทำให้อำนาจต่อรองของแรงงานอ่อนแอลงและทำให้ปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมรุนแรงขึ้น (Held, 2013) พวกเขาวิเคราะห์พลวัตของระบบทุนนิยมโลกโดยเน้นบทบาทของสถาบันระหว่างประเทศข้อตกลงทางการค้าและกระแสการเงินในการกำหนดเศรษฐกิจโลกร่วมสมัย

หนังสือ Global Transformations: Politics, Economics and Culture (2009) ซึ่งเขียนโดย David Held, Anthony McGrew, David Goldblatt และ Jonathan Perraton นำเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งกำลังปรับเปลี่ยนโลกสมัยใหม่ หนังสือเล่มนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นผลงานที่สำคัญที่ช่วยให้เราเข้าใจถึงกระบวนการของการโลกาภิวัตน์ที่มีผลกระทบต่อหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดระเบียบทางการเมือง, การทหาร, การค้า, การเงิน, การผลิตของบริษัท, การย้ายถิ่นฐาน, วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนได้นำเสนอแบบจำลองใหม่ของการโลกาภิวัตน์ที่อ้างว่าเหนือกว่าแบบจำลองที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ และใช้แบบจำลองนี้เพื่อประเมินวิธีการที่กระบวนการของการโลกาภิวัตน์ได้ดำเนินการในช่วงเวลาต่างๆ ในประวัติศาสตร์ หนังสือเล่มนี้ยังได้สำรวจถึงผลกระทบของการโลกาภิวัตน์ที่มีต่อรัฐ โดยมีการถกเถียงกันว่าการโลกาภิวัตน์นั้นหมายถึงจุดจบของรัฐบาล หรือไม่ นอกจากนี้ หนังสือยังได้พิจารณาถึงอำนาจของบริษัทข้ามชาติและเครือข่ายการผลิตที่มี

อิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลก รวมถึงการเคลื่อนย้ายของประชากรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม (Held et al.,2009).

หนังสือเล่มนี้ยังได้อภิปรายผลกระทบของการโลกาภิวัตน์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการนี้ ในท้ายที่สุด หนังสือได้สรุปว่าการโลกาภิวัตน์ควรถูกมองว่าไม่ใช่กระบวนการที่เป็นเส้นตรงที่มีจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กว้างขวางซึ่งมีการกลับกลายและข้อขัดแย้งที่น่าสนใจ และในส่วนของรัฐบาลแห่งชาติ พลังของรัฐบาลนั้นเป็นแหล่งที่มามากกว่าที่จะเป็นเหยื่อของปรากฏการณ์นี้ การเมืองได้ทำให้การโลกาภิวัตน์เป็นไปได้และจะมีอิทธิพลต่ออนาคตของมันเช่นกัน

5.2 **การวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์** (Critiques and Contributions)

เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ต้องเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์หลายครั้งจากนักวิชาการนอกกลุ่มต่างๆ นักวิจารณ์แย้งว่าการเน้นการเมืองอัตลักษณ์มากเกินไปเป็นการบดบังการต่อสู้ตามชนชั้น บ่อนทำลายการกระทำร่วมกันและลดทอนค่าศักยภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นอกจากนี้ บางคนยังตั้งคำถามถึงความเป็นไปได้ของกรอบแนวคิดหลังมาร์กซิสต์ โดยยืนยันว่าไม่มีวิสัยทัศน์ทางเลือกที่สอดคล้องกันของนักวิชาการกลุ่มนี้ นอกเหนือเพียงแค่การวิพากษ์วิจารณ์สังคมเศรษฐกิจและการเมืองเท่านั้น (Callinicos, 1990).

อย่างไรก็ตาม เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์มีส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจสังคมทุนนิยมร่วมสมัย ด้วยการผสมผสานอัตลักษณ์และมิติทางวัฒนธรรมมันกล่าวถึงข้อ จำกัดของลัทธิมาร์กซ์คลาสสิกและให้ความเข้าใจที่ละเอียดยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เน้นถึงความสำคัญของการสร้างวาทกรรมและอำนาจในการกำหนดระบบเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้มุมมองหลังมาร์กซิสต์ยังให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความซับซ้อนของโลกาภิวัตน์และบทบาทของรัฐในการควบคุมกระบวนการทุนนิยม

เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์แสดงถึงการออกจากการวิเคราะห์มาร์กซิสต์แบบดั้งเดิมโดยมีส่วนร่วมกับความซับซ้อนของทุนนิยมร่วมสมัยโดยผสมผสานอัตลักษณ์อำนาจและบทบาทของรัฐ ในขณะที่ต้องเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์ มุมมองของ Post-Marxist ให้ข้อมูลเชิงลึก

ที่มีค่าเกี่ยวกับธรรมชาติของอำนาจหลายมิติการทำงานร่วมกันของอัตลักษณ์และผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วยการสร้างรากฐานของลัทธิมาร์กซิสต์และปรับปรุงให้สะท้อนความเป็นจริงในปัจจุบัน เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ช่วยเพิ่มความเข้าใจของเราเกี่ยวกับโลกสมัยใหม่และก่อให้เกิดการอภิปรายอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกัน การกดขี่และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

มุมมองหลังมาร์กซิสต์ในเศรษฐศาสตร์การเมืองแสดงถึงการมีส่วนร่วมที่มีคุณค่าและสำคัญต่อความเข้าใจของเราเกี่ยวกับระบบทุนนิยมสมัยใหม่ ด้วยการขยายการวิเคราะห์นอกชั้นเรียนเพื่อรวมอัตลักษณ์ อำนาจวาทกรรมและโลกาภิวัตน์มุมมองเหล่านี้นำเสนอกรอบการทำงานที่ละเอียดและครอบคลุมมากขึ้นสำหรับการวิเคราะห์ความซับซ้อนของสังคมร่วมสมัย ในขณะที่เผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์ มุมมองหลังมาร์กซิสต์เสริมสร้างความเข้าใจของเราเกี่ยวกับพลวัตของอำนาจ อุดมการณ์และบทบาทของรัฐปูทางสำหรับการอภิปรายและการถกเถียงอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงภายในเศรษฐกิจทุนนิยมร่วมสมัย

5.3 การอภิปรายของนักคิดที่มีอิทธิพลและการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์

ทฤษฎีของคาร์ลมาร์กซ์มีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อสาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและทฤษฎีสังคม อย่างไรก็ตามความคิดของเขาไม่ได้หายไปและนักคิดที่มีอิทธิพลจำนวนมากได้เสนอการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา หัวข้อนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจการวิพากษ์วิจารณ์โดยนักคิดที่มีชื่อเสียงเหล่านี้โดยเน้นข้อโต้แย้งที่สำคัญและการมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับงานของมาร์กซิสต์ (Callinicos et al, 2020)

5.3.1 Max Weber

Max Weber นักสังคมวิทยาชาวเยอรมันวิพากษ์วิจารณ์การกำหนดทางเศรษฐกิจของมาร์กซ์และการลดปรากฏการณ์ทางสังคมไปสู่การต่อสู้ทางชนชั้น เวเบอร์ เสนอว่าปัจจัยอื่น ๆ เช่น ศาสนาและวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคม เขาแนะนำแนวคิด "Verstehen" หรือ ความเข้าใจ โดยเน้นความสำคัญของการตีความเชิงอัตนัยของแต่ละบุคคลและการกระทำของคนเหล่านั้น เวเบอร์ยังวิพากษ์วิจารณ์การให้ความสำคัญกับระบบทุนนิยมของมาร์กซ์ว่าเป็นตัวขับเคลื่อนหลักของการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ แต่เว็บเบอร์ เองชี้ให้เห็นว่าความคิด ค่านิยม และสถาบัน

ต่างก็มีอิทธิพลเท่ากับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ ของ Max Weber เป็นหัวข้อที่น่าสนใจและมีความซับซ้อน

Max Weber เป็นนักสังคมวิทยาชาวเยอรมันที่มีความเห็นเกี่ยวกับระบบราชการ การใช้อำนาจ และความเชื่อทางศาสนา เขาได้วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ที่เน้นการต่อสู้ระหว่างชนชั้น และการพัฒนาของสังคมตามกฎเกณฑ์ที่เป็นวัสดุนิยมประวัติศาสตร์ Weber ไม่เห็นด้วยกับมาร์กซ์ว่าสังคมจะไปเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมนิยมโดยอัตโนมัติ หรือว่าปัจจัยการผลิตและแรงงานเป็นสิ่งที่กำหนดความเป็นไปของสังคม Weber เห็นว่าสังคมเป็นผลจากการกระทำของบุคคลที่มีแรงจูงใจ ความสนใจ และค่านิยมที่หลากหลาย เขาย้ำถึงบทบาทของการเมือง อำนาจแบบระบบราชการ (bureaucracy) ที่เป็นรูปแบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพและเหตุผล Weber ยังให้ความสำคัญกับผลกระทบของความเชื่อทางศาสนาต่อพฤติกรรมและการพัฒนาของเศรษฐกิจ Weber เชื่อว่าไม่มีโครงสร้างสังคมใดที่เหนือกว่าหรือถูกต้องกว่าโครงสร้างอื่น ๆ Weber เรียกตำแหน่งที่ไม่ได้ยึดถือใด ๆ เป็น "การไม่ได้เลือก (non-commitment)" หรือ "การไม่ได้ถูกระบุ (non-identification)" Weber เป็นผู้ให้ข้อแนะนำให้ผู้ปกครองและผู้ถืออำนาจใช้ "จริยธรรมทางการเมือง (political ethics)" ในการตัดสินใจ Weber ได้เขียนผลงานหลายเรื่องเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ เช่น "Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism" "Economy and Society" "The Sociology of Religion" "The Theory of Social and Economic Organization" และ "Politics as a Vocation"

5.3.2 Friedrich Hayek

ฟรีดริช ฮาเยค นักเศรษฐศาสตร์ชาวออสเตรีย ท้าทายแนวทางนักสะสมของมาร์กซ์และความเชื่อของเขาในการวางแผนส่วนกลาง Hayek แย้งว่าการควบคุมทางเศรษฐกิจแบบรวมศูนย์ขัดขวางเสรีภาพและนวัตกรรมของแต่ละบุคคลซึ่งนำไปสู่ความไร้ประสิทธิภาพและความซบเซาทางเศรษฐกิจ เขาเน้นย้ำถึงความสำคัญของกระบวนการตลาดแบบกระจายอำนาจ ความสงบเรียบร้อยที่เกิดขึ้นเอง และกลไกราคาเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการประสานงานทางเศรษฐกิจ การวิพากษ์วิจารณ์ของ Hayek มุ่งเน้นไปที่ความคิดที่ว่าวิสัยทัศน์ของมาร์กซ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจที่วางแผนไว้จะนำไปสู่การสูญเสียเสรีภาพส่วนบุคคล

Friedrich Hayek เป็นนักเศรษฐศาสตร์และนักปรัชญาชาวออสเตรีย ที่วิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ โดยเน้นว่าทุนนิยมเป็นระบบที่ส่งเสริมการประกอบการและการแข่งขัน ซึ่งเป็น

แหล่งกำเนิดของความเจริญก้าวหน้าและความอิสระของมนุษย์ Hayek ไม่เห็นด้วยกับมาร์กซ์ว่าการต่อสู้ระหว่างชนชั้นเป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนประวัติศาสตร์ และว่าสังคมนิยมจะสามารถแก้ไขปัญหาของความไม่เท่าเทียมได้ เขาถือว่าการแบ่งสรรทรัพยากรโดยการใช้อำนาจของรัฐจะทำให้เกิดการแพร่กระจายของความไม่พอใจ ความหมดหวัง และการลดลงของคุณภาพชีวิต Hayek ยกตัวอย่างการล้มเหลวของการปฏิบัติตามทฤษฎีของมาร์กซ์ในสหภาพโซเวียต ที่พยายามสร้างสังคมคอมมิวนิสต์โดยใช้การบีบบังคับและการควบคุมทุกด้านของชีวิตประชาชน เขาเห็นว่าการปล่อยให้ตลาดเสรีทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรจะเป็นทางเลือกที่ดีกว่า เพราะจะส่งผลให้เกิดการปรับตัวและการประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆได้อย่างได้ผล Hayek ถือว่าทุนนิยมไม่ได้เป็นต้นเหตุของความแปลกแยกในสังคม แต่เป็นผลจากความแตกต่างของความสามารถ ความต้องการ และคุณสมบัติของผู้คน เขาไม่เชื่อในการกระทำโดยพึ่งพารัฐ เพราะจะทำให้เกิดการแทรกแซงในชีวิตส่วนตัว และลดลงความอิสระของผู้คน ดังนั้น การวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ของ Hayek อาศัยแนวคิดที่เน้นความเสรีความแข่งขัน และความหลากหลายในสังคมทุนนิยม และตำหนิทฤษฎีของมาร์กซ์ว่าเป็นการละเมิดความอิสระ และไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการผลิตแบบทุนนิยมได้

5.3.3 Antonio Gramsci

Antonio Gramsci นักปรัชญามาร์กซิสต์ชาวอิตาลีเสนอการวิพากษ์วิจารณ์ภายในเกี่ยวกับทฤษฎีของมาร์กซ์ Gramsci มุ่งเน้นไปที่บทบาทของวัฒนธรรมอุดมการณ์และอำนาจนิยมในระบบทุนนิยมที่คงอยู่ตลอดไป เขาแย้งว่าชนชั้นปกครองยังคงมีอำนาจเหนือกว่าไม่เพียง แต่ผ่านการบีบบังคับ แต่ยังผ่านการผลิตและการเผยแพร่อุดมการณ์ hegemonic แนวคิดเรื่องความเป็นเจ้าโลกทางวัฒนธรรมของ Gramsci เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่ชนชั้นแรงงานจะต้องท้าทายอุดมการณ์ที่โดดเด่นและพัฒนาทางเลือกที่ต่อต้านลัทธิเผด็จการ

การวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ ของ Antonio Gramsci คือการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับหน้าที่ทางสังคมของวัฒนธรรมและความสำคัญของการศึกษาในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชนชั้นในสังคมที่แบ่งแยกตามเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม Gramsci เห็นว่าทฤษฎีของมาร์กซ์เป็น "ปรัชญาแห่งการปฏิบัติ" ที่ต้องการให้ชนชั้นแรงงานปลดปล่อยตัวเองจากการปกครองของชนชั้นนายทุนผู้มีอำนาจ แต่เขาไม่เห็นด้วยกับมาร์กซ์ในเรื่องของความสำคัญของพื้นฐานเศรษฐกิจในการกำหนดโครงสร้างสังคม และเข้าใจว่าวัฒนธรรม

ความคิด และการเป็นผู้ปกครองทางปัญญา (hegemony) เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมหรือขัดขวางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม Gramsci ใช้คำว่า "hegemony" เพื่ออ้างถึงการปกครองที่ได้รับการยอมรับโดยผู้ถูกปกครองโดยไม่ต้องใช้ความรุนแรงหรือบีบบังคับ โดยเขาเห็นว่าชนชั้นผู้ปกครองไม่ได้ใช้อำนาจได้อย่างไร้ข้อจำกัด แต่ต้องพยายามสร้างความสอดคล้อง (consensus) กับชนชั้นผู้ถูกปกครองผ่านกระบวนการที่เขาระบุว่า "hegemonic apparatus" เช่น สื่อ โบราณคดี สถาบันการศึกษา หรือโบสถ์ เหล่านี้เป็นตัวแทนของ "society civil" ที่ Gramsci เห็นว่าเป็นพื้นที่ที่ผู้คนได้เห็นและต่อต้านไอเดียและไอโดลโลยีของผู้ปกครอง Gramsci เห็นว่า "society civil" เป็นพื้นที่ที่ผู้ปกครองสามารถสร้างความสอดคล้องได้โดยการแพร่กระจายความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และการปฏิบัติตามความต้องการของชนชั้นผู้ถูกปกครอง ซึ่งเขาเรียกว่า "transformism" ในทางกลับกัน ชนชั้นแรงงานจะต้องสร้าง "counter-hegemony" เพื่อท้าทายความเป็นผู้ปกครองทางปัญญาของชนชั้นผู้ปกครอง และสร้างความตระหนักรู้ทางชนชั้น (class consciousness) ให้กับผู้คน Gramsci ยกตัวอย่างการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ในบริบทของประวัติศาสตร์ของอิตาลี โดยเขาวิเคราะห์เหตุผลที่การปฏิวัติสังคมนิยมไม่เกิดขึ้นในประเทศของเขา เขาเห็นว่าชนชั้นแรงงานในอิตาลีไม่ได้มีการสร้างความสำคัญของตนเองใน "society civil" และไม่ได้รับการสนับสนุนจากพันธมิตรที่มีอำนาจ เช่น เกษตรกรหรือประชาชนในพื้นที่ใหม่ เขาเห็นว่าการปฏิวัติสังคมนิยมจะต้องเป็นผลจากการพัฒนาระบบการศึกษาที่จะส่งเสริมการเป็นผู้ปกครองที่เป็นไปได้ (organic intellectuals) ให้กับชนชั้นแรงงาน และการสร้างพันธมิตรที่แข็งแกร่ง (historic bloc) ให้กับผู้คนที่ถูกกระทำอย่างไม่เท่าเทียม

5.3.4 Michel Foucault

มิเชล ฟูโกต์ นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส วิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีอำนาจของมาร์กซ์และการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ฟูโกต์แย้งว่าอำนาจทำงานนอกเหนือโครงสร้างทางเศรษฐกิจและกระจายไปทั่วสังคม เขาสำรวจวิธีการใช้อำนาจผ่านวาทกรรมความรู้และการปฏิบัติของสถาบัน การวิพากษ์วิจารณ์ของฟูโกต์เกี่ยวกับการวิเคราะห์อำนาจของมาร์กซ์เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพิจารณารูปแบบอำนาจที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจและวิธีการที่บุคคลเป็นทั้งวัตถุและวัตถุแห่งอำนาจ

การวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ ของ Michel Foucault คือการวิเคราะห์ว่าทฤษฎีของมาร์กซ์เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างชนชั้นและการปฏิวัติสังคมนิยม มีข้อจำกัดและความล้มเหลวในบางเรื่อง เช่น การไม่สนใจปัจจัยทางวัฒนธรรม การเห็นแก่ความเป็นส่วนรวมของชนชั้นแรงงาน และการไม่สามารถอธิบายความผันแปรของประวัติศาสตร์ได้ Foucault ใช้แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ ความรู้ และประชาชน เพื่อตีความความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและไม่สมดุลระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองในสังคมต่างๆ ตัวอย่างการประยุกต์ใช้การวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ ของ Foucault คือในหนังสือ Discipline and Punish: The Birth of the Prison (1975) เขาได้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของระบบทัณฑ์บนในยุโรปตั้งแต่ยุคโลกเก่าจนถึงยุคโลกใหม่ เขาโต้ว่าทุนนิยมไม่ได้เป็นสาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แต่เป็นผลจากการเกิดขึ้นของ "สังคมประณีต" (Disciplinary society) ที่ใช้อำนาจแบบไมโคร (Micro-power) เพื่อควบคุมและจำกัดพฤติกรรมของผู้ถูกปกครองผ่านการสอดส่อง (Surveillance) การบันทึก (Documentation) และการจัดหมวดหมู่ (classification) เขายกตัวอย่างเช่น "พันธี" (Panopticon) เป็นโครงสร้างที่ใช้ในทัณฑ์บัน เพื่อให้ผู้คุมทัณฑ์สามารถสอดส่องผู้ถูกรับทัณฑ์ได้ตลอดเวลาโดยไม่ให้ผู้ถูกรับทัณฑ์ทราบ ทำให้ผู้ถูกรับทัณฑ์ต้องปรับพฤติกรรมตามที่ผู้คุมทัณฑ์ต้องการ Foucault ไม่ได้ปฏิเสธความสำคัญของมาร์กซ์ แต่เขาวิจารณ์ว่ามาร์กซ์ไม่ได้ครอบคลุมปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ทั้งหมด เขาเสนอว่าการศึกษาอำนาจและความรู้ในระดับไมโครจะช่วยให้เห็นภาพที่แตกต่างและลึกซึ้งขึ้น

5.3.5 Jurgen Habermas

Jurgen Habermas นักปรัชญาและนักสังคมวิทยาชาวเยอรมันเสนอการวิพากษ์วิจารณ์ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับทฤษฎีการสื่อสารของมาร์กซ์ Habermas แย้งว่าการมุ่งเน้นของมาร์กซ์ในการต่อสู้ทางชนชั้นละเลยความสำคัญของวาทกรรมที่มีเหตุผลและศักยภาพในการสร้างฉันทามติในสังคม เขาเน้นบทบาทของการสื่อสารและวาทกรรมในกระบวนการตัดสินใจตามระบอบประชาธิปไตย ฮาเบอร์มาสยังวิพากษ์วิจารณ์มุมมองทางเทววิทยาของมาร์กซ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์โดยยืนยันว่าจำเป็นต้องมีแนวทางที่ไตร่ตรองและมีส่วนร่วมมากขึ้นในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

Jurgen Habermas เป็นนักปรัชญาและนักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน เขาได้เขียนหนังสือเล่มสำคัญที่ชื่อว่า The theory of communicative action (1987) ที่มีอิทธิพลในการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ โดยเฉพาะในเรื่องของการสื่อสารและการประสานความเห็น ตามทฤษฎีของ

มาร์กซ์ ปัญหาของสังคมนี้ คือ ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นผู้ถืออำนาจและชนชั้นแรงงาน ที่จะส่งผลให้เกิดการปฏิวัติ แต่ตามทฤษฎีของ Habermas ปัญหาของสังคมนี้คือความไม่เป็นธรรมในการสื่อสารและการเข้าใจกันระหว่างบุคคล ที่จะส่งผลให้เกิดการเบื่อหน่ายและการไม่เชื่อถือในระบบ ดังนั้น Habermas ได้เสนอแนวคิดของ "ประชาธิปไตยเชิงการสื่อสาร" (Communicative democracy) ที่เน้นการสร้างพื้นที่ให้ผู้คนได้พูดคุยและถกเถียงกันโดยไม่มีการบีบบังคับ โดยมุ่งหวังว่าจะสร้างความเห็นพ้องที่เป็นผลจากการประสานความเห็น (Consensus) ตัวอย่างของการประยุกต์ใช้แนวคิดของ Habermas คือการจัดการประชุมถกแถลง (Deliberation) ให้ผู้คนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา (Habermas, 1987)

การวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ ของ Jurgen Habermas เป็นการพยายามที่จะเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีสังคมของมาร์กซ์กับปรัชญาของคานต์ โดยเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและการสื่อสาร และความสำคัญของประเด็นความจริง ความถูกต้อง และความถูกต้องในการสร้างสังคมที่เป็นธรรม Habermas วิเคราะห์ว่าทฤษฎีของมาร์กซ์นั้นมีข้อบกพร่องในการละเว้นปัจจัยทางวัฒนธรรมและการสื่อสารในการกำหนดคุณลักษณะของสังคม และให้ความสำคัญเกินไปแก่บทบาทของการผลิตและการแบ่งแยกชั้นชน ดังนั้น Habermas พยายามที่จะเสริมสร้างทฤษฎีของมาร์กซ์ด้วยการใช้แนวคิดของ "โลกชีวิต" (Lifeworld) และ "ระบบ" (System) เพื่ออธิบายถึงกระบวนการที่เกิดขึ้นในสังคมโลกชีวิต คือ พื้นที่ที่เกิดการสื่อสารและการตีความผ่านประสบการณ์ ความหมาย และค่านิยม โดยใช้เหตุผลและการประพันธ์เป็นเครื่องมือในการปรับตัว โลกชีวิตถูกรุกรานโดยระบบ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกิดการกระทำผ่านกลไกของตลาดและรัฐ โดยใช้เงินและอำนาจเป็นเครื่องมือในการปรับตัว ระบบถูกรุกรานโดยโลกชีวิต เมื่อผู้คนพยายามที่จะต่อต้านการถูกบีบบังและถูกปรับให้เข้ากับระบบ (Habermas, 1987) ตัวอย่างของการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์ ของ Habermas เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปี 1968 เมื่อผู้ชุมนุมในยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้แสดงความไม่พอใจต่อการถูกรุกรานโดยระบบทางเศรษฐกิจและการเมือง และพยายามที่จะสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเสรี ผ่านการสื่อสารและการประสานความคิด อีกตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน เมื่อผู้คนได้ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และความคิดเห็น และพยายามที่จะสร้างสังคมที่มีการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจอย่างเป็นประชาธิปไตย

ตาราง 5. 1 สรุปนักคิดที่มีอิทธิพลและการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีของมาร์กซ์

นักคิดคนสำคัญ	**การวิพากษ์ทฤษฎีมาร์กซิสต์คลาสสิค**
Max Weber	วิพากษ์วิจารณ์การกำหนดทางเศรษฐกิจ
	เน้นย้ำถึงบทบาทของศาสนาและวัฒนธรรมในการกำหนดสังคม
Friedrich Hayek	วิพากษ์แนวความคิดการวางแผนจากส่วนกลางและเน้นเสรีภาพส่วนบุคคล
	เน้นย้ำถึงความสำคัญของกระบวนการตลาดแบบกระจายอำนาจ
Antonio Gramsci	วิพากษ์วิจารณ์การมุ่งเน้นของมาร์กซ์เกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ
	เสนอแนวคิดการครอบครองความคิดเชิงวัฒนธรรม (cultural hegemony)
Michel Foucault	วิพากษ์วิจารณ์มุมมองที่จำกัดของมาร์กซ์เกี่ยวกับอำนาจและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ
	สนใจอำนาจนอกเหนือโครงสร้างเศรษฐกิจ
Jurgen Habermas	วิพากษ์วิจารณ์แนวคิดด้านเศรษฐกิจของมาร์กซ์
	สนับสนุนการสื่อสารและการตัดสินใจตามระบอบประชาธิปไตย

แหล่งที่มา: (Callinicos et al, 2020)

การวิพากษ์วิจารณ์ของนักคิดที่มีอิทธิพลให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีค่าเกี่ยวกับข้อ จำกัด และความท้าทายของทฤษฎีของมาร์กซ์ การเน้นที่ความเข้าใจส่วนตัวของ Weber, การปกป้องเสรีภาพส่วนบุคคลของ Hayek, การมุ่งเน้นที่ Hegemony ทางวัฒนธรรมของ Gramsci, การวิเคราะห์อำนาจของ Foucault นอกเหนือจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเรียกร้องของ Habermas สำหรับการดำเนินการสื่อสาร แนวคิดของนักคิดทั้งหมดนี้มีส่วนช่วยให้เข้าใจพลวัตทางสังคมและเศรษฐกิจได้ละเอียดยิ่งขึ้น (Callinicos et al, 2020) ในขณะที่ความคิดของมาร์กซ์มีส่วนสำคัญการมีส่วนร่วมกับการวิพากษ์วิจารณ์เหล่านี้ส่งเสริมวาทกรรมที่สมบูรณ์และครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับความซับซ้อนของสังคมเศรษฐกิจและอำนาจ

5.4 **ตัวอย่างงานเขียนที่สำคัญของนักคิดหลังมาร์กซิสต์**

นักคิดหลังมาร์กซิสต์ในปัจจุบันได้ขยายแนวคิดของมาร์กซ์ออกไปในหลายทิศทาง โดยพยายามตอบสนองต่อความท้าทายในยุคสมัยใหม่ และสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หนึ่งในนักคิดที่โดดเด่นคือ ไมเคิล ฮาร์ท และ อันโตนิโอ เนกรี (Michael Hardt and Antonio Negri) ผู้ซึ่งได้เขียนหนังสือ Empire (2000) และ Multitude: War and Democracy in the Age of Empire (2004) ทั้งสองเล่มนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของอำนาจทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ พวกเขาวิเคราะห์ว่าระบบทุนนิยมได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากการผูกขาดทางอุตสาหกรรมไปสู่การผูกขาดทางการเงิน และว่าการต่อสู้เพื่อสิทธิและเสรีภาพในยุคใหม่จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบใหม่ของการเคลื่อนไหวทางสังคม

นอกจากนี้ นักคิดอย่างเจ.เค. กิบสัน-เกรแฮม (J.K. Gibson-Graham) ซึ่งเขียนหนังสือชิ้นสำคัญ ชื่อว่า The Handbook of Diverse Economies (2021) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ 'การเศรษฐกิจหลายรูปแบบ' ซึ่งเป็นการท้าทายต่อความคิดที่ว่าทุนนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจเดียวที่เป็นไปได้ โดยเธอได้เน้นย้ำถึงความหลากหลายของรูปแบบการผลิต การแลกเปลี่ยน และการบริโภคที่มีอยู่ในโลก และว่าการยอมรับความหลากหลายนี้สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ยั่งยืนได้ ในขณะเดียวกัน นักคิดอย่างสลาโวย ซีเซ็ก (Slavoj Žižek) ได้ใช้แนวคิดของมาร์กซ์เพื่อวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมและสื่อมวลชน โดยเขาได้เน้นถึงวิธีที่อุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจถูกฝังอยู่ในสื่อและวัฒนธรรมยอดนิยม และว่าการวิเคราะห์เหล่านี้สามารถเปิดเผยโครงสร้างของอำนาจและการต่อต้านได้อย่างไร

ในแวดวงของนักคิดหลังมาร์กซิสต์ ยังมีบุคคลที่มีอิทธิพลอีกหลายท่านที่ควรศึกษา ตัวอย่างเช่น เฟรดริก เจมสัน (Fredric Jameson) ซึ่งเป็นนักวิจารณ์วัฒนธรรมและนักทฤษฎีทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เขาได้วิเคราะห์ว่าวัฒนธรรมยุคหลังสมัยใหม่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมือง และได้เสนอว่าการเข้าใจวัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์สังคมทุนนิยม นอกจากนี้ ดาวิด ฮาร์วีย์ (David Harvey) นักภูมิศาสตร์ทางสังคมและนักทฤษฎีทางการเมือง ก็เป็นอีกหนึ่งนักคิดที่มีอิทธิพล เขาได้วิเคราะห์การพัฒนาของทุนนิยมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเมืองของเมือง การงานของเขาช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุนนิยมและวิกฤตสิ่งแวดล้อม

นักคิดหลังมาร์กซิสต์ยังรวมถึงนักวิชาการอย่างเอ็ตเตียน บาลิบาร์ (Étienne Balibar) ซึ่งได้เคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและสังคมพลเมือง และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ 'สังคมพลเมือง' ที่มีความเท่าเทียมและเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น การศึกษาของเขาเปิดโอกาสให้เราเข้าใจถึงโครงสร้างของอำนาจและการต่อสู้เพื่อสิทธิในสังคมที่มีความซับซ้อน นอกจากนี้ นักเคลื่อนไหวอย่างแองเจลา เดวิส (Angela Davis) ก็มีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ประเด็นเรื่องเชื้อชาติ ชนชั้น และเพศ โดยเธอได้เน้นย้ำถึงการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมและการปลดปล่อยทางสังคม

การศึกษาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่านักคิดหลังมาร์กซิสต์ได้พยายามทำความเข้าใจและตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดขึ้นในโลกที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พวกเขาได้สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ และเสนอวิธีการที่แตกต่างในการมองโลกและการเคลื่อนไหวทางสังคม ซึ่งสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายและยั่งยืนได้ การศึกษาและการวิเคราะห์ของพวกเขายังคงเป็นแรงบันดาลใจและเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับนักวิชาการ นักเคลื่อนไหว และผู้ที่สนใจในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันและอนาคต

สรุปท้ายบท

เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาในขอบเขตของทฤษฎีและการวิเคราะห์สังคมทุนนิยม ด้วยการขยายและวิพากษ์วิจารณ์ภายใต้กรอบมาร์กซิสต์แบบคลาสสิก มุมมองหลังมาร์กซิสต์ทำให้เกิดความเข้าใจที่แตกต่างเกี่ยวกับอำนาจอัตลักษณ์วาทกรรมและโลกาภิวัตน์ภายในระบบทุนนิยมร่วมสมัย หนึ่งในผลงานที่สำคัญของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์อยู่ที่การยอมรับการทำงานร่วมกันระหว่างชนชั้นและอัตลักษณ์รูปแบบอื่น ๆ เช่น เพศ เชื้อชาติ

และสีผิว ด้วยการผสมผสานแนวคิดเรื่องความแตกแยกหลังมาร์กซิสต์ได้ให้ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการที่ซับซ้อนซึ่งบุคคลประสบกับระบบการกดขี่ที่หลากหลายภายในโครงสร้างทุนนิยม สิ่งนี้ช่วยขยายขอบเขตของการวิเคราะห์และช่วยในการเปิดเผยมิติต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้นมุมมองหลังมาร์กซิสต์ยังมีความสนใจบทบาทของวาทกรรม อุดมการณ์และอำนาจทางวัฒนธรรมในการคงอยู่และแข่งขันกับระบบทุนนิยม โดยการชี้ให้เห็นว่าอุดมการณ์ที่โดดเด่นกำหนดสังคมอย่างไร แนวคิดหลังมาร์กซิสต์จะชี้ให้เห็นกลไกที่ชนชั้นปกครองรักษาอำนาจและการควบคุมระบบสังคม สิ่งนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ต่อต้านอำนาจและท้าทายวาทกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมทุนนิยม

เศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ยังนำเสนอบทบาทของรัฐให้มีบทบาทสำคัญในการควบคุมกระบวนการสะสมทุนของระบบทุนนิยมและช่วยไกล่เกลี่ยความขัดแย้งทางชั้นชั้นในสังคม โดยการยอมรับความเป็นอิสระเชิงสัมพัทธ์ (Relative Autonomy) ของรัฐ แนวคิดหลังมาร์กซิสต์เน้นความสามารถในการกำหนดความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและตอบสนองต่อแรงกดดันทางสังคมของรัฐ ความเข้าใจดังกล่าวนำไปสู่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและนำไปสู่การปฏิรูปที่ก้าวหน้าภายในระบบทุนนิยม นอกจากนี้ มุมมองหลังมาร์กซิสต์ยังให้ความสนใจเป็นพิเศษกับผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อสังคมทุนนิยม แนวคิดนี้ได้อธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของเครือข่ายระบบทุนนิยมข้ามชาติ รวมทั้งกระจายการผลิตทั่วโลกและการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี แนวคิดหลังมาร์กซิสต์ยังวิเคราะห์ผลที่ตามมาของโลกาภิวัตน์ เช่น ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น ขบวนการแรงงานที่อ่อนแอ และความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม ความเข้าใจสิ่งเหล่านี้ช่วยให้สามารถเข้าใจความซับซ้อนของเศรษฐกิจโลกสมัยใหม่และพลวัตของอำนาจในระดับโลกได้อย่างครอบคลุม อย่างไรก็ตามเศรษฐศาสตร์การเมืองหลังมาร์กซิสต์ต้องเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเน้นการเมืองอัตลักษณ์และการขาดวิสัยทัศน์ทางเลือกที่เป็นรูปธรรม แต่คุณูประการสำคัญของแนวคิดหลังมาร์กซิสต์ยังได้เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เน้นลักษณะการกดขี่หรือการเอารัดเอาเปรียบในสังคมปัจจุบันหลายแง่มุมและวิเคราะห์เกี่ยวกับความซับซ้อนของทุนนิยมร่วมสมัย ผลของการนำเสนอมุมมองที่กว้างขวางเหล่านี้ ทำให้นักวิชาการและนักเคลื่อนไหวพัฒนาแนวคิดและนำไปสู่การวิเคราะห์สังคม เศรษฐกิจและอำนาจที่ครอบคลุมมากขึ้นและนำไปสู่การสร้างความยุติธรรมทางสังคมให้เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันได้

คำถามท้ายบทที่ 5

5.1 อัตลักษณ์ที่ต่างกัน เช่น เพศ เชื้อชาติ ชนชั้นและเรื่องเพศ กำหนดพลวัตทางอำนาจในสังคมทุนนิยมอย่างไร?

5.2 อุดมการณ์ที่โดดเด่นและบทบาทของรัฐได้มีส่วนในการกำหนดและธำรงรักษาระบบทุนนิยมอย่างไร?

5.3 โลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ขบวนการแรงงานและความยุติธรรมทางสังคมในสังคมทุนนิยมอย่างไร?

เอกสารอ้างอิง

Althusser L. (2014). *On the reproduction of capitalism: ideology and ideological state apparatuses*. Verso.

Callinicos, A. (1990). *Against postmodernism: A Marxist critique*. Palgrave MacMillan.

Callinicos, A., Kouvelakis, S., & Pradella, L. (Eds.). (2020). *Routledge handbook of Marxism and post-Marxism*. Routledge.

Goldstein, P. (2012). *Post-Marxist theory: an introduction*. State University of New York Press.

Habermas, J. (1987). *The theory of communicative action* (T. McCarthy, Trans.). Beacon Press.

Held, D. (2013). *Global covenant: The social democratic alternative to the Washington consensus* (1st ed.).

Held, D., McGrew, A. G., Goldblatt, D., & Perraton, J. (2009). *Global Transformations:*

Politics, Economics and Culture (2nd ed.). Polity Press.

Mouzelis, N. P. (1992). *Post-Marxist alternatives: the construction of social orders.* Springer.

Offe, C. (2020). *Contradictions of the welfare state* (J. Keane, Ed.). Routledge: Polity Press.

Sim, S. (2019). *Post-Marxism: a reader*. Edinburgh University Press.

บทที่ 6

ความคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ในยุโรป

(Modern Politico-Economic Thought in Europe)

บทนำ

ความคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ในยุโรปได้รับการหล่อหลอมด้วยอุดมการณ์และทฤษฎีที่หลากหลายซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อภูมิทัศน์ทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ในบทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายให้เห็นภาพรวมของความคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองที่เกิดขึ้นในยุโรป โดยมุ่งเน้นไปที่แนวคิดเสรีนิยม สังคมนิยมและเสรีนิยมใหม่ โดยนำเสนอการพัฒนาทางประวัติศาสตร์นักคิดคนสำคัญและแนวคิดหลัก โดยเฉพาะจะอธิบายถึงผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของยุโรป โดยมีหัวข้อที่นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้ได้แก่ ส่วนแรก จะเป็นการสำรวจแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองที่สำคัญของยุโรป ต่อมาจะเป็นการนำเสนอพัฒนาการของรัฐในยุโรปสมัยใหม่ ถัดไปจะเป็นการพิจารณาถึงผลกระทบและการวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองที่สำคัญของยุโรป หลังจากนั้นจะอธิบายแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่มีชื่อเสียงในยุโรป และสุดท้ายจะเป็นการวิเคราะห์ความคิดของนักคิดคนสำคัญและผลกระทบต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัย

6.1 แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองที่สำคัญของยุโรป

แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองที่สำคัญในยุโรป มี 3 แนวคิดหลักๆ ได้แก่ ลัทธิเสรีนิยม ลัทธิสังคมนิยมและลัทธิเสรีนิยมใหม่ ซึ่งจะมีรายละเอียดแตกต่างกันดังนี้ (Schumpeter, 2013)

ลัทธิเสรีนิยมเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ มีต้นกำเนิดในยุโรปในช่วงยุคแสงสว่างทางปัญญา (Enlightenment) และได้พัฒนาเป็นรูปแบบต่างๆ เน้นเสรีภาพส่วนบุคคล การแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัด และตลาดเสรี เป็นรากฐานของความก้าวหน้าทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนทัศน์เสรีนิยมแบบคลาสสิกซึ่งสนับสนุนโดยนักคิดอย่างจอห์น ล็อค (John Locke) และอดัม สมิธ (Adam Smith) ได้อภิปรายถึงการปกป้องสิทธิตามธรรมชาติ ทรัพย์สินส่วนตัว และ

การแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองในตลาดที่มีการแข่งขันสูง แนวคิดเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการก่อตัวของสถาบันประชาธิปไตยและเศรษฐกิจทุนนิยมทั่วยุโรป

ลัทธิสังคมนิยมเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม แนวคิดดังกล่าวสนับสนุนการเป็นเจ้าของร่วมกันของปัจจัยการผลิต การกระจายความมั่งคั่ง และการก่อตั้งสังคมที่เสมอภาคมากขึ้น นักคิดสังคมนิยมที่โดดเด่น เช่น คาร์ล มาร์กซ์ และฟรีดริช เองเกลส์ ได้พัฒนาแนวคิดสังคมนิยมเชิงวิทยาศาสตร์ โดยเสนอให้มีการยกเลิกทรัพย์สินส่วนตัวในท้ายที่สุดและก่อตั้งสังคมไร้ชนชั้นผ่านการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ แนวคิดสังคมนิยมได้รับความนิยมในยุโรปโดยเฉพาะในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20 ซึ่งนำไปสู่พรรคการเมืองสังคมนิยมและการดำเนินนโยบายรัฐสวัสดิการในหลายประเทศ

ลัทธิเสรีนิยมใหม่เกิดขึ้นจากการตอบสนองต่อการรับรู้ข้อบกพร่องของรูปแบบรัฐสวัสดิการหลังสงครามโลกครั้งที่สอง แนวคิดนี้เน้นการส่งเสริมความเป็นอันดับหนึ่งของกลไกตลาด การค้าเสรี การลดกฎเกณฑ์ข้อบังคับ และการแทรกแซงของรัฐในระบบเศรษฐกิจให้น้อยที่สุด นักคิดเสรีนิยมใหม่ที่ทรงอิทธิพล เช่น ฟรีดริช ฮาเยก(Friedrich Hayek) และมิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) เสนอว่าตลาดเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และเสรีภาพทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเสรีภาพส่วนบุคคล นโยบายเสรีนิยมใหม่ได้รับความสนใจอย่างมากในยุโรปตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ซึ่งนำไปสู่การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การยกเลิกกฎระเบียบ และการรวมเศรษฐกิจยุโรปผ่านสถาบันต่างๆ เช่น สหภาพยุโรป

6.2 **พัฒนาการของรัฐในยุโรปสมัยใหม่**

พัฒนาการของรัฐในยุโรปสมัยใหม่เป็นหัวข้อที่มีความซับซ้อนและมีปัจจัยหลายอย่างมีส่วนร่วม การเกิดขึ้นของรัฐในยุโรปสมัยใหม่ไม่ได้เป็นผลจากกระบวนการเดียว แต่เป็นผลสะสมจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเศรษฐกิจ การสังคม และการวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในช่วงหลายศตวรรษ บางนักประวัติศาสตร์เห็นว่า การกำเนิดของรัฐในยุโรปสมัยใหม่เริ่มต้นจากการกลายเป็นรูปของอาณาจักรโรมันคาทอลิกในช่วงสงครามสามสิบปี (1618-1648) ที่ท้าทายอำนาจของจักรพรรดิและคริสตจักร และส่งผลให้เกิดการแบ่งแยกทางศาสนาและการเมืองในยุโรป (Sheldrake et al., 1993)

สนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย (Peace of Westphalia) เป็นข้อตกลงที่ถูกลงนามในปี 1648 หลังจากสงครามสามสิบปี ซึ่งเป็นสงครามที่เกิดขึ้นในยุโรประหว่างประเทศแคทอลิก (Catholic) และประเทศโปรเตสแตนต์ (Protestant) ข้อตกลงนี้ได้จบการทำสงครามและกำหนดขอบเขตอำนาจของประเทศต่างๆในยุโรป ข้อตกลงนี้ถือว่าเป็นการสร้างรัฐในยุโรปสมัยใหม่ เพราะได้ยอมรับความหลากหลายทางศาสนาและการมีอำนาจของชาติ ข้อตกลงนี้ยังได้กระตุ้นการพัฒนาทางการค้า การท่องเที่ยว และการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในยุโรป หลักการสำคัญของสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย คือ การรับรองว่าประเทศที่เป็นสมาชิกจะปกป้องและสนับสนุนกันในกรณีที่มีการโจมตีจากภายนอก สนธิสัญญานี้ถูกจัดทำขึ้นในปี ค.ศ. 1648 เป็นผลของการประชุมทางการทูตสมัยใหม่ และเป็นการเริ่มวิถีการปฏิบัติสมัยใหม่ (new order) ของยุโรปกลางในบริบทของรัฐเอกราช กฎที่ปฏิบัติของสัญญาสันติภาพกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายรัฐธรรมนูญของจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ (Sheldrake et al., 1993)

รัฐสมัยใหม่ทำลายระบบฟิวดัล (Feudal) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของโลก ระบบฟิวดัล คือ ระบบที่มีการแบ่งชั้นสังคมอย่างเข้มงวด โดยมีผู้คนที่เป็นผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ผู้ปกครองมีอำนาจและสิทธิ์มากกว่าผู้ถูกปกครอง และผู้ถูกปกครองต้องเชื่อฟังและให้การสนับสนุนแก่ผู้ปกครอง ระบบฟิวดัลมีการจำกัดการเคลื่อนไหวและการเรียนรู้ของผู้ถูกปกครอง ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมและความเสียหายในสังคม รัฐสมัยใหม่ทำลายระบบฟิวดัลด้วยการขับเคลื่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม การเพิ่มขีดความสามารถของเทคโนโลยี การพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาประชาธิปไตยสมัยใหม่ การปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยมีการผลิตสินค้าและบริการในขนาดใหญ่ และมีการเพิ่มของการค้าและการขนส่งภายในและระหว่างประเทศ การเพิ่มขีดความสามารถของเทคโนโลยีทำให้ผู้ถูกปกครองได้รับข้อมูลและความรู้จากแหล่งต่างๆ และสามารถสื่อสารได้กับผู้คนในพื้นที่ห่างไกล การพัฒนาการศึกษาทำให้ผู้ถูกปกครองได้รับโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในชีวิต การพัฒนาประชาธิปไตยทำให้ผู้ถูกปกครองได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และได้รับการป้องกันสิทธิ์และเสรีภาพจากการที่รัฐสมัยใหม่ทำลายระบบฟิวดัล เกิดผลกระทบต่อสังคมในหลายด้าน ผู้ถูกปกครองมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการศึกษาและการเรียนรู้มากขึ้น มีการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองและมีการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและเปิดกว้างมากขึ้น (Sheldrake et al., 1993)

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมัยใหม่ในยุโรปตะวันตกกับระบบทุนนิยมเป็นหัวข้อที่ซับซ้อนและมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน โดยทั่วไปแล้ว สามารถอธิบายได้ว่า ระบบทุนนิยมเป็นระบบทางเศรษฐกิจที่พึ่งพาการผลิตและการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยใช้เงินเป็นตัวกลาง และให้ความสำคัญกับการคำนวณผลกำไรและการสะสมทุน ในขณะที่ รัฐสมัยใหม่เป็นองค์กรทางการเมืองที่มีอำนาจในการปกครองและใช้ความรุนแรงอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ภายในพื้นที่ภูมิศาสตร์หนึ่ง ๆ และได้รับการยอมรับจากรัฐอื่น ๆ (Acemoglu, & Robinson, 2013)

การพัฒนาของระบบทุนนิยมในยุโรปตะวันตกเกิดขึ้นหลังจากการสลายตัวของจักรวรรดิโรมัน เมื่อดินแดนในทวีปยุโรปแยกออกเป็นแคว้นต่าง ๆ ที่เป็นอิสระต่อกัน การค้าข้ามแคว้นเชื่อมโยงผู้ค้าชาวจีน อินเดีย และชาติอื่น ๆ เข้าด้วยกัน เพิ่มขีดความสามารถให้ผู้ค้าชาวยุโรปได้เข้าถึงแหล่งที่มาของสินค้าหลากหลาย เช่น เครื่องแก้ว เครื่องประดับ เครื่องใช้ เสื้อผ้า ผ้าไหม พรม เครื่องเขียน เครื่องดื่ม เช่น ไวน์ เบียร์ เหล้า เป็นต้น การพัฒนาของการค้าและการผลิตสินค้าทำให้เกิดการสะสมทุนและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับผู้ค้าและผู้ผลิต ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองในยุโรปตะวันตก ผู้มีทุนได้รับอำนาจและอิทธิพลในการกำหนดนโยบายและกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของตน ผู้มีทุนยังสามารถสนับสนุนการสร้างรัฐสมัยใหม่ที่มีระบบการปกครองที่เป็นระเบียบวินัยและมีความสามารถในการใช้อำนาจให้กับรัฐบาล ซึ่งจะช่วยให้การค้าและการผลิตสินค้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมัยใหม่ในยุโรปตะวันตกกับระบบทุนนิยมเกี่ยวข้องกัน คือ การพัฒนาของระบบทุนนิยมเป็นแรงจูงใจและแรงผลักดันให้เกิดการสร้างรัฐสมัยใหม่ และในขณะเดียวกัน การมีรัฐสมัยใหม่ที่มีอำนาจและความเข้มแข็ง เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาของระบบทุนนิยม (Amable, 2003)

องค์ประกอบของรัฐชาติของยุโรปตะวันตกที่สำคัญมีหลายประการ และมีความแตกต่างกันไปตามประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการเมืองของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ดีสามารถจำแนกองค์ประกอบหลักๆได้ดังนี้ (Amable, 2003)

1) องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ ยุโรปตะวันตก เป็นส่วนหนึ่งของทวีปยุโรป ที่มีพื้นที่ประมาณ 10.18 ล้านกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 4.1 พันล้านคน (ในปี 2020) เขตแดนของ

ยุโรปตะวันตกไม่มีความชัดเจน แต่โดยทั่วไปจะถือว่าครอบคลุมประเทศในสหภาพยุโรป (ยกเว้นไซปรัส) และสหราชอาณาจักร

2) องค์ประกอบทางการเมือง ยุโรปตะวันตก เป็นภูมิภาคที่มีการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย เชิงพหุวัฒนธรรม และเชื่อมโยงกันผ่านสหภาพยุโรป (EU) เป็นองค์กรการเมือง-เศรษฐกิจที่ให้สิทธิ์ให้สมาชิกใช้เงินสกุลเดียวกัน (ยูโร) และเดินทางได้อิสระในพื้นที่ของสหภาพ (Schengen Area) ยุโรปตะวันตก เป็นผู้นำในการส่งเสริมการค้าเสรี การบูรณาการทางเศรษฐกิจ และการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนา และการบำบัดความขัดแย้ง

3) องค์ประกอบทางวัฒนธรรม ยุโรปตะวันตก เป็นผลผลิตของการผสมผสานของหลายวัฒนธรรม เช่น กรีก-โรมัน เยอรมัน เซลติก สลาวิก ยุโรปเหนือและอิสลาม เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อภาษา ศิลปกรรม ดนตรี ความเชื่อ ประเพณีและอาหารของยุโรปตะวันตก อย่างไรก็ดี ยุโรปตะวันตกยังมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเคารพความแตกต่างของผู้คน โดยมีการส่งเสริมค่านิยมของสิทธิมนุษยชน, ความเสมอภาค, และความเป็นพลเมือง

การสร้างจิตสำนึกของรัฐชาติของคนในยุโรปตะวันตก เป็นกระบวนการที่มีปัจจัยหลายอย่าง ทั้งประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมและการเมือง การสร้างจิตสำนึกของรัฐชาติ คือการที่คนในกลุ่มหนึ่งรู้สึกเป็นเหมือนพี่น้องกัน มีความผูกพันและความภักดีต่อกลุ่มของตนเอง และแยกตัวจากกลุ่มอื่นที่แตกต่าง การสร้างจิตสำนึกของรัฐชาติ ในยุโรปตะวันตก เกิดขึ้นในช่วงยุคโรแมนติก (Romanticism) ในคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่กระทบถึงพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของคนในยุโรป เช่น การปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) การปฏิวัติอเมริกัน (American Revolution) และการปฏิวัติฝรั่งเศส (French Revolution) เหล่านี้ทำให้คนในยุโรปได้เห็นถึงความสำคัญของการมีอำนาจและเสรีภาพในการบริหารประเทศของตนเอง ไม่ได้ถูกควบคุมโดยอำนาจสูงสุดหรือจักรวรรดิอื่น (Amable, 2003)

การปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรปตะวันตกเป็นเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม การเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตกในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึง 19 เหตุการณ์นี้เกิดจากการพัฒนาทางเทคโนโลยี การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้า และการ

ขยายการค้าไปสู่ตลาดทั่วโลก ผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมนี้มีผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตของคนในยุโรปตะวันตก ทั้งในด้านบวกและด้านลบ บางประเทศได้รับประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มพลังทางการเมือง ในขณะที่บางประเทศถูกแย่งแห่งและถูกบีบบังคับโดยอำนาจใหญ่ ในด้านอื่น ๆ เช่น สุขภาพ การศึกษา และสิทธิมนุษยชนของคนในยุโรปตะวันตกก็ได้พัฒนาไปอย่างไม่เท่าเทียม `ประเทศอังกฤษเป็นผู้นำในการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 การปฏิวัติอุตสาหกรรมคือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ประเทศอังกฤษมีหลายปัจจัยที่ทำให้มันสามารถเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมได้ เช่น การมีทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสม เช่น ถ่านหินและเหล็ก การมีสถาบันการเงินและการค้าที่แข็งแกร่ง เช่น ธนาคารและบริษัทอินเดียตะวันออก (East India Company) การมีนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น เครื่องจักรไอน้ำและเครื่องปั่นไฟ และการมีการปกครองที่ส่งเสริมการพัฒนา เช่น การผ่อนปรนกฎหมายและการป้องกันสิทธิ์ทรัพย์สิน ในช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุโรปและอเมริกาเหนือ ประเทศอังกฤษได้พัฒนาการผลิตและการค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศอังกฤษในช่วงนี้ได้แก่ เครื่องจักร เหล็ก เหล็กกล้า ผ้า และผลิตภัณฑ์จากโรงงาน สินค้านำเข้าที่สำคัญของประเทศอังกฤษในช่วงนี้ได้แก่ ผ้าดิบ ยางพารา ถ่านหิน และวัตถุดิบอื่นๆ การส่งออกและนำเข้าสินค้าเหล่านี้ได้ช่วยเพิ่มรายได้และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของประเทศอังกฤษในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Amable, 2003)

`การปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 เป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบอย่างมากต่อประวัติศาสตร์ของยุโรป การปฏิวัตินี้เกิดจากสถานการณ์ที่ยุโรปกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ในยุคที่เรียกว่ายุคฟุ่มเฟือย หรือยุคของการเป็นพลเมือง ในยุคนี้ เกิดการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ ปรัชญา และอารยธรรม ที่ส่งเสริมให้คนมีความคิดอิสระและวิจารณ์ต่ออำนาจของกษัตริย์และราชวงศ์ การปฏิวัตินี้เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ความไม่เสมอภาคทางสังคมและการเมือง ความทุกข์ทรมานของประชาชนจากการเสียภาษีหนัก และการกระทบของการปฏิวัติอเมริกัน การปฏิวัติฝรั่งเศสได้ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อในอำนาจของประชาชน ความเสมอภาค และความอิสระ และได้กระตุ้นให้เกิดการปฏิวัติในประเทศอื่นๆในยุโรปและโลก การปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์ยุโรป ที่เกิดจากความไม่พอใจของประชาชนต่อการปกครองของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 และขบวนการสภาขุนนาง เผด็จการและเหยียดหยามประชาชน

การปฏิวัติได้เปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองในยุโรปตะวันตกอย่างมาก โดยได้ส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายของความคิดเห็นที่เน้นความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชนในหลายประเทศ การปฏิวัติฝรั่งเศสยังได้สร้างความผูกพันทางการเมืองและการทหารระหว่างประเทศที่มีอิทธิพลในการกำหนดชะตากรรมของยุโรปในช่วงหลังการปฏิวัติ การปฏิวัติฝรั่งเศสถือเป็นจุดเริ่มต้นของยุคโมเดิร์นในยุโรป (Amable, 2003)

หลังยุคสงครามนโปเลียน ฝรั่งเศสและพันธมิตรได้แผ่อิทธิพลทางการเมืองและวัฒนธรรมไปทั่วทวีปยุโรป และก่อตั้งจักรวรรดิและสาธารณรัฐใหม่ในหลายประเทศ เช่น สาธารณรัฐอิตาลี สมาพันธรัฐแห่งแม่น้ำไรน์ในเยอรมนี และสหพันธ์ไอโอเนียในกรีก การปฏิวัติที่เกิดขึ้นในประเทศเหล่านี้ได้กระตุ้นให้เกิดการรวมชาติและการสร้างความเป็นชาตินิยมในประชากร โดยเฉพาะในอิตาลีและเยอรมนี ที่ได้เห็นความไม่สมดุลของการปกครองของจักรวรรดิและสถาบันของออสเตรีย การสู้รบของนโปเลียนกับพันธมิตรยุโรปได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการจัดการบ้านเมืองและการปกครองของหลายประเทศ เช่น สวีเดน โปแลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และสเปน การกระทำของจักรพรรดินโปเลียนที่ 1 ได้จุดประกายให้เกิดการพัฒนาที่สำคัญในด้านการเมือง การทหาร กฎหมายและการค้า

`การเกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สองในยุโรปเป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบอย่างมากต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองของทวีปนี้ สงครามโลกครั้งที่หนึ่ง (1914-1918) เป็นสงครามที่เกิดจากการแข่งขันอำนาจและอิทธิพลของอาณานิคมยุโรป ส่งผลให้เกิดการเสียชีวิตและทำลายทรัพย์สินมหาศาล และสร้างความเปลี่ยนแปลงในแผนที่การเมืองของยุโรป ส่วนสงครามโลกครั้งที่สอง (1939-1945) เป็นสงครามที่เกิดจากการขยายอาณาจักรของฝ่ายอักษะ โดยเฉพาะเยอรมนี ญี่ปุ่น และอิตาลี ต่อฝ่ายพันธมิตร ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ส่งผลให้เกิดการทำลายเมืองใหญ่ๆ การบุกรุกของประเทศต่างๆ การใช้อำนาจของผู้นำเผด็จการ และการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง รวมทั้งการใช้ระเบิดนิวเคลียร์ (Amato et al., 2019)

ต่อมามีการก่อตั้งสหภาพยุโรป (European Union) คือ การรวมตัวในยุโรป 27 ประเทศ เพื่อส่งเสริมความสามัคคี ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การก่อตั้งสหภาพยุโรปมีประวัติยาวนาน เริ่มตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อประเทศยุโรปต้องการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกัน ในปี 1951 ประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี และประเทศเบนิลักซ์ (Belgium, Netherlands, Luxembourg) ได้จัดตั้งชุมชนถ่านหินและ

เหล็กเหนียวยุโรป (European Coal and Steel Community) เพื่อควบคุมการผลิตและการค้าถ่านหินและเหล็กเหนียวในท้องถิ่น ในปี 1957 ชุมชนถ่านหินและเหล็กเหนียวยุโรปได้ขยายขอบเขตการควบคุมไปถึงพลังงานปรมาณูและการตลาดร่วม (Common Market) โดยการจัดตั้งชุมชนอาตมนุกูลยุโรป (European Atomic Energy Community) และชุมชนเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community) ในปี 1967 สามชุมชนที่กล่าวถึงได้ผสานกันเป็นชุมชนยุโรป (European Community) เพื่อให้การบริหารจัดการและการดำเนินการทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Amato et al., 2019)

ในปี 1993 ชุมชนยุโรปได้พัฒนาต่อไปเป็นสหภาพยุโรป (European Union) เพื่อขยายขอบเขตการทำงานไปถึงการควบคุมสกุลเงิน เขตใช้จ่ายไม่ผ่านพิธีกร (Schengen Area) การค้าและการบริการ เกณฑ์การทำงาน เกณฑ์สิ่งแวดล้อม และการทำนโยบายต่างๆ เช่น การทำนโยบายต่างประเทศและความมั่นคง (Common Foreign and Security Policy) และการทำนโยบายด้านความสำเร็จของพื้นที่ให้ความอิสระ (Area of Freedom, Security and Justice) (Mundell & Clesse, 2000)

ผลกระทบต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองของประเทศยุโรปในปัจจุบันของการก่อตั้งสหภาพยุโรปนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกคือ การก่อตั้งสหภาพยุโรปได้ส่งเสริมให้เกิดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศในสหภาพยุโรปมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการสร้างงานได้มากขึ้น นอกจากนี้ การมีสกุลเงินร่วม (Euro) ได้ลดความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและค่าใช้จ่ายในการแลกเปลี่ยน เพิ่มความมั่นคงและความสะดวกในการค้าและการท่องเที่ยว การมีเขตใช้จ่ายไม่ผ่านพิธีกร (Schengen Area) ได้ลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการข้ามพรมแดน ส่งผลให้เกิดการค้าและการท่องเที่ยวได้อย่างไม่มีข้อจำกัด การมีเกณฑ์การทำงานและสิ่งแวดล้อมที่เหมือนกันได้ป้องกันไม่ให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม (Unfair Competition) และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชากร (Mundell & Clesse, 2000)

ด้านลบ คือ การก่อตั้งสหภาพยุโรปได้ส่งผลให้บางประเทศสูญเสียอำนาจในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารจัดการ เช่น ไม่สามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ย อัตราภาษี หรือกรณีที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของสถาบันของสหภาพยุโรป เช่น คณะกรรมการยุโรป (European Commission) หรือ ศาลยุโรป (European Court of Justice) บางประเทศได้ถูกร้องขอให้ช่วยเหลือประเทศที่ประสบวิกฤติ เช่น เกรียน (Greece) เพื่อไม่ให้สกุลเงิน Euro เสียหาย บางประเทศได้ถูกร้องขอให้รับ

ผู้พลัดถิ่น (Refugees) เพื่อไม่ให้กระจุกกระจิกถึงความมั่นคงของพื้นที่ (Mundell & Clesse, 2000)

6.3 ผลกระทบและการวิพากษ์วิจารณ์

การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่แตกต่างกันเหล่านี้ได้หล่อหลอมภูมิทัศน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของยุโรป ตลอดจนโครงสร้างทางสังคม การให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลและตลาดเสรีของลัทธิเสรีนิยมมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาสถาบันประชาธิปไตยและเศรษฐกิจฐานการตลาด ส่งเสริมนวัตกรรมและการเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าทำให้ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมรุนแรงขึ้นและละเลยผลประโยชน์ส่วนรวม (O'Hara, 2020)

ลัทธิสังคมนิยมที่ให้ความสำคัญกับความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันทางสังคมมีอิทธิพลต่อการจัดตั้งรัฐสวัสดิการและนโยบายทางสังคมที่ก้าวหน้าในยุโรป มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจน ปรับปรุงสิทธิคนงาน และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ถึงกระนั้น ลัทธิสังคมนิยมก็เผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์ถึงศักยภาพในการยับยั้งแรงจูงใจทางเศรษฐกิจและจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคล

ลัทธิเสรีนิยมใหม่เป็นพลังที่โดดเด่นในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา ได้เปลี่ยนโฉมหน้านโยบายเศรษฐกิจของยุโรป ส่งเสริมโลกาภิวัตน์และการบูรณาการ มันก่อให้เกิดประโยชน์เช่นการค้าที่เพิ่มขึ้นและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ แต่ยังถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของตลาดมากกว่าสวัสดิการสังคมและความไม่เท่าเทียมกันที่ทวีความรุนแรงขึ้น

ตาราง 6. 1 สรุปลักษณะที่สำคัญของลัทธิเสรีนิยม สังคมนิยมและเสรีนิยมใหม่

	ลัทธิเสรีนิยม (Liberalism)	**ลัทธิสังคมนิยม** (Socialism)	**ลัทธิเสรีนิยมใหม่** (Neoliberalism)
แนวคิดหลัก	เน้นเสรีภาพของปัจเจกบุคคลและการ	สนับสนุนแนวคิดการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต	ให้ความสำคัญกับพลังของตลาดและการค้าเสรี การลด

	ลัทธิเสรีนิยม (Liberalism)	**ลัทธิสังคมนิยม** (Socialism)	**ลัทธิเสรีนิยมใหม่** (Neoliberalism)
	แทรกแซงของรัฐที่จำกัด	ร่วมกันและการกระจายความมั่งคั่งที่เท่าเทียมกัน	การแทรกแซงของรัฐต่อตลาดให้น้อยที่สุด
นักคิดคนสำคัญ	John Locke, Adam Smith,	Karl Marx, Friedrich Engels,	Friedrich Hayek, Milton Friedman,
	John Stuart Mill	Rosa Luxemburg, Vladimir Lenin	Margaret Thatcher, Ronald Reagan
บทบาทของรัฐ	จำกัดการแทรกแซงของรัฐบาล, ปกป้องสิทธิของปัจเจกบุคคล	บทบาทของรัฐที่เข้มแข็งในการกำกับและควบคุมการกระจายความมั่งคั่ง	การแทรกแซงของรัฐน้อยที่สุด เน้นกลไกตลาด
แนวคิดทางเศรษฐกิจ	ตลาดเสรี กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและการแข่งขัน	กรรมสิทธิ์ร่วม การวางแผนจากส่วนกลางและการเท่าเทียมด้านความมั่งคั่ง	ตลาดเสรี การลดระเบียบข้อบังคับ (deregulation) และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (privatization)
ความยุติธรรมทางสังคม	ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคล และความเท่าเทียมในโอกาส	ให้ความสำคัญกับความยุติธรรมในสังคม ความเท่าเทียมและลดช่องว่างของสถานะทางสงคม	ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของตลาดมากกว่าสวัสดิการทาง (social welfare)
การวิพากษ์วิจารณ์	ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม, การละเลยผลประโยชน์ส่วนรวม	ยับยั้งแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ มีแนวโน้มที่จะเป็นเผด็จการอำนาจนิยม	ละเลยสวัสดิการทางสังคม นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจมากขึ้น

	ลัทธิเสรีนิยม (Liberalism)	ลัทธิสังคมนิยม (Socialism)	ลัทธิเสรีนิยมใหม่ (Neoliberalism)
ผลกระทบทางประวัติศาสตร์	มีอิทธิพลต่อสถาบันประชาธิปไตยเศรษฐกิจที่อยู่บนพื้นฐานของตลาด	มีอิทธิพลต่อรัฐสวัสดิการสิทธิของแรงงานและนโยบายทางสังคม	มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการโลกาภิวัตน์

แหล่งที่มา: O'Hara (2020)

ความคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ในยุโรปสามารถวิเคราะห์ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างเสรีนิยม สังคมนิยม และเสรีนิยมใหม่ อุดมการณ์เหล่านี้มีอิทธิพลต่อสถาบันการเมือง ระบบเศรษฐกิจ และนโยบายทางสังคมของยุโรป หล่อหลอมเส้นทางของทวีปไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และความเท่าเทียมทางสังคม การทำความเข้าใจอุดมการณ์เหล่านี้และผลกระทบเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำความเข้าใจความซับซ้อนของภูมิทัศน์ทางสังคมและการเมืองของยุโรปและการถกเถียงอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจและความยุติธรรมทางสังคมในภูมิภาค

6.5 **แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่มีชื่อเสียงในยุโรป**

การศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่มีชื่อเสียงในยุโรปทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดทางเศรษฐกิจและความคิดที่ขัดแย้งกับอุดมการณ์ทางการเมือง ตลอดประวัติศาสตร์ ยุโรปเป็นแหล่งกำเนิดของนักคิดผู้ทรงอิทธิพลซึ่งเป็นผู้กำหนดทฤษฎีทางเศรษฐกิจนโยบาย และการต่างประเทศ ในหัวข้อนี้จะนำเสนอแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่มีชื่อเสียงที่สุดในยุโรป โดยเน้นผลงาน มุมมอง และผลกระทบที่สำคัญของแนวคิดต่างๆ (O'Hara, 2020)

6.5.1 **อดัม สมิธ** (Adam Smith) (1723-1790)

อดัม สมิธ มักได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ เป็นนักปรัชญาและนักเศรษฐศาสตร์ชาวสก็อตแลนด์ ผลงานชิ้นสำคัญของเขาคือ "The Wealth of Nations" (1776) ซึ่งเป็นรากฐานสำหรับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แบบคลาสสิก สมิธ เน้นความสำคัญของตลาดเสรี การแบ่ง

งาน และผลประโยชน์ส่วนตัวในการผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรือง เขาโต้แย้งเรื่องการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัดและสนับสนุนกลไกมือที่มองไม่เห็น ซึ่งวางตัวว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของแต่ละคนนำไปสู่ผลประโยชน์โดยรวมของสังคม

6.5.2 **คาร์ล มากร์ซ** (Karl Marx) (1818-1883)

คาร์ล มาร์กซ์ นักปรัชญา นักเศรษฐศาสตร์ และนักทฤษฎีการเมืองชาวเยอรมัน ได้พัฒนาทฤษฎีของลัทธิมาร์กซ ซึ่งมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อภูมิทัศน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของยุโรป งานของมาร์กซ รวมทั้ง Manifesto of the communist party(1972). ที่เขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1848 และ " Das Kapital (1867)" ได้วิเคราะห์ลักษณะการแสวงหาผลประโยชน์ของระบบทุนนิยมและเรียกร้องให้มีการปฏิวัติล้มล้างระบบทุนนิยม มาร์กซ์สนับสนุนความเป็นเจ้าของร่วมกันในปัจจัยการผลิตและการจัดตั้งสังคมไร้ชนชั้น ความคิดของเขามีอิทธิพลต่อการก่อตัวของขบวนการสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ในยุโรปและที่อื่น ๆ

6.5.3 **จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์** (John Maynard Keynes) (1883-1946)

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษได้ปฏิวัติความคิดทางเศรษฐกิจในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ผลงานที่มีอิทธิพลของเขา The General Theory of Employment, Interest and Money (1936) ได้วางรากฐานสำหรับเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ เคนส์ท้าทายทฤษฎีเศรษฐศาสตร์คลาสสิกและสนับสนุนการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างแข็งขันในระบบเศรษฐกิจเพื่อต่อสู้กับการว่างงานและสร้างเสถียรภาพให้กับความผันผวนทางเศรษฐกิจ แนวคิดของเขาเป็นพื้นฐานสำหรับนโยบายที่นำมาใช้ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนารัฐสวัสดิการในยุโรป

6.5.4 **เฟรดริก ฮาเยค** (Friedrich Hayek) (1899-1992)

ฟรีดริช ฮาเยก นักเศรษฐศาสตร์และนักปรัชญาชาวอังกฤษที่เกิดในออสเตรีย เป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาลัทธิเสรีนิยมใหม่ หนังสือของ Hayek เรื่อง "The Road to Serfdom" (1944) แย้งกับการแทรกแซงของรัฐบาลที่มากเกินไปและการวางแผนจากส่วนกลาง แทนที่จะสนับสนุนตลาดเสรี เสรีภาพส่วนบุคคล และการควบคุมของรัฐที่จำกัด แนวคิดของเขามีอิทธิพลต่อนโยบาย

เศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รวมถึงการรื้อระบบเศรษฐกิจที่ควบคุมโดยรัฐและการส่งเสริมการค้าเสรีและการยกเลิกกฎระเบียบ

6.5.5 **อมาตยา เซน** (Amartya Sen) (1933-present)

อมาตยา เซน นักเศรษฐศาสตร์และนักปรัชญาชาวอินเดีย เป็นผู้มีส่วนสำคัญในสาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนาและทฤษฎีสวัสดิการ งานของ เซน มุ่งเน้นไปที่แนวทางความสามารถ ซึ่งวัดความเป็นอยู่ที่ดีโดยพิจารณาจากความสามารถในการทำงานของแต่ละคนและบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ หนังสือของเขาที่ชื่อ "Development as Freedom" (1999) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการขยายขีดความสามารถของมนุษย์และโอกาสทางสังคมในฐานะเป้าหมายหลักของการพัฒนา แนวคิดของเขาก่อให้เกิดการอภิปรายเชิงนโยบายเกี่ยวกับความยากจน ความไม่เท่าเทียมกัน และความยุติธรรมทางสังคมในยุโรปและทั่วโลก

ตาราง 6. 2 เปรียบเทียบลักษณะที่สำคัญของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่โดดเด่นในยุโรป

	Adam Smith	Karl Marx	John Maynard Keynes	Friedrich Hayek	Amartya Sen
งานเขียนที่สำคัญ	"The Wealth of Nations" (1776)	"The Communist Manifesto" (1848), "Capital" (1867-1894)	"The General Theory of Employment, Interest, and Money" (1936)	"The Road to Serfdom" (1944)	"Development as Freedom" (1999)
จุดเน้น	ตลาดเสรี การแบ่งงานกันทำ ผลประโยชน์ส่วนบุคคล	การวิพากษ์ระบบทุนนิยม การต่อสู้ทางชนชั้น การมีกรรมสิทธิ์ใน	การแทรกแซงของรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	ตลาดเสรี การจำกัดการควบคุมจากรัฐ	Capability approach, มองการพัฒนาในฐานะที่เป็นเสรีภาพ

	Adam Smith	Karl Marx	John Maynard Keynes	Friedrich Hayek	Amartya Sen
		ทรัพย์สินร่วมกัน			
แนวความคิดที่สำคัญ	มือที่มองไม่เห็น ผลประโยชน์ส่วนตัวของปัจเจกบุคคลในฐานะที่เป็นตัวขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ	การปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ สังคมที่ไม่มีชนชั้น	นโยบายทางการเงินและการงบประมาณ มาตรการสวนทางกับวงจรเศรษฐกิจ (countercyclical measures)	ตลาดเสรี จำกัดการเขามาแทรกแซงทางเศรษฐกิจของรัฐ	ความสามารถของมนุษย์ และโอกาสทางสังคม
อิทธิพล	วางพื้นฐานของแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิค เสนอให้มีการจำกัดอำนาจของรัฐบาลในการแทรกแซงเศรษฐกิจ	กำหนดทิศทางการเคลื่อนไหวของขบวนการสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์	การพัฒนาของนโยบายรัฐสวัสดิการ, มีอิทธิพลต่อนโยบายหลังวิกฤติเศรษฐกิจในยุโรป	มีอิทธิพลต่อการพัฒนาลัทธิเสรีนิยมและเสรีนิยมทางเศรษฐกิจ	มีอิทธิพลต่อการถกเถียงเชิงนโยบายเกี่ยวกับความยากจน, ความเหลื่อมล้ำและความยุติธรรมทางสังคม

	Adam Smith	Karl Marx	John Maynard Keynes	Friedrich Hayek	Amartya Sen
การวิจารณ์	ละเลยความยุติกรรมทางสังคม ,มีความเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่การเอารัดเอาเปรียบและความไม่เท่าเทียมกัน	วิพากษ์วิจารณ์ระบอบอำนาจนิยมต่อต้านแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ	การพึ่งพาการแทรกแซงของรัฐบาลมากเกินไป,ความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อ	ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของตลาดมากกว่าสวัสดิการสังคม	ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าละเลยปัจจัยทางวัฒนธรรมและบริบทในการพัฒนา
ผลกระทบทางประวัติศาสตร์	หล่อหลอมทฤษฎีเศรษฐศาสตร์คลาสสิก มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบทุนนิยม	หล่อหลอมขบวนการสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์มีอิทธิพลต่อขบวนการต่อต้านทุนนิยม	มีอิทธิพลในนโยบายหลังภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การพัฒนารัฐสวัสดิการในยุโรป	มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของนโยบายเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่	มีอิทธิพลต่อการอภิปรายระดับโลกเกี่ยวกับการพัฒนาและความสามารถของมนุษย์

แหล่งที่มา: O'Hara (2020).

การศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่มีชื่อเสียงในยุโรปนำเสนอข้อมูลเชิงลึกอันมีค่าเกี่ยวกับวิวัฒนาการของความคิดทางเศรษฐกิจและความหมายที่มีต่ออุดมการณ์ทางการเมืองและการกำหนดนโยบาย การเน้นย้ำของ Adam Smith ต่อตลาดเสรี การวิพากษ์วิจารณ์ลัทธิทุนนิยมของ Karl Marx การสนับสนุนของ John Maynard Keynes ต่อการแทรกแซงของรัฐบาล การส่งเสริมลัทธิเสรีนิยมใหม่ของ Friedrich Hayek และการมุ่งเน้นที่ความสามารถของมนุษย์ของ Amartya Sen ล้วนแล้วแต่เป็นตัวกำหนดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์และมีอิทธิพลต่อข้อถกเถียงด้านนโยบายในยุโรปและที่อื่น ๆ การทำความเข้าใจการมีส่วนร่วมและมุมมองของนักคิดที่มีอิทธิพลเหล่านี้เป็นรากฐานสำหรับ

การวิเคราะห์ความซับซ้อนของเศรษฐศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ และจัดการกับความท้าทายทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคของเรา

6.6 การวิเคราะห์ความคิดของนักคิดคนสำคัญและผลกระทบต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัย

แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่มีชื่อเสียงมีอิทธิพลอย่างมากต่อ เศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัยในยุโรปและที่อื่น ๆในบทนี้จะวิเคราะห์แนวคิดหลักและผลกระทบต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัยโดยการพิจารณาแนวคิดของ Adam Smith, Karl Marx, John Maynard Keynes, Friedrich Hayek และ Amartya Sen นักคิดเหล่านี้ได้หล่อหลอมทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ การกำหนดนโยบาย และ ความเข้าใจบทบาทของรัฐในระบบตลาด (O'Hara, 1999)

6.6.1 **อดัม สมิธ** (Adam Smith)

การเน้นย้ำของอดัม สมิธเกี่ยวกับตลาดเสรี การแบ่งงาน และผลประโยชน์ของตนเองได้วางรากฐานสำหรับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แบบคลาสสิก แนวคิดของสมิธเกี่ยวกับ "มือที่มองไม่เห็น" เสนอว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนของแต่ละคนในตลาดที่มีการแข่งขันสูงจะนำไปสู่ผลประโยชน์ทางสังคมโดยรวม แนวคิดนี้มีผลกระทบยาวนานต่อ เศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัยโดยหลายประเทศใช้นโยบายที่มุ่งเน้นตลาดและเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของตน อย่างไรก็ตาม การละเลยความยุติธรรมทางสังคมและศักยภาพในการแสวงหาผลประโยชน์และความไม่เท่าเทียมยังคงเป็นการวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดของสมิธ

6.6.2 **คาร์ล มาร์กซ** (Karl Marx)

แนวคิดของคาร์ล มาร์กซ์ได้หล่อหลอมขบวนการสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ และท้าทายระบบทุนนิยม บทวิพากษ์เกี่ยวกับระบบทุนนิยมของเขามุ่งเน้นไปที่ลักษณะการแสวงหาผลประโยชน์ของระบบและการต่อสู้ทางชนชั้นระหว่างชนชั้นกรรมาชีพและชนชั้นนายทุน มาร์กซ์สนับสนุนความเป็นเจ้าของร่วมกันในปัจจัยการผลิตและการจัดตั้งสังคมไร้ชนชั้น ในขณะที่อุดมการณ์ของมาร์กซิสต์มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมือง การนำไปปฏิบัติมักเผชิญกับความท้าทายและนำไปสู่แนวโน้มเผด็จการ อย่างไรก็ตาม แนวคิดของมาร์กซ์ได้กระตุ้นการอภิปรายเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ สิทธิของคนงาน และบทบาทของรัฐในการประกันความยุติธรรมทางสังคม

6.6.3 **จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์** (John Maynard Keynes)

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ปฏิวัติความคิดทางเศรษฐกิจโดยสนับสนุนการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างแข็งขันในระบบเศรษฐกิจ เคนส์แย้งว่าในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลควรใช้นโยบายการคลังและนโยบายการเงินเพื่อกระตุ้นอุปสงค์และลดการว่างงาน แนวทางของเคนส์นี้มีอิทธิพลต่อนโยบายหลังภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนารัฐสวัสดิการในยุโรป อย่างไรก็ตามเศรษฐศาสตร์ของเคนส์เผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าอาจกระตุ้นอัตราเงินเฟ้อและพึ่งพาการแทรกแซงของรัฐบาลมากเกินไป อย่างไรก็ตาม แนวคิดของเขายังคงก่อให้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและมาตรการต่อต้านวัฏจักร

6.6.4 **ฟรีดริช ฮาเยก** (Friedrich Hayek)

ฟรีดริช ฮาเยกมีส่วนในการพัฒนาลัทธิเสรีนิยมใหม่ โดยเน้นย้ำถึงความเป็นใหญ่ของตลาดเสรี การควบคุมโดยรัฐที่จำกัด และเสรีภาพส่วนบุคคล งานของ Hayek แย้งกับการแทรกแซงของรัฐบาลมากเกินไปและการวางแผนจากส่วนกลาง โดยสนับสนุนแทนประสิทธิภาพของกลไกตลาดแนวคิดของเขามีอิทธิพลต่อนโยบายเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งนำไปสู่การรื้อระบบเศรษฐกิจที่ควบคุมโดยรัฐ และส่งเสริมการค้าเสรีและการยกเลิกกฎระเบียบ อย่างไรก็ตาม แนวทางเสรีนิยมใหม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของตลาดมากกว่าสวัสดิการสังคม และทำให้ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจรุนแรงขึ้น

6.6.5 **อมาตยา เซน** (Amartya Sen)

แนวทางด้านขีดความสามารถของ Amartya Sen มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัย โดยมุ่งเน้นที่ความสามารถของมนุษย์และโอกาสทางสังคมเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา งานของ Sen เน้นย้ำถึงความสำคัญของการเพิ่มพูนความสามารถของแต่ละบุคคลในการทำงานและบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ แนวคิดของเขามีอิทธิพลต่อการอภิปรายนโยบายเกี่ยวกับความยากจน ความไม่เท่าเทียมกัน และความยุติธรรมทางสังคม การเน้นย้ำความสามารถของมนุษย์ของ Sen ได้ขยายขอบเขตความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่นอกเหนือไปจากการวัดผลทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว และนำไปสู่การยอมรับมากขึ้นเกี่ยวกับลักษณะหลายมิติของความเป็นอยู่ที่ดี

แนวคิดของ Adam Smith, Karl Marx, John Maynard Keynes, Friedrich Hayek และ Amartya Sen ได้สร้างรูปแบบเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัยในยุโรปและทั่วโลก การมีส่วนร่วมของพวกเขามีอิทธิพลต่อทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ การกำหนดนโยบาย และการถกเถียงเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในระบบตลาด แม้ว่าความคิดของนักคิดแต่ละคนจะมีผลกระทบอย่างมาก แต่พวกเขาก็ต้องเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์และความท้าทายเช่นกัน การทำความเข้าใจแนวคิดและผลกระทบต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัยให้ข้อมูลเชิงลึกอันมีค่าเกี่ยวกับความซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจและการอภิปรายอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคม การควบคุมตลาด และการพัฒนามนุษย์

สรุปท้ายบท

ความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจสมัยใหม่ในยุโรปได้รับการหล่อหลอมจากอุดมการณ์และนักคิดที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละคนเสนอมุมมองที่ไม่เหมือนใครเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ ตั้งแต่ลัทธิเสรีนิยมแบบคลาสสิกไปจนถึงลัทธิสังคมนิยมและลัทธิเสรีนิยมใหม่ อุดมการณ์เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย โครงสร้างการปกครอง และพลวัตทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วทั้งทวีป ลัทธิเสรีนิยมโดยเน้นที่เสรีภาพส่วนบุคคลและการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัด มีบทบาทสำคัญในการสร้างสถาบันประชาธิปไตยและเศรษฐกิจที่อิงกับตลาดในยุโรป แนวคิดของนักคิด เช่น Adam Smith และ John Stuart Mill มีอิทธิพลต่อการพัฒนาตลาดเสรี สิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ลัทธิสังคมนิยมซึ่งสนับสนุนโดย Karl Marx และนักคิดสังคมนิยมคนอื่นๆ ได้แสดงอิทธิพลอันทรงพลังต่อภูมิทัศน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของยุโรป มันได้หล่อหลอมรัฐสวัสดิการ สิทธิของคนงาน และตระหนักถึงความจำเป็นของความยุติธรรมทางสังคมและการกระจายทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ขบวนการสังคมนิยมเผชิญกับความท้าทายและการวิพากษ์วิจารณ์ แนวคิดของพวกเขามีส่วนทำให้สังคมมีความเสมอภาคและเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมมากขึ้น ลัทธิเสรีนิยมใหม่ที่สนับสนุนโดย Friedrich Hayek และคนอื่นๆ ได้เปลี่ยนโฉมหน้านโยบายเศรษฐกิจในยุโรปและส่งเสริมโลกาภิวัตน์ การเน้นที่ตลาดเสรี การยกเลิกกฎระเบียบ และการแปรรูปได้นำไปสู่การรื้อระบบเศรษฐกิจที่ควบคุมโดยรัฐและการส่งเสริมกลไกตลาด อย่างไรก็ตาม ลัทธิเสรีนิยมใหม่ยังถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าละเลยสวัสดิการสังคมและทำให้ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจรุนแรงขึ้น

เศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัยในยุโรปได้รับอิทธิพลจากแนวคิดและการมีส่วนร่วมของนักคิดที่มีชื่อเสียง เช่น John Maynard Keynes และ Amartya Sen เศรษฐศาสตร์ของเคนส์ จะเน้นที่การแทรกแซงของรัฐบาลอย่างแข็งขันเพื่อสร้างเสถียรภาพให้กับเศรษฐกิจและส่งเสริมการจ้างงาน มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหลังภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและ การพัฒนารัฐสวัสดิการ แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถของ เซน ได้ขยายความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่นอกเหนือไปจากมาตรการทางเศรษฐกิจ โดยเน้นที่ความสามารถของมนุษย์และโอกาสทางสังคม โดยรวมแล้วความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจสมัยใหม่ในยุโรปสะท้อนถึงการทำงานร่วมกันของความคิดที่มีพลวัต โดยมีระดับของความแตกต่างของอุดมการณ์ที่กำหนดนโยบายเศรษฐกิจ โครงสร้างการปกครอง และผลลัพธ์ทางสังคม การมีส่วนร่วมของนักคิดเหล่านี้ได้มีคุณูปการต่อการสร้างผลกระทบที่ยั่งยืนต่อระบบเศรษฐกิจของยุโรป นโยบายทางสังคม และการถกเถียงเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคม การควบคุมตลาด และการพัฒนามนุษย์ การทำความเข้าใจมุมมองที่แตกต่างกันเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับมือกับความท้าทายร่วมสมัยและกำหนดแนวทางอนาคตของความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจในยุโรป

คำถามท้ายบทที่ 6

6.1. อะไรคือปัจจัยสำคัญที่หล่อหลอมวิวัฒนาการของความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจสมัยใหม่ในยุโรป?

6.2. อุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่แตกต่างกันในยุโรปจัดการกับความท้าทายของความไม่เท่าเทียมกันและความยุติธรรมทางสังคมอย่างไร?

6.3. เศรษฐกิจการเมืองร่วมสมัยในยุโรปสามารถสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด?

เอกสารอ้างอิง

Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2013). *Why nations fail: The origins of power, prosperity and poverty*. Profile Books.

Amato, G., Moavero-Milanesi, E., Pasquino, G., & Reichlin, L. (Eds.). (2019). *The history of the European Union: Constructing utopia*. Hart Publishing.

Amable, B. (2003). *The diversity of modern capitalism*. OUP Oxford.

Keynes, J. M. (2017). *The general theory of employment, interest and money*. Wordsworth Editions.

Marx, K. (1867). *Das Kapital (La Capital).* Newcomb Livraria Press.

Marx, K., & Engels, F. (1992). *The communist manifesto* (S. Moore, Trans.). Oxford Paperbacks.

Mundell, R. A., & Clesse, A. (Eds.). (2000). *The euro as a stabilizer in the international economic system*. Springer Science & Business Media.

O'Hara, P. A. (Ed.). (1999). *Encyclopedia of Political Economy: AK (Vol. 1).* Psychology Press.

O'Hara, P. A. (2020). *Political economy: A comparative approach* (4th ed.). Routledge.

Schumpeter, J. A. (2013). *Capitalism, socialism and democracy*. Routledge.

Sen, A. (2001). *Development as Freedom*. Oxford University Press.

Sheldrake, J., & Webb, P. (Eds.). (1993). *State and market: Aspects of modern European development*. Dartmouth Publishing.

Smith, A. (1937). *The wealth of nations: An inquiry into the nature and causes*. Modern Library.

Von Hayek, F. A. (1994). *The road to serfdom*. University of Chicago Press.

บทที่ 7

ความคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ในอเมริกา

(Modern Politico-Economic Thought in America)

บทนำ

ความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจในอเมริกาได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญตลอดประวัติศาสตร์ สะท้อนถึงภูมิทัศน์ทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จากหลักการก่อตั้งในช่วงแรกของการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัด ไปจนถึงการเกิดขึ้นของเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์และการเพิ่มขึ้นของลัทธิเสรีนิยมใหม่ในเวลาต่อมา นักคิดชาวอเมริกันได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ ในบทนี้จะอธิบายวิวัฒนาการของความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจสมัยใหม่ในอเมริกา โดยเน้นแนวคิดหลัก นักคิดที่มีอิทธิพล และผลกระทบต่อนโยบายและสังคม โดยการนำเสนอของหัวข้อนี้จะนำเสนอหัวข้อดังต่อไปนี้ เริ่มจากการนำเสนอวิวัฒนาการแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองในสหรัฐอเมริกา ต่อมาจะนำเสนอแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันผู้ทรงอิทธิพล และสุดท้ายจะกล่าวถึงทฤษฎีและความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง

7.1. วิวัฒนาการแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองในสหรัฐอเมริกา

ประวัติศาสตร์การก่อกำเนิดประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การก่อกำเนิดของประเทศนี้มีผลมาจากการต่อสู้ของชาวอเมริกันในการขอเอกราชจากอังกฤษ และการขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปอเมริกาถูกค้นพบโดย คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (Christopher Columbus) ในปี ค.ศ. 1492 เมื่อเขาแล่นเรือจากสเปนไปหาทางไปยังอินเดียและจีน แต่ไม่ได้ถึงจุดหมาย แต่พบแผ่นดินใหม่ในทวีปอเมริกา โคลัมบัสคิดว่าเขาได้ถึงอินเดียจึงเรียกชนพื้นเมืองว่า อินเดียน (Indian) หลังจากนั้น อเมริโก เวสปุชชี (Amerigo Vespucci) นักเดินเรือชาวอิตาลีได้แล่นไปยังทวีปอเมริกาใต้และให้ชื่อทวีปใหม่ตามชื่อของตัวเขา หลังจากการ

ค้นพบทวีปอเมริกา เกิดการแข่งขันในการตั้งอาณานิคมของชาติยุโรป เช่น สเปน, ฝรั่งเศส, โปรตุเกส, ฮอลันดา, และอังกฤษ สำหรับอังกฤษได้รับผิดชอบในการตั้ง 13 อาณานิคมแรกในชายแดนที่ต้องการจะขยับไปยังที่ใหม่ เพื่อหลบหนีจากระบบการปกครองของสถาบันกษัตริย์เพื่อค้นหารูปแบบการใช้อำนาจใหม่, เพื่อหารายได้และผู้ค้า, เพื่อแพร่กระจ่ายความเชื่อ ทั้ง 13 อาณานิคมนี้ คือ เวอร์จิเนีย (Virginia), แมสซาชูเซตส์ (Massachusetts), เมรี่แลนด์ (Maryland), โรดไอร์แลนด์ (Rhode Island), คอนเนตทิคัต (Connecticut), เดลาแวร์ (Delaware), นิวแฮมป์เชียร์ (New Hampshire), นิวยอร์ก (New York) , นิวเจอร์ซีย์ (New Jersey), เพนซิลเวเนีย (Pennsylvania), นอร์ทแคโรไลนา (North Carolina), เซาท์แคโรไลนา (South Carolina) และ จอร์เจีย (Georgia) (De Tocqueville & Reeve, 2023)

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 ชาวอเมริกันใน 13 อาณานิคมเริ่มมีความไม่พอใจกับการปกครองของอังกฤษที่เพิ่มภาระภาษีและข้อบังคับต่างๆโดยไม่ให้สิทธิ์ในการมีตัวแทนในสภา พระราชบัญญัติชามอบสิทธิ์ผูกขาดการค้าชาในอาณานิคมอเมริกาให้กับบริษัทอินเดียตะวันออก (East India Company) ชาวอาณานิคมมองว่าเป็นการเอารัดเอาเปรียบ และเป็นการละเมิดสิทธิของพวกเขา ชาวอเมริกันโต้แย้งว่า "ไม่มีการเสียภาษีโดยไม่มีการแสดงความคิดเห็น" (No taxation without representation) และจัดการประท้วงต่างๆ เช่น เหตุการณ์งานเลี้ยงน้ำชาที่บอสตัน (Boston Tea Party) เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 1773 เป็นการประท้วงทางการเมืองของกลุ่มซันส์ออฟลิเบอร์ตี (Sons of Liberty) ในบอสตัน เพื่อต่อต้านพระราชบัญญัติชา (Tea Act) ที่รัฐสภาบริเตนใหญ่ประกาศใช้ เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อชาวอาณานิคมประมาณ 300 คน แต่งกายเป็นชาวอเมริกันพื้นเมือง บุกขึ้นเรือสินค้าของบริษัทอินเดียตะวันออกที่จอดทอดสมออยู่ที่ท่าเรือบอสตัน พวกเขาโยนหีบชาลงทะเลกว่า 342 กล่อง คิดเป็นมูลค่ากว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รัฐบาลบริเตนโกรธแค้นมาก และออกกฎหมายลงโทษอาณานิคมอย่างรุนแรง เหตุการณ์นี้ยิ่งทำให้ความตึงเครียดระหว่างอาณานิคมและบริเตนรุนแรงขึ้น การปะทะกันของชาวอเมริกันและชาวอังกฤษเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1775 เมื่อเกิด การสู้ยิงที่เล็กซินตันและคองคอร์ด (Battles of Lexington and Concord) ในรัฐแมสซาชูเซตส์ เป็นการต่อสู้ครั้งแรกของ สงครามปฏิวัติอเมริกัน (American Revolutionary War) ในปี ค.ศ. 1776 สภาคองเกรส (Continental Congress) ที่ประกอบด้วยผู้แทนจาก 13 อาณานิคมได้ลงมติในคำประกาศอิสระ (Declaration of Independence) ที่ถูกเขียนโดย โทมัส เจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson) เพื่อประกาศให้ประเทศอเมริกาเป็นเอกราชจากประเทศอังกฤษ (De Tocqueville & Reeve, 2023)

จุดเปลี่ยนที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกาและส่งผลต่อความก้าวหน้าในช่วงระยะต่อมาก็คือ การเกิดสงครามกลางเมือง สงครามนี้เป็นความขัดแย้งทางการเมืองและทางทหารระหว่างรัฐพันธมิตรของอเมริกา (Union) และสหพันธรัฐอเมริกา (Confederacy) ที่เกิดขึ้นระหว่างปี 1861 ถึง 1865 เหตุผลหลักของสงครามนี้คือ การขัดแย้งเกี่ยวกับการยกเลิกการเป็นทาสและการแบ่งส่วนอำนาจในสหพันธ์ สงครามนี้ได้ทำให้มีการสูญเสียชีวิตของผู้คนมากกว่า 6 แสนคน และได้มีผลกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงหลังสงคราม เหตุการณ์ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อรัฐที่มีการใช้แรงงานทาสในภาคใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกาแยกตัวออกจากสหพันธ์และจัดตั้งสหพันธ์แคว้นใต้ขึ้น สงครามนี้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐศาสตร์การเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างหนัก เพราะมีการทำลายทรัพย์สิน การสูญเสียชีวิตของผู้คน และการแบ่งแยกของสังคม ในด้านเศรษฐกิจ สหพันธ์แคว้นใต้ได้รับความเสียหายมากกว่าสหพันธ์ เนื่องจากการปิดกั้นทางเรือของสหพันธ์ทำให้การค้าของแคว้นใต้ลดลง และการผลิตพืชไร่ของแคว้นใต้ถูกรบกวนโดยการโจมตีของทหารสหพันธ์ ในที่สหพันธ์ก็ได้รับชัยชนะในการสู้รบต่อสหพันธ์แคว้นใต้ ในด้านการเมือง สหพันธ์ได้ยืนยันความเป็นเอกราชของประเทศสหรัฐอเมริกา และได้ยกเลิกการปกครองของแคว้นใต้ ในด้านสังคม สหพันธ์ได้ปลดปล่อยและให้อิสระแก่ทาสผิวดำในแคว้นใต้ และได้ผ่านการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่สนับสนุนการเลือกตั้ง การถือสิทธิ์และการจำแนกชั้นของผู้คนตามสีผิว (Hacker et al. , 2021)

หลังจากที่สหรัฐอเมริกาได้ยุติความขัดแย้งระหว่างแคว้นเหนือกับแคว้นใต้ในสงครามกลางเมืองแล้ว การดำเนินการพัฒนาประเทศก็มีการดำเนินการเรื่อยมา จนกระทั่งได้เกิดปัญหาความขัดแย้งกันในกลุ่มประเทศยุโรปและเหตุการณ์ลุกลามบานปลายจนกลายมาเป็น สงครามโลกครั้งที่หนึ่ง สงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้นระหว่างปี ค.ศ. 1914 ถึง 1918 เป็นการต่อสู้ระหว่างสองกลุ่มประเทศมหาอำนาจ: ฝ่ายมหาอำนาจกลาง ประกอบด้วย จักรวรรดิเยอรมนี ออสเตรีย-ฮังการี จักรวรรดิออตโตมัน และบัลแกเรีย และฝ่ายสัมพันธมิตร ประกอบด้วย รัสเซีย ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร อิตาลี ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา สาเหตุหลักของสงครามมีหลายประการ ประกอบด้วยลัทธิชาตินิยม ลัทธิจักรวรรดินิยม ระบบพันธมิตร และวิกฤตการณ์บอลข่าน ซึ่งการลอบสังหารอาร์ชดยุกฟรานซ์ แฟร์ดินานด์ รัชทายาทแห่งออสเตรีย-ฮังการี โดยชาวเซิร์บ เป็นชนวนที่ทำให้สงครามปะทุ ผลลัพธ์ของสงคราม ฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นฝ่ายชนะ จักรวรรดิเยอรมนี ออสเตรีย-ฮังการี ออตโตมัน และบัลแกเรีย ล่มสลาย เกิดการก่อตั้งสันนิบาตแห่งประชาชาติ เพื่อรักษาสันติภาพ และเกิดการ

เปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในยุโรป สหรัฐอเมริกาเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ในวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1917 โดยประกาศสงครามกับจักรวรรดิเยอรมนี สาเหตุหลักๆ มาจากการโจมตีเรือโดยสารของเยอรมนี การละเมิดสิทธิของพลเมืองอเมริกัน สงครามยืดเยื้อ ผลประโยชน์ทางการเงิน และความเห็นอกเห็นใจต่อฝ่ายสัมพันธมิตร อเมริกาส่งกำลังทหารไปยังยุโรปกว่า 4 ล้านคน และให้เงินสนับสนุนแก่ฝ่ายสัมพันธมิตรจำนวนมหาศาล บทบาทของอเมริกามีส่วนสำคัญต่อชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตร และทำให้กลายเป็นมหาอำนาจโลกหลังสงคราม หลังสงครามสิ้นสุด อเมริกาถอนตัวจากการเมืองยุโรป และหันไปมุ่งเน้นนโยบายโดดเดี่ยว (Isolationism)

หลังจากการสิ้นสุดลงของสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ประเทศสหรัฐอเมริกาก็ประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับหลายๆประเทศที่เข่าร่วมสงคราม ดังนั้น นโยบายของรัฐบาลสหรัฐในช่วงยุคหลังสงครามจึงต้องเน้นในเรื่องการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ประสบกับวิกฤติเศรษฐกิจ (The great depression) ในปี ค.ศ. 1929 เป็นช่วงเวลาที่เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำลงอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อการผลิต การค้า การลงทุน และการจ้างงาน ในหลายๆ ภูมิภาคของโลก วิกฤติเศรษฐกิจนี้เริ่มต้นจากการพังทลายของตลาดหุ้นในปี 1929 ที่เรียกว่า Black Tuesday และยืดเยื้อไปจนถึงปี 1939 เมื่อสหรัฐอเมริกาเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สอง ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจนี้ มีผู้ว่าการประเทศสหรัฐอเมริกาสองคนคือ Herbert Hoover และ Franklin D. Roosevelt ที่พยายามแก้ไขปัญหาด้วยนโยบายต่างๆ นโยบายหนึ่งซึ่งถูกใช้ในการฟื้นฟูเศราฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาในขณะนั้น ก็คือ นโยบายนิวดีล (New Deal) นโยบายนี้เป็นชุดของมาตรการทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประกาศโดยประธานาธิบดีแฟรงค์ลิน ดี. รูสเวลต์ (Franklin D. Roosevelt) ในช่วงปี 1933-1939 เพื่อตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ของสหรัฐหลังเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจใหญ่ นโยบายนิวดีลมุ่งเน้นไปที่สามเป้าหมายหลักคือ การบรรเทาความทุกข์ทางเศรษฐกิจของประชาชน การฟื้นฟูเศรษฐกิจและการป้องกันไม่ให้เกิดวิกฤตการณ์เช่นนี้อีกในอนาคต นโยบายนิวดีลประกอบด้วยการแก้ไขและสร้างสถาบันใหม่ที่มีผลกระทบต่อหลายด้านของชีวิตในสังคม เช่น การจัดสวัสดิการและประกันสังคม การควบคุมการผลิตและการค้าของอุตสาหกรรม การป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและการจ้างงาน การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการพื้นฐาน และการส่งเสริมวัฒนธรรมและศิลปะ นโยบายนิวดีลได้รับการยอมรับและคัดค้านจากหลายกลุ่มในสังคม ผู้สนับสนุนให้เหตุผลว่า นโยบายนี้ช่วยให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือและความเป็นอิสระมากขึ้น ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้กลับมา

เจริญขึ้น และช่วยป้องกันไม่ให้เกิดวิกฤตการณ์ที่ถือได้ว่าเป็นผลจากระบบที่ไม่มีป้องกันอย่างเพียงพอ ผู้คัดค้านให้เหตุผลว่า นโยบายนี้กระทบต่ออำนาจและความเป็นอิสระของผู้ประกอบการ เพิ่มค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษี และละเมิดความเป็นธรรมของระบบทางเศรษฐกิจ (Hacker et al. , 2021)

หลังจากนั้นมีเหตุการณ์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องมีความเกี่ยวข้องนานาประเทศอีกครั้ง และทำให้ประเทศสหรัฐยกเลิกนโยบายโดดเดี่ยว (Isolationism) ของตนเอง นั่นคือการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่สองในปี พ.ศ. 2484 หลังจากที่ญี่ปุ่นโจมตีท่าเรือเพิร์ลฮาร์เบอร์ (Pearl Harbor) ในฮาวาย สหรัฐอเมริกาได้ตัดสินใจต่อสู้และประกาศสงครามกับกลุ่มประเทศอักษะที่ประกอบด้วย เยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่น ทั้งในทวีปยุโรปและเอเชีย-แปซิฟิก สหรัฐอเมริกาใช้ทรัพยากรทั้งการผลิต การเงิน และการวิจัยของตนเพื่อช่วยให้ประเทศสัมพันธมิตรได้รับการสนับสนุนและการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ทางการทหาร สหรัฐอเมริกายังส่งกำลังทหารไปต่อสู้ในหลายสนามรบ เช่น ในยุโรป และเอเชีย การต่อสู้ของสหรัฐอเมริกาใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย เช่น การใช้เครื่องบินโจมตี และการใช้พลร่ม สหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศสัมพันธมิตรได้รับชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่สองด้วยการโจมตีญี่ปุ่นโดยใช้อาวุธนิวเคลียร์โจมตีเมืองฮิโรชิม่าและนาคาซากิในเดือนสิงหาคมของปี 1945 การโจมตีด้วยอาวุธนิวเคลียร์นี้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ใช้อาวุธชนิดนี้ในการสู้สงคราม ผลกระทบของการโจมตีด้วยอาวุธนิวเคลียร์ไม่ได้กระทบเพียงแค่ผู้คนและอาคารบ้านเรือนในขณะที่โจมตี แต่ยังกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของผู้คนในระยะยาวด้วย (Ravenhill, 2020)

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติในปี 1945 หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง อเมริกามีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การรักษาสันติภาพและความมั่นคงในโลก การส่งเสริมการควบคุมอาวุธนิวเคลียร์ การป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการพัฒนาความร่วมมือในด้านการพัฒนาและการช่วยเหลือมนุษย์ ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสมาชิกถาวรของสภาความมั่นคงขององค์การสหประชาชาติ(UNSC) และเป็นผู้ให้เงินช่วยเหลือให้กับองค์การสหประชาชาติมากที่สุด

เหตุการณ์สำคัญที่มีผลต่อเศรษฐกิจและการเมืองอีกเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งได้ส่งผลทำให้ประเทศสหรัฐกลายมาเป็นผู้นำโลกในระยะต่อมา ก็คือ การประชุมก่อตั้งเบรตตันวูด (Bretton Wood) ที่เกิดขึ้นประเทศสหรัฐอเมริกาในปี 1944 เป็นการประชุมที่มีผู้แทนจาก 44 ประเทศเข้าร่วมเพื่อหารือและลงนามความตกลงเกี่ยวกับการจัดระบบการเงินและการค้าระหว่างประเทศในช่วงหลัง

สงครามโลกครั้งที่สอง การประชุมนี้เกิดขึ้นในวันที่ 1-22 กรกฎาคม ค.ศ.1944 ณ โรงแรมเมาต์วอชิงตัน (Mount Washington Hotel) ในเบรตตันวูดส์ (Bretton Woods) รัฐนิวแฮมป์เชียร์ (New Hampshire) ประเทศสหรัฐอเมริกา การประชุมนี้ได้สถาปนากฎสำหรับความสัมพันธ์เชิงการค้าและการเงินระหว่างประเทศ โดยใช้ เงินดอลลาร์สหรัฐ เป็นเงินตราสำรองของโลก และผูกอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างๆ ไว้กับทองคำ การประชุมนี้ยังได้จัดตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)และธนาคารโลก (IBRD) เพื่อให้บริการการสินเชื่อและการช่วยเหลือประเทศที่ขาดความสมดุลในการชำระเงิน การประชุมก่อตั้งเบรตตันวูด (Bretton Wood) เป็นการปฏิวัติในการจัดการการเงินโลก เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของโลกหลังสงคราม แต่ในท้ายที่สุด การปฏิบัติตามข้อตกลงนี้ก็ไม่สามารถทำได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากความไม่สมดุลของดอลลาร์และทองคำในสหรัฐอเมริกาและความไม่พอใจของประเทศอื่นๆที่ไม่ได้มีบทบาทในการจัดการการเงินโลก ในปี ค.ศ.1971 สหรัฐได้ยุติการแปลงดอลลาร์เป็นทองคำ(Nixon Shock) และผูกขาดอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างๆ จากทองคำ ทำให้ ระบบเบรตตันวูดส์สิ้นสุดลง (Hacker et al. , 2021)

การที่ระบบเบรตตันวูดสิ้นสุดลง ได้นำไปสู่การประชุม Plaza Accord ของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดขึ้นในปี 1985 เพื่อปรับค่าเงินของสกุลเงินหลักในโลก เช่น เหรียญดอลลาร์สหรัฐ มาร์คเยอรมัน เยนญี่ปุ่น และปอนด์สเตอร์ลิง โดยมีวัตถุประสงค์ให้ค่าเงินของสหรัฐอเมริกาลดลงเพื่อลดผลกระทบจากการค้าที่ไม่สมดุล และให้ค่าเงินของญี่ปุ่นและเยอรมนีสูงขึ้นเพื่อลดความสามารถในการส่งออกของประเทศเหล่านั้น เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาขาดดุลการค้าจากทั้งสองประเทศนี้เป็นอย่างมาก การประชุม Plaza Accord ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการค้าและการเงินของโลกในช่วงท้ายของศตวรรษที่ 20 การประชุม Plaza Accord ของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นข้อตกลงที่เกิดขึ้นในวันที่ 22 กันยายน ค.ศ.1985 ณ โรงแรมพลาซ่า (Plaza) ในมลรัฐนิวยอร์ก (New York) เมื่อมีการพบปะระหว่างผู้นำของห้าประเทศใหญ่ในโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักร เพื่อปรับค่าเงินของสกุลเงินหลักในโลก เช่น เหรียญดอลลาร์สหรัฐ มาร์คเยอรมัน เยนญี่ปุ่น และปอนด์สเตอร์ลิงของอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ค่าเงินของสหรัฐอเมริกาลดลงเพื่อลดผลกระทบจากการค้าที่ไม่สมดุล และให้ค่าเงินของญี่ปุ่นและเยอรมนีแข็งค่าขึ้นเพื่อลดความสามารถในการส่งออกของประเทศเหล่านั้น การประชุม Plaza Accord ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวิถีการค้าและการเงินในโลกในช่วงท้ายของศตวรรษที่ 20 (Ravenhill, 2020)

ผลที่ได้จากการประชุม Plaza Accord คือ การที่ค่าเงินของสหรัฐอเมริกาลดลง (devaluate) อย่างมีนัยสำคัญในช่วงสองปีถัดไป โดยค่าเงินของสหรัฐอเมริกาลดลงถึง 25.8% เมื่อเทียบกับค่าเงินของญี่ปุ่นและเยอรมนี การปรับค่าเงินให้ต่ำลงได้ช่วยให้การค้าของสหรัฐอเมริกากับประเทศยุโรปตะวันตกดีขึ้นแต่ไม่ได้ช่วยให้การค้าของสหรัฐอเมริกากับประเทศญี่ปุ่นดีขึ้น เพราะการค้าของสหรัฐอเมริกากับประเทศญี่ปุ่นถูกผูกพันโดยปัจจัยทางโครงสร้างที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการค่าเงินโดยตรง ผลกระทบที่ไม่ได้ตั้งใจจากการประชุม Plaza Accord คือ การปรับค่าเงินได้กระตุ้นให้ประเทศญี่ปุ่นพบกับวิกฤตการณ์การถดถอยทางเศรษฐกิจหรือทศวรรษที่สูญหาย (Lost Decade) ที่มีการเติบโตที่ช้าลงและเกิดปัญหาเงินฝืด (Hacker et al. , 2021)

ประเทศสหรัฐอเมริการได้ประสบกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจอีกครั้ง นั่นคือ เหตุการเศรษฐกิจตกต่ำในปี ค.ศ. 1970 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของโลกตะวันตกเผชิญกับการถดถอยและการหยุดนิ่ง เป็นการสิ้นสุดการขยายตัวของเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงนี้แตกต่างจากการเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงอื่นๆ โดยมีลักษณะเป็น stagflation หรือการเศรษฐกิจถดถอยพร้อมทั้งเกิดเงินเฟ้อพร้อมกัน นั่นคือ การที่สินค้ามีราคาสูงขึ้นเป็นอย่างมากอันเนื่องมาจากราคาน้ำมันที่มีราคาสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากความขัดแย้งในประเทศตะวันออกกลางและการว่างงานสูงภายในประเทศสูงขึ้นพร้อมกัน Stagflation เป็นคำผสมระหว่าง stagnation (การหยุดนิ่ง) และ inflation (เงินเฟ้อ) คำนี้ถูกใช้ครั้งแรกโดยนักการเมืองอังกฤษในยุคปี 1960 เพื่ออธิบายสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีราคาสินค้าและบริการแพงขึ้นและการว่างงานสูงพร้อมทั้งมีการเติบโตของเศรษฐกิจต่ำ Stagflation เป็นสถานการณ์ที่ยากที่จะแก้ไข เพราะว่ามาตรการที่ใช้เพื่อลดราคาสินค้าแพงอาจทำให้การว่างงานสูงขึ้น และมาตรการที่ใช้เพื่อลดการว่างงานอาจทำให้ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น ปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงนี้ได้แก่ วิกฤติน้ำมันปี ค.ศ. 1973 การขาดดุลงบประมาณในช่วงสงครามเวียดนามของประธานาธิบดีจอห์นสัน(Lyndon B. Johnson) และการพังทลายของระบบบเบรตตันวูดซึ่งเกิดจากผลกระทบของเหตุการณ์นิกสันช็อค (Nixon Shocks) การเข้ามาแข่งขันของประเทศที่พัฒนาใหม่ได้กระทบต่ออุตสาหกรรมโลหะ ทำให้เกิดวิกฤติในอุตสาหกรรมเหล็ก การตกต่ำลงของตลาดหุ้นในปี ค.ศ. 1973-74 เป็นสัญญาณว่าเกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ (Hacker et al. , 2021)

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประสบกับวิกฤติการณ์เศรษฐกิจอีกครั้ง ในปี 2008 ที่เรียกกันว่าวิกฤติการณ์แฮมเบอร์เกอร์ (Hamburger Crisis) เป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก

อย่างหนัก โดยเริ่มจากการล้มละลายของบริษัทในตลาดหุ้นและสถาบันการเงินในสหรัฐอเมริกา ที่เกิดจากการให้สินเชื่อแบบไม่มีหลักประกัน (subprime mortgage) ในช่วงปี 2004-2006 ทำให้ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เมื่อมีการเรียกคืนสินทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ถูกยึดเป็นจำนวนมาก ทำให้ราคาบ้านตกต่ำลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินที่ถือหุ้นหรือหนี้ของบ้านเหล่านั้น วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา ได้กระจายไปสู่ประเทศอื่นๆ ผ่านช่องทางการค้าและการลงทุน โดยประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกา เช่น แคนาดา เม็กซิโก และยุโรป เป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ในขณะที่ประเทศจีน อินเดีย และบราซิล เป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด เพราะมีการพัฒนาระบบการเงินและการค้าของตัวเอง วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในปี 2008 ได้ส่งผลกระทบต่อผู้คนและสถาบันทางการเงินในหลายด้าน เช่น การพิจารณาความเสี่ยงของการลงทุน การควบคุมและกำกับดูแลการเงิน การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล และการพัฒนารูปแบบการค้าใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค วิกฤตการณ์เศรษฐกิจในครั้งนี้สิ้นสุดลงเมื่อรัฐบาลของสหรัฐอเมริกา ได้ออกมาตรการกระตุ้นทางเศรษฐกิจ (American Recovery and Reinvestment Act) ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2009 โดยมีการใช้งบประมาณ 787 พันล้านดอลลาร์ เพื่อช่วยเหลือ ผู้ประกอบการ และผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ ผลของมาตรการนี้ได้ช่วยทำให้เศรษฐกิจของประเทศสหรัฐค่อยๆ ฟื้นตัวในระยะต่อมา ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) เพิ่มขึ้น 4.3% เมื่อเทียบกับช่วงที่เข้าสู่วิกฤต และช่วยให้อัตราการว่างงานลดลงจาก 10% เหลือ 5.5% ในช่วงปี 2009-2015 (Ravenhill, 2020)

7.1.1 แนวคิดเสรีนิยมคลาสสิก (Liberal Classical) ในยุคก่อตั้งประเทศสหรัฐอเมริกา

ความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจของผู้ก่อตั้งอเมริกานั้นฝังรากลึกอยู่ในลัทธิเสรีนิยมแบบคลาสสิก ได้รับอิทธิพลจากนักคิดในด้านนี้ เช่น จอห์น ล็อค(John Locke) และอดัม สมิธ (Adam Smith) พวกเขาสนับสนุนเสรีภาพส่วนบุคคล การแทรกแซงของรัฐบาลที่จำกัด และตลาดเสรี วิสัยทัศน์เกี่ยวกับการเกษตรของโธมัส เจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson) การเน้นย้ำของอเล็กซานเดอร์ แฮมิลตัน (Alexander Hamilton) ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และการเรียกร้องของเจมส์ เมดิสัน (James Madison) สำหรับรัฐบาลกลางที่เข้มแข็งได้กำหนดรูปแบบการการถกเถียงและอภิปรายเกี่ยวกับการจัดวางนโยบายของประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงแรกๆ (Ravenhill, 2020)

7.1.2 **ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่และอิทธิพลของเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์** (Keynesian economics)

ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression) ในทศวรรษที่ 1930 ได้ท้าทายแนวทางเสรีนิยมแบบคลาสสิก และปูทางไปสู่การเกิดขึ้นของเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) เสนอว่าการแทรกแซงของรัฐบาลโดยใช้นโยบายการคลังและนโยบายการเงิน สามารถทำให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพและบรรเทาภาวะถดถอยได้ ในอเมริกา นักเศรษฐศาสตร์ จอห์ เคนเน็ธ กัลเบรท (John Kenneth Galbraith) ได้ขยายแนวคิดของเคนส์ โดยการนำมุมมองสถาบันนิยมมาประยุกต์ใช้กับเศรษฐศาสตร์หลังเคนส์ กัลเบรทมีความเชื่อว่าอำนาจทางเศรษฐกิจที่สะสมโดยองค์กรขนาดใหญ่มีความสำคัญและควรได้รับการพิจารณาในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์และนโยบายเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เขายังเขียนหนังสือที่มีชื่อเสียงหลายเล่ม เช่น "American Capitalism" (1952), "The Affluent Society" (1958), และ "The New Industrial State" (1967) ซึ่งได้วิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างเศรษฐกิจและอำนาจขององค์กรขนาดใหญ่

7.1.3. **สำนักชิคาโก** (Chicago School) **และเสรีนิยมใหม่** (Neoliberalism)

ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นจุดเริ่มต้นของลัทธิเสรีนิยมใหม่ โดยสำนักเศรษฐศาสตร์แห่งชิคาโก (Chicago School) ผู้มีบทบาทสำคัญของสำนักนี้นำโดยมิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) สนับสนุนการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัด การยกเลิกกฎระเบียบ และตลาดเสรีในฐานะตัวขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ หนังสือที่ทรงอิทธิพลของฟรีดแมนเรื่อง " Capitalism and Freedom (1962)" ทำให้แนวคิดเสรีนิยมใหม่เป็นที่นิยม โดยส่งเสริมแนวทางที่มุ่งเน้นตลาดต่อนโยบายสาธารณะ

7.1.4. **เศรษฐศาสตร์ด้านอุปทาน** (Supply-side economics)

ในทศวรรษที่ 1980 ประธานาธิบดี โรนัลด์ เรแกน (Ronald Reagan) ยอมรับเศรษฐศาสตร์ด้านอุปทานเพื่อตอบสนองต่อภาวะเงินเฟ้อและข้อจำกัดในการรับรู้ของลัทธิเคนส์ เศรษฐศาสตร์ด้านอุปทานที่เกี่ยวข้องกับนักเศรษฐศาสตร์ เช่น อาร์เธอร์ ลาฟเฟอร์ (Arthur Laffer) ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายเศรษฐกิจของเรแกน ((1981–1989) สนับสนุนการลดภาษี

กฎระเบียบ และลดการใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ แนวทางนี้ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า Reaganomics กลายเป็นรากฐานที่สำคัญของความคิดเชิงอนุรักษ์นิยมทางการเมืองและเศรษฐกิจและกำหนดรูปแบบการตัดสินใจเชิงนโยบายที่ตามมา

7.1.5. **ฉันทามติใหม่ของ Keynesian และอื่น ๆ**

ในช่วงทศวรรษที่ 1990 และต้นทศวรรษที่ 2000 คลื่นลูกใหม่แห่งความคิดทางเศรษฐกิจได้ถือกำเนิดขึ้น โดยเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของเคนส์และเสรีนิยมใหม่ แนวทางนี้เป็นที่รู้จักในชื่อ New Keynesian Consensus ซึ่งตระหนักถึงบทบาทของกลไกตลาด ในขณะเดียวกันก็ยอมรับความจำเป็นในการแทรกแซงของรัฐบาลเพื่อแก้ไขความล้มเหลวของตลาดและรับประกันเสถียรภาพ นักเศรษฐศาสตร์เช่น Joseph Stiglitz และ Paul Krugman มีส่วนร่วมในกรอบแนวคิดนี้ โดยเน้นความสำคัญของการกระจายรายได้ ความไม่เท่าเทียมกัน และกฎระเบียบทางการเงิน

7.1.6. **ความไม่เท่าเทียมกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและประชาธิปไตยทางสังคม**

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจของอเมริกาได้ต่อสู้กับประเด็นเร่งด่วน เช่น ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และบทบาทของสังคมประชาธิปไตย นักเศรษฐศาสตร์อย่าง Thomas Piketty ได้ให้ความสนใจกับช่องว่างความมั่งคั่งที่เพิ่มขึ้น โดยเรียกร้องให้มีนโยบายการเก็บภาษีแบบก้าวหน้า ในขณะเดียวกัน ความเร่งด่วนของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้นำไปสู่การอภิปรายเกี่ยวกับนโยบายสีเขียว การกำหนดราคาคาร์บอน และบทบาทของรัฐบาลในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจที่ยั่งยืน

วิวัฒนาการของความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจสมัยใหม่ในอเมริกาสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างอุดมการณ์ที่แข่งขันกัน เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และความกังวลทางสังคม ตั้งแต่ลัทธิเสรีนิยมแบบคลาสสิกไปจนถึงเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ ลัทธิเสรีนิยมใหม่ และการเกิดขึ้นของกระบวนทัศน์ใหม่ นักคิดชาวอเมริกันได้กำหนดนโยบายและมีอิทธิพลต่อวาทกรรมสาธารณะ ในขณะที่ประเทศเผชิญกับความท้าทายอย่างต่อเนื่อง รวมถึงความไม่เท่าเทียมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อนาคตของความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจในอเมริกาจะยังคงพัฒนาต่อไป โดยได้รับแรงหนุนจากความต้องการที่จะจัดการกับประเด็นทางสังคมที่เร่งด่วน ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและเสรีภาพส่วนบุคคล

7.2 นักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันผู้ทรงอิทธิพล

นักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ ทฤษฎี และการอภิปรายประเด็นปัญหาต่างๆ จากยุคแรกของสาธารณรัฐจนถึงปัจจุบัน นักคิดที่มีอิทธิพลเหล่านี้มีส่วนทำให้เราเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ ในส่วนนี้จะนำเสนอแนวคิดและผลกระทบของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงหลายคน โดยเน้นถึงการมีส่วนร่วมของพวกเขาในด้านนโยบายและวาทกรรมสาธารณะ (O'Hara, 1999)

7.2.1 อเล็กซานเดอร์ แฮมิลตัน (Alexander Hamilton) **การพัฒนาเศรษฐกิจและอำนาจแห่งชาติ**

อเล็กซานเดอร์ แฮมิลตัน เป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ได้วางรากฐานสำหรับนโยบายเศรษฐกิจของอเมริกา ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังคนแรกของประเทศ เขาสนับสนุนแนวคิดของรัฐบาลกลางที่เข้มแข็งและสนับสนุนมาตรการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเติบโตทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนของแฮมิลตันต่อธนาคารแห่งชาติ การเก็บภาษีศุลกากร และการพัฒนาเศรษฐกิจที่นำโดยรัฐบาลเป็นประเด็นที่ได้รับการอภิปรายในอนาคตเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการกำหนดรูปแบบเศรษฐกิจ (Hamilton, et al. ,2015)

7.2.2 จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) **การปฏิวัติของสำนักเคนเซี่ยน**

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษซึ่งแนวคิดของเขาได้มีผลกระทบเป็นอย่างมากต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองของอเมริกา ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The great depression) ในทศวรรษ 1930 แนวคิดของเขาเกี่ยวกับการแทรกแซงของรัฐบาลและการจัดการเศรษฐกิจมหภาค (Keynes, 2007) ได้รับความโดดเด่น เคนส์เสนอว่าในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลควรเพิ่มการใช้จ่ายและใช้นโยบายการเงินเพื่อกระตุ้นอุปสงค์ ทฤษฎีของเขามีอิทธิพลต่อนโยบาย New Deal ของประธานาธิบดี Franklin D. Roosevelt และวางรากฐานสำหรับเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ ซึ่งใช้กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกามาเป็นเวลาหลายทศวรรษ

7.2.3. มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) **ตลาดเสรีและลัทธิเสรีนิยมใหม่**

มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) นักเศรษฐศาสตร์คนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสำนักเศรษฐศาสตร์ชิคาโก (Chicago School of Economics) เป็นผู้ที่สนับสนุนตลาดเสรีและการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัด แนวคิดของเขากลายเป็นรากฐานที่สำคัญของลัทธิเสรีนิยมใหม่ ซึ่งได้รับแรงผลักดันในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ฟรีดแมนเสนอว่าตลาดเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และการลดกฎระเบียบของรัฐบาลและการส่งเสริมเสรีภาพส่วนบุคคลจะนำไปสู่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Milton, 2009) งานของเขามีอิทธิพลต่อผู้กำหนดนโยบาย รวมทั้งประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน และนายกรัฐมนตรีมาร์กาเร็ต แทตเชอร์ ได้ตอบรับแนวคิดนี้และได้นำไปใช้กำหนดรูปแบบการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในยุคนั้น โดยการยกเลิกกฎระเบียบและการปฏิรูปตลาดเสรี

7.2.4 จอห์น เคนเนธ เกเบร็ท (John Kenneth Galbraith): **การวิพากษ์อำนาจของบรรษัทขนาดใหญ่และความเหลื่อมล้ำ**

จอนห์ เคนเนธ เกเบร็ท (John Kenneth Galbraith) เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงซึ่งเป็นที่รู้จักจากการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เกี่ยวกับอำนาจขององค์กรและความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ กัลเบรธแย้งว่าบริษัทขนาดใหญ่ใช้อิทธิพลสำคัญเหนือเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งนำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันและขาดประสิทธิภาพของตลาด เขาสนับสนุนการแทรกแซงของรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้และส่งเสริมสวัสดิการสังคม แนวคิดของ Galbraith มีผลกระทบยาวนานต่อการถกเถียงเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และบทบาทของรัฐบาลในการควบคุมตลาด (Galbraith, 1999)

7.2.5. โจเซฟ สติกลิสต์ (Joseph Stiglitz): **เศรษฐศาสตร์สารสนเทศและการพัฒนา**

โจเซฟ สติกลิสต์ (Joseph Stiglitz) ผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ ได้สร้างคุณูปการสำคัญให้กับสาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง งานวิจัยของเขาเกี่ยวกับข้อมูลอสมมาตรและความล้มเหลวของตลาด เขาได้เน้นย้ำถึงข้อจำกัดของเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกและให้การสนับสนุนบทบาทของรัฐบาลในการแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพของตลาด (Stiglitz, 2013) งานของ Stiglitz มุ่งเน้นไปที่เศรษฐศาสตร์การพัฒนา โลกาภิวัตน์ และการกระจายรายได้ เขาเป็นแกนนำสนับสนุนการเติบโตอย่างครอบคลุม และมีอิทธิพลต่อการอภิปรายเชิงนโยบายในประเด็นต่างๆ เช่น การค้า กฎระเบียบทางการเงิน และความไม่เท่าเทียมกันของรายได้

7.2.6. เอลิซาเบธ วอร์เรน (Elizabeth Warren): การคุ้มครองผู้บริโภคและกฎระเบียบทางการเงิน

เอลิซาเบธ วอร์เรน (Elizabeth Warren) นักการเมืองและนักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ให้ความสนใจกับประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎระเบียบทางการเงิน (Warren, 2014) ก่อนเข้าสู่วงการการเมือง วอร์เรนเป็นนักวิชาการที่มีชื่อเสียงด้านกฎหมายล้มละลายและสนับสนุนสิทธิผู้บริโภคและกฎระเบียบทางการเงินที่เข้มงวดยิ่งขึ้น งานของเธอวางรากฐานสำหรับการจัดตั้ง Consumer Financial Protection Bureau ในปี 2010 อิทธิพลของ Warren ต่อนโยบายเศรษฐกิจเน้นไปที่ความต้องการความรับผิดชอบที่มากขึ้นในภาคการเงินและการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

ตาราง 7. 1 เปรียบเทียบแนวคิดหลักของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองอเมริกันผู้ทรงอิทธิพล

นักเศรษฐศาสตร์การเมือง	แนวคิดหลัก	อิทธิพลต่อสาธารณะ
Alexander Hamilton	รัฐบาลกลางที่แข็งแกร่ง, การพัฒนาเศรษฐกิจ, ธนาคารแห่งชาติ, ภาษีปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ	วางรากฐานสำหรับนโยบายเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของอเมริกา เน้นย้ำถึงบทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ
John Maynard Keynes	การแทรกแซงของรัฐบาลในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำนโยบายการคลังการจัดการเศรษฐกิจมหภาค	มีอิทธิพลต่อนโยบาย New Deal หล่อหลอมเศรษฐกิจของ Keynesian และเป็นกรอบสำหรับการแทรกแซงของรัฐบาลเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
Milton Friedman	ตลาดเสรี, การแทรกแซงของรัฐบาลที่จำกัด, การเงิน, เสรีนิยมใหม่	มีอิทธิพลต่อ Reaganomics และ Thatcherism แนวคิดเสรีนิยมใหม่ที่เป็นที่นิยมและสนับสนุนการลดกฎระเบียบและนโยบายที่มุ่งเน้นตลาด

นักเศรษฐศาสตร์การเมือง	แนวคิดหลัก	อิทธิพลต่อสาธารณะ
John Kenneth Galbraith	การวิพากษ์วิจารณ์อำนาจขององค์กรความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและความไร้ประสิทธิภาพของตลาด	เน้นบทบาทของรัฐบาลในการควบคุมตลาด และสนับสนุนนโยบายสวัสดิการสังคม
Joseph Stiglitz	ข้อมูลอสมมาตร, ความล้มเหลวของตลาด, เศรษฐศาสตร์การพัฒนา, การกระจายรายได้	มีอิทธิพลในด้านเศรษฐศาสตร์สารสนเทศ วิพากษ์วิจารณ์เศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก และให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพของตลาดและส่งเสริมผู้มีอิทธิพลในสาขาเศรษฐศาสตร์สารสนเทศ วิพากษ์วิจารณ์เศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก และให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการแก้ไขการเติบโตที่ครอบคลุม
Elizabeth Warren	การคุ้มครองผู้บริโภค กฎระเบียบทางการเงิน ความรับผิดชอบในภาคการเงิน	สนับสนุนสิทธิผู้บริโภคที่เข้มแข็งขึ้นและมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคทาง การเงิน ให้ความสนใจกับประเด็นของกฎระเบียบทางการเงินและความรับผิดชอบขององค์กร

แหล่งที่มา: O'Hara (2020).

นักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันได้หล่อหลอมความคิดทางเศรษฐกิจและมีอิทธิพลต่อการอภิปรายนโยบายตลอดประวัติศาสตร์ จากวิสัยทัศน์ของอเล็กซานเดอร์ แฮมิลตันเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจไปจนถึงการปฏิวัติแนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์ของเคนส์ การขยายตัวของลัทธิเสรี

นิยมใหม่ และการวิพากษ์วิจารณ์ความไม่เท่าเทียมกัน นักคิดที่มีอิทธิพลเหล่านี้ได้มอบผลงานแนวคิดของพวกเขาต่อแนวนโยบายเศรษฐกิจของประเทศและความเข้าใจที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเมืองและเศรษฐกิจ เมื่อความท้าทายใหม่ๆ เกิดขึ้น แนวคิดและการมีส่วนร่วมของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันในอนาคตจะยังคงกำหนดทิศทางของการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะของโลกต่อไป

7.3 **ทฤษฎีและความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง**

ทฤษฎีที่นำเสนอโดยนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันผู้มีอิทธิพลมีส่วนอย่างมากในการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง นักคิดเหล่านี้ได้ให้องค์ความรู้อันมีค่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจผ่านแนวคิดและการวิเคราะห์ของพวกเขา O'Hara (2020) ในหัวข้อนี้จะนำเสนอทฤษฎีและความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองของนักคิดคนสำคัญๆ ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้แก่ Alexander Hamilton, John Maynard Keynes, Milton Friedman, John Kenneth Galbraith, Joseph Stiglitz และ Elizabeth Warren โดยเน้นความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองและผลกระทบต่อนโยบายสาธารณะ

7.3.1 **อเล็กซานเดอร์ แฮมิลตัน** (Alexander Hamilton)

ทฤษฎีของ อเล็กซานเดอร์ แฮมิลตัน เน้นความสำคัญของรัฐบาลกลางที่เข้มแข็งและการพัฒนาเศรษฐกิจ การสนับสนุนธนาคารแห่งชาติและการเก็บภาษีศุลกากรสะท้อนถึงความเชื่อของเขาในบทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทฤษฎีของแฮมิลตันยังคงเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองเนื่องจากกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการแทรกแซงของรัฐบาลในการสร้างและชี้นำเศรษฐกิจ

7.3.2. **จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์** (John Maynard Keynes)

เศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ซึ่งพัฒนาโดยจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ มุ่งเน้นไปที่บทบาทของการแทรกแซงของรัฐบาลในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ เคนส์ได้นำเสนอมาตรการนโยบายด้านการคลัง เช่น การเพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาลและการลดภาษีเพื่อกระตุ้นอุปสงค์และทำให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพ ทฤษฎีของเขามีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง เนื่องจากแนวคิดของ

เขาได้นำเสนออิทธิพลของนโยบายรัฐบาลในการจัดการความผันผวนทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมเสถียรภาพ และการจัดการปัญหาการว่างงานและเงินเฟ้อ

7.3.3. **มิลตัน ฟรีดแมน** (Milton Friedman)

ทฤษฎีของมิลตันฟรีดแมนมีรากฐานมาจากความเชื่อในตลาดเสรีและการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัด เขาสนับสนุนลัทธิการเงิน (Monetarism) ซึ่งเน้นการควบคุมปริมาณเงินเป็นวิธีการจัดการเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ แนวคิดของฟรีดแมนยังคงเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองเนื่องจากแนวคิดของเขาจะเชื่อมโยงผลประโยชน์และความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับระบบทุนนิยมตลาดเสรี ความสำคัญของนโยบายการเงิน และบทบาทของรัฐบาลในการประกันประสิทธิภาพของตลาด

7.3.4. **จอห์น เคนเนธ เกเบร็ท** (John Kenneth Galbraith)

ทฤษฎีของ จอห์น เคนเนธ เกเบร็ท มุ่งเน้นไปที่การวิจารณ์อำนาจขององค์กรและจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ กัลเบรธเน้นย้ำถึงอิทธิพลของบริษัทขนาดใหญ่ในการสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นถึงความจำเป็นในการแทรกแซงของรัฐบาลเพื่อต่อต้านความล้มเหลวของตลาดและส่งเสริมสวัสดิการสังคม ทฤษฎีของกัลเบรธเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง ก็คือ การตรวจพิจาณาพลวัตของอำนาจ ความไม่เท่าเทียมกัน และบทบาทของรัฐบาลในการควบคุมตลาดและรับประกันการกระจายทรัพยากรอย่างยุติธรรม

7.3.5. **โจเซฟ สติกลิสต์** (Joseph Stiglitz)

ทฤษฎีของโจเซฟ สติกลิตซ์มีส่วนทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความล้มเหลวของตลาด ข้อมูลที่ไม่สมมาตร และเศรษฐศาสตร์การพัฒนา สติกลิตซ์เน้นย้ำถึงข้อจำกัดของเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกและเน้นย้ำถึงความสำคัญของการแทรกแซงของรัฐบาลในการแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพของตลาดและส่งเสริมการเติบโตอย่างครอบคลุม ทฤษฎีของสติกลิตซ์มีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยการอธิบายความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงของตลาด บทบาทของข้อมูลในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของนโยบายรัฐบาลในการจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

7.3.6. **เอลิซาเบธ วอร์เรน** (Elizabeth Warren)

ทฤษฎีและจุดยืนด้านนโยบายของเอลิซาเบธ วอร์เรน จะเน้นไปที่การคุ้มครองผู้บริโภค กฎระเบียบทางการเงิน และความรับผิดชอบขององค์กร งานของเธอจะพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจระหว่างองค์กรและบุคคล โดยเน้นถึงความสำคัญของการกำกับดูแลและกฎระเบียบของรัฐบาลเพื่อปกป้องสิทธิของผู้บริโภค และส่งเสริมระบบการเงินที่ยุติธรรมและมีเสถียรภาพ ทฤษฎีของ Warren มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองในแง่ที่เน้นการพิจารณาความสัมพันธ์ของการเมือง การเงิน และสวัสดิการผู้บริโภค โดยเน้นถึงความจำเป็นในการควบคุมที่มีประสิทธิภาพในการลดความเสี่ยงเชิงระบบและรับประกันความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ (Warren & Tyagi, 2016)

ตาราง 7. 2 เปรียบเทียบทฤษฎีที่นำเสนอโดยนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันผู้ทรงอิทธิพล และความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง

นักเศรษฐศาสตร์การเมือง	**ทฤษฎีสำคัญ**	**ความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง**
Alexander Hamilton	รัฐบาลกลางที่แข็งแกร่ง, การพัฒนาเศรษฐกิจ, ธนาคารแห่งชาติ, ภาษีปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ	ตรวจสอบบทบาทของการแทรกแซงของรัฐบาลในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและการสร้างเศรษฐกิจ.
John Maynard Keynes	การแทรกแซงของรัฐบาล นโยบายการคลัง การจัดการภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ	สำรวจอิทธิพลของนโยบายของรัฐบาลในการจัดการความผันผวนทางเศรษฐกิจและการส่งเสริมเสถียรภาพ.
Milton Friedman	ตลาดเสรี การแทรกแซงของรัฐบาลที่จำกัด ลัทธิการเงิน ลัทธิเสรีนิยมใหม่	วิเคราะห์ประโยชน์และความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับระบบทุนนิยมตลาดเสรีและบทบาทของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ
John Kenneth Galbraith	อำนาจขององค์กร ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ความล้มเหลวของตลาด	ตรวจสอบพลวัตของอำนาจ ความไม่เท่าเทียมกัน และความจำเป็นในการ

นักเศรษฐศาสตร์การเมือง	ทฤษฎีสำคัญ	ความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง
		แทรกแซงของรัฐบาลเพื่อแก้ไขความล้มเหลวของตลาด
Joseph Stiglitz	ความล้มเหลวของตลาด ข้อมูลที่ไม่สมมาตร เศรษฐศาสตร์การพัฒนา	ตรวจสอบข้อจำกัดของเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก บทบาทของข้อมูล และความจำเป็นสำหรับนโยบายของรัฐบาล
Elizabeth Warren	การคุ้มครองผู้บริโภค กฎระเบียบทางการเงิน ความรับผิดชอบขององค์กร	ความแตกต่างของการเมือง การเงิน และสวัสดิการผู้บริโภค โดยเน้นความจำเป็นในการกำกับดูแลที่มีประสิทธิผล

แหล่งที่มา: O'Hara (2020).

ทฤษฎีที่นำเสนอโดยนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันผู้มีอิทธิพลได้เพิ่มคุณค่าให้กับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองอย่างมีนัยสำคัญ จากการมุ่งเน้นของอเล็กซานเดอร์ แฮมิลตันในการพัฒนาเศรษฐกิจและการแทรกแซงของรัฐบาล ไปจนถึงการเน้นย้ำของเคนส์ในการจัดการความผันผวนทางเศรษฐกิจ และการสนับสนุนตลาดเสรีของมิลตัน ฟรีดแมน นักเศรษฐศาสตร์แต่ละคนได้ให้ข้อมูลเชิงลึกและมุมมองที่มีคุณค่า นอกจากนี้ คำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับอำนาจขององค์กรโดย John Kenneth Galbraith การสำรวจความล้มเหลวของตลาดโดย Joseph Stiglitz และการให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎระเบียบทางการเงินของ Elizabeth Warren ได้ขยายขอบเขตความเข้าใจของเราเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองและเศรษฐกิจ จากการตรวจสอบและทำความเข้าใจทฤษฎีเหล่านี้ ผู้กำหนดนโยบายสามารถสำรวจความซับซ้อนของเศรษฐศาสตร์การเมืองและทำงานเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจที่เท่าเทียมและยั่งยืนมากขึ้น

สรุปท้ายบท

ความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจสมัยใหม่ในอเมริกาได้เห็นวิวัฒนาการที่ไม่หยุดนิ่งซึ่งหล่อหลอมโดยนักคิดที่มีอิทธิพลและภูมิทัศน์ทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปจากหลักการเสรีนิยมแบบคลาสสิกของการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัด ไปจนถึงการเกิดขึ้นของเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ การขยายตัวของลัทธิเสรีนิยมใหม่ และการสำรวจกระบวนทัศน์ใหม่ นักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวอเมริกันได้มีส่วนร่วมอย่างมากในประเด็นเหล่านี้ ทฤษฎีที่นำเสนอโดย Alexander Hamilton, John Maynard Keynes, Milton Friedman, John Kenneth Galbraith, Joseph Stiglitz, Elizabeth Warren และคนอื่นๆ ได้ให้มุมมองอันมีค่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ ทฤษฎีเหล่านี้ได้กล่าวถึงแง่มุมต่างๆ รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ การแทรกแซงของรัฐบาล พลวัตของตลาด ความไม่เท่าเทียมกัน และการคุ้มครองผู้บริโภค

ความเกี่ยวข้องของความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจสมัยใหม่นั้นอยู่ที่ความสามารถในการกำหนดนโยบาย กำหนดวาทกรรมสาธารณะ และชี้นำความก้าวหน้าทางสังคม ทฤษฎีเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย การปฏิรูปเศรษฐกิจ และการถกเถียงในประเด็นต่างๆ เช่น นโยบายการคลัง การควบคุมตลาด การกระจายรายได้ และเสถียรภาพทางการเงิน จากการศึกษาทฤษฎีเหล่านี้ ผู้กำหนดนโยบายสามารถเข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความซับซ้อนของเศรษฐศาสตร์การเมืองและทำงานไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่เท่าเทียม ยั่งยืน และครอบคลุมมากขึ้น ในขณะที่อเมริกาเผชิญกับความท้าทายอย่างต่อเนื่องในขอบเขตของความไม่เท่าเทียมกัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และโลกาภิวัตน์ วิวัฒนาการของความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจจะยังคงดำเนินต่อไป อนาคตมีแนวโน้มว่าจะนำมาซึ่งการถกเถียงและทฤษฎีใหม่ๆ ที่จัดการกับประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ และนำเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อส่งเสริมความเจริญรุ่งเรือง สวัสดิการสังคม และความสมดุลระหว่างเสรีภาพส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม การทำความเข้าใจและมีส่วนร่วมกับความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจสมัยใหม่ในอเมริกาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพและจัดการกับความท้าทายที่ซับซ้อนในยุคของเรา ด้วยการสร้างจากแนวคิดและข้อมูลเชิงลึกของนักคิดที่มีอิทธิพล เราสามารถนำทางไปสู่ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของการเมืองและเศรษฐกิจ และต่อสู้เพื่อสังคมที่ยุติธรรมและเจริญรุ่งเรืองมากขึ้น

คำถามท้ายบทที่ 7

7.1. ประเทศสหรัฐอเมริการสามารถสร้างสมดุลระหว่างหลักการตลาดเสรีกับการแทรกแซงของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจได้อย่างไร?

7.2. ประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถออกแบบนโยบายเศรษฐกิจเพื่อลดความไม่เท่าเทียมและส่งเสริมความยุติธรรมในสังคมได้อย่างไร?

7.3. อะไรคือบทบาทของการพิจารณาด้านจริยธรรมและความยั่งยืนในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา?

เอกสารอ้างอิง

De Tocqueville, A., & Reeve, H. (2023*). Democracy in America*: 1. Legare Street Press.

Galbraith, J. K. (1999). *The affluent society: Updated with a new introduction by the author*. Penguin Books.

Hamilton, A., Madison, J., & Jay, J. (2015). *The federalist papers (1st ed.).* Palgrave Macmillan.

Hacker, J. S., Hertel-Fernandez, A., Pierson, P., & Thelen, K. (Eds.). (2021). *The American political economy: politics, markets, and power.* Cambridge University Press.

Keynes, J. (2007). *The general theory of employment, interest and money (2007th ed.).* Palgrave Macmillan UK.

Milton, F. (2009). *Capitalism and Freedom*. University of Chicago Press.

O'Hara, P. A. (Ed.). (1999). *Encyclopedia of Political Economy: AK (Vol. 1).* Psychology Press.

O'Hara, P. A. (2020). *Political economy: A comparative approach* (4th ed.). Routledge.

Ravenhill, J. (Ed.). (2020). *Global political economy* (6th ed.). Oxford University Press.

Stiglitz, J. (2013). *The price of inequality*. Penguin Books.

Warren, E. (2014*). A Fighting Chance*. Metropolitan Books.

Warren, E., & Tyagi, A. W. (2016). *The two-income trap: Why middle-class parents are (still) going broke*. Basic Books.

บทที่ 8

เศรษฐศาสตร์การเมืองกับกรณีศึกษาในประเทศต่าง ๆ

(Political Economy and Case studies)

บทนำ

ในบทนี้จะพิจารณาเศรษฐศาสตร์การเมืองและมิติต่างๆ โดยจะอธิบายความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ ตระหนักถึงอิทธิพลซึ่งกันและกัน เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นวิธีการศึกษาแบบสหสาขาวิชาการที่วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบการเมืองและเศรษฐกิจ อีกทั้งยังให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการจัดระเบียบสังคมและวิธีที่นโยบายการเมืองกำหนดผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ บทนี้ให้ภาพรวมของแนวคิดทฤษฎีและมิติที่สำคัญภายในขอบเขตของเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยจะมีหัวข้อที่จะนำเสนอดังต่อไปนี้ เริ่มจากการพิจารณาขอบเขตของการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง ต่อมาก็จะวิเคราะห์อำนาจและสถาบันในเศรษฐศาสตร์การเมือง หลังจากนั้นจะพิจารณาเศรษฐศาสตร์การเมืองจากมุมมองด้าน สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และสุดท้ายจะนำเสนอกรณีศึกษาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจในเหตุการณ์สำคัญต่างๆ

8.1 ขอบเขตของการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง

เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสาขาที่พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจ เน้นความสำคัญในการทำความเข้าใจพลวัตของสังคมสมัยใหม่และเน้นลักษณะสหสาขาวิชาการ ด้วยการรวมข้อมูลเชิงลึกจากรัฐศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมวิทยาและประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมืองจะวิเคราะห์การกระจายอำนาจ ความมั่งคั่งและทรัพยากรในสังคม มิติต่างๆ ของเศรษฐศาสตร์การเมือง ประกอบด้วย การวิเคราะห์การผลิต การกระจายสินค้าและการบริโภคสินค้าและบริการ (Chilcote, 2018) ภายในบริบททางการเมือง มิตินี้จะพิจารณาปัจจัยต่างๆ เช่น โครงสร้างตลาดนโยบายการค้าและกลยุทธ์การเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังพิจารณา มิติทางการเมือง ซึ่งครอบคลุมการใช้อำนาจ กระบวนการตัดสินใจและบทบาทของสถาบันในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ มิตินี้จะวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ เช่น บทบาทของรัฐบาล กลุ่ม

ผลประโยชน์และองค์กรระหว่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังมีการสำรวจมิติทางสังคมโดยเน้นถึงผลกระทบของกระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีต่อความสัมพันธ์ทางสังคม ความไม่เท่าเทียมกันและความเป็นอยู่ที่ดี มิตินี้กล่าวถึงประเด็นต่างๆ เช่น สวัสดิการสังคม ความยากจนและการเคลื่อนย้ายทางสังคม สุดท้าย มิติด้านสิ่งแวดล้อมจะตระหนักถึงข้อ จำกัด ทางนิเวศวิทยาและการสนใจด้านความยั่งยืนเข้ากับการตัดสินใจทางการเมืองและเศรษฐกิจ มิตินี้มุ่งเน้นไปที่หัวข้อต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม

8.2 **อำนาจและสถาบันในเศรษฐศาสตร์การเมือง**

การศึกษาประเด็นเกี่ยวกับอำนาจและสถาบันภายในเศรษฐศาสตร์การเมือง จะพิจารณาว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจว่าจะกำหนดผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจอย่างไร โดยเน้นอิทธิพลของตัวแสดงที่แตกต่างกัน เช่น รัฐบาล บรรษัทขนาดใหญ่ กลุ่มผลประโยชน์และประชาชน แนวคิดดังกล่าวจะวิเคราะห์พลวัตของอำนาจในกระบวนการตัดสินใจการจัดสรรทรัพยากรและการกำหนดนโยบาย นอกจากนี้ ยังพิจารณาบทบาทของสถาบันในการควบคุมกระบวนการทางเศรษฐกิจ รวมถึงสถาบันที่เป็นทางการ เช่น กฎหมายข้อบังคับและสิทธิในทรัพย์สินรวมถึงสถาบันนอกระบบ เช่น บรรทัดฐานและประเพณีทางสังคม การทำความเข้าใจพลวัตของอำนาจและการจัดการสถาบันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำความเข้าใจการกระจายทรัพยากร การดำรงอยู่ของความไม่เท่าเทียมกันและผลลัพธ์ของนโยบายเศรษฐกิจ (Clift, 2021)

ความท้าทายและข้อถกเถียงที่สำคัญบางประการในสาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง จะพิจารณาประเด็นและแนวโน้มร่วมสมัยที่กำหนดภูมิทัศน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ ประเด็นต่อไปนี้จะรวมถึงโลกาภิวัตน์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ บทบาทของเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการกำหนดระบบเศรษฐกิจและความตึงเครียดระหว่างกลไกตลาดและการจัดหาสินค้าสาธารณะ นอกจากนี้ยังเน้น การอภิปรายอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับบทบาทที่เหมาะสมของรัฐในระบบเศรษฐกิจ ผลกระทบของความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ต่อเสถียรภาพทางการเมืองและการแลกเปลี่ยนระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การทำความเข้าใจและจัดการกับ

ความท้าทายและการอภิปรายเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการและประชาชนในการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดและกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพ

8.3 **เศรษฐศาสตร์การเมืองจากมุมมองด้าน สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม**

เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสาขาที่มีองค์ประกอบหลายมิติที่พิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองจากมิติต่างๆ รวมถึงมุมมองทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การสำรวจนี้จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์กระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจส่งผลกระทบและได้รับอิทธิพลจากมิติเหล่านี้อย่างไร (Chilcote, 2000)

8.3.1 **ด้านสังคม**

มิติทางสังคมของเศรษฐศาสตร์การเมืองจะมุ่งเน้นไปที่ผลกระทบของระบบการเมืองและเศรษฐกิจที่มีต่อความสัมพันธ์ทางสังคม สวัสดิการสังคม ความเหลื่อมล้ำและความเป็นอยู่ที่ดี โดยการศึกษาด้านนี้จะพิจารณาว่าการตัดสินใจทางการเมืองและเศรษฐกิจกำหนดโครงสร้างทางสังคม การเข้าถึงทรัพยากรและการกระจายความมั่งคั่งอย่างไร มิตินี้ยังกล่าวถึงปัญหาต่างๆ เช่น ความยากจนการเคลื่อนไหวทางสังคม ความยุติธรรมทางสังคมและการจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะ โดยการวิเคราะห์มิติทางสังคมของแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองจะช่วยให้เข้าใจผลกระทบทางสังคมของนโยบายเศรษฐกิจและบทบาทของสถาบันในการกำหนดผลลัพธ์ทางสังคม ยกตัวอย่างการศึกษาในด้านนี้อย่าง เช่น หนังสือ "The Condition of the Working Class in England in 1844" เขียนโดย Friedrich Engels ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 1844 เนื้อหาหลักมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่ของชนชั้นแรงงานในอังกฤษ ในช่วงยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม หนังสือเล่มนี้เปิดเผยให้เห็นถึงสภาพการทำงานที่เลวร้าย อันตราย เสียงดัง อุณหภูมิไม่เหมาะสม และเวลาทำงานที่ยาวนาน 12-16 ชั่วโมงต่อวัน 6 วันต่อสัปดาห์ ชนชั้นแรงงานได้รับค่าจ้างที่ต่ำ ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ พวกเขาอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด สกปรก ขาดแคลนสุขอนามัย หนังสือเล่มนี้ได้กระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม และนำไปสู่การปฏิรูปทางสังคมหลายประการ เช่น การจำกัดเวลาทำงาน การออกกฎหมายคุ้มครองแรงงาน และการจัดตั้งสหภาพแรงงาน หนังสือเล่มนี้มีผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก และยังคงเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับ

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของชนชั้นแรงงานในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม และกระทั่งในยุคปัจจุบัน

8.3.2 **ด้านวัฒนธรรม**

มิติทางวัฒนธรรมจะพิจารณาว่ากระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจมีปฏิสัมพันธ์กับค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรมอย่างไร โดยเฉพาะการให้คำอธิบายว่าวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมทางเศรษฐกิจอย่างไร มิตินี้จะพิจารณาปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ เช่น ทัศนคติต่อการทำงาน รูปแบบการบริโภคและบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การทำความเข้าใจมิติทางวัฒนธรรมช่วยให้เข้าใจการทำงานร่วมกันที่ซับซ้อนระหว่างปัจจัยทางวัฒนธรรมและระบบเศรษฐกิจ ให้มุมมองการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความหลากหลายของพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและผลลัพธ์ในสังคมที่แตกต่างกัน ตัวอย่างอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม ที่ส่งเสริมเศรษฐศาสตร์การเมืองในปัจจุบันได้แก่ บทบาทของซอฟต์พาวเวอร์ (soft power)

ซอฟต์พาวเวอร์ หมายถึง อำนาจโน้มน้าวใจผู้อื่นโดยไม่ใช้กำลังบังคับ วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือหลักของซอฟต์พาวเวอร์ ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจและการเมืองหลายประการ ด้านเศรษฐกิจ ซอฟต์พาวเวอร์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม ซอฟต์พาวเวอร์ยังช่วยส่งเสริมการส่งออกสินค้าและบริการที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ดึงดูดผู้บริโภคในต่างประเทศ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศ ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ด้านการเมือง ซอฟต์พาวเวอร์เป็นเครื่องมือในการทูต กระชับความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ช่วยเผยแพร่ภาพลักษณ์และค่านิยมของประเทศ และดึงดูดบุคคลที่มีความสามารถจากต่างประเทศ (Nye, 2005) ตัวอย่าง เกาหลีใต้ประสบความสำเร็จในการใช้ซอฟต์พาวเวอร์ ผ่านวัฒนธรรมป๊อป ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว (Lee & Nornes, 2015) และภาพลักษณ์ของประเทศ ญี่ปุ่นมีวัฒนธรรมที่โดดเด่น ดึงดูดนักท่องเที่ยว และส่งเสริมการส่งออกสินค้า ไทยมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย อาหารไทย มวยไทย เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก อย่างไรก็ตาม การใช้ซอฟต์พาวเวอร์มีข้อจำกัด ต้องใช้เวลา ต้องมีความจริงใจและอาจเกิดผลข้างเคียง เช่น การท่องเที่ยวที่มากเกินไป อาจส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม สรุป ซอฟต์พาวเวอร์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ การเมือง และภาพลักษณ์ของประเทศ

8.3.3 **ด้านสิ่งแวดล้อม**

มิติด้านสิ่งแวดล้อมของเศรษฐศาสตร์การเมืองตระหนักถึงข้อ จำกัด ทางนิเวศวิทยาและความจำเป็นในการรวมข้อกังวลด้านความยั่งยืนเข้ากับการตัดสินใจทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยจะพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การอนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อม มิตินี้ได้กล่าวถึงปัญหาต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและบทบาทของกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองจากมิติสิ่งแวดล้อมช่วยให้เข้าใจการแลกเปลี่ยนระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนบทบาทของสถาบันทางการเมืองและเศรษฐกิจในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวอย่างงานเขียนที่สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของเศรษฐศาสตร์การเมืองต่อสิ่งแวดล้อม เช่น หนังสือ Small Is Beautiful เขียนโดย EF Schumacher ตีพิมพ์ในปี 1973 เนื้อหาหลักของหนังสือเล่มนี้วิพากษ์วิจารณ์ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างไม่มีขีดจำกัด Schumacher โต้แย้งว่าการเติบโตแบบนี้ไม่ยั่งยืน ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และจิตวิญญาณของมนุษย์ ประเด็นหลักของหนังสือเล่มนี้ ประกอบไปด้วย การเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ใช่เป้าหมายสูงสุด: Schumacher เสนอว่า เป้าหมายของสังคมควรเป็น ความสุข ความเจริญก้าวหน้า และ ความสมดุล ขนาดเล็กนั้นดีกว่า: เขายังสนับสนุน เศรษฐกิจท้องถิ่น ธุรกิจขนาดเล็ก เทคโนโลยีที่เหมาะสม และ การพึ่งพาตนเอง เขาเห็นว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ มนุษย์ควรอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ไม่ใช่ ควบคุมธรรมชาติ แนวทางที่ Schumacher เสนอ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้แก่การพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนเน้น การตอบสนองความต้องการของปัจจุบัน โดยไม่ทำลายทรัพยากรสำหรับอนาคต

ด้วยการสำรวจเศรษฐศาสตร์การเมืองจากมิติต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่ครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่าง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นถึงความจำเป็นในการพิจารณาปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจและการออกแบบสถาบัน นอกจากนี้ การวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองจากมิติเหล่านี้ยังช่วยให้เราสามารถระบุความขัดแย้ง การทำงานร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนระหว่างเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ซึ่งปูทางไปสู่แนวทางแบบองค์รวมและยั่งยืนมากขึ้นในการกำกับดูแลและการพัฒนาเศรษฐกิจ

8.4 กรณีศึกษาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ

8.4.1 ภาวะเศรษฐกิจแฮมเบอร์เกอร์ 2008 และการตอบสนองของรัฐบาลสหรัฐ

วิกฤตการณ์ทางการเงินทั่วโลกในปี 2008 หรือที่เรียกว่าภาวะเศรษฐกิจถดถอยครั้งใหญ่ เป็น กรณีศึกษาที่โดดเด่นของความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ วิกฤตนี้เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาด้วยการล่มสลายของตลาดอสังหาริมทรัพย์ แต่ผลกระทบของมันแพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว รัฐบาลต้องเผชิญกับความท้าทายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและป้องกันภาวะถดถอยที่ลึกขึ้น การตอบสนองแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศซึ่งสะท้อนถึงอุดมการณ์ทางการเมืองและนโยบายเศรษฐกิจ (Erkens et al., 2012) ตัวอย่างเช่น สหรัฐอเมริกาใช้มาตรการกระตุ้นทางการคลังครั้งใหญ่และดำเนินการตามกฎระเบียบเพื่อป้องกันวิกฤตการณ์ในอนาคต ในทางตรงกันข้ามประเทศอย่างเยอรมนีมุ่งเน้นไปที่มาตรการเข้มงวดและวินัยการคลัง กรณีศึกษานี้เน้นให้เห็นว่าการตัดสินใจทางการเมืองกำหนดการตอบสนองทางเศรษฐกิจและมีนัยสำคัญต่อการฟื้นตัวและการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวอย่างไร

8.4.2 การปฏิรูปเศรษฐกิจของจีน

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจีนในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นอีกกรณีหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ ในช่วงปลายทศวรรษ 1970 จีนได้ริเริ่มการปฏิรูปเศรษฐกิจหลายอย่างโดยเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่วางแผนจากส่วนกลางเป็นระบบที่มุ่งเน้นตลาด การปฏิรูปเหล่านี้ได้รับแรงผลักดันจากการตัดสินใจทางการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์จีน รัฐบาลดำเนินนโยบายที่ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เปิดเสรีการค้าและอนุญาตให้มีการเติบโตขององค์กรเอกชน (Lin et al., 1997) กรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าความเป็นผู้นำทางการเมืองและการตัดสินใจเชิงนโยบายสามารถมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการลดความยากจนและการรวมเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างไร

8.4.3 Brexit และผลกระทบทางเศรษฐกิจ

กรณีของ Brexit การถอนตัวของสหราชอาณาจักรจากสหภาพยุโรป เป็นกรณีศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ การตัดสินใจเบร็กซิตได้รับแรงหนุนจากปัจจัยทางการเมือง รวมถึงความกังวลเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย การย้ายถิ่นฐาน และ

เอกลักษณ์ของชาติ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบทางเศรษฐกิจของ Brexit มีนัยสำคัญ ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางการค้า กระแสการลงทุนและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรป (Hassan et al., 2020) กรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจทางการเมือง เช่น ผลการลงประชามติสามารถมีผลกระทบทางเศรษฐกิจในวงกว้างรวมถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้ารูปแบบการลงทุนและความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ

8.4.4 วิกฤตเศรษฐกิจของเวเนซุเอลา

วิกฤตเศรษฐกิจของเวเนซุเอลาเป็นกรณีศึกษาว่าการตัดสินใจทางการเมืองและการปกครองสามารถส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศอย่างมหาศาล ประเทศประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงโดยภาวะเงินเฟ้อรุนแรง การขาดแคลนสินค้าพื้นฐานและมาตรฐานการครองชีพที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ วิกฤตนี้อาจเกิดจากการรวมกันของปัจจัยทางการเมืองรวมถึงการจัดการเศรษฐกิจที่ผิดพลาด การทุจริตและการปกครองแบบเผด็จการ (Bull & Rosales, 2020) กรณีศึกษาแสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจทางการเมืองรวมถึงนโยบายเศรษฐกิจการจัดการทรัพยากรและเสถียรภาพทางการเมืองสามารถกำหนดวิถีทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างลึกซึ้งได้อย่างไร

8.4.5 ปาฏิหาริย์ทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้

การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของเกาหลีใต้ ซึ่งมักเรียกว่า "ปาฏิหาริย์บนแม่น้ำฮัน" แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ หลังสงครามเกาหลีรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายที่เน้นอุตสาหกรรมการเติบโตที่มุ่งเน้นการส่งออกและการลงทุนด้านการศึกษาและโครงสร้างพื้นฐาน การตัดสินใจทางการเมืองเช่น การสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมที่นำโดยรัฐ (chaebols) และนโยบายการค้าเชิงกลยุทธ์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Harvie & Lee, 2003) กรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าความเป็นผู้นำทางการเมือง การเลือกนโยบายและการกำกับดูแลสามารถเป็นเครื่องมือในการบรรลุการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วได้อย่างไร

กรณีศึกษาเหล่านี้เน้นถึงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ ตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจทางการเมือง การเลือกนโยบายและการกำกับดูแลส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจอย่างไร รวมถึงการเติบโตเสถียรภาพความเหลื่อม

ล้ำและการพัฒนา การทำความเข้าใจความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบายนักเศรษฐกิจและประชาชนในการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดและกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพซึ่งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและครอบคลุม

นอกจากกรณีศึกษาตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจข้างต้นแล้ว ผู้เขียนได้มีงานเขียนทางวิชาการเพื่อที่จะนำกรณีศึกษาในประเทศอื่นๆ ที่มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่น่าสนใจร่วมสมัย เช่น ผู้เขียนและ ฮว่าย เหงวียน ธู ได้นำเสนอในประเด็นเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองของเวียดนาม: กรณีศึกษาการปฏิรูปหลังยุคโด่ย เหมย (Doi Moi) (2567) ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นการวิคราะห์ทางเศรษฐกิจการเมืองของประเทศเวียดนาม ซึ่งมีความโดดเด่นในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยบทความดังกล่าวบทความนี้ได้นำเสนอการวิเคราะห์เกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองของเวียดนาม โดยมุ่งเน้นไปที่ช่วงการเปลี่ยนแปลงหลังการปฏิรูปโด่ยเหมย (Doi Moi) ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 โดยจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจทางการเมือง นโยบายเศรษฐกิจ และผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในเวียดนาม ด้วยการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของประเทศจากการวางแผนจากส่วนกลางไปสู่เศรษฐกิจที่มุ่งเน้นตลาด การศึกษานี้เป็นการอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการกำหนดนโยบายที่นำโดยรัฐและการพัฒนาเศรษฐกิจ (วรวุฒิ จำลองนาคและ ฮว่าย เหงวียน ธู, 2567) และมีงานเขียนทางวิชาการอีกชิ้นหนึ่งที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์โครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองในประเทศลาว ซึ่งกำลังเผชิญกับสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ในบทความที่ชื่อว่า Unraveling the Current Economic Downturn in Laos: A Study of Factors and Implications (2024) โดยผู้เขียนได้วิเคราะห์โครงสร้างด้านเศรษฐกิจของประเทศลาวในช่วงก่อนและหลังการระบาดของโควิด-19 ผลการศึกษาเผยให้เห็นประเด็นสำคัญ 2 ประการ ประการแรก ตัวบ่งชี้เศรษฐกิจของลาวหลายตัวหลังสถานการณ์ โควิด -19 บ่งชี้ว่าประเทศกำลังลาวกำลังประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจ ประการที่สอง นโยบายของรัฐบาลลาวส่งผลสำคัญต่อการกำหนดทิศทางเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อพิจารณาผลการศึกษานี้ บทความนี้จึงแนะนำว่ารัฐบาลลาวควรพิจารณาแก้ไขนโยบายเศรษฐกิจของประเทศลาวในปัจจุบันเพื่อแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจที่ยังคงดำเนินอยู่ในประเทศ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในลาวเกิดจากการขาดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศและการพึ่งพาการลงทุนจากประเทศเดียวมากเกินไป เช่น ประเทศจีน เพื่อแก้ไขปัญหานี้ลาวควรดำเนินนโยบายที่มุ่งเน้นที่การพึ่งพาตนเองในการพัฒนาอุตสาหกรรมของตนเองแทนที่จะพึ่งพาการนำเข้า นอกจากนี้ ลาวควรกระจายกลยุทธ์ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อหลีกเลี่ยง

การพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่ง แนวทางนี้จะช่วยให้ลาวมีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

สรุปท้ายบท

เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นแนวทางสหสาขาวิชาชีพที่วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบการเมืองและเศรษฐกิจ เน้นความสำคัญของเศรษฐศาสตร์การเมืองในการทำความเข้าใจพลวัตของสังคมสมัยใหม่และเสนอกรอบในการวิเคราะห์การกระจายอำนาจความมั่งคั่งและทรัพยากร ทฤษฎีเหล่านี้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของตลาดเสรี การแทรกแซงของรัฐบาล สถาบันและการต่อสู้ทางชนชั้นในการกำหนดผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ

การสำรวจมิติภายในเศรษฐศาสตร์การเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจบริบทที่กว้างขึ้นซึ่งกระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจ มิติทางสังคมเน้นถึงผลกระทบของระบบการเมืองและเศรษฐกิจที่มีต่อความสัมพันธ์ทางสังคมสวัสดิการและความเหลื่อมล้ำ มิติทางวัฒนธรรมตระหนักถึงอิทธิพลของค่านิยมทางวัฒนธรรมและการปฏิบัติที่มีต่อพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและสถาบัน มิติด้านสิ่งแวดล้อมเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรวมข้อกังวลด้านความยั่งยืนเข้ากับการตัดสินใจทางการเมืองและเศรษฐกิจ

พลวัตและสถาบันอำนาจมีบทบาทสำคัญในเศรษฐศาสตร์การเมือง การทำความเข้าใจพลวัตเหล่านี้ช่วยในการทำความเข้าใจการกระจายทรัพยากรความไม่เท่าเทียมกันและผลลัพธ์ของนโยบายเศรษฐกิจ บทนี้สรุปโดยเน้นถึงความท้าทายและการอภิปรายภายในเศรษฐศาสตร์การเมือง เช่น โลกาภิวัตน์ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีบทบาทของรัฐ ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และการแลกเปลี่ยนระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การอภิปรายอย่างต่อเนื่องเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของบริบทและความจำเป็นในการวิเคราะห์และการปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป โดยรวมแล้วความสำคัญของเศรษฐศาสตร์การเมืองจะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาถึงมิติทฤษฎีและความท้าทายต่างๆผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการและประชาชนจะได้รับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจและทำงานเพื่อสร้างสังคมที่ครอบคลุมเสมอภาคและยั่งยืนมากขึ้น

คำถามท้ายบทที่ 8

8.1. ความเข้าใจในมิติทางสังคมของเศรษฐกิจการเมืองจะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและสวัสดิการสังคมในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้อย่างไร?

8.2. ปัจจัยทางวัฒนธรรมและค่านิยมสามารถกำหนดพฤติกรรมและสถาบันทางเศรษฐกิจในทางใดได้บ้าง ผู้กำหนดนโยบายจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลเชิงลึกทางวัฒนธรรมเพื่อออกแบบนโยบายเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร?

8.3. อะไรคือความท้าทายและการแลกเปลี่ยนที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการข้อกังวลด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับการตัดสินใจทางการเมืองและเศรษฐกิจ การวิเคราะห์เศรษฐกิจการเมืองจะนำไปสู่การหาทางออกที่สมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างไร?

เอกสารอ้างอิง

Bull, B., & Rosales, A. (2020). The crisis in Venezuela. *European Review of Latin American and Caribbean Studies/Revista Europea de Estudios Latinoamericanos y del Caribe*, (109), 1-20.

Engels, F. (1987). *The condition of the working class in England*. Lawrence & Wishart.

Erkens, D. H., Hung, M., & Matos, P. (2012). Corporate governance in the 2007–2008 financial crisis: Evidence from financial institutions worldwide. *Journal of corporate finance*, 18(2), 389-411.

Chilcote, R. H. (2018). *Theories of comparative political economy*. Routledge.

Chilcote, R.H. (2000). *Comparative Inquiry In Politics And Political Economy: Theories And Issues* (1st ed.).Routledge.

Clift, B. (2021). *Comparative political economy: States, markets and global capitalism*.

Bloomsbury Publishing.

Harvie, C., & Lee, H. H. (2003). Export-led industrialisation and growth: Korea's economic miracle, 1962–1989. *Australian Economic History Review*, 43(3), 256-286.

Hassan, T. A., Hollander, S., Van Lent, L., & Tahoun, A. (2020). *The global impact of Brexit uncertainty* (No. w26609). National Bureau of Economic Research.

Jumlongnark, W. (2024*). Unravelling the Current Economic Downturn in Laos: A Study of Factors and Implications.* Journal of ASEAN PLUS Studies, 5(1), 69–83.

Lee, S., & Nornes, A. M. (Eds.). (2015). *Hallyu 2.0: The Korean wave in the age of social media*. University of Michigan Press.

Lin, J. Y., Cai, F., & Li, Z. (1997). The China miracle: Development strategy and economic reform*. Asia Pacific Development Journal*, 4(1), 165-169.

Nye, J. (2005). Soft power: *The means to success in world politics*. Public Affairs.

Schumacher, E. F. (1973). *Small is beautiful: Study of economics as if people mattered*. Frederick Muller.

วรวุฒิ จำลองนาค และ ฮว่าย เหงวียน ธู (2567). การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองของเวียดนาม: กรณีศึกษาการปฏิรูปหลังยุคโด่ยเหมย (Doi Moi). *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร วิทยาเขตอีสาน*, 5(1), 174-183.

บทที่ 9

เศรษฐศาสตร์การเมืองกับการพัฒนาระบบทุนนิยมไทย

(Political Economy and the Development of the Thai Capitalist System)

บทนำ

การเกิดขึ้นของระบบทุนนิยมถือเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมของมนุษยชาติ เนื้อหาในบทนี้จะเน้นพิจารณาการก่อกำเนิดของระบบทุนนิยมไทย พัฒนาการที่สำคัญตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ก่อนที่จะทำความเข้าใจลักษณะเฉพาะของระบบทุนนิยมไทยนั้น จะต้องย้อนกลับไปพิจารณาพัฒนาการของระบบทุนนิยมโลกที่เกิดขึ้นในยุโรปก่อนจึงจะเข้าใจที่มาที่ไปของเศรษฐกิจทุนนิยมของประเทศไทยได้ ดังนั้นในบทนี้ ก็จะเน้นเจาะลึกถึงที่มาลักษณะเฉพาะ และปัจจัยที่สนับสนุนการผงาดขึ้นของระบบทุนนิยมในฐานะระบบเศรษฐกิจที่โดดเด่น ด้วยการสำรวจแนวคิดหลัก เช่น กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล กลไกตลาด และแรงจูงใจในการแสวงหาผลกำไร ซึ่งจะช่วยทำให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงของระบบทุนนิยมและผลกระทบที่มีต่อสังคมทั่วโลก โดยบทนี้จะนำเสนอหัวข้อที่สำคัญดังต่อไปนี้ เริ่มแรกจะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของระบบทุนนิยมและจุดเริ่มต้นของระบบทุนนิยมโลก หลังจากนั้นจะอธิบายภาพรวมทางประวัติศาสตร์ของการเกิดขึ้นของระบบทุนนิยม ต่อมาก็จะวิเคราะห์เน้นไปที่การพัฒนาระบบทุนนิยมของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หลังจากนั้นก็จะการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่หล่อหลอมการพัฒนาระบบทุนนิยมของไทย และสุดท้ายก็จะนำเสนอบทบาทของโลกาภิวัตน์และทุนนิยมโลกในยุคปัจจุบัน

9.1 ลักษณะทั่วไปของระบบทุนนิยม

9.1.1 จุดเริ่มต้นของระบบทุนนิยม

จุดกำเนิดของระบบทุนนิยมเกิดจากการเปลี่ยนผ่านจากระบบฟิวดัล (Feudal) ไปสู่ระบบทุนนิยม (Capitalism) เป็นลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นในยุโรป ระบบทุนนิยมเกิดขึ้นจากการล่มสลายของระบบฟิวดัลของยุโรปในยุคกลาง การเสื่อมถอยของระบบฟิวดัล โดยเน้นที่การผลิตทาง

การเกษตรและโครงสร้างทางสังคมแบบลำดับชั้น ทำให้เกิดรากฐานที่อุดมสมบูรณ์สำหรับแนวปฏิบัติทางเศรษฐกิจใหม่ การขยายเส้นทางการค้า การสำรวจ และการล่าอาณานิคมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเติบโตของระบบทุนนิยม การสะสมความมั่งคั่งผ่านการลงทุนในต่างแดนและการแลกเปลี่ยนสินค้าเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาระบบทุนนิยม (Amin, 1997)

9.1.2. **หลักการสำคัญของทุนนิยม**

ระบบทุนนิยมเน้นความเป็นเจ้าของส่วนตัวในปัจจัยการผลิต โดยที่บุคคลหรือองค์กรมีอำนาจควบคุมทรัพยากร เช่น ที่ดิน โรงงาน และทุน ความเป็นเจ้าของนี้เปิดโอกาสให้มีการแสวงหาผลกำไรและการแข่งขัน นอกจากนี้ยังเน้นบทบาทของกลไกตลาดซึ่งอาศัยการทำงานร่วมกันของระบบอุปสงค์และอุปทานในตลาดเสรี ราคาถูกกำหนดโดยการเจรจาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และการแข่งขันจะผลักดันให้เกิดประสิทธิภาพและนวัตกรรม แรงจูงใจในการแสวงหาผลกำไร: หนึ่งในหลักการสำคัญของระบบทุนนิยม คือ การแสวงหาผลกำไร บุคคลและธุรกิจได้รับแรงจูงใจเพื่อเพิ่มผลกำไรสูงสุด นำไปสู่ความพยายามของผู้ประกอบการ การลงทุน และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Baer, 2021)

9.1.3. **ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดขึ้นของระบบทุนนิยม**

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี: การปฏิวัติอุตสาหกรรมซึ่งมีความก้าวหน้าในด้านการผลิตและการขนส่งได้เร่งการแพร่กระจายของระบบทุนนิยมอย่างมาก นวัตกรรม เช่น พลังไอน้ำ เครื่องจักร และทางรถไฟ ได้นำไปสู่การปฏิวัติระบบการผลิต การเพิ่มผลผลิต และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่ ลัทธิทุนนิยมเติบโตในสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนหลักนิติธรรม ปกป้องสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัว และจัดหาสถาบันที่มั่นคงสำหรับสัญญาและการค้า กรอบกฎหมายที่สนับสนุนการค้าเสรี การบังคับใช้สัญญาและสิทธิบัตร และการส่งเสริมผู้ประกอบการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำงานของระบบทุนนิยม การเพิ่มขึ้นของทุนนิยมมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในทัศนคติและค่านิยมทางสังคม ความเป็นปัจเจกนิยม คุณธรรม และความเชื่อในความก้าวหน้าและการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจกลายเป็นสิ่งที่โดดเด่น กระตุ้นให้เกิดแนวทางที่มุ่งเน้นตลาดมากขึ้นในการดำรงชีวิต (Buchholz, 2021)

9.1.4 **ผลกระทบและการวิพากษ์วิจารณ์**

1) การเติบโตทางเศรษฐกิจและนวัตกรรม ระบบทุนนิยมมีความเกี่ยวข้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหนือชั้นกว่าระบบการผลิตก่อนหน้า การแข่งขันในตลาดและแรงจูงใจด้านผลกำไรได้ขับเคลื่อนประสิทธิภาพและนำไปสู่การสร้างความมั่งคั่ง ปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพของผู้คนจำนวนมาก (Gilpin, 2000)

2) ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม นักวิจารณ์เห็นว่าระบบทุนนิยมทำให้ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมอย่างรุนแรงขึ้น เนื่องจากความมั่งคั่งและทรัพยากรมีแนวโน้มที่จะกระจุกตัวอยู่ในมือของคนไม่กี่คน ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ การเข้าถึงทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน และการขูดรีดแรงงานเป็นประเด็นของความขัดแย้งภายในระบบทุนนิยม

3) ความกังวลด้านสิ่งแวดล้อม การแสวงหาผลกำไรในระบบทุนนิยมมักจะต้องแลกมาด้วยผลกระทบของสิ่งแวดล้อม ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับระบบทุนนิยมเห็นว่าการเน้นย้ำของระบบทุนนิยมในการเติบโตอย่างต่อเนื่องและการสกัดทรัพยากรได้นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติที่ไม่ยั่งยืน

การเกิดขึ้นของระบบทุนนิยมถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ก่อรูปทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก ทุนนิยมมีรากฐานมาจากหลักการที่เน้นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล กลไกตลาด และแรงจูงใจในการแสวงหาผลกำไร ซึ่งขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และเพิ่มเสรีภาพส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม ยังถูกวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมทางสังคมและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมอีกด้วย การทำความเข้าใจที่มา ลักษณะ และผลกระทบของระบบทุนนิยมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการส่งเสริมข้อถกเถียงอย่างรอบด้านเกี่ยวกับประโยชน์ ความท้าทาย และศักยภาพในการกำหนดอนาคตของสังคม

9.2 **ภาพรวมทางประวัติศาสตร์ของการเกิดขึ้นของระบบทุนนิยม**

ภาพรวมทางประวัติศาสตร์ที่ครอบคลุมของการเกิดขึ้นของระบบทุนนิยม การติดตามรากเหง้าและการพัฒนาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงยุคใหม่ นำไปสู่การพิจารณษเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางอุดมการณ์ เราสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการของระบบทุนนิยมในฐานะระบบเศรษฐกิจที่โดดเด่น (Frieden, 2006)

องค์ประกอบของทุนนิยมในยุคแรกสามารถสังเกตได้ในอารยธรรมโบราณ เช่น อารยธรรมเมโสโปเตเมีย อียิปต์ และกรีกโบราณ สังคมเหล่านี้มีส่วนร่วมในการค้า ตลาดที่พัฒนาแล้ว และใช้ระบบเงินตรา ซึ่งวางรากฐานสำหรับแนวทางปฏิบัติทางเศรษฐกิจในอนาคต ในช่วงยุคกลาง ทุนนิยมพ่อค้ากลายเป็นจุดกำเนิดของทุนนิยมสมัยใหม่ พ่อค้าสะสมความมั่งคั่งผ่านการค้าทางไกล การจัดหาเงินทุน และการจัดตั้งธนาคารและสินเชื่อในรูปแบบแรกเริ่ม หลังจากนั้นในช่วงเวลาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 15 ถึงคริสต์ศตวรรษที่ 18 เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญซึ่งเรียกว่าการปฏิวัติทางการค้า การสำรวจ การล่าอาณานิคม และการเปิดเส้นทางการค้าทั่วโลกได้ขยายตลาดใหม่ๆ ส่งเสริมผู้ประกอบการ และกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างแรกๆ ของระบบทุนนิยมดั้งเดิมเกิดขึ้นในช่วงเวลานี้ เช่น สาธารณรัฐดัตช์ และนครรัฐในยุคเรอเนซองส์ของอิตาลี ภูมิภาคเหล่านี้โอบรับเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นตลาด โดยได้รับการสนับสนุนจากระบบธนาคาร สมาคมการค้า และการพัฒนาของบริษัทร่วมทุน (Braudel, 1992)

หลังจากนั้นในช่วงศตวรรษที่ 18 และ 19 เป็นช่วงยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการขยายตัวของเมือง ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้วางรากฐานสำหรับระบบทุนนิยมสมัยใหม่โดยการนำการผลิตด้วยระบบเครื่องจักร ระบบโรงงาน และการผลิตสินค้าจำนวนมาก การปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้เกิดการสะสมทุนในระดับที่ไม่เคยมีมาก่อน นักอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการที่มั่งคั่งลงทุนในโรงงาน เครื่องจักร และโครงสร้างพื้นฐาน กระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจทุนนิยม การเติบโตของแนวคิดเสรีนิยม ได้ส่งเสริมการพัฒนาและขยายตัวของระบบทุนนิยม โดยเน้นที่เหตุผล สิทธิส่วนบุคคล และตลาดเสรี ได้ให้การสนับสนุนทางปัญญาแก่ทุนนิยม นักปรัชญาอย่างอดัม สมิธสนับสนุนเศรษฐศาสตร์แบบเสรีนิยม โดยอ้างว่าตลาดเสรีและการแทรกแซงของรัฐเพียงเล็กน้อยจะนำไปสู่ความมั่งคั่งและความก้าวหน้า ในช่วงศตวรรษที่ 19 ทุนนิยมอุตสาหกรรมได้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจที่โดดเด่นในหลายประเทศทางตะวันตก นายทุนได้รับอำนาจและอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ มีส่วนในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ การควบคุมสภาพแรงงาน และเป็นผู้ผลักดันพลวัตทางสังคมอย่างมีนัยยะสำคัญ (Bottomore, 2010)

ทุนนิยมในยุคปัจจุบันในช่วงตวรรษที่ 20 ได้เห็นการขยายตัวเพิ่มเติมของระบบทุนนิยมผ่านกระบวนการโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการขนส่ง การสื่อสาร และการเงินเชื่อมโยงตลาดทั่วโลก อำนวยความสะดวกในการไหลเวียนของสินค้า เงินทุน และข้อมูล การ

แทรกแซงของรัฐและทุนนิยมสวัสดิการเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายทางสังคมและเศรษฐกิจ (Wallerstein, 1995) หลายประเทศยอมรับระบบเศรษฐกิจแบบผสม โดยผสมผสานหลักการทุนนิยมเข้ากับการแทรกแซงของรัฐและโครงการสวัสดิการสังคม ทุนนิยมรูปแบบนี้มักเรียกว่าทุนนิยมสวัสดิการ พยายามสร้างความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจกับความเสมอภาคทางสังคม ในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา มีการถกเถียงกันเกี่ยวกับแนวคิดของระบบทุนนิยมตอนปลาย โดยมีลักษณะเด่นคือความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ที่เพิ่มขึ้น การเงิน และอิทธิพลของบรรษัทข้ามชาติ ประเด็นร่วมสมัย เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความไม่เท่าเทียมทางความมั่งคั่ง และการหยุดชะงักทางเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความท้าทายใหม่ต่อระบบทุนนิยม

ภาพรวมทางประวัติศาสตร์ของการเกิดขึ้นของระบบทุนนิยมเผยให้เห็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีพลวัตในช่วงหลายศตวรรษ ตั้งแต่รูปแบบการค้าโบราณในยุคแรกเริ่มจนถึงการครอบงำของระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่ตามมา ระบบทุนนิยมได้หล่อหลอมสังคม เศรษฐกิจ และอุดมการณ์ทั่วโลก การทำความเข้าใจวิถีประวัติศาสตร์นี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และการพัฒนาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตของระบบทุนนิยมในฐานะระบบเศรษฐกิจโลก

9.3 **การพัฒนาระบบทุนนิยมของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน**

ระบบทุนนิยมของไทยเริ่มต้นขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 เมื่อสยามเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมและเปิดประเทศให้กับการค้ากับชาติต่างๆ โดยเฉพาะอังกฤษและฝรั่งเศส การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในช่วงนี้ส่งผลให้เกิดการแบ่งชั้นของสังคม การเพิ่มของความไม่เสมอภาค และการเกิดของกลุ่มผู้ประกอบการ ผู้ค้า และผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรและสินทรัพย์ของประเทศ ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 การปฏิวัติสยามในปี พ.ศ. 2475 เป็นจุดเปลี่ยนให้ประเทศไทยปกครองภายใต้ระบบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญซึ่งต่างจากระบอบก่อนหน้านี้ที่เป็นการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งพระมหากษัตริย์มีอำนาจสิทธิการเมืองเด็ดขาด และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายผลประโยชน์ให้กับประชาชน เห็นได้จากการจัดตั้งกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการ

ผลิต การค้า และการลงทุนในประเทศ ในช่วงนี้ เกิดการขยายผลของกลุ่มผู้ประกอบการไทยที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน (วรวุฒิ จำลองนาค, 2552)

ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ไทยได้เข้าสู่ช่วงของการพัฒนาระบบทุนนิยมของไทยให้อยู่ในกรอบของการพัฒนารุ่นใหม่ (Modernization) เพื่อให้สอดคล้องกับโลกใหม่หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง การพัฒนารุ่นใหม่นี้มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิต การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองของประชาชนไทย การพัฒนารุ่นใหม่นี้ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มที่มีอิทธิพลในการเมือง เช่น กองทัพ รัฐบาล และประชาชน โดยได้รับการส่งเสริมจากปัจจัยภายนอก เช่น สหรัฐอเมริกา สหประชาชาติ และองค์กรเศรษฐกิจโลก เห็นได้จากการจัดตั้งกระทรวงพลังงาน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ การผลิตผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ และการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ไทยได้เข้าสู่ช่วงของการพัฒนาระบบทุนนิยมของไทยให้อยู่ในกรอบของการพัฒนารุ่นใหม่ (Post-Modernization) เพื่อให้สอดคล้องกับโลกใหม่หลังจากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจโลก การพัฒนารุ่นใหม่นี้มุ่งเน้นการเพิ่มคุณค่าของผู้บริโภค การเพิ่มความหลากหลายของผู้ผลิต และการเสริมสร้างความยั่งยืนของผู้ใช้ประโยชน์ การพัฒนารุ่นใหม่นี้ได้รับการสนับสนุนจากกำลังที่มีอิทธิพลในการเมือง เช่น ผู้ประกอบการ เครือข่ายประชาชน และผู้บริหาร เห็นได้จากการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัล เพื่อเป็นกระบวนการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ (Digital Economy) เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิต การค้า และการลงทุน (วรวุฒิ จำลองนาค, 2552)

ระบบทุนนิยมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันเป็นระบบที่มีความซับซ้อนและมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสถียรของระบบ อีกทั้งยังมีลักษณะเป็นระบบที่มีการแบ่งส่วนอำนาจและสิทธิ์ให้กับกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของรัฐ, กลุ่มของผู้ประกอบการ, กลุ่มของสถาบันพระมหากษัตริย์, หรือกลุ่มของประชาชน การแบ่งส่วนอำนาจและสิทธิ์นี้ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลในการกระจายทรัพยากรและโอกาสให้กับผู้คนในสังคม และเป็นต้นเหตุของความขัดแย้งและความไม่พอใจในหลายๆ เรื่อง อาจกล่าวได้วว่าระบบทุนนิยมของไทยในปัจจุบันได้พัฒนา

ตัวเองไปสู่ระบบทุนนิยมผูกขาด (monopoly capitalism) ซึ่งกลุ่มทุนขนาดใหญ่ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางเศรษฐกิจและการเมืองในปัจจุบัน (วรวุฒิ จำลองนาค, 2552)

ระบบทุนนิยมผูกขาด คือ ระบบที่ผู้มีทุนสร้างอิทธิพลและความไม่เสมอภาคในสังคม โดยผู้มีทุนจะใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและการเมืองเพื่อปกป้องและขยายผลประโยชน์ของตนเอง ส่วนผู้ไม่มีทุนจะตกเป็นผู้ถูกกดขี่และถูกเอาชนะโดยผู้มีทุน ระบบทุนนิยมผูกขาดมีความเกี่ยวพันกับประเทศไทยในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ในประเทศไทย ระบบทุนนิยมผูกขาดได้แสดงออกอย่างชัดเจนในหลายด้าน เช่น การเมือง การเศรษฐกิจ การสังคม และการวัฒนธรรม การเมืองไทยได้ถูกควบคุมโดยกลุ่มผู้มีอำนาจและผู้มีทุน ซึ่งพยายามรักษาสถาบันและระบบที่ส่งเสริมประโยชน์ของตนเอง และขัดขวางการเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อตำแหน่งหรือสิทธิ์ของตน เช่น การใช้กฎหมาย การใช้ความรุนแรง หรือการใช้สื่อ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการต่อต้านหรือการเรียกร้องจากประชาชน โครงสร้างเศรษฐกิจไทยได้ถูกแบ่งแยกโดยความไม่เสมอภาคที่สูง เพราะผู้มีทุนได้ควบคุมแหล่งทรัพยากร ตลาด และโอกาสในการประกอบอาชีพ ส่วนผู้ไม่มีทุนจะต้องพึ่งพารับใช้ผู้มีทุนหรือหารายได้จากการประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคงหรือไม่ได้รับการคุ้มครอง เช่น การทำงานในภาคไม่เป็นทางการ การขับรถส่วนบุคคล หรือการขายของตามถนน การให้คอรัปชั่นหรือการเล่นพวกพ้องแบบทุนนิยม (crony capitalism) เพื่อสร้างความผูกพันและความยึดมั่นในกลุ่มของตัวองทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมและเกิดลำดับสูงต่ำในสังคม วัฒนธรรมไทยได้ถูกสร้างสรรค์และแพร่กระจายโดยผู้มีทุน เพื่อสร้างความยอมรับและความเชื่อถือในระบบทุนนิยมผูกขาด ผู้มีทุนได้ใช้สื่อ ศิลปะ วรรณกรรม หรือศาสนา เพื่อส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่เห็นด้วยกับตน เช่น การยกย่องผู้มีอำนาจ การเคารพผู้ใหญ่ การปฏิบัติตามกฎหมาย หรือการเชื่อในกรรม เป็นต้น จากที่ได้กล่าวไปข้างต้น จะเห็นได้ว่า ระบบทุนนิยมผูกขาดมีความเกี่ยวพันกับประเทศไทยในยุคปัจจุบันอย่างลึกซึ้งและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทยในด้านต่างๆ

ระบบทุนนิยมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันเป็นระบบที่มีความซับซ้อนและมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความมั่นคงของระบบ ระบบทุนนิยมของประเทศไทยมีลักษณะเป็นระบบที่มีการแบ่งส่วนอำนาจและสิทธิ์ให้กับกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของรัฐ, กลุ่มของผู้ประกอบการ, กลุ่มของสถาบันพระมหากษัตริย์, หรือกลุ่มของประชาชน การแบ่งส่วนอำนาจและสิทธิ์นี้ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลในการกระจายทรัพยากรและโอกาสให้กับผู้คนในสังคม และเป็นต้นเหตุของความขัดแย้งและความไม่พอใจในหลายๆ เรื่อง เช่น เรื่องของการเมือง, เรื่องของการ

พัฒนาเศรษฐกิจ, เรื่องของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน, เรื่องของการดำเนินการตามหลักธรรม-จริยธรรม และเรื่องของการสืบทอดวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ระบบทุนนิยมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันยังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเทคโนโลยี, การเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลก, การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, สงครามความขัดแย้งในภูมิภาคต่างๆ หรือการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขหรือพัฒนาระบบทุนนิยมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้คนให้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็ส่งผลให้เกิดการต่อต้านและความไม่พอใจจากผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์จากระบบทุนนิยม โดยมีการเสนอให้มีการเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับคนชนชั้นล่างที่ด้อยโอกาสมากขึ้น ผู้ที่ต้านทานการเปลี่ยนแปลงมักจะพยายามรักษาสถานภาพและอำนาจของตนเอง และใช้กลไกต่างๆ เพื่อป้องกันหรือขัดขวางการเปลี่ยนแปลง ผู้ที่ไม่พร้อมใจการเปลี่ยนแปลงมักจะมีความกังวลและความไม่มั่นใจในการเข้าสู่สถานการณ์ใหม่ และต้องการให้มีการรับรองและสนับสนุนจากผู้อื่น

ดังนั้น สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาระบบทุนนิยมของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน จะต้องพิจารณาระบบดังกล่าวให้ครอบคลุมและถี่ถ้วนเพื่อให้เข้าใจถึงความซับซ้อนและความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของระบบทุนนิยมในอนาคต ต้องศึกษาว่าผู้คนในสังคมไทยมีความต้องการ, ความคาดหวัง, ความเชื่อ และความสัมพันธ์กันอย่างไร ต้องศึกษาว่าผู้คนในสังคมโลกมีผลกระทบ, ผลดี, ผลเสีย, และผลตอบแทนกับระบบทุนนิยมไทยอย่างไร ต้องศึกษาว่าระบบทุนนิยมไทยมีจุดแข็ง, จุดอ่อน, โอกาส, และอุปสรรคอะไร ต้องศึกษาว่าระบบทุนนิยมไทยสามารถปรับตัว, ปรับปรุง, หรือพัฒนาต่อไปได้อย่างไร เป็นต้น

9.4 การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่หล่อหลอมการพัฒนาระบบทุนนิยม

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบทุนนิยมในฐานะระบบเศรษฐกิจที่โดดเด่น โดยการพิจารณาเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ทางเลือกนโยบาย และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้เราสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเติบโต การเปลี่ยนแปลง และการแพร่กระจายของระบบทุนนิยมทั่วโลก (Sonenscher, 2022)

9.4.1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น เครื่องจักรไอน้ำ เครื่องยนต์กลไก และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบทุนนิยม นวัตกรรมเหล่านี้ช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ เกิดการขยายตัวของตลาดทั้งในและต่างประเทศเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการเติบโตของระบบทุนนิยม การสำรวจ การล่าอาณานิคม และการขยายเส้นทางการค้าช่วยอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนสินค้าและการสะสมทุน เอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยม การสะสมทุนด้วยวิธีการต่างๆ รวมถึงการค้า การล่าอาณานิคม และการลงทุนทางอุตสาหกรรม กระตุ้นการเติบโตของระบบทุนนิยม ผู้ประกอบการและนักลงทุนทุนนิยมใช้ความมั่งคั่งของพวกเขาเพื่อเป็นเงินทุนสำหรับอุตสาหกรรมใหม่ การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

9.4.2. **ปัจจัยทางการเมือง**

การจัดตั้งและการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัวมีความสำคัญต่อการพัฒนาของระบบทุนนิยม กรอบกฎหมายที่ปกป้องกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและสัญญาที่บังคับใช้ทำให้ผู้ประกอบการและนักลงทุนมีหลักประกันในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เสถียรภาพทางการเมือง หลักนิติธรรม และการมีอยู่ของสถาบันที่มั่นคงเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการเติบโตของระบบทุนนิยม ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่คาดเดาได้และปลอดภัยสำหรับธุรกิจในการดำเนินการ ดึงดูดการลงทุนและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาลมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาของระบบทุนนิยม นโยบายที่ส่งเสริมการค้าเสรี การลดกฎเกณฑ์ และการแข่งขันในตลาดมักจะเอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในขณะที่มาตรการแทรกแซงและกีดกันที่มากเกินไปได้สร้างความท้าทายต่อระบบทุนนิยม

9.4.3. **ปัจจัยทางสังคม**

ทัศนคติทางสังคมที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับความเสี่ยง และนวัตกรรมมีบทบาทในการสร้างการพัฒนาของระบบทุนนิยม คุณค่าทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความเป็นปัจเจกนิยม คุณธรรม และการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความพยายามของทุนนิยม นอกจากนี้ ความพร้อมของกำลังแรงงานที่มีทักษะและปรับตัวได้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาระบบทุนนิยม การเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีแรงงานที่สามารถใช้งานเครื่องจักรและมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตเฉพาะทางได้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็

คือ ความสัมพันธ์ทางชนชั้นและการเคลื่อนไหวทางสังคมมีอิทธิพลต่อวิถีของระบบทุนนิยม การเคลื่อนไหวของคนงาน การเรียกร้องสิทธิแรงงาน และการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมทางสังคมได้กระตุ้นให้รัฐบาลริเริ่มการปฏิรูปและกฎระเบียบที่มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของรายได้และความไม่เท่าเทียมของระบบทุนนิยม

9.5. โลกาภิวัตน์และทุนนิยม

กระบวนการของโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีลักษณะเด่น คือความเชื่อมโยงที่เพิ่มขึ้นของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้ขับเคลื่อนการเติบโตและการแพร่กระจายของระบบทุนนิยม การเปิดเสรีทางการค้า การขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ และการจัดตั้งห่วงโซ่อุปทานทั่วโลกได้ขยายการเข้าถึงตลาดและสร้างโอกาสใหม่สำหรับวิสาหกิจทุนนิยม นอกจากนี้การขยายตัวของตลาดการเงินและการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เพิ่มขึ้นเป็นคุณลักษณะสำคัญของทุนนิยมร่วมสมัย การยกเลิกกฎระเบียบของระบบการเงิน การเติบโตของการลงทุนเพื่อเก็งกำไร และการเกิดขึ้นของสถาบันการเงินทั่วโลกมีอิทธิพลต่อพลวัตทางเศรษฐกิจและหล่อหลอมธรรมชาติของระบบทุนนิยมในยุคสมัยใหม่ (Held et al., 2009)

ตาราง 9. 1 เปรียบเทียบปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่สำคัญต่อการหล่อหลอมการพัฒนาระบบทุนนิยม

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	**ปัจจัยทางการเมือง**
นวัตกรรมทางเทคโนโลยี	การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัว
การขยายตลาด	หลักนิติธรรมและสถาบันที่มั่นคง
การสะสมทุน	นโยบายและกฎระเบียบของรัฐ
ปัจจัยทางสังคม	โลกาภิวัตน์และระบบทุนนิยม
การเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางสังคม	เสรีนิยมและการรวมตัวกันทางการค้า

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	ปัจจัยทางการเมือง
กำลังแรงงานและการพัฒนาอุตสาหกรรม	การพัฒนาระบบการเงินและการเคลื่อนย้ายทุน
	ความสัมพันธ์ทางชนชั้นและการเคลื่อนไหวทางสังคม

แหล่งที่มา: Sonenscher (2022)

ตาราง 9.1 เป็นการเปรียบเทียบปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางการเมืองในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมการพัฒนาของระบบทุนนิยมได้รับการหล่อหลอมจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ซับซ้อน นวัตกรรมทางเทคโนโลยี การขยายตลาด และการสะสมทุนได้ผลักดันการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง เช่น การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน สถาบันที่มั่นคง และนโยบายของรัฐบาลมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ทุนนิยมเติบโต ปัจจัยทางสังคม รวมถึงทัศนคติทางวัฒนธรรม พลวัตของแรงงาน และการเคลื่อนไหวทางสังคม ได้กำหนดมิติทางสังคมและจริยธรรมของระบบทุนนิยม การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความท้าทายอย่างต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบทุนนิยม ในขณะที่ระบบทุนนิยมยังคงพัฒนาต่อไปในโลกที่เชื่อมโยงถึงกันมากขึ้นและเป็นโลกาภิวัตน์

สรุปท้ายบท

การเกิดขึ้นของระบบทุนนิยมถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมตลอดประวัติศาสตร์ ทุนนิยมมีต้นกำเนิดมาจากการล่มสลายของระบบฟิวดัลในยุโรป ได้รับแรงผลักดันจากการขยายตัวของการค้า การล่าอาณานิคม และการเพิ่มขึ้นของทุนนิยมพ่อค้า การปฏิวัติอุตสาหกรรมมีบทบาทเปลี่ยนแปลงการเติบโตของระบบทุนนิยม การนำเครื่องจักร ระบบโรงงาน และการแสวงหากำไรในระดับที่ใหญ่ขึ้น ทำให้เศรษฐกิจในระบบทุนนิยมก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว ระบบทุนนิยมมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล กลไกตลาด และแรงจูงใจในการแสวงหาผลกำไร กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลช่วยให้บุคคลและองค์กรสามารถควบคุมทรัพยากรและมีส่วนร่วมในกิจกรรมแสวงหาผลกำไรจากกลไกตลาด เช่น อุปสงค์และอุปทานเป็นตัวกำหนดราคาและส่งเสริมการแข่งขัน แรงจูงใจด้านผลกำไรผลักดันความพยายามของ

ผู้ประกอบการในการขยายการลงทุนและการเติบโตทางเศรษฐกิจมีหลายปัจจัยที่สนับสนุนการเกิดขึ้นของระบบทุนนิยม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การปฏิวัติอุตสาหกรรม มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ กรอบกฎหมายและการเมืองที่ปกป้องสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัวและสนับสนุนการค้าเสรีได้สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ระบบทุนนิยมให้มีการเติบโต การเปลี่ยนแปลงทางสังคมรวมไปถึงการมุ่งเน้นไปที่ค่านิยมปัจเจกนิยมและคุณธรรมได้ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการเติบโตของทุนนิยม เช่นกัน

แม้ว่าระบบทุนนิยมจะเกี่ยวข้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ นวัตกรรม และเสรีภาพส่วนบุคคลที่เพิ่มขึ้น แต่ก็ต้องเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์ เช่น ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม ความกังวลด้านสิ่งแวดล้อม และการกระจุกตัวของความมั่งคั่งในมือของคนไม่กี่กลุ่ม กลายมาเป็นประเด็นของความขัดแย้งของสังคมในยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นทางประวัติศาสตร์ของระบบทุนนิยมได้หล่อหลอมเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก โดยผลกระทบของมันยังคงมีการถกเถียงและอภิปรายในบริบทร่วมสมัย

คำถามท้ายบทที่ 9

9.1 การพัฒนาระบบทุนนิยมในประเทศไทยมีผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจอย่างไร และรัฐสามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อแก้ไขปัญหานี้?

9.2 บทบาทของการเมืองในการส่งเสริมและขับเคลื่อนระบบทุนนิยมในประเทศไทยคืออะไร และมีความท้าทายใดบ้างที่การเมืองไทยต้องเผชิญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจนี้?

9.3 ในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ใช้กลไกใดในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของระบบทุนนิยมโลก และผลลัพธ์ของกลไกเหล่านี้มีประสิทธิภาพหรือไม่?

เอกสารอ้างอิง

Amin, S. (1997). *Capitalism in the age of globalization: The management of contemporary society*. Zed Books.

Baer, H. A. (2021). *Global capitalism and climate change: The need for an alternative world system* (2[nd]ed.). Lexington Books.

Bottomore, T. (2010). *Theories of Modern Capitalism* (Routledge Revivals). Routledge.

Braudel, F. (1992). *Civilization and capitalism, 15th-18th century, vol. II: The wheels of commerce (Vol. 2)*. University of California Press.

Buchholz, R. A. (2021). *Capital and capitalism: Old myths, new futures*. Routledge.

Frieden, J. A. (2006). *Global capitalism: Its fall and rise in the twentieth century*. WW Norton.

Gilpin, R. (2000). *The challenge of global capitalism: The world economy in the 21[st] century*. Princeton University Press.

Held, D., McGrew, A. G., Goldblatt, D., & Perraton, J. (2009). *Global Transformations: Politics, Economics and Culture* (2nd ed.). Polity Press.

Sonenscher, M. (2022). *Capitalism: The story behind the word*. Princeton University Press. https://doi.org/10.2307/j.ctv2f9xt1s

Wallerstein, I. M. (1995). *Historical capitalism with capitalist civilization*. Verso.

วรวุฒิ จำลองนาค (2552). พัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มทุนในประเทศไทย. *วารสารมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 28(1), 27-39.

บทที่ 10

นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐกับการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมือง

(State Welfare Card Policy and Political Economic Analysis)

บทนำ

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมืองมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน บทบาทของรัฐในการเข้ามาจัดการด้านเศรษฐกิจและมีผลกระทบต่อสังคม ทำให้นักวิชาการได้ตระหนักและสนใจประเด็นของสถาบันของรัฐที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ในบทนี้จะนำเสนอปฏิสัมพันธ์ของรัฐสมัยใหม่ต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็การได้ยกกรณีศึกษานโยบายนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของประเทศไทย เพื่อเป็นตัวอย่างหนึ่งของการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าว เนื้อหาในบทนี้จะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้ ส่วนแรกจะนำเสนอ แนวคิดพื้นฐานของรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยเจาะลึกถึงแนวคิดหลัก บริบททางประวัติศาสตร์ และมุมมองทางทฤษฎีที่หล่อหลอมความสัมพันธ์นี้ ต่อมาจะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมืองในแง่มุมต่างๆ หลังจากนั้นจะวิเคราะห์การแทรกแซงของรัฐและระบบเศรษฐกิจ ต่อจากนั้นจะเป็นการวิเคราะห์นโยบายสวัสดิการแห่งรัฐของประเทศไทยกับบทบาทของรัฐสมัยใหม่ และสุดท้ายจะเป็นการนำเสนอผลกระทบและการอภิปรายนโยบายสวัสดิการแห่งรัฐของประเทศไทย

10.1 แนวคิดพื้นฐานของรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมือง

10.1.1. บทบาทของรัฐสมัยใหม่ในเศรษฐศาสตร์การเมือง

รัฐสมัยใหม่ หมายถึง สถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยภายในดินแดนที่กำหนด มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและควบคุมเศรษฐกิจ สร้างความมั่นคง จัดหาสินค้าและบริการสาธารณะ และดำเนินนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมและผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจนั้น รัฐจะกำหนดและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น การส่งเสริมการเติบโต ความมั่นคง ความเสมอภาค และความยั่งยืน นโยบายเหล่านี้จะมีขอบ

เขคครอบคลุมด้านต่างๆ เช่น นโยบายการคลัง นโยบายการเงิน กฎระเบียบการค้า กฎหมายแรงงานและโครงการสวัสดิการสังคม (Evans, 2001)

10.1.2. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และมุมมองทางทฤษฎี

ในช่วงต้นยุคใหม่ นโยบายพาณิชย์นิยม (Mercantilism) มีลักษณะเด่นจากการแทรกแซงของรัฐในกิจการทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการควบคุมของรัฐ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางการค้า (Protectionism) และการสะสมความมั่งคั่งผ่านการส่งออก การถือกำเนิดของลัทธิเสรีนิยมแบบคลาสสิก (Classical Liberalism) ท้าทายลัทธิพาณิชย์นิยม โดยเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแทรกแซงอย่างจำกัดและส่งเสริมตลาดเสรี (Laski, 2022) เพื่อตอบสนองต่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่และความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เพิ่มขึ้น เศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ (Keynesian Economics) ได้ถือกำเนิดขึ้น โดยเน้นการแทรกแซงของรัฐผ่านนโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นอุปสงค์และทำให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพ ยุคนี้มีการก่อตั้งรัฐสวัสดิการ (Welfare State) โดยรัฐบาลจัดหาเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net) และมาตรการแจกจ่ายและกระจายรายได้และทรัพยากรให้กลุ่มบุคคลที่เปราะบางและยากจนในสังคม ต่อมาช่วงหลังของศตวรรษที่ 20 ได้เห็นการเพิ่มขึ้นของลัทธิเสรีนิยมใหม่ (Neo-liberalism) การส่งเสริมตลาดเสรี การยกเลิกกฎระเบียบ การแปรรูป และลดการแทรกแซงของรัฐ (Harvey, 2007) การปฏิรูปที่เน้นตลาดเป็นที่แพร่หลาย เนื่องจากรัฐบาลมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ดึงดูดการลงทุน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

10.1.3. การแทรกแซงของรัฐและระบบเศรษฐกิจ

รัฐสมัยใหม่หลายแห่งใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสมผสาน โดยผสมผสานองค์ประกอบของระบบทุนนิยมตามตลาดและการแทรกแซงของรัฐ รัฐบาลจัดหาสินค้าสาธารณะที่จำเป็น ควบคุมอุตสาหกรรม รับรองการแข่งขันที่เป็นธรรม ปกป้องสิทธิผู้บริโภค และจัดการกับความล้มเหลวของตลาดผ่านนโยบายต่างๆ เช่น กฎหมายต่อต้านการผูกขาดและข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อม (Nelson, 2006) ด้านนโยบายอุตสาหกรรมนั้น รัฐมักจะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมภาคยุทธศาสตร์ ส่งเสริมนวัตกรรม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งรวมถึงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การวิจัยและพัฒนารวมทั้งการสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายผ่านการอุดหนุน มาตรการจูงใจทางภาษีและนโยบายการค้า ส่วนในด้านสวัสดิการสังคมและการกระจาย

รายได้ รัฐสมัยใหม่มีส่วนร่วมในโครงการสวัสดิการสังคมเพื่อจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางสังคม รัฐบาลต่างๆพยายามที่จะเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันและลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมผ่านการเก็บภาษีแบบก้าวหน้า ระบบประกันสังคม หลักประกันด้านสุขภาพ และนโยบายการศึกษา

10.1.4. โลกาภิวัตน์และความท้าทายสำหรับรัฐสมัยใหม่

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการทางเศรษฐกิจโลก โลกาภิวัตน์ได้เปลี่ยนพลวัตของเศรษฐศาสตร์การเมืองในระดับระหว่างประเทศ ในขณะที่ประเทศต่างๆมีการเชื่อมต่อถึงกันมากขึ้น รัฐบาลต้องปรับตัวให้เข้ากับการรวมตัวทางเศรษฐกิจโลก ข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศและอิทธิพลของบรรษัทข้ามชาติ ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Offe, 1996) ด้านการเงินและกฎระเบียบ การเพิ่มขึ้นของการเงินโดยอิทธิพลที่เพิ่มขึ้นของตลาดการเงินและสถาบันได้สร้างความท้าทายสำหรับรัฐสมัยใหม่ การควบคุมระบบการเงินที่ซับซ้อน การจัดการความเสี่ยงเชิงระบบ และการรักษาเสถียรภาพทางการเงินจำเป็นต้องมีกรอบการกำกับดูแลที่แข็งแกร่งและความร่วมมือระหว่างประเทศ ส่วนด้านการเติบโตอย่างครอบคลุมและยั่งยืนนั้น รัฐสมัยใหม่ต้องเผชิญกับความท้าทายในการส่งเสริมการเติบโตอย่างมีส่วนร่วมในขณะที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รัฐบาลต้องจัดการกับข้อกังวลด้านสิ่งแวดล้อม บรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมแนวทางปฏิบัติทางเศรษฐกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม สร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับความเป็นอยู่ที่ดีของสิ่งแวดล้อมและสังคมในระยะยาว

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสิ่งที่มีพลวัตและมีหลายแง่มุม บทบาทของรัฐในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ การควบคุมตลาด การจัดหาสินค้าสาธารณะ และการตอบสนองความต้องการของสังคมยังคงมีความสำคัญในสังคมร่วมสมัย การทำความเข้าใจพลวัตการพัฒนาระหว่างรัฐสมัยใหม่และเศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจ การกำหนดนโยบาย และการจัดการกับความท้าทายและโอกาสของโลกาภิวัตน์ การเงิน และการพัฒนาที่ยั่งยืน

10.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมือง

ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เข้าใจอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สำรวจบทบาทของรัฐในการกำหนดระบบเศรษฐกิจ อิทธิพลของสถาบันทางการเมืองต่อนโยบายเศรษฐกิจ และผลกระทบซึ่งกันและกันของเศรษฐกิจต่อรัฐ ด้วยการวิเคราะห์มุมมองทางประวัติศาสตร์ กรอบทฤษฎี และพลวัตร่วมสมัย

รัฐสมัยใหม่ หมายถึง สถาบันทางการเมืองที่ใช้อำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนที่กำหนด มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและควบคุมระบบเศรษฐกิจผ่านการกำหนดนโยบาย การดำเนินการและการบังคับใช้นโยบายและกฎหมาย หน้าที่หลักของรัฐ ได้แก่ การรักษาเสถียรภาพ การจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะและการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ ในด้านการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ รัฐจะกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่มีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น การเติบโตทางเศรษฐกิจ ความมั่นคง ความเสมอภาคทางสังคม และความยั่งยืน นโยบายเหล่านี้ครอบคลุมขอบเขตที่หลากหลาย รวมถึงนโยบายการคลัง นโยบายการเงิน กฎระเบียบการค้า นโยบายอุตสาหกรรม กฎหมายแรงงานและโครงการสวัสดิการสังคม การแทรกแซงของรัฐสามารถส่งผลกระทบในวงกว้างต่อการทำงานของตลาด การจัดสรรทรัพยากรและการกระจายความมั่งคั่ง (Oppenheimer, 2000) ในอดีต แนวทางที่แตกต่างกันได้หล่อหลอมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเศรษฐศาสตร์การเมืองที่แตกต่างกัน ลัทธิพาณิชยนิยมที่แพร่หลายในช่วงต้นยุคใหม่ เน้นการแทรกแซงของรัฐ การปกป้องสินค้าภายในประเทศและการสะสมความมั่งคั่งผ่านการส่งออก ในทางตรงกันข้าม ลัทธิเสรีนิยมแบบคลาสสิกกลับสนับสนุนการแทรกแซงของรัฐอย่างจำกัด ส่งเสริมตลาดเสรีและปกป้องเสรีภาพทางเศรษฐกิจส่วนบุคคล

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 ได้เห็นการเติบโตของเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ ซึ่งเน้นบทบาทของรัฐในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจผ่านนโยบายการคลังและการจัดการอุปสงค์โดยรวม นโยบายของเคนส์ได้รับความนิยมอย่างความโดดเด่นในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่และนำไปสู่การจัดตั้งรัฐสวัสดิการที่มีเป้าหมายเพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมผ่านโครงการสวัสดิการสังคมและการกระจายรายได้ ต่อมาลัทธิเสรีนิยมใหม่ได้รับแรงฉุดในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 โดยสนับสนุนตลาดเสรี การยกเลิกกฎระเบียบ การแปรรูป และลดการแทรกแซงของรัฐ นโยบายเสรีนิยมใหม่พยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ดึงดูดการลงทุนและส่งเสริมการแข่งขันในตลาด การ

ปฏิรูปเหล่านี้เปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยเน้นกลไกตลาดและความรับผิดชอบส่วนบุคคล

ในยุคปัจจุบัน รัฐสมัยใหม่หลายแห่งยอมรับระบบเศรษฐกิจแบบผสมผสาน ซึ่งรวมเอาองค์ประกอบของระบบทุนนิยมที่อิงกับตลาดและการแทรกแซงของรัฐเข้ามาไว้ด้วยกัน รัฐมีบทบาทสำคัญในการจัดหาสินค้าสาธารณะที่จำเป็น ควบคุมอุตสาหกรรม รับรองการแข่งขันที่เป็นธรรม และจัดการกับความล้มเหลวของตลาดผ่านนโยบายต่างๆ เช่น กฎหมายต่อต้านการผูกขาดและกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม รัฐบาลพยายามที่จะสร้างความสมดุลระหว่างกลไกตลาดและความต้องการของสังคม รัฐมักกำหนดนโยบายอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมภาคยุทธศาสตร์ ส่งเสริมนวัตกรรม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ นโยบายเหล่านี้รวมถึงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การวิจัยและพัฒนา และการสนับสนุนเป้าหมายสำหรับอุตสาหกรรมผ่านการอุดหนุนแรงจูงใจด้านภาษี และนโยบายการค้า

ในด้านสวัสดิการสังคมและการกระจายรายได้นั้น รัฐสมัยใหม่มีส่วนร่วมในโครงการสวัสดิการสังคมเพื่อจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางสังคม รัฐบาลตั้งเป้าที่จะมอบโอกาสที่เท่าเทียมกัน ปกป้องประชากรที่เปราะบาง และลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคม ในส่วนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโลกาภิวัตน์และการพึ่งพาซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจ รัฐสมัยใหม่ดำเนินกิจการภายในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจและการไหลเวียนของสินค้า บริการ และทุนข้ามพรมแดนเป็นตัวกำหนดรูปแบบเศรษฐศาสตร์การเมือง รัฐต้องควบคุมข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ ระบบการเงินโลก และอิทธิพลของบรรษัทข้ามชาติ ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น

การเพิ่มบทบาทของภาคการเงินซึ่งมีลักษณะเด่น คือ อิทธิพลที่เพิ่มขึ้นของตลาดการเงินและสถาบันต่างๆ ได้ก่อให้เกิดความท้าทายสำหรับรัฐสมัยใหม่ การควบคุมระบบการเงินที่ซับซ้อน การจัดการความเสี่ยงเชิงระบบและการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน จำเป็นต้องมีกรอบการกำกับดูแลที่แข็งแกร่งและความร่วมมือระหว่างประเทศ ในปัจจุบันประเด็นการเติบโตอย่างครอบคลุมและยั่งยืนเป็นสิ่งที่รัฐต้องคำนึงถึง รัฐสมัยใหม่เผชิญกับความท้าทายในการส่งเสริมการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม รัฐบาลต้องจัดการกับข้อกังวลด้านสิ่งแวดล้อม ต้องมีนโยบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมแนวทางปฏิบัติทางเศรษฐกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม การเติบโตทางเศรษฐกิจให้สมดุลกับสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ดีในระยะยาวเป็นการพิจารณาที่สำคัญสำหรับรัฐในระบบเศรษฐศาสตร์การเมือง

การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำความเข้าใจพลวัตของระบบเศรษฐกิจ การกำหนดนโยบายและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม บทบาทของรัฐในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ การควบคุมตลาด การจัดหาสินค้าสาธารณะและการตอบสนองความต้องการของสังคมยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน ด้วยการวิเคราะห์มุมมองทางประวัติศาสตร์ กรอบทฤษฎี และความท้าทายร่วมสมัย เราจะเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความซับซ้อนและกลไกที่พัฒนาไปของความสัมพันธ์นี้ จะช่วยทำให้เกิดวิเคราะห์นโยบายและการกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

10.3 การแทรกแซงของรัฐและการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ

บทบาทของการแทรกแซง กฎระเบียบ และนโยบายเศรษฐกิจของรัฐในการสร้างเศรษฐกิจสมัยใหม่ โดยจะเจาะลึกถึงแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการแทรกแซงของรัฐ ประเภทของกรอบการกำกับดูแลที่ใช้ และผลกระทบของนโยบายเศรษฐกิจต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดและผลลัพธ์ทางสังคม โดยการตรวจสอบตัวอย่างและมุมมองทางทฤษฎีที่หลากหลาย บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความเข้าใจที่ครอบคลุมเกี่ยวกับความซับซ้อนและนัยของการแทรกแซงของรัฐในระบบเศรษฐกิจ

ความล้มเหลวของตลาด: การแทรกแซงของรัฐมักเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความล้มเหลวของตลาด เช่น สิ่งภายนอก ข้อมูลที่ไม่สมมาตร และสินค้าสาธารณะ บทบาทของรัฐคือแก้ไขความล้มเหลวของตลาดเหล่านี้และรับประกันการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยการใช้กฎระเบียบและจัดหาสินค้าหรือบริการสาธารณะที่ตลาดไม่สามารถจัดหาได้อย่างเพียงพอ
วัตถุประสงค์ด้านสวัสดิการสังคมและการแจกจ่าย: การแทรกแซงของรัฐยังขับเคลื่อนโดยวัตถุประสงค์ด้านสวัสดิการสังคมและการกระจาย รัฐบาลอาจดำเนินนโยบายเพื่อลดความไม่เท่าเทียมกัน จัดให้มีเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม และส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกัน การแทรกแซงเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการกับข้อกังวลทางสังคมและรับประกันการกระจายทรัพยากรและโอกาสที่เป็นธรรมภายในสังคม

การควบคุมตลาด: รัฐบาลใช้กรอบการกำกับดูแลต่างๆ เพื่อดูแลและควบคุมตลาด ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรฐาน ข้อกำหนดในการออกใบอนุญาต และการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม ป้องกันการผูกขาด และปกป้องสิทธิของผู้บริโภค กฎระเบียบทางการเงิน: ระบบการเงินจำเป็นต้องมีกฎระเบียบเฉพาะเพื่อรักษาเสถียรภาพ ป้องกันการฉ้อโกง และปกป้องผู้บริโภค รัฐบาลใช้กรอบการกำกับดูแล เช่น ข้อกำหนดด้านเงินทุน แนวทางการบริหารความเสี่ยง และการกำกับดูแลสถาบันการเงิน เพื่อลดความเสี่ยงและปกป้องความสมบูรณ์ของภาคการเงิน กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม: ความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การใช้กรอบการกำกับดูแลเพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ ลดมลพิษ และส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืน รัฐบาลกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม กำหนดการควบคุมการปล่อยมลพิษ และบังคับใช้กฎระเบียบเพื่อลดผลกระทบด้านลบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่อสิ่งแวดล้อม

10.3.3. **นโยบายเศรษฐกิจ**

นโยบายการคลัง: รัฐบาลใช้นโยบายการคลังเพื่อจัดการการเงินสาธารณะ มีอิทธิพลต่ออุปสงค์โดยรวม และทำให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพ ซึ่งรวมถึงการเก็บภาษี การใช้จ่ายของรัฐบาล และการจัดการหนี้สาธารณะ นโยบายการคลังอาจเป็นแบบขยาย (เพิ่มการใช้จ่าย ลดภาษี) หรือหดตัว (ลดการใช้จ่าย เพิ่มภาษี) ขึ้นอยู่กับสภาวะเศรษฐกิจและวัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายการเงิน: ธนาคารกลางภายใต้อำนาจของรัฐบาล ใช้นโยบายการเงินเพื่อควบคุมปริมาณเงิน อัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขสินเชื่อ นโยบายการเงินมีเป้าหมายเพื่อจัดการกับอัตราเงินเฟ้อ กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ และรักษาเสถียรภาพของราคา เครื่องมือต่างๆ เช่น การดำเนินการในตลาดเปิดและข้อกำหนดเงินสำรองถูกนำมาใช้เพื่อมีอิทธิพลต่อปริมาณเงินและอัตราดอกเบี้ย นโยบายอุตสาหกรรม: รัฐบาลมักจะกำหนดนโยบายอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมภาคส่วนหรืออุตสาหกรรมเฉพาะเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งอาจรวมถึงการให้เงินอุดหนุน แรงจูงใจด้านภาษี การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมนวัตกรรม ความสามารถในการแข่งขัน และการสร้างงานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

10.4 นโยบายสวัสดิการแห่งรัฐของประเทศไทยกับบทบาทของรัฐสมัยใหม่

นโยบายสวัสดิการแห่งรัฐของประเทศไทย เป็นนโยบายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการให้บริการพื้นฐาน การส่งเสริมการศึกษา การดูแลสุขภาพและการให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ประชาชนประสบปัญหาทางเศรษฐกิจหรือสังคม นโยบายสวัสดิการแห่งรัฐของประเทศไทย มีที่มาจากความต้องการของประชาชนให้รัฐมีบทบาทในการปกป้องและพัฒนาความเป็นอยู่ของพวกเขา โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่มีผลกระทบต่อความไม่เสมอภาคและความยากจนของบางกลุ่มประชากร (นพมาศ รัตนะ, 2566).

โครงการบัตรประชารัฐ เป็นโครงการที่รัฐบาลไทยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2559 เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุ โดยให้บัตรประชารัฐแก่ผู้มีสิทธิ์ เพื่อใช้เป็นเงินสดในการซื้อสินค้าและบริการที่เข้าร่วมโครงการ หรือใช้เป็นส่วนลดในการเดินทางด้วยรถไฟ รถประจำทาง และรถโดยสารประจำทาง โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการบริโภคในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยใช้เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการข้อมูลและการชำระเงิน นโยบายบัตรประชารัฐ เป็นนโยบายที่มีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับสิทธิ์ในการเข้าถึงบริการพื้นฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การรักษาพยาบาล หรือการเดินทาง โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก นโยบายนี้จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจไทยได้อย่างไร มีหลายประการดังนี้ ได้แก่ เพิ่มอุปทานและความต้องการของสินค้าและบริการ ผู้ที่ได้รับบัตรประชารัฐจะมีเงินเหลือมากขึ้น เพราะไม่ต้องจ่ายค่าใช้จ่ายสำหรับบริการพื้นฐาน ทำให้สามารถใช้เงินเหลือในการซื้อสินค้าและบริการอื่นๆ ได้มากขึ้น ส่งผลให้อุปทานและความต้องการของสินค้าและบริการในตลาดเพิ่มขึ้น กระตุ้นให้ผู้ผลิตและผู้ให้บริการเพิ่มการผลิตและจำหน่าย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของแรงงาน ผู้ที่ได้รับบัตรประชารัฐจะมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการรักษาพยาบาลที่ดีขึ้น เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และสุขภาพ ทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ว่าจ้างได้รับแรงงานที่มีคุณค่าและประสบการณ์มากขึ้น เพื่อช่วยให้องค์กรเติบโตและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เสริมสร้างความเป็นอยู่และความเป็นธรรมของประชาชน ผู้ที่ได้รับบัตรประชารัฐจะไม่ถูกเหยียดหยันหรือถูกทอดทิ้งจากสังคม เพื่อไม่สูญเสียสิทธิ์ในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน ทำให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีความภาคภูมิใจในสังคม ส่งผลให้

ประชาชนมีความร่วมมือและความเชื่อมั่นในรัฐบาลและสถาบันต่างๆ ที่ดูแลประชาชนอย่างเท่าเทียม (วรรณพงษ์ ดุรงคเวโรจน์, 2565)

นโยบายบัตรประชารัฐเป็นนโยบายที่มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจให้กับประชาชนไทย โดยการให้บริการทางสาธารณสุข การศึกษา การเกษียณ และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ นโยบายนี้มีผลต่อ social safety net หรือเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมในหลายด้าน เช่น เพิ่มคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชนผ่านการให้บริการทางสาธารณสุขที่ครอบคลุมและมีคุณภาพ เพิ่มโอกาสในการศึกษาและการพัฒนาทักษะของประชาชนผ่านการให้การศึกษาที่เท่าเทียมและมีมาตรฐาน เพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการอยู่อาศัยของประชาชนผ่านการให้เงินบำนาญและเบี้ยยังชีพ เพิ่มความอ่อนไหวต่อผลกระทบจากสถานการณ์ไม่ปกติหรือไม่คาดคิดผ่านการให้การช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนั้น นโยบายบัตรประชารัฐส่งผลให้ social safety net ของประเทศไทยเข้มแข็งขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนได้รับสิทธิ์และประโยชน์จากการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม (Sumarto, 2020)

นโยบายบัตรประชารัฐ เป็นนโยบายที่มุ่งเน้นการให้สิทธิ์และประโยชน์แก่ประชาชนทุกคนโดยไม่คำนึงถึงสถานะทางสังคม หรือพรรคการเมือง นโยบายนี้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบสังคมประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบบที่ให้ความสำคัญกับการกระจายทรัพยากรและอำนาจให้เท่าเทียมกัน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของพวกเขา ไม่พบข้อมูลที่แสดงว่ามีประเทศอื่นใดใช้นโยบายบัตรประชารัฐ เหมือนของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม มีบางประเทศที่ใช้วิธีการอื่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร (United Kingdom) ใช้วิธีการที่เรียกว่า Participatory Budgeting (PB) เป็นกระบวนการที่ให้ผู้คนในท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจว่าจะใช้งบประมาณของหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ไปให้กับโครงการหรือกิจกรรมใด ประเทศเบลารุส (Belarus) ใช้วิธีการที่เรียกว่า Local Initiatives Budget (LIB) เป็นกระบวนการที่ให้ผู้คนในท้องถิ่นเสนอและโหวตเลือกโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องการให้ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณของเขต เบลีซ (Belize) ใช้วิธีการที่เรียกว่า Village Council Development Plans (VCDP) เป็นกระบวนการที่ให้ผู้คนในหมู่บ้านจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง โดยมีการสำรวจความต้องการ วิเคราะห์ปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ และกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการ (Stubbs et al., 2021)

ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้นโยบายบัตรประชารัฐของประเทศไทย คือ การลดความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการสาธารณะ การเพิ่มภาระหนี้สำหรับรัฐบาล และการส่งเสริมการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล บัตรประชารัฐเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับชำระค่าสินค้าและบริการในโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เช่น โครงการช้อปช่วยชาติ โครงการคนละครึ่ง และโครงการเยียวยาผู้ประกอบการ แต่บัตรประชารัฐไม่ได้เป็นบัตรที่ใช้ได้ทุกที่ เพราะมีข้อจำกัดในการใช้งาน เช่น ไม่สามารถถอนเงินสดได้ ไม่สามารถใช้กับผู้ขายที่ไม่มีเครื่อง POS (Point of Sale) และไม่สามารถใช้กับผู้ขายที่ไม่ได้ลงทะเบียนกับกรมสรรพากร การใช้บัตรประชารัฐอาจจะทำให้ผู้ที่ไม่มีบัตรหรือไม่ได้รับสิทธิ์ใช้บัตร เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้ เห็นดูแลผู้อื่นได้บัตรและได้ประโยชน์จากโครงการของรัฐ แต่ตัวเองไม่ได้ เพื่อให้อยู่ในสถานะเท่าเทียมกัน ผู้ที่ไม่มีบัตรอาจจะพยายามหาวิธีให้ได้บัตรหรือขอใช้บัตรของผู้อื่น ซึ่งอาจจะกระทบต่อความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของผู้ถือบัตร (รชต จุฑาผิว, 2566)

นอกจากนี้ การใช้บัตรประชารัฐยังเพิ่มภาระหนี้สำหรับผู้ใช้บัตรและผู้ไม่ใช้บัตร เพราะโครงการที่ใช้บัตรประชารัฐเป็นโครงการที่ใช้เงินจากกองทุนเยียวยาโควิด-19 ซึ่งเป็นเงินที่ได้จากการกู้ยืมของกระทรวงการคลัง ถ้าโครงการไม่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้ตามเป้าหมาย หรือไม่สามารถคืนเงินให้กับรัฐบาลได้ จะทำให้รัฐบาลต้องหาเงินจากแหล่งอื่น เช่น เพิ่มอัตราภาษี ลดค่าใช้จ่ายของรัฐ หรือกู้ยืมเพิ่มเติม ซึ่งจะกระทบต่อประชาชนทั้งหมด สุดท้าย การใช้บัตรประชารัฐอาจจะส่งเสริมการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บัตร เพราะบัตรประชารัฐเก็บข้อมูลการใช้จ่ายของผู้ใช้บัตรไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าข้อมูลนี้ถูกแฮ็ก ขโมย หรือนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต จะทำให้ผู้ใช้บัตรเสี่ยงต่อการถูกหลอกลวง โดนแอบอ้าง หรือถูกคุกคาม ดังนั้น การใช้นโยบายบัตรประชารัฐของประเทศไทย อาจจะมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการลดความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการสาธารณะ การเพิ่มภาระหนี้สำหรับรัฐบาล และการส่งเสริมการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

การประเด็นเรื่องนโยบายโครงการบัตรประชารัฐ สามารถพิจารณาในรูปแบบของเศรษฐศาสตร์การเมืองได้ โดยผู้เขียนได้เขียนบทความวิชาการในชื่อเรื่อง เศรษฐกิจการเมืองของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในประเทศไทย: การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (2567) โดยได้เสนอว่า ประการแรก แนวคิดเศรษฐกิจการเมืองมีการศึกษามาอย่างยาวนานและสามารถนำมาใช้วิเคราะห์การกำหนดนโยบายของรัฐได้ ประการที่สอง แนวคิดทฤษฎีทางเลือกสาธารณะได้นำหลักการทางด้านเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์การเมืองและการเลือกตั้ง และประการที่สาม การนำ

ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะมาวิเคราะห์นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้เห็นภาพของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นของระบบการเมืองไทยที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างพรรคการเมืองกับผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประเทศไทย (วรวุฒิ จำลองนาค, 2567)

10.5. ผลกระทบและการอภิปราย

การแทรกแซงของรัฐและนโยบายเศรษฐกิจก่อให้เกิดการถกเถียงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนระหว่างประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจกับความเสมอภาคทางสังคม แม้ว่าการแทรกแซงขแงรัฐสามารถแก้ไขความล้มเหลวของตลาดและส่งเสริมวัตถุประสงค์ด้านสวัสดิการสังคมได้ (Polanyi, 2002) แต่ก็สามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและจำกัดเสรีภาพของตลาดได้เช่นกัน การสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพและความเท่าเทียมยังคงเป็นความท้าทายหลักสำหรับผู้กำหนดนโยบาย (Pierson, 2004)

ประเด็นที่ควรพิจารณา เช่น ประสิทธิภาพของภาครัฐเทียบกับภาคเอกชน บทบาทของรัฐในระบบเศรษฐกิจก่อให้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับระดับที่เหมาะสมของการมีส่วนร่วมของรัฐเมื่อเทียบกับการพึ่งพากลไกของภาคเอกชน การข้อถกเถียงมุ่งเน้นไปที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบริการสาธารณะ ประสิทธิภาพของตลาดและบทบาทของการแข่งขันในการผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้านมุมมองระหว่างประเทศ การแทรกแซงของรัฐและนโยบายเศรษฐกิจถูกกำหนดขึ้นโดยบริบทระดับชาติและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ การวิเคราะห์เปรียบเทียบช่วยให้สามารถตรวจสอบแนวทางต่างๆ ในการแทรกแซงของรัฐ กฎระเบียบ และนโยบายเศรษฐกิจ โดยพิจารณาเกี่ยวกับผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและผลลัพธ์ทางสังคม การแทรกแซง กฎระเบียบและนโยบายเศรษฐกิจของรัฐมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจสมัยใหม่ ด้วยการจัดการกับความล้มเหลวของตลาด การส่งเสริมวัตถุประสงค์ด้านสวัสดิการสังคมและการจัดการเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รัฐบาลมีเป้าหมายเพื่อให้แน่ใจว่ามีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้ออำนวย อย่างไรก็ตาม การถกเถียงเกี่ยวกับขอบเขตที่เหมาะสมของการมีส่วนร่วมของรัฐ ความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพและความเสมอภาคและผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดยังคงเป็นประเด็นสำคัญในปัจจุบันเกี่ยวกับการแทรกแซงของรัฐในระบบเศรษฐกิจว่าควรมีมากน้อยเพียงใด

สรุปท้ายบท

รัฐสมัยใหม่และเศรษฐศาสตร์การเมืองมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและมีพลวัตซึ่งกำหนดระบบเศรษฐกิจและนโยบายของสังคมร่วมสมัย รัฐมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลเศรษฐกิจ การกำหนดนโยบายและกฎระเบียบ โดยมีอิทธิพลต่อการทำงานของตลาด การจัดสรรทรัพยากร และผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ผ่านการจัดหาสินค้าสาธารณะ การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและการจัดการความล้มเหลวของตลาด รัฐมีเป้าหมายในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความมั่นคง สวัสดิการสังคมและความยั่งยืน ในอดีตทฤษฎีและอุดมการณ์ทางเศรษฐศาสตร์การเมืองที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อบทบาทของรัฐในระบบเศรษฐศาสตร์การเมือง ตั้งแต่ลัทธิพาณิชยนิยมไปจนถึงลัทธิเสรีนิยมแบบคลาสสิก ลัทธิเคนส์เซียนไปจนถึงลัทธิเสรีนิยมใหม่ การมีส่วนร่วมของรัฐในระบบเศรษฐกิจได้พัฒนาขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงบริบททางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละแนวทางนำมาซึ่งข้อดี ข้อจำกัด และมุมมองเชิงอุดมการณ์เกี่ยวกับระดับที่เหมาะสมของการแทรกแซงของรัฐและความสมดุลระหว่างกลไกตลาดและวัตถุประสงค์ทางสังคม

ระบบเศรษฐกิจแบบผสมผสานซึ่งรวมระบบทุนนิยมแบบตลาดเข้ากับการแทรกแซงของรัฐได้กลายเป็นรูปแบบที่แพร่หลายในสังคมสมัยใหม่หลายแห่ง รัฐบาลจัดหาสินค้าสาธารณะที่จำเป็น ควบคุมอุตสาหกรรม จัดการกับความล้มเหลวของตลาด และใช้นโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สวัสดิการสังคม และการกระจายรายได้ แนวทางนี้พยายามที่จะใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของกลไกตลาดในขณะที่จัดการกับข้อจำกัดและรับประกันผลลัพธ์ที่เท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม รัฐสมัยใหม่เผชิญกับความท้าทายร่วมสมัยในโดยเฉพาะความซับซ้อนของโลกาภิวัตน์ การเงิน และการพัฒนาที่ยั่งยืน การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ ข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศและอิทธิพลของบรรษัทข้ามชาติทำให้รัฐต้องสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของชาติและความร่วมมือระดับโลก นอกจากนี้ การจัดการระบบการเงินระหว่างประเทศ การส่งเสริมการเติบโตอย่างครอบคลุมทั่วถึง และการจัดการกับข้อกังวลด้านสิ่งแวดล้อม จำเป็นจะต้องมีกรอบการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและการตอบสนองตามนโยบาย การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมัยใหม่กับเศรษฐศาสตร์การเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบาย นักเศรษฐศาสตร์ และพลเมืองของประเทศ เพื่อที่จะให้ทราบถึงแรงจูงใจในการแทรกแซงของรัฐ ผลกระทบของกรอบการกำกับดูแลและผลกระทบของนโยบายเศรษฐกิจต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด สวัสดิการสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการวิเคราะห์มุมมองทางประวัติศาสตร์ กรอบทฤษฎี และความท้าทายร่วมสมัยอย่างมี

วิจารณญาณ เราสามารถส่งเสริมการอภิปรายอย่างรอบด้านและแสวงหาระบบเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและยั่งยืนเพื่อสังคมที่ดีในอนาคตได้

คำถามท้ายบทที่ 10

10.1 นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีผลกระทบต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศไทยอย่างไร และผลลัพธ์ที่ได้รับนั้นตรงกับเป้าหมายที่รัฐบาลตั้งไว้หรือไม่?

10.2 การใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีผลอย่างไรต่อการเมืองและการเลือกตั้งในประเทศไทยโดยเฉพาะในแง่ของความนิยมและการสนับสนุนจากประชาชน?

10.3 มีข้อท้าทายหรือปัญหาใดบ้างที่พบในการดำเนินนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และมีวิธีการใดที่สามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุงนโยบายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในด้านเศรษฐศาสตร์การเมือง?

เอกสารอ้างอิง

Evans, E. J. (2001). *The forging of the modern state: Early industrial Britain, 1783-1870* (3rd ed.). Routledge.

Harvey, D. (2007). *A brief history of neoliberalism*. Oxford University Press, USA.

Laski, H. J. (2022). *Authority in the modern state.* Legare Street Press.

Nelson, B. (2006). *The making of the modern state: A theoretical evolution (2006th ed.).* Palgrave Macmillan.

Offe, C. (1996). *Modernity and the state: East, west*. Polity Press.

Oppenheimer, M. (2000). *The state in modern society*. Humanity Books.

Pierson, C. (2004). *The Modern State (2nd ed.).* Routledge.

Polanyi, K. (2002). *The Great Transformation (2nd ed.).* Beacon Press.

Stubbs, T., Kring, W., Laskaridis, C., Kentikelenis, A., & Gallagher, K. (2021). Whatever it takes? The global financial safety net, Covid-19, and developing countries. *World Development*, 137, 105171.

Sumarto, M. (2020). Insecurity and historical legacies in welfare regime change in Southeast Asia–Insights from Indonesia, Malaysia, and Thailand. *Social Policy and Society*, 19(4), 629-643.

นพมาศ รัตนะ(2566). นโยบายสวัสดิการสังคมของรัฐภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. *วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์*, 6(2), 185-213.

รชต จุฑาผิว. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไปปฏิบัติ. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(8), 191-200.

วรรณพงษ์ ดุรงคเวโรจน์. (2565). ผลกระทบเชิงสาเหตุของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อความยากจนทางเศรษฐกิจ. *Applied Economics Journal*, 29(2), 1-15.

วรวุฒิ จำลองนาค (2567). เศรษฐกิจการเมืองของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในประเทศไทย: การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 20(1), 63-81.

บทที่ 11

บทบาทของรัฐไทยกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0

(The Role of the Thai Government and the Thailand 4.0 Policy)

บทนำ

ทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่เป็นสองระบบที่เชื่อมโยงกันแต่แตกต่างกัน ซึ่งกำหนดภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมและการเมืองของสังคมร่วมสมัย ทุนนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะเฉพาะโดยเอกชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและการแสวงหาผลกำไร ในขณะที่รัฐสมัยใหม่หมายถึงองค์กรและการปกครองของหน่วยงานทางการเมืองที่ใช้อำนาจเหนือดินแดนของตน (Dahms, 2000) บทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบทุนนิยมกับรัฐสมัยใหม่ พิจารณาความสัมพันธ์ของทั้งสองส่วน ลักษณะสำคัญ จุดแข็ง จุดอ่อน และความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น และนำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์บทบาทของรัฐไทยกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยในเนื้อหาของบทนี้จะแบ่งประเด็นในการนำเสนอดังต่อไปนี้ ส่วนแรกจะพิจารณาลักษณะสำคัญของทุนนิยม ต่อมาจะวิเคราะห์การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบต่าง ๆ ของระบบทุนนิยมและการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่ หลังจากนี้จะนำเสนอกรณีศึกษาจากภูมิภาคและประเทศต่างๆ และสุดท้ายจะเป็นส่วนที่วิเคราะห์บทบาทของรัฐไทยต่อแนวนโยบายไทยแลนด์ 4.0 โดยจะนำเสนอหัวข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

11.1. ลักษณะสำคัญของทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่

ระบบทุนนิยมอาศัยบุคคลหรือองค์กรเอกชนที่เป็นเจ้าของและควบคุมวิธีการผลิต เช่น ที่ดิน โรงงาน และทุน ระบบทุนนิยมเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของตลาดเสรี ซึ่งการตัดสินใจด้านราคาและการผลิตถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทาน การแสวงหาผลกำไรเป็นแรงผลักดันหลักในระบบทุนนิยม จูงใจบุคคลและองค์กรให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ระบบทุนนิยมส่งเสริมการแข่งขันระหว่างธุรกิจ ซึ่งเชื่อว่าจะส่งเสริมนวัตกรรม ประสิทธิภาพ และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Wallerstein, 1984) โดยทั่วไปแล้วระบบทุนนิยมสนับสนุนการแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัดในระบบเศรษฐกิจ โดยเน้นบทบาทของตลาดในการจัดสรรทรัพยากร ส่วนรัฐสมัยใหม่นั้นจะมีอำนาจสูงสุดและมีขอบเขตอำนาจเหนือดินแดนของตน ใช้การควบคุมประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครอง

ด้วยกฎหมาย สถาบัน และโครงสร้างการปกครอง รัฐสมัยใหม่ได้รับอำนาจและสิทธิอำนาจจากความยินยอมของพลเมือง โดยผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตย และมีหน้าที่รับผิดชอบในการปกป้องสิทธิและสวัสดิภาพของตน รัฐสมัยใหม่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะที่จำเป็น รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การดูแลสุขภาพ และการรักษาความปลอดภัย รัฐสมัยใหม่ควบคุมด้านต่างๆ ของสังคม รวมทั้งเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ป้องกันการละเมิดระหว่างปัจเจกบุคคล และส่งเสริมสวัสดิการสังคม รัฐสมัยใหม่มักจะใช้นโยบายเพื่อจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมผ่านโครงการจัดเก็บภาษีและการกระจายความมั่งคั่ง (Smith & Eisenstadt, 2007)

ทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่มีความสัมพันธ์กันในขอบเขตเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐกำหนดกฎระเบียบบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สิน และเข้าแทรกแซงเพื่อแก้ไขความล้มเหลวของตลาด ธรรมชาติของระบบทุนนิยมที่ขับเคลื่อนด้วยผลกำไรสามารถนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการกระจุกตัวของความมั่งคั่ง ซึ่งอาจท้าทายเป้าหมายของรัฐในด้านความเสมอภาคทางสังคมและความมั่นคง รัฐมีบทบาทสำคัญในการรับประกันการแข่งขันที่เป็นธรรม ปกป้องสิทธิของผู้บริโภค และลดผลกระทบด้านลบของระบบทุนนิยม เช่น ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและการเอารัดเอาเปรียบ แรงงานเป็นค้น

ระบบทุนนิยม มีจุดแข็งที่สำคัญ ก็คือ การส่งเสริมนวัตกรรม การเติบโตทางเศรษฐกิจ และประสิทธิภาพ ให้รางวัลแก่ความคิดริเริ่มและความเป็นผู้ประกอบการเอกชน ส่วนจุดอ่อนของระบบทุนนิยมได้แก่ นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ส่งเสริมลัทธิบริโภคนิยม และนำไปสู่ความล้มเหลวของตลาดและวิกฤตเศรษฐกิจ ในขณะที่จุดแข็งรัฐสมัยใหม่ ได้แก่การจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะที่จำเป็น การปกป้องสิทธิส่วนบุคคล และจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม ส่วนจุดอ่อนของรัฐสมัยใหม่ได้แก่ ความไร้ประสิทธิภาพของระบบราชการ การทุจริตในระบบราชการ และความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับสวัสดิการสังคม

ตัวอย่างของความสัมพันธ์ระหว่างระบบทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่ในปัจจุบัน เช่น รูปแบบของรัฐในกลุ่มประเทศแสกนดิโนเวีย (Scandinavian Model) รูปแบบของรัฐแบบนี้เป็นลักษณะของการผสมผสานระหว่างทุนนิยมและรัฐสวัสดิการที่เข้มแข็งของประเทศในกลุ่มนอร์ดิก เพื่อให้ได้รับสวัสดิการสังคมระดับสูง มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และความคล่องตัวทางสังคม

ตาราง 11. 1 เปรียบเทียบลักษณะสำคัญของระบบทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่

ประเด็น	**ระบบทุนนิยม**	**รัฐสมัยใหม่**
กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิต	กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลโดยบุคคลหรือนิติบุคคล	ความเป็นเจ้าของหรือกฎระเบียบสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
ระบบเศรษฐกิจ	ระบบตลาด ขับเคลื่อนโดยอุปสงค์และอุปทาน	เศรษฐกิจแบบผสมผสานด้วยการผสมผสานระหว่างภาครัฐและเอกชน
แรงจูงใจ	พลังขับเคลื่อนส่วนกลาง จูงใจกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	มุ่งเน้นไปที่สวัสดิการสาธารณะและวัตถุประสงค์ทางสังคม
การแข่งขัน	ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและประสิทธิภาพ	ควบคุมเพื่อป้องกันการละเมิดและให้ความยุติธรรม
การแทรกแซงโดยรัฐ	การแทรกแซงของรัฐน้อยที่สุดในระบบเศรษฐกิจ	กฎระเบียบของรัฐ การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายสวัสดิการสังคม
อำนาจอธิปไตย	ไม่มีการควบคุมกิจการของรัฐโดยตรง	ใช้อำนาจและเขตอำนาจเหนืออาณาเขตของตน
ความชอบธรรม	มาจากความสำเร็จทางเศรษฐกิจและการทำกำไร	ได้มาจากความยินยอมของพลเมืองและกระบวนการทางประชาธิปไตย
การจัดหาสินค้าสาธารณะ	เอกชนที่รับผิดชอบเป็นหลัก.	ความรับผิดชอบของรัฐ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการ
กฎระเบียบและสวัสดิการ	กฎระเบียบของรัฐขั้นต่ำ สวัสดิการสังคมที่จำกัด	กฎระเบียบของรัฐ การคุ้มครองผู้บริโภคและตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม

ประเด็น	ระบบทุนนิยม	รัฐสมัยใหม่
นโยบายการกระจายความมั่งคั่ง	การกระจายความมั่งคั่งอย่างจำกัด	การดำเนินการตามโครงการภาษีและสวัสดิการแบบก้าวหน้า

แหล่งที่มา: Smith & Eisenstadt (2007)

ทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่เป็นระบบที่สลับซับซ้อนซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบที่ซับซ้อน สร้างพลวัตของสังคมร่วมสมัย ในขณะที่ระบบทุนนิยมขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจและนวัตกรรม รัฐสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมเศรษฐกิจ ปกป้องสิทธิส่วนบุคคล และจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม การบรรลุความสัมพันธ์ที่สมดุลระหว่างสองระบบนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสังคมที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและยั่งยืน สร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคมสำหรับทุกคน

11.2 การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบต่าง ๆ ของระบบทุนนิยมและการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่

ทุนนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่หลากหลายซึ่งแสดงออกในรูปแบบต่างๆ ในประเทศและภูมิภาคต่างๆ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทุนนิยมรูปแบบต่างๆ เหล่านี้กับรัฐสมัยใหม่มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อพลวัตทางเศรษฐกิจและสังคมและโครงสร้างการปกครองภายในสังคม ในหัวข้อนี้จะนำเสนอการเปรียบเทียบระบบทุนนิยมรูปแบบต่างๆ เช่น ระบบทุนนิยมแบบเสรี ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเพื่อสังคม และทุนนิยมโดยรัฐ โดยจะพิจารณาลักษณะสำคัญ จุดแข็ง จุดอ่อน และปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่

11.2.1. **ระบบทุนนิยมเสรี** (Laissez-Faire Capitalism)

ระบบทุนนิยมเสรี (Laissez-faire) เป็นลักษณะของการแทรกแซงของรัฐบาลที่น้อยที่สุดในระบบเศรษฐกิจ คุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ การเน้นตลาดเสรี ซึ่งได้แก่ตลาดที่ดำเนินการโดยมีกฎระเบียบน้อยที่สุดและการแทรกแซงจากรัฐบาลน้อยที่สุด เน้นให้ความสำคัญกับกรรมสิทธิ์ส่วนตัว โดยที่ปัจจัยการผลิตเป็นของเอกชนหรือนิติบุคคลเป็นส่วนใหญ่ แต่ในระบบนี้จะมีจุดอ่อนที่สำคัญ คือ เป็นระบบที่มีเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมขั้นต่ำ โดยมีบทบัญญัติด้านสวัสดิการและ

เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมมีจำกัด โดยเน้นที่ความรับผิดชอบส่วนบุคคลมากขึ้น เน้นที่เสรีภาพส่วนบุคคลและการแข่งขัน: ผู้ประกอบการและการแข่งขันในตลาดถูกมองว่าเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ (Bredfeldt, 2018)

11.2.2. **เศรษฐกิจตลาดเพื่อสังคม** (Social Market Economy)

เศรษฐกิจแบบตลาดเพื่อสังคมแสดงถึงการผสมผสานระหว่างทุนนิยมและหลักสวัสดิการสังคม คุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ เศรษฐกิจแบบผสม ซึ่งหมายถึง การผสมผสานระหว่างความเป็นเจ้าของของภาครัฐและเอกชน โดยมีตลาดที่มีการควบคุม จุดเด่นของรูปแบบเศรษฐกิจแบบนี้ก็คือการมีนโยบายสวัสดิการสังคมที่แข็งแกร่ง โดยมีการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยที่แข็งแกร่ง การดูแลสุขภาพ การศึกษา และระบบประกันสังคมเพื่อประกันความเท่าเทียมทางสังคม มีการแทรกแซงของรัฐอย่างแข็งขัน โดยรัฐมีบทบาทสำคัญในการควบคุมตลาด คุ้มครองผู้บริโภค และส่งเสริมสวัสดิการสังคม สร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยุติธรรมทางสังคม เป้าหมายที่สำคัญ ก็คือ การบรรลุความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจในขณะที่จัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมและรับประกันการกระจายความมั่งคั่งที่เป็นธรรม

11.2.3 **ระบบทุนนิยมโดยรัฐ** (State Capitalism)

รัฐทุนนิยมเกี่ยวข้องกับบทบาทที่โดดเด่นของรัฐในระบบเศรษฐกิจ คุณสมบัติที่สำคัญได้แก่ ความเป็นเจ้าของของรัฐ: รัฐควบคุมหรือเป็นเจ้าของส่วนสำคัญของวิธีการผลิตและอุตสาหกรรมเชิงกลยุทธ์ การวางแผนจากส่วนกลาง: รัฐเป็นผู้กำหนดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและจัดสรรทรัพยากรผ่านการวางแผนจากส่วนกลาง นโยบายสวัสดิการสังคมแบบผสม: แม้ว่าระบบทุนนิยมรัฐอาจจัดให้มีโครงการสวัสดิการสังคม แต่มักให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจ การแทรกแซงของรัฐที่เข้มแข็ง: รัฐควบคุมและควบคุมตลาด โดยมักมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจของประเทศและการพัฒนาอุตสาหกรรม

ปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่

ลัทธิทุนนิยมแบบ Laissez-Faire จะมีลักษณะที่บทบาทของรัฐสมัยใหม่มีจำกัด โดยมุ่งเน้นไปที่การปกป้องสิทธิในทรัพย์สิน การบังคับใช้สัญญา และการรับประกันการแข่งขันในตลาด อย่างไรก็ตาม รัฐอาจเข้าแทรกแซงในกรณีที่ตลาดล้มเหลวหรือแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำ

ทางรายได้ ส่วนระบบเศรษฐกิจตลาดเพื่อสังคมนั้น รัฐสมัยใหม่จะมีบทบาทเชิงรุกในการควบคุมตลาด ปกป้องสิทธิผู้บริโภค และดำเนินนโยบายสวัสดิการสังคม พยายามสร้างสมดุลการเติบโตทางเศรษฐกิจกับความยุติธรรมทางสังคม และรับประกันการกระจายทรัพยากรอย่างยุติธรรม ในด้านของระบบทุนนิยมรัฐ รัฐสมัยใหม่จะมีบทบาทสำคัญในการกำกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มักจะผ่านการวางแผนจากส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาประเทศและอาจจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจมากกว่าสวัสดิการสังคม

ระบบทุนนิยม Laissez-Faire:มีจุดแข็งที่สำคัญคือ ส่งเสริมผู้ประกอบการ นวัตกรรม และประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ แต่ก็มีจุดอ่อน ได้แก่การมีโอกาสเกิดความล้มเหลวของตลาด ความไม่เท่าเทียมกัน และเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมที่ไม่เพียงพอ ส่วนเศรษฐกิจตลาดเพื่อสังคม มีจุดแข็งคือ มีการรวมการเติบโตที่ขับเคลื่อนโดยตลาดเข้ากับสวัสดิการสังคม จัดการกับความไม่เท่าเทียมและส่งเสริมความมั่นคง แต่มีจุดอ่อนที่สำคัญ ได้แก่การสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและวัตถุประสงค์ทางสังคมอาจเป็นเรื่องที่ท้าทาย และกฎระเบียบที่มากเกินไปอาจขัดขวางการเป็นผู้ประกอบการ ส่วนรัฐทุนนิยมนั้นมีจุดแข็งที่สำคัญ คือ ช่วยให้รัฐสามารถควบคุมอุตสาหกรรมหลัก การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการพัฒนาประเทศ แต่ก็มีจุดอ่อน ได้แก่ ขาดการแข่งขันในตลาด ขาดศักยภาพ และจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคล

ตาราง 11. 2 เปรียบเทียบรูปแบบต่าง ๆ ของระบบทุนนิยมและการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่

ประเด็น	**ระบบทุนนิยมเสรี**	**เศรษฐกิจตลาดเพื่อสังคม**	**ระบบทุนนิยมโดยรัฐ**
บทบาทของรัฐ	การแทรกแซงทางเศรษฐกิจน้อยที่สุด	กฎระเบียบและนโยบายสวัสดิการสังคมที่ใช้งานอยู่	บทบาทที่โดดเด่นในการกำกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิต	กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลมีอำนาจเหนือกว่า	การรวมกันของกรรมสิทธิ์ของรัฐและเอกชน	รัฐควบคุมหรือเป็นเจ้าของส่วนสำคัญ

ประเด็น	ระบบทุนนิยมเสรี	เศรษฐกิจตลาดเพื่อสังคม	ระบบทุนนิยมโดยรัฐ
การควบคุมตลาด	กฎระเบียบที่จำกัดโดยเน้นการแข่งขัน	การควบคุมตลาดที่เข้มงวดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม	การวางแผนและการควบคุมตลาดโดยรัฐ
การจัดสวัสดิการสังคม	ตาข่ายความปลอดภัยทางสังคมและข้อกำหนดด้านสวัสดิการขั้นต่ำ	นโยบายสวัสดิการสังคมที่แข็งแกร่งและเครือข่ายความปลอดภัย	นโยบายสวัสดิการสังคมแบบผสมผสาน มักให้ความสำคัญกับการพัฒนามากกว่าสวัสดิการ
เป้าหมายทางเศรษฐกิจ	เน้นเสรีภาพส่วนบุคคลและการเติบโตทางเศรษฐกิจ	สร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยุติธรรมทางสังคม	การพัฒนาประเทศและการเติบโตของอุตสาหกรรม
จุดแข็ง	ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	ผสมผสานการเติบโตที่ขับเคลื่อนด้วยตลาดเข้ากับสวัสดิการสังคม	ช่วยให้รัฐสามารถควบคุมการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการพัฒนาได้
จุดอ่อน	ศักยภาพในความล้มเหลวของตลาดและความไม่เท่าเทียมกัน	การสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพและวัตถุประสงค์ทางสังคมอาจเป็นเรื่องท้าทาย	ขาดการแข่งขันทางการตลาดและศักยภาพในการไร้ประสิทธิภาพ

แหล่งที่มา: Smith & Eisenstadt (2007)

รูปแบบต่าง ๆ ของระบบทุนนิยมมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ สร้างภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของสังคม ในขณะที่ระบบทุนนิยมเสรีเน้นย้ำถึงเสรีภาพของตลาด

เศรษฐกิจแบบตลาดเพื่อสังคมเน้นสร้างความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคม ในขณะที่ระบบทุนนิยมรัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศ แต่อาจก่อให้เกิดความท้าทายต่อเสรีภาพส่วนบุคคล การทำความเข้าใจรูปแบบต่างๆ ของระบบทุนนิยมและการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างระบบเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมและยั่งยืนที่ส่งเสริมทั้งความเจริญรุ่งเรืองและความยุติธรรมทางสังคม

11.3 **กรณีศึกษาจากภูมิภาคและประเทศต่าง ๆ**

การพิจารณากรณีศึกษาจากภูมิภาคและประเทศต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงออกและปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันของระบบทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่ ในหัวข้อนี้จะนำเสนอกรณีศึกษาจากภูมิภาคต่างๆ เช่น อเมริกาเหนือ ยุโรป และเอเชีย โดยเน้นย้ำถึงพลวัตและผลลัพธ์ที่แตกต่างกันของแต่ละภูมิภาคซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่ จากการวิเคราะห์กรณีเหล่านี้ ทำให้สามารถเข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นว่าบริบทเฉพาะของประเทศต่างๆ นั้นกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสองระบบนี้อย่างไร

11.3.1. **สหรัฐอเมริกา** (United States)

สหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของระบบทุนนิยมเสรีและปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่ ประเด็นสำคัญของการวิเคราะห์ ได้แก่ การแทรกแซงของรัฐบาลอย่างจำกัด ซึ่งเดิมทีสหรัฐฯ ยอมรับการแทรกแซงของรัฐเพียงเล็กน้อยในระบบเศรษฐกิจ โดยเน้นย้ำถึงเสรีภาพส่วนบุคคลและตลาดเสรี การครอบงำตลาด: กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและแรงขับเคลื่อนของตลาดมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ในส่วนบทบาทของรัฐสมัยใหม่นั้นจะมุ่งเน้นไปที่การปกป้องสิทธิในทรัพย์สิน การบังคับใช้สัญญา และการรับรองการแข่งขันที่เป็นธรรม มันเข้าแทรกแซงในช่วงที่ตลาดล้มเหลว และใช้เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมเพื่อจัดการกับความไม่เท่าเทียมและสวัสดิการ (Gilbert, & Gilbert, 1989).

11.3.2. **เยอรมัน** (Germany)

เยอรมนีเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจตลาดเพื่อสังคมและความสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่ ประเด็นสำคัญของการวิเคราะห์ ได้แก่ การจัดการรูปแบบเศรษฐกิจแบบผสม ประเทศเยอรมนีผสมผสานความเป็นเจ้าของส่วนตัวเข้ากับสถาบันของรัฐและนโยบายสวัสดิการสังคม โดย

การตราบทบัญญัติด้านสวัสดิการสังคมซึ่งรัฐสมัยใหม่ให้ความสำคัญอย่างมากกับสวัสดิการสังคม จัดให้มีเครือข่ายความปลอดภัยที่แข็งแกร่ง การดูแลสุขภาพ การศึกษา และการคุ้มครองคนงาน ความสัมพันธ์ทางอุตสาหกรรมแบบร่วมมือ รัฐส่งเสริมความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสหภาพแรงงาน นายจ้างและรัฐบาล นำไปสู่การร่วมมือกันในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ

11.3.3. **จีน** (China)

จีนเป็นกรณีศึกษาของระบบทุนนิยมโดยรัฐและปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนกับรัฐสมัยใหม่ ประเด็นสำคัญของการวิเคราะห์ ได้แก่ การครอบงำของรัฐ รัฐมีบทบาทสำคัญในการควบคุมอุตสาหกรรมหลักและกำกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจการวางแผนจากส่วนกลาง: รัฐสมัยใหม่ใช้การวางแผนจากส่วนกลางเพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรและบรรลุวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจของประเทศ การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว: ระบบทุนนิยมโดยรัฐของจีนเอื้อต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่น่าประทับใจ โดยเปลี่ยนประเทศที่ยากจนในอดีตให้กลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจระดับโลก

11.3.4 **กลุ่มประเทศนอร์ดิก** (Nordic Countries)

กลุ่มประเทศนอร์ดิก (เช่น สวีเดน นอร์เวย์ เดนมาร์ก ฟินแลนด์) เป็นณีศึกษาที่น่าสนใจเกี่ยวกับการออกแบบจำลองแบบผสมผสานระหว่างระบบทุนนิยมเข้ากับรัฐสวัสดิการที่เข้มแข็ง ประเด็นสำคัญของการรูปแบบนี้ ได้แก่ การจัดสวัสดิการสังคม โดยรัฐสมัยใหม่จะทำหน้าที่จัดให้มีระบบสวัสดิการที่ครอบคลุม รวมถึงการดูแลสุขภาพ การศึกษา ประกันสังคม และโครงการกระจายรายได้ กฎระเบียบของตลาดและการทำงานร่วมกัน: ในขณะที่ยอมรับหลักการของตลาด รัฐก็ควบคุมตลาดอย่างแข็งขันและร่วมมือกับพันธมิตรทางสังคมเพื่อให้แน่ใจว่ามีการทำงานร่วมกันทางสังคมและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มาตรฐานการครองชีพสูงและความเท่าเทียมทางสังคม: โมเดลของชาวนอร์ดิกมีมาตรฐานการครองชีพสูง ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ต่ำ และการเคลื่อนไหวทางสังคมที่แข็งแกร่ง

ตาราง 11. 3 เปรียบเทียบกรณีศึกษาของประเทศต่าง ๆ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่

ประเด็น	**สหรัฐอเมริกา**	**เยอรมัน**	**จีน**	**กลุ่มประเทศนอรดิก**
ระบบเศรษฐกิจ	ทุนนิยมแบบตลาดเสรี	เศรษฐกิจตลาดเพื่อสังคม	ทุนนิยมโดยรัฐ	โมเดลลูกผสมของระบบทุนนิยมและรัฐสวัสดิการ
บทบาทของรัฐ	การแทรกแซงน้อยที่สุด	กฎระเบียบและการจัดหาสวัสดิการที่ใช้งานอยู่	บทบาทที่โดดเด่นในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	กฎระเบียบที่บังคับใช้และการจัดหาสวัสดิการที่กว้างขวาง
การควบคุมตลาด	เน้นตลาดเสรีและกฎระเบียบที่จำกัด	การควบคุมตลาดที่แข็งแกร่งและการคุ้มครองผู้บริโภค	การวางแผนและการควบคุมที่กำกับโดยรัฐ	แนวทางที่สมดุลกับการควบคุมตลาด
การจัดสวัสดิการสังคม	ตาข่ายความปลอดภัยทางสังคมมีจำกัด	นโยบายสวัสดิการสังคมที่แข็งแกร่งและเครือข่ายความปลอดภัย	นโยบายสวัสดิการสังคมแบบผสมผสาน	การจัดสวัสดิการสังคมอย่างกว้างขวาง
ความสัมพันธ์ทางอุตสาหกรรม	การมีส่วนร่วมของรัฐอย่างจำกัด	สหกรณ์สัมพันธ์อุตสาหกรรม	การมีส่วนร่วมของรัฐในอุตสาหกรรมที่สำคัญ	แนวทางการทำงานร่วมกันกับพันธมิตรทางสังคม
ผลลัพธ์ที่สำคัญ	เน้นเสรีภาพส่วนบุคคลและ	สร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและ	การเติบโตและการพัฒนาทาง	มาตรฐานการครองชีพที่สูงและความ

ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	เยอรมัน	จีน	กลุ่มประเทศนอรดิก
	ประสิทธิภาพของตลาด	ความยุติธรรมทางสังคม	เศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว	เท่าเทียมกันทางสังคม

แหล่งที่มา: Smith & Eisenstadt (2007)

กรณีศึกษาที่นำเสนอข้างต้นได้เสนอมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบทุนนิยมกับรัฐสมัยใหม่ โดยมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างของระบบทุนนิยมเสรี เยอรมนีมีลักษณะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเพื่อสังคม จีนแสดงให้เห็นถึงระบบทุนนิยมของรัฐ และกลุ่มประเทศนอร์ดิกแสดงแบบจำลองแบบผสมผสาน การวิเคราะห์กรณีศึกษาเหล่านี้ทำให้เราเห็นคุณค่าของวิธีการที่แตกต่างกันซึ่งทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่สามารถประสานสัมพันธ์กันได้ โดยเน้นถึงจุดแข็งจุดอ่อน และผลลัพธ์ในแง่ของการเติบโตทางเศรษฐกิจ การจัดสวัสดิการสังคม ความไม่เท่าเทียมกันและการควบคุมตลาด ลักษณะเชิงเปรียบเทียบเหล่านี้ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างทุนนิยมกับรัฐสมัยใหม่ และสามารถนำไปสู่การอภิปรายนโยบายและการปฏิรูปในบริบทต่างๆ

11.4 **บทบาทของรัฐไทยต่อแนวนโยบายไทยแลนด์** 4.0

ไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์ของรัฐบาลไทยที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมอุตสาหกรรมดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม วิสัยทัศน์นี้มีเป้าหมายให้ประเทศไทยสามารถพ้นจากกับดักของรายได้กลาง (middle-income trap) และเข้าสู่ระดับของประเทศพัฒนาแล้ว (developed country) ในอีก 20 ปีข้างหน้า (Kumpirarusk & Rohitratana, 2018)

วิสัยทัศน์ไทยแลนด์ 4.0 มีหลักการพื้นฐาน 4 ประการคือ

1) เป็นวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นคุณภาพชีวิตของประชาชน ไม่ใช่แค่การเติบโตทางเศรษฐกิจ

2)เป็นวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ไม่ใช่แค่การพัฒนาอย่างรวดเร็ว

3)เป็นวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มและแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ

4)เป็นวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือและความเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มาของแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 เกิดจากการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล ที่มีผลกระทบต่อทุกด้านของชีวิตมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ การทำงาน การสื่อสาร หรือการบริโภค และการผลิตสินค้าและบริการ แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์ของรัฐบาลไทยในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ที่มีเศรษฐกิจพื้นฐานที่มีคุณภาพ มีความยั่งยืน และมีการกระจายความมั่งคั่งอย่างเป็นธรรม โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 เป็นการข้ามขั้นตอนจากการพัฒนาตามแบบแผนไทยแลนด์ 1.0, 2.0, และ 3.0 ที่เป็นการพึ่งพาสินค้าเกษตร, อุตสาหกรรม, และบริการ เพื่อเข้าสู่การพัฒนาให้เป็นสังคมอุตสาหกรรมใหม่ (New Industrial Society) ที่มีการผสมผสานของเทคโนโลยีชั้นสูง เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ (Bio-technology) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เทคโนโลยีวิศวกรรม (Engineering Technology) เทคโนโลยีพลังงาน (Energy Technology) เป็นต้น (Jones & Pimdee, 2017)

ที่มาของแนวคิดอุตสาหกรรม 4.0 เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกของการผลิตและการบริหารจัดการ ซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการเชื่อมต่อเครือข่ายเป็นส่วนสำคัญ แนวคิดนี้ได้รับการเสนอครั้งแรกในปี ค.ศ. 2011 โดยสมาคมอุตสาหกรรมเยอรมัน เพื่อบ่งชี้ถึงแผนการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตของประเทศ เป้าหมายของแนวคิดอุตสาหกรรม 4.0 คือ การสร้าง "โรงงานอัจฉริยะ" (Smart factory) ที่สามารถปรับตัวได้อย่างอัตโนมัติตามความต้องการของลูกค้าและสภาพแวดล้อม โดยใช้เทคโนโลยีที่เชื่อมต่อทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น คลาวด์ (cloud) อินเทอร์เน็ตของสิ่ง (Internet of Things) ข้อมูลใหญ่ (big data) ปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence) และหุ่นยนต์ (robotics) เป็นต้น (Desatova, 2018)

แนวคิดอุตสาหกรรม s curve และ new s curve ของไทย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย โดยอิงตามรูปแบบของกราฟ s curve ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการผลิตและเวลา ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงช่วงเวลาของการ

เจริญเติบโตของอุตสาหกรรม แนวคิดนี้มีที่มาจากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ในปี พ.ศ. 2540 เพื่อหาทางออกให้กับประเทศไทยในการเผชิญกับวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2539-2540 โดย TDRI ได้แบ่งอุตสาหกรรมของไทยออกเป็นสี่กลุ่ม คือ (Lhakard, 2020)

1) อุตสาหกรรม s curve เดิม (old s curve) คือ อุตสาหกรรมที่ผ่านช่วงเจริญเติบโตแล้วและกำลังเข้าสู่ช่วงความเจริญเติบโตช้าลง เช่น การเกษตร, เหล็ก-เหล็กกล้า, เครื่องจักร, เคมี, เสื้อผ้า, เครื่องประดับ

2) อุตสาหกรรม s curve ใหม่ (new s curve) คือ อุตสาหกรรมที่ยังไม่ผ่านช่วงเจริญเติบโตและมีโอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศไทย เช่น ยานยนต์, เครื่องใช้ไฟฟ้า, ไบโอเทค, โทรคมนาคม, ไอที

3)อุตสาหกรรม s curve เสื่อม (declining s curve) คือ อุตสาหกรรมที่ผ่านช่วงเจริญเติบโตแล้วและกำลังเข้าสู่ช่วงถดถอย เช่น ไม้-กระดาษ, เครื่องปั้นดิน

4) อุตสาหกรรม s curve เพื่อการพัฒนาระดับพื้นฐาน (basic development s curve) คือ อุตสาหกรรมที่ไม่ได้ผ่านช่วงเจริญเติบโตแต่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาพื้นฐานของประเทศ เช่น การสื่อสาร, การขนส่ง, การจัดการน้ำ, การจัดการขยะ

จากแนวคิดนี้ TDRI ได้เสนอแนวทางให้ประเทศไทยเลือกพัฒนาอุตสาหกรรม s curve ใหม่ เพื่อเป็นแหล่งขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศในอนาคต และให้ยุติการพัฒนาอุตสาหกรรม s curve เดิม และ s curve เสื่อม ที่ไม่มีความแข็งแกร่งและไม่มีความสามารถในการแข่งขัน

แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์ของรัฐบาลไทยที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีความยั่งยืน มีคุณภาพ และเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย โดยการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณค่าสูง แก้ปัญหาสังคม และส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 จะช่วยให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากประเทศที่ติดกับดักประเทศรายได้ปานกลางได้โดยหนึ่งในวิธีการ คือ การเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจจากการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้แรงงานมาก ใช้เทคโนโลยีต่ำและมีผู้แข่งขันมาก เป็นการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้เทคโนโลยีสูง ใช้ทักษะในการ

ผลิตสูง และมีผู้แข่งขันน้อย เช่น การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมขั้นสูง (Ramingwong et al.,2019) เช่น หุ่นยนต์ อุปกรณ์การแพทย์ เครื่องบิน เป็นต้น อีกวิธีการหนึ่ง คือ การพัฒนาระบบการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและสังคมให้ดียิ่งขึ้น โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Llifelong learning) การพัฒนาทักษะ (Skill development) และการสภาวะความเป็นอยู่ที่ดี (well-being) ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานที่ไม่หยุดนิ่ง (Buasuwan, 2018). อีกวิธีการหนึ่งคือ การส่งเสริมการป้องกันและรักษาโรคให้ดียิ่งขึ้น โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น big data, artificial intelligence, internet of things เป็นต้น เพื่อวินิจฉัย ติดตาม และรักษาโรคให้กับผู้ป่วย และเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้วยแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 นี้จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถเพิ่มมูลค่าเพิ่ม (value added) ลดความไม่เท่าเทียม (inequality) และเสริมความยั่งยืน (sustainability) ของเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในงานศึกษาของผู้เขียน เรื่องรัฐไทยในฐานะรัฐพัฒนาต่อแนวนโยบายไทยแลนด์ 4.0 (2561)มองว่าประเทศไทยมีโอกาสพัฒนาตัวเองให้ก้าวเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 ได้ เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการในการสนับสนุนนโยบายนี้ ได้แก่ รัฐบาลที่เข้มแข็งและมีอำนาจเบ็ดเสร็จ ความร่วมมือระหว่างรัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชน เรียกว่า “ประชารัฐ” ซึ่งจะทำให้รัฐไทยเป็นรัฐพัฒนาที่จะนำไปสู่ไทยแลนด์ 4.0

สรุปท้ายบท

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบทุนนิยมกับรัฐสมัยใหม่เผยให้เห็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างสองระบบนี้และผลกระทบต่อสังคมทั่วโลก ในขณะที่ระบบทุนนิยมเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยตลาดและเสรีภาพส่วนบุคคล รัฐสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมเศรษฐกิจ ปกป้องสิทธิ และจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมตลอดประวัติศาสตร์และในภูมิภาคต่างๆ ทุนนิยมรูปแบบต่างๆ ได้ถือกำเนิดขึ้น แต่ละรูปแบบมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันและมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่ ระบบทุนนิยมแบบเสรีส่งเสริมการแทรกแซงของรัฐให้น้อยที่สุด และให้ความสำคัญกับตลาดเสรีและความคิดริเริ่มส่วนบุคคล เศรษฐกิจแบบตลาดเพื่อสังคมเน้นสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตที่ขับเคลื่อนโดยตลาดและสวัสดิการสังคม เพื่อให้แน่ใจว่ามีการกระจายทรัพยากรอย่างยุติธรรม ทุนนิยมโดยรัฐเกี่ยวข้องกับบทบาทที่โดดเด่นของรัฐในการกำกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

กรณีศึกษาจากประเทศต่างๆ แสดงให้เห็นวิธีการที่หลากหลายที่ระบบทุนนิยมและรัฐสมัยใหม่มีปฏิสัมพันธ์กัน ประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวคิดแบบทุนนิยมเสรีโดยมีการแทรกแซงจากรัฐบาลอย่างจำกัด ในขณะที่เยอรมนีเป็นตัวอย่างของระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเพื่อสังคม โดยมีบทบัญญัติด้านสวัสดิการสังคมที่เข้มแข็งและความสัมพันธ์ทางอุตสาหกรรมที่ร่วมมือกัน ประเทศจีนเป็นตัวแทนของระบบทุนนิยมโดยรัฐ โดยมีการควบคุมของรัฐและการวางแผนจากส่วนกลางที่สำคัญ ซึ่งนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว กลุ่มประเทศนอร์ดิกเป็นตัวอย่างของรูปแบบผสมผสาน โดยผสมผสานองค์ประกอบของระบบทุนนิยมกับรัฐสวัสดิการที่กว้างขวาง ส่งผลให้มีมาตรฐานการครองชีพสูงและความเท่าเทียมกันทางสังคม

โดยสรุป การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเน้นว่าความสัมพันธ์ระหว่างทุนนิยมกับรัฐสมัยใหม่มีความซับซ้อนและขึ้นอยู่กับบริบท เน้นย้ำถึงความสำคัญของการหาสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ เสรีภาพส่วนบุคคล และสวัสดิการสังคม การทำความเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน และผลลัพธ์ของรูปแบบต่างๆ ของระบบทุนนิยมและการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสมัยใหม่เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและมีความยั่งยืน ผู้กำหนดนโยบายสามารถตัดสินใจอย่างชาญฉลาดเพื่อส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ความยุติธรรมทางสังคม และความเป็นอยู่โดยรวมของพลเมือง โดยการวิเคราะห์ระบบเหล่านี้อย่างถี่ถ้วนและประยุกต์ใช้ระบบต่างๆ เหล่านี้

คำถามท้ายบทที่ 11

11.1 รัฐไทยมีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจของประเทศจากการผลิตแบบดั้งเดิมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี?

11.2 นโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีผลกระทบอย่างไรต่อการพัฒนาทักษะแรงงานในประเทศไทย และรัฐควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ?

11.3 รัฐไทยสามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อสนับสนุนและกระตุ้นการลงทุนจากภาคเอกชนในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0?

เอกสารอ้างอิง

Bredfeldt, J. (2018). *A conservative's treatise on modern capitalism in the United States*. Christian Faith Publishing.

Buasuwan, P. (2018). Rethinking Thai higher education for Thailand 4.0. *Asian Education and Development Studies*, 7(2), 157-173.

Dahms, H. F. (Ed.). (2000). *Transformations of capitalism: Economy, society, and the state in modern times* (2000th ed.). Palgrave Macmillan.

Desatova, P. (2018). Thailand 4.0 and the internal focus of nation branding. *Asian Studies Review*, 42(4), 682-700.

Gilbert, N., & Gilbert, B. (1989*). The enabling state: Modern welfare capitalism in America*. Oxford University Press.

Jones, C., & Pimdee, P. (2017). Innovative ideas: Thailand 4.0 and the fourth industrial revolution. *Asian International Journal of Social Sciences*, 17(1), 4-35.

Kumpirarusk, P., & Rohitratana, K. (2018). Industry 4.0: future industries of Thailand. *WMS Journal of Management*, 7(3), 52-64.

Lhakard, P. (2020). Changes in public admiration in response to Thailand 4.0 policy. *Pathum Thani University Academic Journal*, 12(2), 467-483.

Ramingwong, S., Manopiniwes, W., & Jangkrajarng, V. (2019). Human factors of Thailand toward industry 4.0. *Management Research and Practice*, 11(1), 15-25.

Smith, J., & Eisenstadt, S. N. (2007*). Europe and the Americas: State formation, capitalism*

and civilizations in Atlantic modernity. Brill Academic.

Wallerstein, I. (1984). *Studies in modern capitalism: The politics of the world-economy: The states, the movements and the civilizations.* Cambridge University Press.

วรวุฒิ จำลองนาค. (2561). *รัฐไทยในฐานะรัฐพัฒนาต่อแนวนโยบายไทยแลนด์ 4.0*. การประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 7 ณ.มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ ตุลาคม 2561

บทที่ 12

ประเด็นใหม่ๆ ต่อการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง

(New Issues for the Study of Political Economy)

บทนำ

เศรษฐศาสตร์การเมือง หมายถึง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับเศรษฐกิจว่าทั้งสองรูปแบบมีอิทธิพลต่อกันและกันอย่างไรในภูมิทัศน์โลกร่วมสมัย ความท้าทายมากมายได้เกิดขึ้นซึ่งส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองของประเทศต่างๆ ความท้าทายเหล่านี้มีลักษณะเฉพาะจากปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างปัจจัยในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว (Hanappi, 2021) บทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ความท้าทายร่วมสมัยที่สำคัญบางประการในเศรษฐศาสตร์การเมืองในยุคปัจจุบัน รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น โลกาภิวัตน์ ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยในบทนี้ผู้เขียนจะนำเสนอหัวข้อที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้ ส่วนแรกจะเป็นการนำเสนอลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับเศรษฐกิจในโลกยุคปัจจุบัน ต่อมาจะเป็นการการอภิปรายปัญหาและความท้าทายด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองในปัจจุบันและส่วนสุดท้ายจะเป็นการนำเสนอประเด็นข้อควรพิจารณาที่สำคัญของเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัย

12.1 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับเศรษฐกิจในโลกยุคปัจจุบัน

12.1.1 โลกาภิวัตน์

กระแสโลกาภิวัตน์ได้เปลี่ยนโลกให้เป็นระบบที่เชื่อมโยงและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการไหลเวียนของสินค้า บริการ เงินทุน และข้อมูลข้ามพรมแดนของประเทศ แม้ว่าโลกาภิวัตน์จะก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย แต่ก็มีความท้าทายต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองด้วย การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นทำให้ประเทศต่าง ๆ เสี่ยงต่อวิกฤตการณ์ทางการเงินดังที่เห็นได้จากวิกฤตการเงินโลกในปี 2008 (Banaian, & Roberts, 2015) นอกจากนี้ โลกาภิวัตน์ยังนำไปสู่การเลิกจ้างงานและความชะงักงันของค่าจ้างในบางภาคส่วน ทำให้ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ทวีความรุนแรงขึ้นและกระตุ้นให้เกิดความไม่สงบทางการเมือง การเพิ่มขึ้นของขบวนการประชานิยมในประเทศต่างๆ

ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากผลกระทบด้านลบของโลกาภิวัตน์ต่อเศรษฐกิจในประเทศ (Held & McGrew, 2007)

12.1.2 ความเหลื่อมล้ำทางรายได้

ความไม่เท่าเทียมทางรายได้กลายเป็นปัญหาเร่งด่วนในหลายประเทศ โดยช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนขยายกว้างขึ้นอย่างเห็นได้ชัด การกระจุกตัวของความมั่งคั่งและอำนาจอยู่ในมือของคนไม่กี่กลุ่ม ส่งผลอย่างมากต่อเศรษฐศาสตร์การเมือง ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ในระดับสูงบั่นทอนความสามัคคีทางสังคม เพิ่มความตึงเครียดทางสังคม และขัดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Stiglitz, 2013) นอกจากนี้ยังสามารถนำไปสู่การเข้าถึงทรัพยากร การดูแลสุขภาพ การศึกษา และโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสังคมต่อไป การแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ได้กลายเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบาย เนื่องจากจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับการกระจายทรัพยากรที่เท่าเทียมกัน

12.1.3 การเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบอัตโนมัติ (Automation) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังท้าทายตลาดแรงงานแบบดั้งเดิมและเปลี่ยนรูปแบบอุตสาหกรรม แม้ว่าการพัฒนาเหล่านี้มีศักยภาพมหาศาลสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและผลผลิต แต่ก็ก่อให้เกิดความท้าทายต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองด้วย ระบบอัตโนมัติมีศักยภาพในการขจัดงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคส่วนที่ต้องพึ่งพางานประจำและงานซ้ำซาก การพลัดถิ่นนี้อาจนำไปสู่การว่างงาน ความไม่มั่นคงของรายได้ และความไม่สงบในสังคม รัฐบาลต้องต่อสู้กับภารกิจในการฝึกอบรมขึ้นใหม่และยกระดับฝีมือแรงงานเพื่อปรับตัวให้เข้ากับตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงและรับประกันการเติบโตที่ครอบคลุมอย่างทั่วด้านเมื่อเผชิญกับการเข้ามาแทรกแซง (Disrupt)ทางเทคโนโลยี (Hsu, 2020)

12.1.4 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ความท้าทายเร่งด่วนของความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมได้รับความสำคัญในเศรษฐศาสตร์การเมืองทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของมนุษย์ รัฐบาลต้องเผชิญกับงานในการกำหนดนโยบายเพื่อจัดการกับวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในขณะเดียวกันก็รับประกันการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Xu, 2021) การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอน

ต่ำ การลงทุนในพลังงานหมุนเวียน และการนำแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืนมาใช้มีทั้งความท้าทายและโอกาสสำหรับเศรษฐศาสตร์การเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจให้สมดุลกับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมีนโยบายเชิงนวัตกรรม ความร่วมมือระหว่างประเทศ และมุมมองระยะยาว

ความท้าทายร่วมสมัยในเศรษฐศาสตร์การเมืองสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติที่ซับซ้อนและพลวัตของภูมิทัศน์โลก การจัดการกับความท้าทายเหล่านี้ต้องใช้วิธีการหลายมิติที่รวมเอาการพิจารณาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมเข้าไว้ด้วยกัน ผู้กำหนดนโยบายต้องสำรวจความซับซ้อนของโลกาภิวัตน์ ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ การแทรกแซง (disrupt) ทางเทคโนโลยี และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเติบโตที่ทั่วถึงและยั่งยืน ด้วยการทำความเข้าใจกับความท้าทายเหล่านี้และดำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพ สังคมสามารถมุ่งสู่อนาคตที่เท่าเทียม มั่งคั่ง และยืดหยุ่นมากขึ้น

12.2 การอภิปรายปัญหาและความท้าทายด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองในปัจจุบัน

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองครอบคลุมถึงการศึกษาการทำงานร่วมกันระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ และวิธีที่ทั้งสองสร้างพลวัตทางสังคมและเศรษฐกิจภายในสังคม ในภูมิทัศน์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ปัญหาเร่งด่วนและความท้าทายมากมายส่งผลกระทบต่อเศรษฐศาสตร์การเมืองทั่วโลก การอภิปรายประเด็นปัญหาและความท้าทายในปัจจุบันที่โดดเด่นที่สุด ได้แก่ ประชานิยม สงครามการค้า นโยบายการคลัง และรัฐบาลดิจิทัล (Westover, 2017)

12.2.1 **ประชานิยม** (Populism)

หนึ่งในความท้าทายที่สำคัญที่เศรษฐศาสตร์การเมืองต้องเผชิญในปัจจุบันคือการเพิ่มขึ้นของประชานิยม ขบวนการประชานิยมและผู้นำได้รับแรงดึงจากการใช้ประโยชน์จากความไม่พอใจของประชาชนและใช้ประโยชน์จากความแตกแยกทางเศรษฐกิจและสังคม ประชานิยมมักจะท้าทายสถาบันทางเศรษฐกิจและการเมืองที่จัดตั้งขึ้น สนับสนุนการปกป้อง การต่อต้านโลกาภิวัตน์ และการปฏิเสธสถานะที่เป็นอยู่ การเพิ่มขึ้นของประชานิยมเป็นการท้าทายต่อเสถียรภาพและประสิทธิผลของระบบการเมืองและเศรษฐกิจ เนื่องจากสามารถทำลายความสัมพันธ์ทางการค้าที่จัดตั้งขึ้น ทำลายความเชื่อมั่นในสถาบัน และขัดขวางการกำหนดนโยบาย

12.2.2 **สงครามทางการค้า** (Trade Wars)

ความขัดแย้งทางการค้าที่ทวีความรุนแรงขึ้นระหว่างมหาอำนาจสำคัญของโลกได้กลายเป็นประเด็นสำคัญในระบบเศรษฐศาสตร์การเมือง การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรและการกีด

กันทางการค้าโดยประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกาและจีน ได้สร้างบรรยากาศของความไม่แน่นอนและความผันผวนในการค้าระหว่างประเทศ สงครามการค้าส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานทั่วโลก เพิ่มต้นทุนสำหรับธุรกิจและผู้บริโภค และบั่นทอนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความขัดแย้งเหล่านี้ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อประเทศที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอีกด้วย การแก้ไขข้อพิพาททางการค้าและการส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและเปิดกว้างเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรักษาเสถียรภาพและส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ

12.2.3 **นโยบายการคลัง** (Fiscal Policy)

นโยบายการคลัง ซึ่งรวมถึงการใช้จ่ายของรัฐบาลและการเก็บภาษี มีบทบาทสำคัญในการกำหนดภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายหลายประการยังคงมีอยู่ในการใช้นโยบายการคลังที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้นในหลายประเทศ ซึ่งจำกัดพื้นที่ทางการคลังสำหรับรัฐบาลในการลงทุนในด้านที่จำเป็น เช่น โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และการดูแลสุขภาพ การสร้างสมดุลระหว่างความจำเป็นในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการจัดการความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาวถือเป็นความท้าทายอย่างต่อเนื่อง ยิ่งไปกว่านั้น การรับประกันการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกันผ่านโครงการเก็บภาษีแบบก้าวหน้าและสวัสดิการสังคมเป็นลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของนโยบายการคลังที่ต้องพิจารณาและดำเนินการอย่างรอบคอบ

12.2.4 **รัฐบาลดิจิทัล** (Digital Governance)

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัลได้ก่อให้เกิดความท้าทายและความซับซ้อนใหม่ ๆ ต่อเศรษฐศาสตร์การเมือง ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลดิจิทัล ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ และกฎระเบียบของบริษัทยักษ์ใหญ่ด้านเทคโนโลยีได้กลายเป็นประเด็นสำคัญ รัฐบาลเผชิญกับความท้าทายในการสร้างนโยบายและกฎระเบียบที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ประโยชน์จากเศรษฐกิจดิจิทัล ในขณะเดียวกันก็ปกป้องสิทธิของประชาชนและรับประกันการแข่งขันที่เป็นธรรม การสร้างสมดุลที่เหมาะสมระหว่างนวัตกรรม การคุ้มครองผู้บริโภค และความปลอดภัยทางไซเบอร์ถือเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบาย

ประเด็นปัญหาและความท้าทายในเศรษฐศาสตร์การเมืองในปัจจุบันมีหลายแง่มุมและต้องการแนวทางที่ครอบคลุมและเหมาะสม การจัดการกับประชานิยม สงครามการค้า นโยบายการคลัง และรัฐบาลดิจิทัลจำเป็นต้องมีการผสมผสานระหว่างกลยุทธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ความร่วมมือระหว่างประเทศ การกำหนดนโยบายตามหลักฐาน และการมีส่วนร่วมเชิงรุกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสำคัญต่อการหาทางออกสำหรับความท้าทายเหล่านี้ โดยการนำทางความซับซ้อน

เหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ เศรษฐศาสตร์การเมืองสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และการปกครองแบบมีส่วนร่วม

12.3 **ประเด็นข้อควรพิจารณาที่สำคัญของเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัย**

ประเด็นความเชื่อมโยงกันของโลกาภิวัตน์ ความไม่เท่าเทียมกัน และความยั่งยืนได้กลายเป็นประเด็นสำคัญในระบบเศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัย ในขณะที่โลกเชื่อมต่อกันมากขึ้น ความท้าทายที่เกิดจากหัวข้อเหล่านี้กำลังสร้างพลวัตทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ความซับซ้อนและนัยยะของโลกาภิวัตน์ ความไม่เท่าเทียมกัน และความยั่งยืน เป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายควรพิจารณาโดยเน้นความเชื่อมโยงระหว่างกันและความจำเป็นในแนวทางบูรณาการเพื่อจัดการกับปัญหาเหล่านั้น (Sawyer, 1989).

12.3.1 **โลกาภิวัตน์** (Globalization)

โลกาภิวัตน์หมายถึงความเชื่อมโยงที่เพิ่มขึ้นของเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก ในขณะที่โลกาภิวัตน์นำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจ นวัตกรรม และการแพร่กระจายของความรู้ มันยังก่อให้เกิดความท้าทายมากมาย ความท้าทายประการหนึ่งคือการกระจายผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากโลกาภิวัตน์มักส่งผลให้เกิดผู้ชนะและผู้แพ้ ประเทศที่พัฒนาแล้วมีความได้เปรียบ เช่น การเข้าถึงตลาดใหม่และแรงงานราคาถูก ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาอาจเผชิญกับการเอารัดเอาเปรียบและโอกาสในการเติบโตที่จำกัด นอกจากนี้ โลกาภิวัตน์ยังก่อให้เกิดการกระจุกตัวของอำนาจในบรรษัทข้ามชาติ ทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับอิทธิพลขององค์กรที่มีต่อการกำหนดนโยบายและการกัดเซาะอำนาจอธิปไตยของชาติ

12.3.2 **ความไม่เท่าเทียมกัน** (Inequality)

ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และความมั่งคั่งได้เพิ่มขึ้นถึงระดับที่น่าตกใจในหลายประเทศ ซึ่งเป็นความท้าทายทางสังคมและเศรษฐกิจที่สำคัญ ผลที่ตามมาจากความไม่เท่าเทียมนั้นกว้างไกล ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวทางสังคม เสถียรภาพทางการเมือง และการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม ความไม่เท่าเทียมกันที่เพิ่มขึ้นไม่เพียงแต่ขัดขวางโอกาสของบุคคลและกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสเท่านั้น แต่ยังบ่อนทำลายความสามัคคีทางสังคมและทำให้ความแตกแยกทางสังคมรุนแรงขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำไปสู่วงจรอุบาทว์ของความยากจนและการเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาล และบริการขั้นพื้นฐานที่ไม่เท่าเทียมกัน การจัดการกับความไม่เท่าเทียมต้องใช้

แนวทางที่ครอบคลุมซึ่งรวมถึงการเก็บภาษีแบบก้าวหน้า เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม การลงทุนด้านการศึกษาและการฝึกอบรมทักษะ และนโยบายเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม

12.3.3 **ความยั่งยืน** (Sustainability)

ความยั่งยืน หมายถึง ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของปัจจุบันโดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นอนาคตในการตอบสนองความต้องการของตนเอง การบรรลุถึงความยั่งยืนต้องมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และการดูแลสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว การสิ้นเปลืองทรัพยากร และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดภัยคุกคามที่สำคัญต่อโลกและผู้อยู่อาศัย ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมรวมทั้งมลพิษทางอากาศและน้ำ การตัดไม้ทำลายป่า และการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพทำลายเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาวและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ การเปลี่ยนผ่านไปสู่แนวปฏิบัติและนโยบายที่ยั่งยืน เช่น การนำพลังงานหมุนเวียนมาใช้ แบบจำลองเศรษฐกิจหมุนเวียน และความพยายามในการอนุรักษ์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการลดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและรับประกันอนาคตที่น่าอยู่

12.3.4 **การเชื่อมต่อและการทำงานร่วมกัน**

หัวข้อของโลกาภิวัตน์ ความเหลื่อมล้ำ และความยั่งยืนไม่ได้แยกจากกัน แต่เชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้ง โลกาภิวัตน์มีส่วนสนับสนุนและได้รับอิทธิพลจากความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ เนื่องจากสังคมบางกลุ่มได้รับประโยชน์อย่างไม่สมส่วนจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั่วโลก ในขณะเดียวกัน ความไม่เท่าเทียมกันสามารถขัดขวางการพัฒนาที่ยั่งยืนได้โดยการจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสของชุมชนชายขอบ การจัดการกับความไม่เท่าเทียมไม่ได้เป็นเพียงปัญหาของความยุติธรรมทางสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นของการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย ยิ่งไปกว่านั้น แนวปฏิบัติและนโยบายที่ยั่งยืนสามารถนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำโดยการสร้างงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการเติบโตอย่างครอบคลุมทั่วด้าน และรับประกันการเข้าถึงทรัพยากรและบริการที่เท่าเทียมกัน ดังเช่นงานเขียนของผู้เขียนและคณะฯ (2023) ในเรื่อง Educational policy in Vietnam for Sustainable Development in the 21st Century (2023) ผู้เขียนได้ศึกษาระบบการศึกษาระบบการศึกษาของประเทศเวียดนาม และได้การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศเวียดนามเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยต้องกำหนดมาตรการครอบคลุมถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน มาตรการเพื่อประกันความเท่าเทียมกันและการเข้าถึง

การศึกษา กลยุทธ์ต่อต้านการทุจริต การพัฒนาครูและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย การมีส่วนร่วมของชุมชน และการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับการปรับปรุง การนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปปฏิบัติร่วมกันสามารถช่วยให้เวียดนามสร้างระบบการศึกษาที่เท่าเทียม มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพสูงมากขึ้น ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินการตามนโยบายเหล่านี้ให้ประสบความสำเร็จ และการบรรลุวิสัยทัศน์ของเวียดนามในด้านการศึกษาที่ครอบคลุมและครอบคลุมในศตวรรษที่ 21

การพิจารณาความซับซ้อนของโลกาภิวัตน์ ความเหลื่อมล้ำ และความยั่งยืนเผยให้เห็นถึงธรรมชาติที่เชื่อมโยงถึงกันและความจำเป็นในแนวทางแบบองค์รวมเพื่อจัดการกับสิ่งเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้กำหนดนโยบาย ธุรกิจ และภาคประชาสังคมต้องทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดรูปแบบเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ส่งเสริมการเติบโตอย่างครอบคลุม ลดความเหลื่อมล้ำ และให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเสริมโลกาภิวัตน์ที่เป็นธรรม การดำเนินนโยบายที่เท่าเทียมกัน และการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืน สังคมสามารถมุ่งไปสู่อนาคตที่สมดุล ยุติธรรม และยืดหยุ่นมากขึ้น ความพยายามอย่างบูรณาการเท่านั้นที่จะทำให้เราบรรลุการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นต่อการสร้างโลกที่มั่งคั่งและยั่งยืนสำหรับคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

สรุปท้ายบท

ความท้าทายร่วมสมัยในเศรษฐศาสตร์การเมืองสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของภูมิทัศน์โลก ปัญหาต่างๆ เช่น โลกาภิวัตน์ ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ การหยุดชะงักของเทคโนโลยี และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบายและสังคมทั่วโลก ความท้าทายเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้ง ทำให้ต้องใช้แนวทางที่ครอบคลุมและหลากหลายมิติเพื่อการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ โลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย แต่ยังก่อให้เกิดความเปราะบางทางเศรษฐกิจ การเลิกจ้างงาน และความไม่สงบในสังคม การจัดการกับผลกระทบด้านลบในขณะที่ควบคุมศักยภาพในการเติบโตและการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญ ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ซึ่งมีความหมายกว้างๆ นั้นต้องการความสนใจเพื่อให้แน่ใจว่ามีการกระจายทรัพยากร โอกาส และการเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างเท่าเทียมกัน

การแทรกแซงทางเทคโนโลยี(Technological disruption) โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์ มีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมและตลาดแรงงาน รัฐบาล

ต้องปรับตัวโดยการใช้นโยบายที่อำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมใหม่และยกระดับฝีมือ ส่งเสริมนวัตกรรม และรับประกันว่าจะมีการบูรณาการเทคโนโลยีอย่างครอบคลุม ความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมไม่สามารถพูดได้เกินจริง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมคุกคามเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของมนุษย์ ผู้กำหนดนโยบายเผชิญกับความท้าทายในการกำหนดกลยุทธ์ที่สร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืน การนำพลังงานหมุนเวียนมาใช้และการรักษาระบบนิเวศ

การจัดการกับความท้าทายร่วมสมัยในเศรษฐศาสตร์การเมืองจำเป็นต้องมีความร่วมมือระหว่างประเทศ การกำหนดนโยบายตามหลักฐาน และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องใช้ความพยายามเชิงรุกในการกระทบยอดผลประโยชน์ที่แข่งขันกัน เชื่อมความแตกแยกทางเศรษฐกิจและสังคม และประกันความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลและชุมชนทั้งหมด รัฐบาลต้องรับมือกับความซับซ้อนของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ในขณะที่ให้ความสำคัญกับความสามัคคีทางสังคม การมีส่วนร่วมและการดูแลสิ่งแวดล้อม การทำความเข้าใจและจัดการกับความท้าทายเหล่านี้ เศรษฐศาสตร์การเมืองสามารถส่งเสริมสังคมที่เท่าเทียม มั่งคั่ง และยั่งยืนมากขึ้น ด้วยการโอบรับนวัตกรรม การส่งเสริมโลกาภิวัตน์ที่ยุติธรรม และการดำเนินนโยบายที่ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมและสิ่งแวดล้อม สังคมสามารถนำทางพลวัตที่ซับซ้อนของโลกสมัยใหม่และสร้างอนาคตที่ยืดหยุ่นครอบคลุม และตอบสนองต่อความต้องการของพลเมือง

คำถามท้ายบทที่ 12

12.1 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบอย่างไรต่อเศรษฐศาสตร์การเมือง และรัฐบาลควรมีบทบาทอย่างไรในการจัดการกับความท้าทายเหล่านี้?

12.2 บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลและเศรษฐกิจแพลตฟอร์มในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองคืออะไร และมีผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร?

12.3 การเพิ่มขึ้นของแนวคิดชาตินิยมเศรษฐกิจและแนวโน้มการค้าเสรีในระดับโลกส่งผลกระทบอย่างไรต่อเศรษฐศาสตร์การเมือง และมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างไร?

เอกสารอ้างอิง

Banaian, K., & Roberts, B. (Eds.). (2015). *The design and use of political economy indicators: Challenges of definition, aggregation, and application* (1st ed.). Palgrave Macmillan.

Hanappi, H. (2021). *Political economy of Europe: History, ideologies and contemporary challenges*. Routledge.

Held, D., & McGrew, A. (2007*). Globalization/anti-globalization*: Beyond the great divide. Polity.

Hoai, NT & Worrawoot Jumlongnark & Van Cao Thi Hong (2023*). Educational policy in Vietnam for Sustainable Development in the 21st Century.* 18th International Conference on Humanities and Social Sciences 2023, Proceeding of IC - HUSO 2023 Applying Humanities and Social Sciences for A Sustainable FutureAt: Faculty Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University, THAILAND.

Hsu, S. (2020). *China's fintech explosion: disruption, innovation, and survival.* Columbia University Press. https://www.jstor.org/stable/10.7312/hsu-19656

Sawyer, M. C. (1989). *The challenge of radical political economy: An introduction to the alternatives to Neo-classical economics*. Barnes & Noble Books-Imports.

Stiglitz, J. E. (2013). *The price of inequality*. W.W. Norton & Company.

Westover, J. H. (2017*). International political economy: Facing global challenges*. Common Ground Research Networks.

Xu, Y. (2021). *Environmental policy and air pollution in China: governance and strategy*.

Routledge, Taylor & Franics Group.

https://www.taylorfrancis.com/books/9780429452154

บรรณานุกรม

Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2012). *Why nations fail: The origins of power, prosperity, and poverty*. Crown Business.

Althusser L. (2014). *On the reproduction of capitalism: ideology and ideological state apparatuses*, Verso.

Amato, G., Moavero-Milanesi, E., Pasquino, G., & Reichlin, L. (Eds.). (2019). *The history of the European union: Constructing utopia*. Hart Publishing.

Balaam, D. N. (2023). *political economy* | *Definition, History, Types, Examples, & Facts Definition* |Britannica Money. https://www.britannica.com/money/political-economy

Banaian, K., & Roberts, B. (Eds.). (2015). *The design and use of political economy indicators: Challenges of definition, aggregation, and application (1st ed.)*. Palgrave Macmillan.

Blyth, M. (2013). *Austerity: The history of a dangerous idea*. Oxford University Press.

Bottomore, T. (2010). *Theories of Modern Capitalism* (Routledge Revivals). Routledge.

Braudel, F. (1992). *Civilization and capitalism, 15th-18th century, vol. II: The wheels of commerce (Vol. 2)*. University of California Press.

Bredfeldt, J. (2018). *A conservative's treatise on modern capitalism in the United States*. Christian Faith Publishing.

Buasuwan, P. (2018). *Rethinking Thai higher education for Thailand 4.0. Asian Education*

and Development Studies, 7(2), 157-173.

Bull, B., & Rosales, A. (2020). The crisis in Venezuela. *European Review of Latin American and Caribbean. Studies/Revista Europea de Estudios Latinoamericanos y del Caribe, (109), 1-20.*

Callinicos, A. (1985). *Marxism and Philosophy*. Oxford Paperbacks.

Callinicos, A. (1990). *Against postmodernism: A Marxist critique*. Palgrave MacMillan.

Callinicos, A. (2023). *The new age of catastrophe*. John Wiley & Sons.

Callinicos, A., Kouvelakis, S., & Pradella, L. (Eds.). (2020). *Routledge handbook of Marxism and post-Marxism*. Routledge.

Caporaso J. A. & Levine D. P. (1992). *Theories of political economy*. Cambridge University Press.

Chang, H. (2000). *An institutionalist perspective on the role of the state: towards an institutionalist political* economy. In Edward Elgar Publishing eBooks (pp. 3–26). https://doi.org/10.4337/9781782543152.00008

Chang, H. J. (2014). *Economics: The user's guide*. Bloomsbury Press.

Chilcote, R. H. (2018). *Theories of comparative political economy*. Routledge.

Chilcote, R.H. (2000). *Comparative Inquiry In Politics And Political Economy: Theories And Issues* (1st ed.). Routledge.

Clift, B. (2021). *Comparative political economy: States, markets and global capitalism*. Bloomsbury Publishing.

Dahms, H. F. (Ed.). (2000). *Transformations of capitalism: Economy, society, and the*

state in modern times (2000th ed.). Palgrave Macmillan.

De Tocqueville, A., & Reeve, H. (2023). *Democracy in America: 1.* Legare Street Press.

Desatova, P. (2018). Thailand 4.0 and the internal focus of nation branding. *Asian Studies Review*, 42(4), 682-700.

Engels, F. (1972). *The origin of the family, private property and the state* (A. West, Trans.). Lawrence & Economy perspective

Engels, F. (1987). *The condition of the working class in England*. Lawrence & Wishart.

Erkens, D. H., Hung, M., & Matos, P. (2012). Corporate governance in the 2007–2008 financial crisis: Evidence from financial institutions worldwide. *Journal of corporate finance*, 18(2), 389-411.

Evans, E. J. (2001). *The forging of the modern state: Early industrial Britain*, 1783-1870 (3rd ed.). Routledge.

Folbre, N. (1994). *Who pays for the kids? Gender and the structures of constraint*. Routledge.

Friedman, M. (1962). *Capitalism and freedom*. University of Chicago Press.

Galbraith, J. K. (1999). *The affluent society: Updated with a new introduction by the author*. Penguin Books.

Gilbert, N., & Gilbert, B. (1989). *The enabling state: Modern welfare capitalism in America*. Oxford University Press.

Goldstein, P. (2012). *Post-Marxist theory: an introduction*. State University of New York

Press.

Hamilton, A., Madison, J., & Jay, J. (2015). *The federalist papers (1st ed.).* Palgrave Macmillan.

Hacker, J. S., Hertel-Fernandez, A., Pierson, P., & Thelen, K. (Eds.). (2021). *The American political economy: politics, markets, and power.* Cambridge University Press.

Hanappi, H. (2021). *Political economy of Europe: History, ideologies and contemporary challenges*. Routledge.

Harvey, D. (2006). *Spaces of global capitalism: A theory of uneven geographical development*. Verso.

Harvey, D. (2007). *A brief history of neoliberalism*. Oxford University Press, USA.

Harvey, D. (2009). *A companion to Marx's capital*. Verso Books.

Harvey, D. (2017). *Marx, capital, and the madness of economic reason*. Oxford University Press.

Harvie, C., & Lee, H. H. (2003). Export-led industrialization and growth: Korea's economic miracle, 1962–1989. *Australian Economic History Review*, 43(3), 256-286.

Hassan, T. A., Hollander, S., Lent, L. V., & Tahoun, A. (2024). The global impact of Brexit uncertainty. *The Journal of Finance*, 79(1), 413-458.

Hayek, F. A. (1944). *The road to serfdom*. University of Chicago Press.

Held, D. (2013). *Global covenant: The social democratic alternative to the Washington consensus* (1st ed.). (w26609). National Bureau of Economic Research.

Held, D., & McGrew, A. (2007). *Globalization/anti-globalization: Beyond the great divide*. Polity.

Held, D., McGrew, A. G., Goldblatt, D., & Perraton, J. (2009). *Global Transformations: Politics, Economics and Culture* (2nd ed.). Polity Press.

Hoai, NT, Worrawoot Jumlongnark & Van Cao Thi Hong (2023). *Educational policy in Vietnam for Sustainable Development in the 21st Century*. 18th International Conference on Humanities and Social Sciences 2023, Proceeding of IC - HUSO 2023 Applying Humanities and Social Sciences for A Sustainable FutureAt: Faculty Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University, THAILAND.

Hsu, S. (2020). China's fintech explosion: disruption, innovation, and survival. Columbia University Press. https://www.jstor.org/stable/10.7312/hsu-19656

Jessop, B. (1977). *Recent theories of the capitalist state*. Cambridge Journal of Economics, 1(4), 353-37

Jones, C., & Pimdee, P. (2017). Innovative ideas: Thailand 4.0 and the fourth industrial revolution. *Asian International Journal of Social Sciences*, 17(1), 4-35.

Jumlongnark, W. (2024*). Unravelling the Current Economic Downturn in Laos: A Study of Factors and Implications.* Journal of ASEAN PLUS Studies, 5(1), 69–83.

Keynes, J. (2007). *The general theory of employment, interest and money* (2007th ed.). Palgrave Macmillan UK.

Keynes, J. M. (2017). *The general theory of employment, interest and money*. Wordsworth Editions.

Kollontai, A. (1909.). *The Social Basis of the Woman Question by Alexandra Kollontai 1909*. https://www.marxists.org/archive/kollonta/1909/social-basis.htm

Kumpirarusk, P., & Rohitratana, K. (2018). Industry 4.0: future industries of Thailand. *WMS Journal of Management*, 7(3), 52-64.

Laski, H. J. (2022*). Authority in the modern state*. Legare Street Press.

Lee, S., & Nornes, A. M. (Eds.). (2015). *Hallyu 2.0: The Korean wave in the age of social media*. University of Michigan Press.

Lenin, V. I. (1965). *The state and revolution: The Marxist theory of the state and the tasks of the proletariat in the revolution*. Moscow: Progress Publishers.

Lhakard, P. (2020). Changes in public admiration in response to Thailand 4.0 policy. *Pathum Thani University Academic Journal*, 12(2), 467-483.

Lin, J. Y., Cai, F., & Li, Z. (1997). The China miracle: Development strategy and economic reform. Asia *Pacific Development Journal*, 4(1), 165-169.

Malthus, T. R., & Winch, D. (1992). *Malthus:'An Essay on the Principle of Population'*. Cambridge university press.

Marx, K. (1867). *Das Kapital (La Capital).* Newcomb Livraria Press.

Marx, K. (2012). *Captial a Critique of Political Economy*. General Books.

Marx, K. (2017). *Economic and philosophic manuscripts of 1844* (D. J. Struik, Ed.). International.

Marx, K., & Engels, F. (1972). *German Ideology (C. J. Arthur, Ed.).* International. Wishart.

Marx, K., & Engels, F. (1992). *The communist manifesto (S. Moore, Trans.).* Oxford Paperbacks.

Mill, J. S. (1871). *Principles of political economy: with some of their applications to social philosophy (Vol. 1)*. Longmans, Green, Reader, and Dyer.

Milton, F. (2009*). Capitalism and Freedom*. University of Chicago Press.

Mingardi, A. (2017). Classical liberalism in Italian economic thought, from the time of unification. *Econ Journal Watch*, 14(1), 22.

Mouzelis, N. P. (1992). *Post-Marxist alternatives: the construction of social orders*. Springer.

Nannini, M., Biggeri, M., & Putoto, G. (2021). Health coverage and financial Protection in Uganda: A Political*. International Journal of Health Policy and Management*. https://doi.org/10.34172/ijhpm.2021.116

Nelson, B. (2006). *The making of the modern state: A theoretical evolution* (2006th ed.). Palgrave Macmillan.

North, D. C. (1990). *Institutions, institutional change and economic performance*. Cambridge University Press.

Nye, J. (2005). *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs.

Offe, C. (1996). *Modernity and the state: East, west*. Polity Press.

Offe, C. (2020). *Contradictions of the welfare state* (J. Keane, Ed.). Routledge.Polity Press.

O'Hara, P. A. (Ed.). (1999). *Encyclopedia of Political Economy: AK (Vol. 1).* Psychology

Press.

O'Hara, P. A. (2020). *Political economy: A comparative approach (4th ed.)*. Routledge.

Oppenheimer, M. (2000). *The state in modern society*. Humanity Books.

Pierson, C. (2004). *The Modern State* (2nd ed.). Routledge.

Piketty, T. (2014). *Capital in the twenty-first century*. Harvard University Press.

Polanyi, K. (2002). *The Great Transformation* (2nd ed.). Beacon Press.

Ramingwong, S., Manopiniwes, W., & Jangkrajarng, V. (2019). Human factors of Thailand toward industry 4.0. *Management Research and Practice*, 11(1), 15-25.

Ravenhill, J. (Ed.). (2020). *Global political economy* (6th ed.). Oxford University Press.

Ricardo, D. (1821). *On the principles of political economy*. London: J. Murray.

Ricardo, D. (2012). *The principles of political economy and taxation*. Dover Publications.

Sawyer, M. C. (1989). *The challenge of radical political economy: An introduction to the alternatives to Neo-classical economics*. Barnes & Noble Books-Imports.

Say, J. B. (1836). *A treatise on political economy: or the production, distribution, and consumption of wealth*. Grigg & Elliot.

Schumacher, E. F. (1973). *Small is beautiful: Study of economics as if people mattered*. Frederick Muller.

Schumpeter, J. A. (2013). *Capitalism, socialism and democracy*. Routledge.

Sen, A. (2001). *Development as Freedom*. Oxford University Press.

Sheldrake, J., & Webb, P. (Eds.). (1993). *State and market: Aspects of modern European*

development. Dartmouth Publishing.

Shiva, V. (2016). *Staying alive: Women, ecology, and development*. North Atlantic Books.

Sim, S. (2019). *Post-Marxism: a reader*. Edinburgh University Press.

Singer, P. (2018). *Marx: A very short introduction*. Oxford University Press.

Smith, A. (1776). *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*. W. Strahan & T. Cadell.

Smith, A. (1937). *The wealth of nations: An inquiry into the nature and causes*. Modern Library.

Smith, A. (1999). *The wealth of nations: Books IV-V* (A. Skinner, Ed.; 4th ed.). Penguin Classics.

Smith, J., & Eisenstadt, S. N. (2007). *Europe and the Americas: State formation, capitalism and civilizations in Atlantic modernity*. Brill Academic.

Stiglitz, J. (2013). *The price of inequality*. Penguin Books.

Stiglitz, J. E. (2013). *The price of inequality*. W.W. Norton & Company.

Stubbs, T., Kring, W., Laskaridis, C., Kentikelenis, A., & Gallagher, K. (2021). Whatever it takes? The global financial safety net, Covid-19, and developing countries. *World Development*, 137, 105171.

Sumarto, M. (2020). Insecurity and historical legacies in welfare regime change in Southeast Asia–Insights from Indonesia, Malaysia, and Thailand. *Social Policy and Society*, 19(4), 629-643.

Veblen, T. (1914). *The instinct of workmanship and the state of the industrial arts*.

Macmillan.

Von Hayek, F. A. (1994). *The road to serfdom*. University of Chicago Press.

Wallerstein, I. (1984). *Studies in modern capitalism: The politics of the world-economy: The states, the movements and the civilizations*. Cambridge University Press.

Wallerstein, I. M. (1995). *Historical capitalism with capitalist civilization*. Verso.

Warren, E. (2014). *A Fighting Chance*. Metropolitan Books.

Warren, E., & Tyagi, A. W. (2016). *The two-income trap: Why middle-class parents are (still) going broke*. Basic Books.

Westover, J. H. (2017). *International political economy: Facing global challenges*. Common Ground Research Networks.

Xu, Y. (2021). *Environmental policy and air pollution in China: governance and strategy*. Routledge, Taylor & Franics Group. https://www.taylorfrancis.com/books/9780429452154

นพมาศ รัตนะ(2566). นโยบายสวัสดิการสังคมของรัฐภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. *วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์*, 6(2), 185-213.

รชต จุฑาผิว. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไปปฏิบัติ. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(8), 191-200.

วรรณพงษ์ ดุรงคเวโรจน์. (2565). ผลกระทบเชิงสาเหตุของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อความยากจนทางเศรษฐกิจ. *Applied Economics Journal*, 29(2), 1-15.

วรวุฒิ จำลองนาค (2552). พัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มทุนในประเทศไทย.

วารสารมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 28(1), 27-39.

วรวุฒิ จำลองนาค. (2561). *รัฐไทยในฐานะรัฐพัฒนาต่อแนวนโยบายไทยแลนด์ 4.0.* การประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 7 ณ.มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ ตุลาคม 2561

วรวุฒิ จำลองนาค และ ฮว่าย เหงวียน ธู (2567). การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองของเวียดนาม: กรณีศึกษาการปฏิรูปหลังยุคโด่ยเหมย (Doi Moi). *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร วิทยาเขตอีสาน*, 5(1), 174-183.

วรวุฒิ จำลองนาค (2567). เศรษฐกิจการเมืองของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในประเทศไทย: การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 20(1), 63-81.

ดัชนีค้นคำ

J

L

M

N

O

P

R

S

T

ประวัติผู้เขียน

ผศ.วรวุฒิ จำลองนาค

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีและโทสาขาการปกครอง ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความสนใจในทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy) ตั้งแต่สมัยเรียนในระดับปริญญาตรี และเมื่อศึกษาในระดับปริญญาโท ก็ได้เลือกทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมืองของไทย และเมื่อมาทำงานสายวิชาการ ก็ได้พัฒนาความสนใจไปในด้านการสอนและการทำวิจัยในสาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันนอกจากจะสนใจศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองแล้ว ยังขยายความสนใจไปศึกษาแนวคิดทฤษฎีรัฐเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ และการเมืองเชิงนโยบายอีกด้วย